

AgEcon SEARCH

RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

Europese 'good practices' voor de VWA

De implementatie van EG-verordening 882/2004 in België, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Denemarken

E.F.M. Wubben
F.B. Hubeek

Projectcode 30370

Februari 2006

Rapport 6.06.03

Wageningen UR

Het LEI beweegt zich op een breed terrein van onderzoek dat in diverse domeinen kan worden opgedeeld. Dit rapport valt binnen het domein:

- Wettelijke en dienstverlenende taken
- Bedrijfsontwikkeling en concurrentiepositie
- Natuurlijke hulpbronnen en milieu
- Ruimte en Economie
- Ketens
- Beleid
- Gamma, instituties, mens en beleving
- Modellen en Data

Europese 'good practices' voor de VWA; De implementatie van EG-verordening 882/2004 in België, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Denemarken
Wubben, E.F.M. en F.B. Hubeek
Den Haag, LEI, 2006
Rapport 6.06.03; ISBN 90-8615-050-0; Prijs €21.50 (inclusief 6% BTW)
140 p., fig., tab., bijl.

In dit rapport worden de resultaten van vier landenstudies gepresenteerd. Informatie is verkregen over en interviews zijn gehouden in de landen België, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Denemarken met betrekking tot het beleid en uitvoering van de controles op de dier- en voedselveiligheid. Vanwege de invoering van de EG-verordening 882/2004 in 2006 en ter ondersteuning van de herziening van het financieringsstelsel VWA is deze landenstudie in opdracht van het Ministerie van LNV uitgevoerd. Gezocht is naar 'good practices' voor de herziening van het financieringsstelsel van de VWA.

This report presents the results from a study of four countries. Information was collected on Belgium, the United Kingdom, Germany and Denmark, and interviews were also held in those countries, to obtain an insight into their policies and implementation of controls on feed and food safety. The study was requested by the Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality to prepare for the implementation of EC Regulation 882/2004 in 2006 and to provide support for the reform of the funding system for the Dutch Food and Non-Food Authority (VWA). The study focused on a search for good practices for the reform of the VWA's funding system.

Bestellingen:

Telefoon: 070-3358330
Telefax: 070-3615624
E-mail: publicatie.lei@wur.nl

Informatie:

Telefoon: 070-3358330
Telefax: 070-3615624
E-mail: informatie.lei@wur.nl

© LEI, 2006

Vermenigvuldiging of overname van gegevens:

- toegestaan mits met duidelijke bronvermelding
- niet toegestaan

Op al onze onderzoeksopdrachten zijn de Algemene Voorwaarden van de Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO-NL) van toepassing. Deze zijn gedeponereerd bij de Kamer van Koophandel Midden-Gelderland te Arnhem.

Inhoud

	Blz.
Woord vooraf	9
Samenvatting	11
Summary	15
1. Inleiding	19
1.1 Aanleiding	19
1.1.1 Ontwikkelingen EU-beleid	19
1.1.2 Beleidsontwikkelingen in Nederland	21
1.2 Onderzoeksvraag	23
1.3 Onderzoeksdomein	23
1.4 Landselectie	24
1.5 Onderzoeksmethode	24
1.6 Leeswijzer	25
2. België	27
2.1 Organisatie	27
2.1.1 Algemene organisatie	27
2.1.2 Interne organisatie	28
2.1.3 Samenwerking	29
2.2 Financiering	30
2.2.1 Retributies en heffingen	31
2.2.2 Transparantie	32
2.2.3 Stappenplan financieringssysteem	33
2.3 Autocontrolesystemen	35
2.4 Conclusies	37
2.4.1 Organisatie	37
2.4.2 Financiering	38
3. Het Verenigd Koninkrijk	40
3.1 Organisatie	40
3.1.1 DEFRA	40
3.1.2 FSA	41
3.1.3 Samenwerking	43

	Blz.	
3.2	Financiering	44
3.2.1	Herzieningen	44
3.2.2	Retributies	45
3.3	Speerpunten	47
3.3.1	Transparantie	47
3.3.2	Eenvoud	48
3.3.3	Draagvlak	48
3.3.4	Implementatie van herzieningen	48
3.4	Conclusies	49
3.4.1	Organisatie: decentrale uitvoering	49
3.4.2	Financiering	49
3.4.3	Transparantie	50
3.4.4	Draagvlak	50
4.	Duitsland	51
4.1	Organisatie	51
4.1.1	Nationaal niveau	52
4.1.2	Deelstaatniveau	53
4.2	Financiering	56
4.2.1	Retributies	56
4.2.2	Kostendekking	56
4.2.3	Tariefsoort	57
4.2.4	Erkenningen en exportcertificaten	58
4.2.5	Herinspecties	58
4.2.6	Bonus-malus	58
4.3	Importcontrole	59
4.4	Conclusies	59
4.4.1	Organisatie	59
4.4.2	Financiering	60
4.4.3	Draagvlak	60
5.	Denemarken	61
5.1	Organisatie	61
5.1.1	DVFA	62
5.1.2	Interne organisatie	62
5.1.3	Principes	63
5.2	Financiering	63
5.2.1	Retributies	64
5.2.2	Egalisatie	66
5.2.3	Repressieve handhaving	66
5.2.4	Uurtarieven	67
5.2.5	Autocontrole	67
5.2.6	Herzieningen	68

	Blz.	
5.3	Transparantie	68
5.4	Conclusies	70
5.4.1	Organisatie	70
5.4.2	Financiering	70
5.4.3	Transparantie	71
6.	Conclusies	
	72	
6.1	België	72
6.2	Verenigd Koninkrijk	73
6.3	Duitsland	74
6.4	Denemarken	75
6.5	Een beschrijvend vergelijk	75
6.6	Aanbevelingen	78
Literatuur		79
Bijlage		
1.	Voorstel van heffingen per Koninklijk besluit betreffende de financiering van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, te België	81
2.	Tarievangids van MHS Hygiene and Inspection Services	83
3.	Kostenverzeichnis zur Bremischen Gesundheits-kostenverordnung	90
4.	Tariefstelling Nordrhein-Westfalen	107
5.	Deense regulering ten aanzien van heffingen	131

Woord vooraf

'Level Playing Field' is een term die veel besproken wordt binnen de Europese grenzen. Vanuit het Nederlandse bedrijfsleven is dit een veelgehoorde term en punt van zorg wanneer nieuw of aangepast beleid wordt geïmplementeerd. Binnen een paar jaar wordt de EG-verordening 882/2004 geïmplementeerd. Deze verordening wordt ingesteld om de controle op risico's voor de volksgezondheid en diergezondheid te verbeteren, wetgeving te harmoniseren en voor binnen de Europese Unie het bedrijfsleven te laten meebetalen voor de controles. Deze studie is uitgevoerd om inzicht te verkrijgen in enkele verschillende systemen die in Europa zijn ingericht voor de controles.

Tijdens de gesprekken die zijn gevoerd in het buitenland werd duidelijk dat landen niet met elkaar te vergelijken zijn en dat er van een 'Level Playing Field' eigenlijk geen sprake is. Althans niet zoals het bedrijfsleven dit definieert. Gesteld wordt dat de kosten voor controles, inspecties en erkenningen in Nederland niet hoger mogen liggen dan in de ons omringende landen. Door een vertegenwoordiger van het Ministerie van VWS is dit tijdens een bijeenkomst met het bedrijfsleven in maart 2005 ook wel aangeduid als een Level Paying Field. Geconstateerd is dat er allereerst in de landen sprake is van een grote variëteit in de kosten die aan het bedrijfsleven worden doorberekend voor de controles. Ten tweede is er een groot verschil in institutionele structuur en cultuur waardoor er een grote diversiteit is in nationaal beleid ondanks dat aan dezelfde verordeningen moet worden voldaan. De EG-verordening 882/2004 biedt ruimte voor een eigen nationale invulling op enkele minimale eisen na. Aangezien alle landen aan dezelfde eisen moeten voldoen zou daarmee sprake moeten zijn van een Level Playing Field. Uit deze studie is naar voren gekomen dat zowel een Level Playing Field als een Level Paying Field in Utopia thuis horen. In de werkelijkheid kunnen zowel de overheid als het bedrijfsleven werken aan efficiënt ingerichte productie- en controleprocessen.

Deze studie is uitgevoerd middels een prettige samenwerking tussen onderzoekers van Wageningen UR en een beleidsonderzoeker van het Ministerie van LNV. Jan Lambers van het Ministerie van LNV wordt hiervoor hartelijk bedankt. Ook beleidsmedewerkers van het Ministerie van LNV en van VWS zijn nauw bij het onderzoeksproces betrokken geweest. De gezamenlijk ondernomen interviews voor de landenstudies met Pieter-Jan van der Vliet en Liesbeth Kap (Ministerie van LNV), en Koos Warmerhoven (Ministerie van VWS) zijn als constructief ervaren.

De beleidsmedewerkers in de landen België, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Denemarken hebben enthousiast hun medewerking verleend en de onderzoekers op prettige wijze ontvangen. Voor de inventarisatie van de 'good practices' in EU-lidstaten worden de volgende instituten bedankt voor informatie en openhartige gesprekken:

- Behörde für Wissenschaft und Gesundheit, Freie und Hansestadt Hamburg (DE);
- Danish Veterinary and Food Administration (DVFA DK);
- Department for Environment, Food and Rural Areas (DEFRA UK);
- Der Senator für Arbeit, Frauen, Gesundheit, Jugend und Soziales des Freien Hansestadt Bremen (DE);
- Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de voedselketen (FAVV BE);

- Food Safety Authority (FSA UK);
- Landesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit (LAVES Niedersachsen DE);
- Ministerium für den Ländlichen Raum, Ernährung, Landwirtschaft und Verbraucherschutz Niedersachsen (DE);
- Ministerium für Umwelt und Naturschutz des Landes Nordrhein-Westfalen (DE).

Ook de Nederlandse landbouwwattachées in de desbetreffende landen worden hartelijk bedankt voor hun bemiddeling en advies. Ten behoeve van de interpretatie van Verordening 882/2004/EG is overleg met de Europese Commissie (SANCO en Juridische Zaken) mogelijk geweest waarvoor zij vriendelijk wordt bedankt. Frankrijk zou in eerste instantie ook als casus worden opgenomen in deze studie. Alhoewel er wel schriftelijk informatie is uitgewisseld met de landbouwwattaché en met de beleidsmedewerkers aldaar is het niet gelukt een afspraak te realiseren voor een interview. Aangezien de schriftelijk verkregen informatie veel onduidelijkheden geeft en vragen oproept die nog niet beantwoord zijn, is deze casus uiteindelijk niet opgenomen in dit rapport. Jan Lambers (Ministerie van LNV) en Sylvia Goddijn worden bedankt voor het werk dat ze eraan verricht hebben.

De volgende onderzoekers hebben de landenstudies die opgenomen zijn in dit rapport, uitgevoerd:

België	Martien van Bavel en Emiel Wubben
Engeland	Marc-Jeroen Bogaardt en Francisca Hubeek
Denemarken	Hubert Sengers en Emiel Wubben
Duitsland	Cees de Bont en Francisca Hubeek

Zij worden eveneens bedankt voor de behaalde onderzoeksresultaten, de inzet en flexibele houding tijdens een studie die in een relatief kort tijdsbestek is uitgevoerd.

Dr. J.C. Blom
Algemeen directeur LEI B.V.

Samenvatting

De waarborging van voedselveiligheid in Nederland is een taak van de overheid, van het bedrijfsleven en van de consumenten. De crises op dit gebied, in het bijzonder de BSE-crisis, hebben Europese en nationale beleidsmakers ertoe aangezet het wettelijk en bestuurlijk kader omtrent voedselveiligheid aanzienlijk aan te scherpen. Op 1 januari 2006 zal EG-verordening 882/2004 betreffende officiële controles op de naleving van de wetgeving inzake diervoeders en levensmiddelen en de voorschriften voor diergezondheid en dierenwelzijn in de Europese lidstaten ingevoerd worden. Enkele paragrafen uit de verordening die betrekking hebben op financiering, hoeven formeel pas vanaf 1 januari 2007 in werking te treden.

Deze verkennende studie richt zich op de vraag welke lessen uit de ons omringende landen zijn te halen ter ondersteuning van de herziening van het financieringsstelsel van de VWA. Gekeken is naar de organisatie, de financiering en naar de effecten van toezicht en controle op voedselveiligheid van dierlijke producten in België, Engeland, Duitsland en Denemarken. Middels studie van documenten (jaarplannen, verordeningen, en dergelijke) en gesprekken met beleidsmakers in de onderzochte landen zijn 'good practices' geformuleerd.

Geconstateerd is dat de inrichting van de uitvoering en financiering van toezicht en controle op voedselveiligheid sterk ingegeven wordt door de historische ontwikkelingen en de bestuurlijke cultuur. Dat verklaart de grote verschillen tussen de landen ondanks dat ze aan dezelfde Europese verordeningen moeten voldoen. Het Europees kader biedt daar ruimte voor. Dit maakt het formuleren van 'good practices' voor Nederland tot een lastige exercitie.

België loopt van alle EU-lidstaten voorop als het gaat om het vertalen van EG-verordening 882/2004 naar nationaal beleid. In België is het stelsel niet herzien maar geheel opnieuw opgebouwd: één nieuw instituut genaamd FAVV heeft de gecentraliseerde verantwoordelijk voor de voedselveiligheid van verschillende producten en voor de financiering wordt het bedrijfsleven aangesproken op haar verantwoordelijkheid, niet alleen voor hun eigen bedrijvigheid maar ook op het vlak van ketenaansprakelijkheid:

- gecertificeerde autocontrolesystemen op het bedrijf worden met behulp van een bonus-malussysteem gestimuleerd;
- integratie van alle controle- en inspectiediensten over de gehele voedselketen in één administratieve organisatie.
- het accrediteren van testlaboratoria en keuringsinstellingen en van certificeringsinstellingen gaat via de zusterorganisaties van de Raad voor Accreditatie;
- een solidariteitsheffing, op basis van een risicoanalyse op ketenniveau, zal worden doorberekend aan alle partijen;
- de begroting hoeft niet op elke artikel apart maar als geheel budgettair neutraal te zijn.
- er wordt gewerkt met tijdstarieven, vanwege de eenvoud.

Alhoewel in Nederland niet verwacht kan worden dat de bestuurlijke organisatie 'tabula rasa' wordt opgebouwd, bieden alle zes genoemde punten perspectief voor de ambities van de VWA ten aanzien van verantwoordelijkheidsverdeling tussen publieke en private partijen en transparantie.

In Engeland heeft het in 2002 opgerichte FSA, het equivalent van de VWA, bestuurlijke autonomie en draagvlak. De uitvoering van toezicht en controle vindt sterk gedecentraliseerd plaats met vier regionale departementen, drie inspectiediensten en ca. 500 lokale autoriteiten. Engeland is terughoudend in het retribueren van kosten voor inspecties en controles vanuit de vrees dat de veelal kleine ondernemingen dit financieel niet kunnen dragen. Geïnvesteed wordt in het begeleiden van ondernemingen bij de inrichting van HACCP-controlesystemen. Opvallend is verder dat:

- de taakverdeling tussen publieke uitvoerders, private labs en dierenartsen aansluit op de diversiteit en het aantal van bedrijven;
- handleidingen, gidsen, uitgebreid worden uitgetoetst in verschillende sectoren en verschillende delen van het land voordat ze worden ingevoerd;
- expliciet doelstellingen zijn geformuleerd voor het aantal bedrijven dat op de verschillende meetmomenten aan een verordening moet voldoen;
- er continue monitoring op bemonstering plaats vindt: de private labs sturen de resultaten van de analyses niet alleen terug naar het bedrijf dat gecontroleerd is maar ook door naar het betrokken ministerie;
- de audit-resultaten van alle juridische autoriteiten anoniem te vinden zijn op websites, danwel opvraagbaar zijn;
- voor het doorbelasten van kosten de voorkeur wordt gegeven aan een uurtarief voor grote bedrijven en een stukstarief voor kleine bedrijven; dit is om de kleine bedrijven niet te veel financieel te belasten.

De taakverdeling tussen publieke en private partijen evenals het systeem van continue monitoring gaat uit van een doelmatige en flexibele inzet van capaciteit. Verschillende tarieven hanteren zoals in Engeland zou in een land als Nederland niet passen waar bedrijven gelijk behandeld worden. Wel is het een aanbeveling de bedrijven bij de implementatie van de regels onbetaald begeleiding en advies aan te bieden om aan de eisen te kunnen voldoen.

De Deelstaten in Duitsland, hebben allen een eigen Ministerie voor Consumentenbescherming die het beleidskader omtrent voedselveiligheid formuleren en de uitvoering van toezicht en controle coördineren. Het volgende valt op:

- op gemeentelijk niveau wordt door Kreisen invulling gegeven aan de uitvoering van beleid. De bepaling van de tarieven voor retributies kan per Kreise verschillen.
- het meest opvallend aan de uitvoering van de controles in Duitsland is dat daar geen private partijen bij betrokken zijn;
- in Bremen wordt voor de vaststelling van de retributies een staffelmethode gehanteerd daarmee rekening houdend met de omvang en financiële draagkracht van bedrijven;
- een bonus-malusstelsel wordt veelal toegepast om naleving te stimuleren en het risico op afwijkingen te verlagen.

De decentrale uitvoering draagt bij aan een kleine afstand tussen de bedrijven en de controleurs. Dit wordt door bestuurders niet ervaren als belastend voor de onafhankelijkheid van de controleurs. De tariefopbouw is een nadere studie waard aangezien het rekening houdt met de omvang van bedrijven en lokaal toch eenvoudig kent. De omvang van de hoeveelheid aan verschillende tarieven wordt niet als een probleem ervaren voor de transparantie. In Nederland wordt ernaar gestreefd de hoeveelheid tarieven terug te dringen

ten behoeve van de transparantie en eenvoud. De vraag is of het knelpunt omtrent transparantie werkelijk gezocht moet worden in de hoeveelheid tarieven.

In Denemarken staat het raadgevend Comité staat de 'Danish veterinary and food administration' (DVFA) bij en versterkt daarmee de binding tussen de publieke verantwoordelijkheid en de praktische uitvoering. Het stelsel in Denemarken kent de volgende opvallende elementen:

- een deel van de verantwoordelijkheid wordt neergelegd bij het bedrijfsleven waar autocontrolesystemen verplicht zijn gesteld;
- een splitsing van autocontrolesystemen naar bedrijfsomvang en een verplicht 'logboek' maken controles proportioneel;
- een retributiestelsel met een abonnement, maandelijkse rekeningen en kostenegalisatie over een periode van vier jaar draagt bij aan eenvoud en lage administratieve lasten;
- het populaire verplichte Smiley-stelsel draagt bij aan een profijtelijk belang. Ondernemers die aan de eisen voldoen, kunnen zich daarmee publiekelijk onderscheiden van de niet-nalevers.

De grote verscheidenheid aan bedrijven maakt individualisering van autocontrolesystemen en administratieve lasten wenselijk. Voor Nederland zou een soort Smiley-controle een goede methode zijn om naleving te bevorderen en het bedrijfsleven zelf te motiveren autocontrolesystemen te ontwikkelen en toe te passen.

Kijkend naar de aandachtspunten van de VWA, de conclusies per land en de beschrijvende vergelijking tussen landen kan tot slot gesteld worden dat drie begrippen centraal zouden moeten staan bij de herziening van het financieringsstelsel, te weten verantwoordelijkheidsverdeling, draagvlak en transparantie. Enkele van de gevonden lessen komen hierin samen:

- Verantwoordelijkheidsverdeling: zet proportionaliteit voorop.
Leg de verantwoordelijkheid voor controle op het voedselveilig produceren en verhandelen bij het bedrijfsleven. Een bonus-malusstelsel en een vrijwillig Smiley-stelsel kunnen die koppeling realiseren. Bovendien kan de autoriteit gidsen opstellen en uitproberen, of hun ontstaan stimuleren, ter bevordering van zowel de effectiviteit van de modellen als de mate van gedragswijziging.
- Draagvlak: zorg voor een evenredige verdeling.
Zorg ervoor dat bij het doorberekenen van publieke taken rekening wordt gehouden met de omvang en draagkracht van de bedrijven, zoals de ons omringende landen dat ook nastreven. Het opnemen van een staffelmethode of een combinatie van een stukstarief voor kleine en een tijdstarief voor grotere bedrijven, kan daaraan bijdragen. Hou rekening met de feitelijke invoeringsdata van de verordening in de ons omringende landen.
- Transparantie: communicatie staat voorop.
Het zou de autoriteit passen bij invoering van EG-verordening 882/2004 het bedrijfsleven passende begeleiding en advies aan te bieden, om te helpen aan de eisen te gaan voldoen en inzicht te krijgen in de kosten voor de controle activiteiten waar ze voor betalen.

Summary

European good practices for the Dutch Food and Non-Food Authority (VWA); the implementation of EC Regulation 882/2004 in Belgium, the United Kingdom, Germany and Denmark

In the Netherlands, food-safety assurance is a duty of the authorities, the business community, and consumers. The crises in this field, in particular the BSE crisis, gave rise to the European and national policy-makers' decision to impose a considerably more stringent food-safety legal and administrative framework. EC Regulation 882/2004 on official controls performed to ensure the verification of compliance with feed and food law, animal health and animal rules shall be introduced in all European member states on 1 January 2006. A number of the Regulation's articles relating to financing do not formally need to come into force until 1 January 2007.

This exploratory study focused on the lessons that could be learnt from the countries neighbouring the Netherlands in supporting the reform of the VWA's funding system. The study reviewed the organisation, financing and effects of the supervision and control of the food safety of animal products in Belgium, the United Kingdom, Germany and Denmark. The examination of documents (annual plans, regulations, etc.) and interviews with policy-makers in the countries reviewed in this study were then used to formulate good practices.

The study revealed that the organisation of the implementation and financing of food-safety supervision and control is largely determined by historical developments and the administrative culture. This also explains the major differences in the countries' approaches to ensuring for compliance with the same European Regulation. The discretionary scope offered by the European framework greatly complicates the formulation of good practices for the Netherlands.

Belgium leads all EU member states in its interpretation of EC Regulation 882/2004 in terms of national policy. Belgium has not revised the country's system, but has instead implemented a new system. One new agency, the Federal Food Safety Agency, has been assigned the centralised responsibility for the food safety of a variety of products, and the financing has been arranged by calling the companies to account for their operations and their responsibility within the context of chain liability:

- A bonus/penalty scheme provides an incentive for company auto-control systems granted the requisite certification;
- All control and inspection agencies for the entire food chain are integrated in one administrative organisation.
- The accreditation of test laboratories, inspection agencies and certification bodies is effected via the Council for Accreditation's sister organisations;
- A solidarity levy based on a risk analysis of the entire chain shall be charged to all parties;

- The budget for each individual item does not need to be in balance, subject to the proviso that the total budget is in balance.
- Hourly rates have been adopted to ensure for simplicity.

Although it is not expected that the Dutch administrative organisation will be constructed *tabula rasa*, all the above six items do offer prospects for the VWA's intentions to divide the responsibilities between the public and private parties and to ensure transparency.

In the United Kingdom, the FSA - incorporated in 2002 and the equivalent of the VWA - has administrative autonomy and support. A highly decentralised approach has been adopted for the supervision and control, which has been assigned to four regional departments, three inspection agencies, and some 500 local authorities. The United Kingdom exhibits reserve with respect to the reimbursement of the costs of the inspections and controls, an approach adopted in view of the concerns that the often small companies would not be able to bear the resultant financial burden. Investments are made in the guidance of companies in the implementation of HACCP control systems. It is also striking to note that:

- The division of the tasks between the public administrators, private laboratories and veterinary surgeons is compatible with the diversity and the number of companies;
- Handbooks and manuals undergo extensive trials in various sectors and various regions of the country prior to their implementation;
- Explicit targets have been formulated for the number of companies that must comply with a regulation on specified dates;
- Continual monitoring of the sampling has been implemented. The private laboratories not only submit the results to the relevant company that was audited, but also submit the results to the relevant ministry;
- The results of the audits by all legal authorities are either published in anonymised form on websites, or are available on request;
- Preference is given to passing on the costs in the form of an hourly rate for larger companies and a unit rate for smaller companies, an approach that has been adopted to avoid imposing an excessive financial burden on the smaller companies.

Both the division of the tasks between the public and private parties and the continual-monitoring system are based on the efficient and flexible deployment of the available capacity. The United Kingdom's adoption of different rates would not be appropriate in countries such as the Netherlands in which companies receive equal treatment. However, it would be recommendable to provide free guidance and support to the companies during their implementation of the regulations so as to enable them to comply with the requirements.

The German federal states have each set up a ministry for consumer protection with the responsibility for the formulation of the food-safety policy framework and the coordination of the administration of the supervision and controls. The following particular points were noted:

- At a municipal level, the districts bear the responsibility for the implementation of the policy. The districts' retribution rates can differ.
- The most striking element of the German implementation of the controls is the absence of a role for the private parties;

- Bremen has adopted a graduated-rates method for the determination of the retributions, taking account of the companies' size and financial strength;
- A bonus/penalty scheme is often employed to provide an incentive for compliance, and to reduce the risk of anomalies.

The decentralised administration contributes to the maintenance of the proximity of the controllers to the companies. The administrators do not perceive this as an encumbrance for the controllers' autonomy. It would be worthwhile to study the rates structure in more detail, since it takes account of the companies' size but nevertheless remains simple at a local level. The range of rates is not perceived as a problem for the transparency. The Netherlands is endeavouring to reduce the range of rates in an endeavour to ensure for the necessary transparency and simplicity. The question is whether the solution for the transparency bottleneck should really be sought in a restriction of the number of rates.

In Denmark, the Advisory Committee provides support to the 'Danish Veterinary and Food Administration' (DVFA) and, in so doing, strengthens the ties between the public responsibility and the practical administration. The Danish system incorporates the following striking elements:

- Part of the responsibility is assigned to the business community, which is under the obligation to implement auto-control systems;
- Controls are rendered proportional by means of a division of auto-control systems according to company size and a mandatory logbook;
- A retribution system with a subscription, monthly invoices and cost equalisation over a four-year period contributes towards simplicity and low administrative burdens;
- The popular mandatory Smiley system contributes to a profitable interest. This enables companies complying with the requirements to distinguish themselves from non-compliant companies in their communications to the public.

The great diversity of the companies renders the individualisation of the auto-control systems and the administrative burden desirable. In the Netherlands, a form of Smiley control would constitute an appropriate means of promoting compliance, and it would act as an intrinsic incentive to the business community to develop and implement auto-control systems.

In conclusion, when viewed from the perspective of the issues requiring the VWA's attention, the findings for each country and the descriptive comparison of the countries it can be concluded that the reform of the funding system would need to focus on three concepts, namely the division of responsibilities, support, and transparency. These combine some of the lessons learnt from the study:

- Division of responsibilities: proportionality is of paramount importance. Assign the responsibility for the control of the production of and trade in safe foods to the business community. This could be achieved by means of a bonus/penalty scheme and a voluntary Smiley system. Moreover, the authorities could either prepare and test manuals or promote their development in an endeavour to further both the effectiveness of the models and the degree to which a change in conduct is achieved.
- Support: ensure for an equal distribution.

Make sure, in analogy with the endeavours of the countries surrounding the Netherlands, that the charges for the public duties take account of the companies' size and financial strength. The incorporation of a graduated-rates method or a combination of a unit rate for smaller companies and an hourly rate for larger companies could contribute to the achievement of this objective. Account should be taken of the actual implementation date of the Regulation adopted by the countries around the Netherlands.

- Transparency: communications are of paramount importance. Upon the implementation of EC Regulation 882/2004, it would be fitting for the authorities to offer appropriate guidance and advice to the business community, which would assist companies in complying with the requirements and offer them an insight into the costs of the control activities carried out at their expense.

1. Inleiding

Dit hoofdstuk vormt de inleiding op de verkennende studie gericht op de vraag welke lessen uit de ons omringende landen te leren zijn ter ondersteuning van de herziening van het financieringsstelsel van de VWA. Daarvoor is het nodig te kijken naar de aanleiding tot het onderzoek, de onderzoeksvraag, het onderzoeksdomein, de landenselectie en de gehanteerde onderzoeksmethode.

1.1. Aanleiding

De waarborging van voedselveiligheid in Nederland is niet alleen een taak van de overheid, maar ook van het bedrijfsleven en de consumenten. Het bedrijfsleven draagt de verantwoordelijkheid voor het afnemen, produceren en vervolgens leveren van veilige producten. De consument is verantwoordelijk voor een gezond en veilig gebruik van levensmiddelen (VWA, *Jaarplan deel I*, 2005). De overheid heeft de publieke taak om wettelijke kaders te ontwikkelen en te waarborgen waarbinnen de consumenten en het bedrijfsleven een gedegen invulling kunnen geven aan hun verantwoordelijkheid.

Deze eerste paragraaf bespreekt de ontwikkelingen in EU-beleid, met nadruk op EG-verordening 882/2004, en de beleidsontwikkelingen in Nederland met name aangaande transparantie, verantwoordelijkheidsverdeling en het bestuurlijk kader 'Maat Houden'.

1.1.1 Ontwikkelingen EU-beleid

In de loop der jaren is het wettelijk kader omtrent voedselveiligheid aanzienlijk aangescherpt, zowel vanuit de EU alsook vanuit nationaal beleid. Grote incidenten zoals BSE, vogelgriep, varkenspest en dioxine, maar ook risico's omtrent bijvoorbeeld campylobacter en salmonella, zijn daar mede debet aan geweest. De aanscherping is niet alleen het gevolg van de hoge risico's voor de volksgezondheid, maar ook vanwege het negatieve effect op de marktontwikkelingen. Ter harmonisatie en integratie van beleid is op Europees niveau een witboek *Voedselveiligheid* opgesteld, met de volgende strategische prioriteiten:

- het oprichten van een Europese Voedselveiligheid Autoriteit (European Food Safety Authority, EFSA). Dit instituut is in 2002 opgericht en staat wettelijk voorgeschreven in de EG 178/2002 ('General Food Law') waarin ook algemene principes, vereisten en procedures voor wetgeving op het gebied van voedselveiligheid staan voorgeschreven;
- het op consistente wijze implementeren van een 'boerderij tot vork'- benadering, in wettelijke kaders omtrent voedselveiligheid. Dit principe gaat ervan uit dat diervoeder- en voedselproducerende bedrijven primair de verantwoordelijkheid dragen voor voedselveiligheid. De lidstaten waarborgen monitoring en controle van deze

ondernemingen en de Commissie toetst de prestaties van de lidstaten op controlevaardigheden en capaciteit, aan de hand van audits en inspecties.

Resultaten van het Europese beleidsproces zijn de volgende verordeningen, die per 1 januari 2006 van kracht zijn:

- EG 852/2004, inzake levensmiddelenhygiëne;
- EG 853/2004, inzake specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong;
- EG 854/2004, inzake specifieke voorschriften voor de organisatie betreffende de officiële controles van en voor menselijke consumptie bestemde, producten van dierlijke oorsprong;
- EG 882/2004, inzake officiële controles op de naleving van de wetgeving inzake diervoeders en levensmiddelen en de voorschriften voor diergezondheid en dierenwelzijn.

Verordening EG 882/2004

EG-verordening 882/2004¹ moet vanaf 1 januari 2006 in werking treden in alle lidstaten van de EU. Enkele paragrafen, met name die betrekking hebben op financiering, hoeven formeel pas vanaf een jaar later van kracht te worden. Eventueel is een overgangstermijn van twee jaar mogelijk. Wat betreft de artikelen over financiering van officiële controles zijn met name de artikelen 26, 27 en 28 van belang:

- Artikel 26 biedt een kader aan voor het vaststellen van belastingen, heffingen en vergoedingen;
- Artikel 27 bepaalt voor een aantal activiteiten tarieven met minimumniveaus. Adequate autocontrolesystemen zijn mogelijk een reden om tarieven onder de minimumniveaus vast te stellen, aangezien controles zodoende vlotter kunnen worden uitgevoerd. Bij een autocontrolesysteem voeren bedrijven de monitoring op activiteiten zelf uit. Bij een goed autocontrolesysteem kan ook de frequentie van controles worden teruggeschroefd. De retributies mogen niet hoger zijn dan het salaris van het personeel dat betrokken is bij de officiële controles, inclusief de kosten van gerelateerde en afgeleide activiteiten;
- Artikel 28 stelt dat de kosten voor extra controles, die controleprogramma's overstijgen, bij constatering van niet-naleving doorberekend dienen te worden aan exploitanten of eigenaren. Naast kosten van extra controles gaat het ook over bemonstering en analyses (PbEU L 165, 30 april 2004).

¹ Verordening (EG) nr. 882/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake officiële controle op de naleving van de wetgeving inzake diervoeders en levensmiddelen en de voorschriften inzake diergezondheid en dierenwelzijn (PbEU L 165 van 30 april 2004, blz. 1)

1.1.2 Beleidsontwikkelingen in Nederland

In Nederland zijn de Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees (RVV) en de Keuringsdienst van Waren (KvW) samen opgegaan in de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA). De VWA/RVV wordt beleidsmatig aangestuurd door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Dit orgaan controleert en houdt toezicht op dierziekten, productieketens en -processen, keurt dieren en dierlijke producten voor import en export en geeft garantiecertificaten af voor landen buiten de Europese Unie. De VWA/KvW wordt beleidsmatig aangestuurd door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Dit orgaan controleert en houdt toezicht op gezondheid- en consumentenbescherming in de gehele productieketen van levensmiddelen, genotmiddelen en non-foods.

Zoals gesteld in de *VWA meerjarenvisie 2004-2007* (VWA, 2003) heeft de VWA de politieke opdracht om 'integraal toezicht op producten en voedselveiligheidsketens' te ontwikkelen. Voor de werkwijze van de VWA in 2005 leidt dit onder andere tot de volgende strategische uitgangspunten (*Jaarplan VWA deel I*, 2005):

1. transparantie;
2. een duidelijke (her-)verdeling van verantwoordelijkheden voor producent, overheid en consument.

Wat betreft financiering van de activiteiten biedt het rapport *Maat Houden* een nationaal beleidskader waaraan ontwikkelde instrumenten getoetst worden.

Transparantie

In 2005 komt bij de VWA transparantie tot uiting in het beter zichtbaar maken van de beoogde resultaten van de, door de Nederlandse overheid geformuleerde, beleidsdoelstellingen. Dit door invoering van de beleidscyclus conform *Van Beleidsbegroting tot beleidsverantwoording* (VBTB). De invoering van de beleidscyclus vereist een éénduidige, transparante organisatie, werkwijze en boekhouding voor de gehele VWA-organisatie. Dit heeft dus ook betrekking op de boekhoudingen van de twee werkmaatschappijen, te weten het agentschap Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees (RVV) en het agentschap Keuringsdienst van Waren (KvW).

Verantwoordelijkheidsverdeling

Wat betreft de verantwoordelijkheidsverdeling is voor onderhavig onderzoek met name de invoering van de EG-verordening 882/2004 per 2006 van belang. Deze verordening vraagt van de VWA de nodige aanpassingen, met name betreffende de jaarplancyclus, de toezichtarrangementen en de retributies. Zo worden eisen gesteld aan de kosten die kunnen en moeten worden gedragen door enerzijds de overheid en anderzijds het bedrijfsleven. Bijvoorbeeld de Europese Commissie stelt onder andere dat de kosten van erkenningen en registratie van diervoederbedrijven en de daarbij behorende bezoeken via retributies op het bedrijfsleven moeten worden verhaald.

Rapport Maat Houden

Tenzij anders bepaald door de Europese Commissie, biedt het rapport *Maat Houden* (1996) een bestuurlijk kader voor het al dan niet doorberekenen van controleactiviteiten. In het rapport wordt gesteld dat de kosten van bepaalde activiteiten met een profijtelijk belang aan individuen doorberekend mogen worden, terwijl de kosten van andere activiteiten in het belang van de maatschappij uit de algemene middelen betaald moeten worden. Doorberekening van de kosten voor de verschillende activiteiten, gaat onder specifieke voorwaarden waarbij aan de volgende vier uitgangspunten moet zijn voldaan:

1. een transparante kostenstructuur;
2. een redelijke vergoeding, gelet op de kosten;
3. een duidelijke relatie tussen vergoeding en profijt of kosten;
4. kostenveroorzakers moeten, zo mogelijk, de vergoeding kunnen beïnvloeden.

Zowel de (a) preventieve handhavingskosten als (b) repressieve handhavingskosten komen voor financiering uit de algemene middelen in aanmerking, omdat er geen individueel profijt is vast te stellen. Bovendien is het ongewenst dat een handhavinginspanning afhankelijk is van de bijdrage van een individu; anders zou een lagere bijdrage een reductie van handhavinginspanningen veroorzaken. De kosten voor (c) toelating op de markt (zoals een certificaat of een keuring) en (d) posttoelating mogen wel doorberekend worden, omdat hier sprake is van een toerekenbaar voordeel of toerekenbare schade. Passen we deze classificatie van 'Maat houden' toe dan moeten de eerder door de Europese Commissie genoemde kosten van erkenningen en registratie van diervoederbedrijven en de daarbij behorende bezoeken terecht als kosten voor toelating via retributies op het bedrijfsleven worden verhaald. Samen staan de vier klassen voor vier soorten activiteiten.

De classificatie van *Maat houden* lijkt van belang bij de realisatie van één geïntegreerd agentschap, welke de VWA per 1 januari 2006 wenst te realiseren (VWA, Jaarplan 2005). Nu is de VWA nog als tijdelijk agentschap gepositioneerd. Voor de realisatie van één geïntegreerd agentschap, is één geïntegreerde VWA-organisatie en werkwijze noodzakelijk. De classificatie van *Maat Houden* vormt hiertoe een instrument. Echter, tijdens het onderzoek is gebleken dat het gebruik van de daar gegeven vierdeling, in vergelijking met andere landen, meer vragen oproept dan dat het inzicht opleverde. Het rapport *Maat houden* geeft niet voldoende handvatten waar het activiteiten betreft die zowel in het publieke (handhaving) als het private domein (toelating) worden uitgevoerd. Het beleidskader *Toezicht op Controle* (VWA, 2005) houdt wel rekening met de complexiteit van het beleidsinstrumentarium van deze tijd.

Kortom, op nationaal en Europees niveau zijn er beleidsontwikkelingen en wettelijke kaders die om een herziening vragen van de VWA-boekhouding en het tarievenstelsel dat gebruikt wordt.

1.2 De onderzoeksvraag

Momenteel zijn, net als Nederland, ook andere lidstaten bezig met de voorbereiding van de invoering van EG-verordening 882/2004. Deze deelstudie is bedoeld om internationaal de stand van zaken te peilen bij de invoering van de verordening:

Welke lessen kan Nederland leren van omliggende landen ten aanzien van de huidige inrichting van de controle op voedselveiligheid en de invoering van EG-verordening 882/2004?

Inzicht in de wijze waarop andere lidstaten de organisatie en financiering van de controle op voedselveiligheid inrichten, in relatie tot de verordening, kan bijdragen aan het beleidsproces van invoering waar de Ministeries van LNV en VWS momenteel aan werken.

Onderzoekers van Wageningen UR hebben, met ondersteuning van Directie Kennis (het voormalig het expertisecentrum) van LNV, bestudeerd hoe andere landen de verordening zullen en/of willen implementeren. De resultaten zijn gericht op het verschaffen van inzicht in de organisatie, financiering en effecten van voedselveiligheidsautoriteiten in andere landen.

1.3 Het onderzoeksdomein

De beleidswerkgroep Financieringsstelsel VWA heeft de reikwijdte van het onderzoek vastgesteld en deze beslaat de volgende primaire activiteiten van de VWA:

1. het verrichten van inspecties (controleactiviteiten zonder vooraankondiging gericht op preventieve of repressieve handhaving);
2. het nemen en analyseren van monsters; en
3. keuringen (controleactiviteiten met aankondiging gericht op toelating en posttoelating).

De nadruk in dit rapport is hierdoor komen te liggen op met name het veterinaire deel van de uitvoerende activiteiten van de voedselveiligheidsautoriteiten in andere landen. Zo zijn ook beleidsgerichte activiteiten uitgesloten van onderzoek.

De producten in de voedselketen die in het kader van dier- en volksgezondheid onder controle van de VWA staan vallen binnen het domein van het onderzoek. De kleinere sectoren zijn niet kwalitatief onderzocht. De nadruk in het onderzoek is daarom komen te liggen op volgende producten:

- rundvee en -producten;
- pluimvee en pluimveevlees;
- visproducten;
- varkens;
- schapen, geiten en paarden;
- eieren en eiproducten;
- zuivel, voorzover de VWA zich op zuivel richt;
- diervoeders.

De bij deze producten betrokken bedrijven lopen uiteen van veevoederleveranciers, verwerkende industrie tot aan de retail, inclusief importen en exporten.

1.4 Landselectie

Het onderzoek richt zich op de voedselveiligheidsautoriteiten in vier nabijgelegen landen:

- België,
- Verenigd Koninkrijk,
- Duitsland (de Deelstaten Nedersaksen, Noordrijn-Westfalen (NRW) en Bremen), en
- Denemarken.

Bij de selectie van deze landen zijn de volgende criteria gehanteerd:

- het belang van een land als handelspartner van Nederland;
- het land kent een soortgelijke cultuur als Nederland;
- de tijdige beschikbaarheid van informatie.¹

1.5 Onderzoeksmethode

Het onderzoek naar de vier cases hanteerde de volgende methodieken:

- het opstellen van een te bestuderen onderwerpenlijst;
- het bestuderen van secundaire documentatie over deze onderwerpen;
- het voeren van open ronde tafelgesprekken met meerdere mensen van de toezichthouder voedselveiligheid en/of van het Ministerie dat de beleidsverantwoordelijkheid draagt inzake voedselveiligheid en -gezondheid ter plaatse;
- het maken van gespreksverslagen in samenspraak met de gesprekspartners;
- navraag om toelichting.

Uitgebreide gesprekken zijn gevoerd in België, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Denemarken. Bij die gesprekken waren telkens vertegenwoordigers van de Nederlandse Ministeries LNV en VWS aanwezig. Aangezien in Duitsland - behoudens het Nationaal plan - het voedselveiligheidsbeleid op Deelstaatniveau wordt geformuleerd zijn drie Deelstaten betrokken in het onderzoek:

- Nedersaksen, geselecteerd op geografische gronden;
- Noordrijn-Westfalen, waar met Nederland vergelijkbare veterinaire productie met bijbehorende verwerking plaatsvindt;
- Stadstaat Bremen, dat over de importcontroles in de haven van Bremen gaat.

Tijdens de gesprekken ging de aandacht vooral uit naar de zwaartepunten, qua belang en omvang, van het kostenaandeel in de handhavingactiviteiten: 'Wat zijn de afwegingen

¹ Frankrijk was in eerste instantie ook geselecteerd, maar is uiteindelijk niet opgenomen in de rapportage omdat de mogelijkheid qua tijd ontbrak om gezamenlijk met de Fransen de situatie in Frankrijk te bespreken en te analyseren.

voor de gerelateerde besluiten en welke factoren spelen daarin een rol?' Doel was immers: het boven tafel krijgen van *good practices*. Met de term *good practices* worden beoogde succesfactoren bedoeld waaruit lessen te leren zijn voor de Nederlandse situatie. Hierbij is tevens gekeken naar de mogelijke consequenties, met name op het gebied van financiering en organisatie.

In lijn met de gesprekken en eigen onderzoek is in dit rapport de onderverdeling per hoofdstuk grofweg als volgt:

1. *Organisatie*
 - Hoe is de uitvoering van de primaire taken bestuurlijk ingericht?
 - Welke taken worden door publieke instanties uitgevoerd en welke taken door private organisaties?
 - Op welke wijze worden de taken uitgevoerd?
2. *Financiering*
 - Welke taken worden door publieke instanties betaald en welke door private organisaties?
3. *Effecten/gevolgen*
 - Wat wordt gedaan om de doelmatigheid van kosten, transparantie, eenvoud en draagvlak te bereiken c.q. te verbeteren?

1.6 Leeswijzer

Dit rapport bevat de belangrijkste bevindingen van het onderzoek. In de volgende hoofdstukken komen achtereenvolgens België, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Denemarken aan de orde. Elk van de hoofdstukken besteedt aandacht aan de organisatie van voedselveiligheid, de financiering van de activiteiten en de ontwikkelingen in de regelgeving. Het is niet de intentie van de onderzoekers een compleet beeld te geven van de organisatie, inrichting en uitvoering van toezicht en controle betreffende voedselveiligheid in de bestudeerde landen, maar om opvallende aspecten van de organisatie en financiering te bespreken als lering voor de herziening van het financieringsstelsel van de VWA in Nederland. In de hoofdtekst en in de bijlagen is getalsmatige informatie over tarieven weergegeven. In de bijlagen betreft gedetailleerde informatie over België, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Denemarken.

In hoofdstuk 2 staat de sinds 2000 geheel vernieuwde situatie in België centraal. Het systeem voor borging van voedselveiligheid loopt voorop bij de invoering van EG-verordening 882/2004, is systematisch opgezet en zeer transparant. In dit hoofdstuk wordt vooral aandacht besteed aan het bonus-malussysteem en de autocontrolesystemen.

Hoofdstuk 3 betreft het Verenigd Koninkrijk. Opvallend gegeven is hier de splitsing van voedselveiligheid over twee primaire organisaties, vier regionale organisaties, meerdere uitvoerende diensten en vele lokale autoriteiten. Het Verenigd Koninkrijk is opvallend actief met de ontwikkeling van handleidingen, gidsen, voor invoering van autocontrolesystemen bij bedrijven.

In hoofdstuk 4 concentreren de onderzoekers zich op Duitsland. De aandacht richt zich vooral op beschrijving van de diverse niveaus van toezichtsstructuren: nationaal, in de Deelstaten en op lagere niveaus. Het land kent een grote verscheidenheid aan tarieven.

In hoofdstuk 5 staat Denemarken centraal. Een opsplitsing in 2004 van relevante activiteiten, was van invloed op de kwaliteit van de verkregen informatie. In dit hoofdstuk wordt apart aandacht besteed aan het populaire systeem van informatievoorziening aan consumenten over voedselveiligheid op een locatie. Deze paragraaf is mede mogelijk gemaakt met hulp van mevr. R. Nijland van de Nederlandse ambassade, te Kopenhagen.

Concluderen zal hoofdstuk 6 de landen op enkele belangrijke aspecten naast elkaar plaatsen en tevens de *good practices* van elk land weergeven met aanbevelingen voor het beleidsproces in Nederland. Als eerste land komt nu België aan bod.

2. België

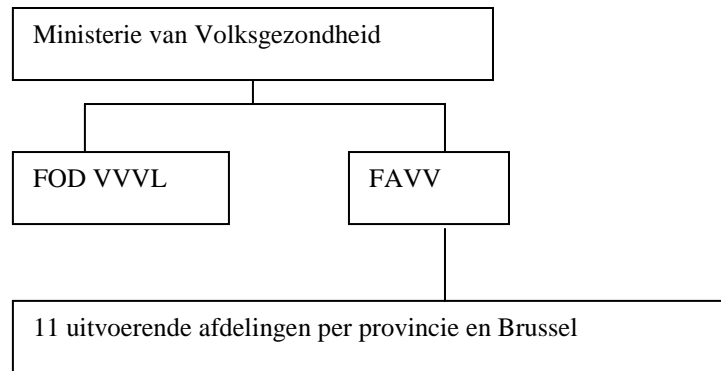
Na de dioxinecrisis in 1999 besloot de regering van België dat alle inspectie- en controlediensten die met voedselveiligheid te maken hadden, gereorganiseerd moesten worden. Dit zorgde voor de oprichting van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) in 2000, onder leiding van een gedelegeerd bestuurder die rechtstreeks rapporteert aan de Minister van Volksgezondheid. We zullen nu ingaan op de organisatie van voedselveiligheid, de financiering ervan en de autocontrolesystemen. Daarna volgen enkele conclusies.

2.1 Organisatie

De bestuurlijke inrichting van de controles op de voedselveiligheid is gecentraliseerd ingericht. Eerst zal kort op de algemene bestuurlijke organisatie worden ingegaan. Vervolgens zal de interne organisatiestructuur van de FAVV worden besproken, gevolgd door een alinea over de externe samenwerking met derden in de uitvoering van beleid.

2.1.1 Algemene organisatie

De voedselveiligheid valt in België onder de bevoegdheid van het Ministerie van Volksgezondheid, waarvan het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) een agentschap is. België kent landelijk geen Ministerie van Landbouw. Binnen het Ministerie van Volksgezondheid zijn de bevoegdheden ten aanzien van voedselveiligheid verdeeld zonder hiërarchie, tussen de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (FOD VVVL) en de FAVV (zie figuur 2.1). De FOD VVVL zorgt voor de productnormen, de normen voor dierziektebestrijding, de normen en het controlebeleid voor dierenwelzijn. De FAVV houdt zich bezig met controle en handhaving van deze normen. De FAVV is op 4 februari 2000 wettelijk ingesteld. In België vallen grofweg 182.000 bedrijven onder de FAVV. Dit zijn, internationaal gezien, vooral relatief kleinere bedrijven.

Figuur 2.1 Bestuursrechtelijke organisatie van voedselveiligheid in België

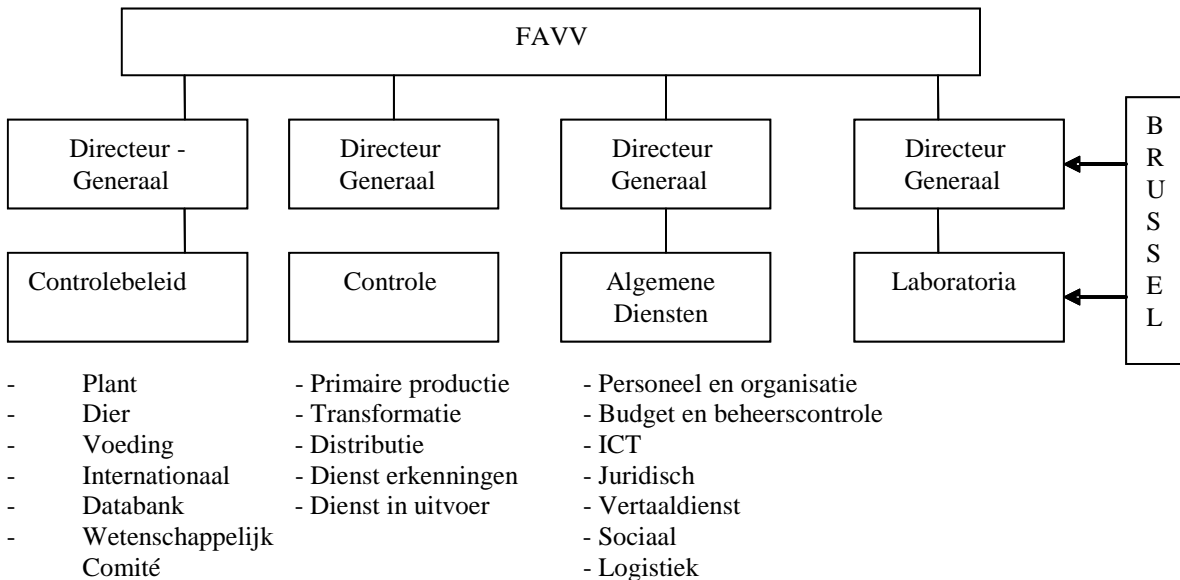
De FAVV is een verzelfstandigde entiteit, actief op de gebieden risicobeoordeling, risicobeheer en risicocommunicatie. Ze integreert in één administratieve organisatie alle controle- en inspectiediensten van het begin tot het einde van de voedselketen. Het orgaan houdt zich bezig met alle stadia van productie, verwerking en distributie van voedselproducten. Dit wil zeggen, het object van de FAVV betreft alle stadia van een product, inclusief invoer, vanaf de primaire productie of vervaardiging van een product, tot en met de verpakking, opslag, vervoer, verkoop of levering daarvan, aan de (eind-)gebruiker. Bijvoorbeeld, bij Salmonella-onderzoek zal men ook kijken naar andere activiteiten. De Nederlandse organisaties Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ) en Plantenziektenkundige Dienst (PD) zouden, ter vergelijking, in België onder de FAVV vallen. De FAVV is nationaal georganiseerd; het kent 11 uitvoerende afdelingen per provincie en Brussel maar de organisatie, regels, kosten, financiering, enzovoort, zijn gelijk voor Vlaanderen en Wallonië. In België is de gecombineerde controle standaard.

2.1.2 Interne organisatie

De interne organisatiestructuur van de FAVV is sinds 2000 geheel opnieuw ('tabula rasa') en transparant ingericht. Alle oude diensten, zowel centraal als in de provincies, zijn in elkaar geschoven en de oude structuren zijn verbroken. Nu is er per provincie één enkele provinciale inspectie-eenheid (PCE), die geïntegreerde controles moeten nastreven. De belangrijkste persoon binnen de FAVV is de, sterk autonoom werkende, gedelegeerd bestuurder. Een adviserend Raadgevend Comité is verbonden aan de FAVV (Vanthemsche, 2004, p. 18). Dit comité kent gewestelijke vertegenwoordigers en voornamelijk nationale vertegenwoordigers, waaronder de consumentenbond. Het Raadgevend Comité kent een beleidswerkgroep Financiering ten behoeve van draagvlakontwikkeling.

De FAVV heeft hiërarchisch vier afdelingen ('pijlers') met elk een eigen bestuur en onder leiding van een Directeur-generaal (zie figuur 2.2):

1. controlebeleid: door de diensten planten, dieren, voedingsmiddelen, internationaal, databanken en het Wetenschappelijk Comité;
2. controle: door de uitvoerende afdeling van de FAVV. De afdeling kent vijf centrale diensten, waarvan drie centrale diensten gericht zijn op één activiteit, te weten: primaire productie, transformatie en distributie. Verder zijn er twee horizontale, centrale diensten, te weten: de dienst erkenningen en de dienst in-/uitvoer-RASFF-CONSUM. Naast de vijf centrale diensten kent de afdeling Controle nog elf Provinciale ControleEenheden (PCE) en een Nationale opsporingseenheid (NOE).
3. de algemene diensten bestaande uit de taken: Personeel & Organisatie, Budget en Beheerscontrole (financiën), ICT, juridisch, vertaaldienst, sociaal en logistiek.
4. de vijf eigen laboratoria richten zich met name op kwaliteitsbepalingen en veiligheidsbepalingen. Vanuit Brussel wordt de werking van de eigen laboratoria, de dispatching van genomen stalen en de samenwerking met zo'n 70 externe en onafhankelijke labs geregeld.

Figuur 2.2 Interne organisatiestructuur FAVV

2.1.3 Samenwerking

In de uitvoerende activiteiten blijkt de samenwerkingsgerichtheid van de FAVV uit de samenwerking met zelfstandige dierenartsen, externe laboratoria, ICT-partners en accreditatie- en certificeringinstellingen. De FAVV doet regelmatig beroep op zo'n 600 zelfstandige Dierenartsen Met Opdracht (DMO), met name voor keuringen. Ze treden op namens de FAVV. Ook wordt er gebruik gemaakt van een netwerk van laboratoria, met 70 erkende onafhankelijke labs en acht labs voor opsporing van dierenziekten en autopsies.

Deze zijn door de Belgische accreditatie-organisatie BELTEST geaccrediteerd. BELTEST audit periodiek (elke 12 à 18 maanden) en de labs nemen deel aan interlaboratoriumproeven. BELTEST zorgt voor het accrediteren van testlaboratoria en keuringsinstellingen. Accreditatie-organisatie BELCERT zorgt voor het accrediteren van certificerings- of inspectie-instellingen (OCIs) voor producten en kwaliteitssystemen. Al deze accreditaties vinden in Nederland plaats door de Raad voor Accreditatie (RvA). De FAVV zal met sectororganisaties gidsen voor autocontrolesystemen valideren en met accreditatieorganisaties samenwerken voor het certificeren van de autocontrolesystemen. Expliciet wordt de private sector gesteld als een volwaardige partner met gedeelde verantwoordelijkheid. De open communicatie met sectoren en consumenten komt als een sterke factor naar voren. Bekijk ter illustratie, de informatierijkdom op de website <http://www.favv.be>.

2.2 Financiering

Het financieringsvraagstuk betreft met name de doelstellingen en uitgangspunten van het nieuwe financieringsstelsel, de bepaling van retributies en heffingen, de transparantie van het stelsel, en het stappenplan financieringssystematiek. Met de invoering van EG-verordening 882, wenst België het verouderde systeem van fondsen te vervangen door een nieuwe financieringsstructuur. De fondsen zijn vervuild wat betreft hun activiteiten. Nog steeds kent men een aantal fondsen, bijvoorbeeld het grondstoffenfonds en het dierlijk fonds. In 2005 ligt een voorstel voor een geïntegreerde financieringsstructuur bij het parlement en de EU. De doelstellingen bij het nieuwe stelsel zijn voornamelijk:

- een efficiënte dienstverlening;
- een transparante werking; en
- optimalisering van de inzet van middelen.

Er moet meer transparantie komen in de relatie tussen betalen en besteden. Daarbij moet de FAVV per jaar budgettair neutraal draaien op het niveau van de totale organisatie. Daarbinnen mag op de lange termijn geen sector substantieel onevenredig bijdragen aan de activiteiten van de FAVV. Op de korte termijn kan een sector wel eens niet volledig naar evenredigheid geld inbrengen. Controles dienen voor volledige autofinanciering te zorgen. De grootste voordelen van deze aanpak zijn de toegenomen rust in het bedrijf en de vermindering van bureaucratie.

Bij het nieuwe financieringsstelsel gelden de volgende uitgangspunten:

- de overheidsbijdrage blijft (opgeteld) gelijk. De begroting voor 2005 bedraagt 63.5 mln. euro. Deze bijdrage is vooral aan te wenden voor algemene activiteiten;
- het totaalbedrag voor sectoren blijft gelijk maar de lasten zijn herverdeeld. Dit bedraagt 87.8 mln. Het totaal aan inningen omvat aan retributies en heffingen (zie bijlage 1 voor een overzicht):
 - Retributies (48.0 mln.): dit betreft het factureren van rechtstreeks toe te rekenen controlekosten voor geleverde prestaties. Denk hierbij aan keurrechten, erkenningen, vergunningen, certificaten, aangevraagde opdrachten, import en export;

- Heffingen (35.5 mln.): rekeningen om steekproefsgewijze controleprogramma's te solidariseren. Steekproefsgewijze controles kunnen niet rechtstreeks gefactureerd worden. Omdat steekproefsgewijze controles de totale voedingsketen bewaken is een graad van solidariseren onder een (groep van) operatoren verantwoord (18.5 mln.). Ook BSE valt goeddeels onder heffingen (17.0 mln.). Ook unieke kosten zoals die voor specifieke activiteiten bij de 11 provinciale controle-eenheden gelden, plus provinciale monitoring (bijvoorbeeld het residuprogramma) worden via de heffingen gefinancierd.

De BSE-financiering is in de FAVV geïntegreerd. Dit verloopt deels via retributies en deels, zoals hierboven al is aangegeven, via heffingen. Ten slotte draagt de EU bij (4.0 mln.) en worden andere inkomsten uit labs en boetes ingeboekt (4.3mln).

2.2.1 Retributies en heffingen

Bij retributies spreekt men, bij rechtstreeks bedrijfsgebonden controles, over controles ten aanzien van activiteiten zonder welke het bedrijf niet kan functioneren. Verder vallen onder retributies bijkomende kosten na vaststelling van non-conformiteiten. Bij aanwijsbare prestaties zonder tarieven, gaat het doorberekenen via een globaal tijdstarief per persoon, per 30 minuten en met opslagen voor prestaties in nacht of weekend. Onder retributies vallen:

- certificaten, voornamelijk fyto-sanitair (8.1 mln.);
- keuring in slachthuizen (23.8 mln.);
- EU-residuenonderzoek (2.6 mln.);
- erkenningen, non-conformiteiten (2.0 mln.);
- controlerechten in de vleessector (6.0 mln.);
- audits op aanvraag (1.7 mln).

BSE-retributies zijn geschat op 3,9 mln. op basis van 10,70 euro per BSE-getest geslacht rund. Een BSE-test kost 32 euro, waarmee de landbouw toch fors wordt aangeslagen. De post Erkenningen wordt in België deels via heffingen gedekt, want de bezoekfrequentie is niet jaarlijks. Het eetwarentarief omvatte een driejaarlijkse erkenning. Dit is vergelijkbaar met één bezoek per drie jaar. In Nederland zijn er één a twee aangekondigde controles per jaar.

Wat betreft de heffingen voor steekproefsgewijze controle en BSE, worden ondernemingen op basis van de landelijke bedrijvenclassificatie NACE-BEL op code ingedeeld. De indeling vindt plaats naar de volgende zeven sectoren:

- toelevering;
- primaire productie;
- verwerking;
- groothandel;
- kleinhandel;
- horeca;
- transport.

In Nederland zouden wij dat schakels in de keten noemen. Voor de verdeling van het totale bedrag aan heffingen tussen de verschillende sectoren is gelet op:

- werkgelegenheid;
- draagkracht; en
- controle-inspanning.

Daartoe zijn als kostendragers de volgende drie parameters geselecteerd, te weten;

1. Toegevoegde waarde, als grove indicator van de werkgelegenheid van een bedrijf;
2. Bruto-exploitatiesaldo, als indicator van de draagkracht ofwel winstgevendheid van een bedrijf;
3. Aantal controlepunten, als indicator van de controle-inspanningen.

De exacte verdeling van de heffing over de sectoren en de parameters is niet zozeer rationeel maar een compromis, zowel vanuit het verleden, alsook vanuit gelijkheid over de sectoren heen. Dit betekent dat er een zekere dubbelzinnigheid bestaat tussen de drie parameters. Per bedrijf kunnen de heffingen dus sterk verschillen, maar gemiddeld, ofwel macro-economisch, komen de heffingen zo uit dat via elk van de drie parameters éénderde van de heffingen in rekening worden gebracht.

2.2.2 Transparantie

Op microniveau is de transparantie zo ver mogelijk doorgevoerd. Alle aan de FAVV onderworpen bedrijven zijn jaarlijks een forfaitaire of vaste heffing verschuldigd aan de FAVV van 100 euro per vestigingseenheid, voor de belangrijkste activiteit. Vanwege hun lagere toegevoegde waarde zijn transporteurs een bedrag van slechts 25 euro verschuldigd. Naast het forfaitaire deel van de heffing is er een jaarlijkse, variabele heffing die vastgesteld wordt naar de onderhavige sector:

- bij meststoffen loopt de variabele heffing bijvoorbeeld op naar de geproduceerde hoeveelheid;
- bij bestrijdingsmiddelen gaat het om het aantal erkende producten;
- bij veevoeders gaat het om tonnage per vestiging;
- bij de verwerkers, bij de groothandel, de detailhandel en bij de horeca gaat het om het aantal personen; en
- bij het transport gaat het om het aantal zendingen, mits hoger dan 10 per jaar.

De variabele heffingen lopen vaak lineair, hoog op. Bij de primaire sector is het variabel deel vastgezet en niet langer variabel. De benodigde informatie over het aantal werknemers komt van de bedrijven zelf: 85% van de bedrijven heeft minder dan vijf werknemers. Ter controle gebruikt de FAVV zonodig de sociale zekerheidsbestanden. De opgave gaat per jaar, over vorig jaar. In Nederland gaat de steekproefsgewijze controle niet via tarieven, want we kennen geen heffingen zoals België. In tegenstelling tot onze zuiderburen wordt deze controle in Nederland door de overheid betaald.

2.2.3 Stappenplan financieringssysteem

Juist in verband met de mogelijke lering voor de Nederlandse situatie, gaan we hier in detail in op het Belgische stappenplan voor de berekening van heffingen en retributies. Transparantie is als het basisprincipe voor de financiering van de twee opdrachten van de FAVV, te weten 'algemene werking' (= beleidsgerelateerd) en controle. Daarom moeten uitgaven verbonden aan de 'algemene werking', in principe door de staat worden gefinancierd. De overheidsdotatie zal waarschijnlijk gelijk blijven. De uitgaven, verbonden aan de uitoefening van de statutaire controleopdracht, zijn de budgettaire verantwoordelijkheid van de operatoren (het bedrijfsleven). Op termijn moeten ook de controletaken zelfvoorzienend zijn. Men kent daarbinnen enkele specifiek fondsen en BSE-budgetten. Het zeven stappenplan kent zeker vier verdeelsleutels (zie tabel 2.1, met cijfers vastgesteld eind 2003 voor het jaar 2004).

Eerste verdeelsleutel

De eerste stap is in het kader van de vaststelling van de geraamde uitgaven voor de controleopdracht, na aftrek van de overheidsdotatie.

- deze omvat de uitgaven aan het personeel van de buitendienst (27 mln. euro);
- uitgaven aan externen, inclusief ingehuurde artsen (DMO's, 26 mln. euro); en
- uitgaven van de DG Laboratoria (16,3 mln. euro);
- terwijl staalnamen door artsen voor de BSE extern gefinancierd zijn (4,5 mln. euro).

Tweede verdeelsleutel

Dit brengt ons bij verdeelsleutel twee:

- voor het personeel in de buitendiensten van DG-controle, wordt 40% als hypothetische verdeelsleutel ingeboekt voor strikt toewijsbare prestaties voor activiteiten van operatoren (10,7 mln. euro);
- de uitgaven aan externen (exclusief BSE) zijn vrijwel volledig en strikt toewijsbaar, in verband met keurrechten van DMO's (20 mln. euro);
- de laboratoria hebben beperkte direct toewijsbare inkomsten (1.6 mln. euro);
- van het resterende bedrag (32.0 mln. euro) wordt 2 % hypothetisch verdeeld als strikt toewijsbare inkomsten vanwege non-conformiteiten van operatoren (0.6 mln. euro).

Derde verdeelsleutel: allocatieheffing

Opgeteld is het totaal aan retributies 32,9 mln. euro waarna het resterende bedrag via heffingen te 'solidariseren' is, conform verdeelsleutel drie. De heffingen omvatten uitgaven voor productcontroles en voor procescontroles.

De categorie productcontroles omvat uitgaven van DG Laboratoria voor de controle van producten, analyses in nationale controleprogramma's voor voedselveiligheid en bijkomende toewijsbare analyses in verband met non-conformiteiten.

Procescontroles vinden plaats bij operatoren met een erkend autocontrole systeem (ACS) en bij operatoren zonder ACS. Stel dat alle operatoren een erkend ACS zouden hebben, dan zou dit de frequentie van audits/inspecties (de procescontroles) met zo'n 90% reduceren. Dus 10% (1,7 mln. euro) van de huidige procescontroles zal aangehouden worden

en deze vormen met de productcontroles (14,4 mln. euro) de vaste of forfaitaire heffing (in totaal: 16,1 mln.). De op dit moment gerealiseerde procescontroles zullen worden omgeslagen over de operatoren met een nog niet erkend ACS. Dit heet de variabele heffing. Wellicht ten overvloede, de variabele heffing komt boven op de vaste heffing en vervalt bij bedrijven met een erkend ACS.

Vierde verdeelsleutel

De verdeling tussen de ketenschakels, de zogenaamde 'sectoren', volgt bij verdeelsleutel vier. Deze verdeling is een compromis welke sterk blijkt samen te hangen met de toegevoegde waarde per ketenschakel. Dit is hierboven reeds beschreven. Opgeteld per ketenschakel, te weten toelevering, primaire productie, verwerking, distributie en horeca, zijn de totaalbedragen aan variabele heffingen, net iets lager dan de vaste heffing. In procenten is het aandeel in de totale heffingen per ketenschakel respectievelijk 8,31%, 18,55%, 33,11%, 17,05% en 22,97%.

Figuur 2.3 Stappenplan vaststelling heffingen

<i>Stappen/ verdeelsleutel</i>	<i>Activiteit</i>	<i>Regels</i>	<i>Bedragen, in miljoen Euro's</i>
1.	vaststelling totaal uitgaven	Totaalbedrag - Fondsen: - BSE: = uitgaven voor kerntaken:	179 - 24 - 29 = 126
2. sleutel 1	aandeel in financiering van operatoren en overheid	- Overheidsdotatie (aanname: stabiel) = uitgaven controle-opdracht, ten laste van operatoren:	-61,4 = 64,3
3. sleutel 2	verdeling aandeel operatoren over heffingen en retributies	Strikt toewijsbaar aan operatoren: 40% kosten buitenpersoneel + keurrechten DMO's + inkomsten rijkslabo's Vervolgacties: van resterende kosten 2% voor non-conformiteiten	-32,3 (= retributie) -0,6 (= retributie)
4. sleutel 3	verdeling heffingen	= te innen via heffingen: Nationale controleprogramma's : Erkend autocontrolesysteem (ACS) : = te innen via variabele heffing	= 31,4 (=heffingen) -14,4 (=vaste heffing) -1,7 (= vaste heffing) = 15,3 (= variabele heffing)
5. sleutel 4	verdeling van heffingen tussen 'sectoren' (= ketenschakels)	Vooraf gebaseerd op toegevoegde waarde per ketenschakel.	2,6 Toelevering 5,8 Primaire productie 10,4 Verwerking 5,4 Distributie 7,2 Horeca

a) Bedragen zijn afgerond in mln. euro.

Bron: FAVV (2003).

Tabel 2.1 Stappenplan vaststelling heffingen (vervolg)

<i>Stappen;/ verdeelsleutel</i>	<i>Activiteit</i>	<i>Regels</i>	<i>Bedragen, in miljoen euro</i>
6.	evt. verdere verdeling binnen sectoren.		
7.	heffing individuele operator.	Heffingen per bedrijf al of niet ACS-erkend, (simulatie: 50% bedrijven ACS-erkend).	134-254 euro, toeleverancier 52-99 euro, boer 532-1011 euro, verwerker 55-104 euro, transporteur 67-128 euro, horeca

a) Bedragen zijn afgerond in mln. euro.

Bron: FAVV (2003).

2.3 Autocontrolesystemen

Zoals eerder gesteld, stimuleert België gevalideerde autocontrolesystemen (ACS). Het concept van autocontrole stelt dat de verantwoordelijkheid voor de voedselveiligheid in eerste instantie bij de bedrijven zelf ligt (EG 178/2002, 30). Het is gebaseerd op de EU-verordening 178/2002 die de algemene principes voor de bewaking van de voedselketen vastlegt. De ontwikkeling van het concept is in Belgische wetgeving omgezet door het Koninklijk Besluit van 14 november 2003 (Vanthemsche, 2004). België formuleerde al in 2003 dat, al dan niet, validatie van het ACS door FAVV of een certificatieorganisatie kan zorgen voor een aangepast percentage. Men heeft het GMP van Nederland overgenomen. Verder komen er HACCP-gidsen om invoering van ACS door agrariërs en andere bedrijven gemakkelijker te maken.

De FAVV zal ter stimulering van autocontrolesystemen een bonus-malussysteem invoeren. Het voorstel is in sectoren met goedgekeurde gidsen (met een OCI-gecertificeerd autocontrolesysteem) met ingang van 2006, de 15% korting (bonus) toe te staan op de heffing. Kiest een bedrijf ervoor om geen gebruik te maken van certificering van het ACS door een OCI dan kan het bedrijf voor validatie terecht bij de FAVV. Het bedrijf zal dan pas vanaf 2008 de 15% korting krijgen. Hiermee stimuleert de FAVV certificering door OCI's. FAVV wil zich niet concurrerend opstellen naar certificatie-instellingen. Heeft een bedrijf wel een gids maar geen gevalideerd/gecertificeerd ACS, dan gaat per 2006 de heffing met 15% omhoog (malus), om per 2008 op een malus van waarschijnlijk 100% te worden gezet. Een gecertificeerd autocontrolesysteem levert aldus al snel een verschil op van 30% ten opzichte van bedrijven zonder gevalideerd/gecertificeerd ACS. Dit is een stimulans voor bedrijven zonder erkend ACS om in actie te komen. Bij sectoren waar geen goedgekeurde gids bestaat, kan geen externe partij certificeren maar kan de FAVV de autocontrolesystemen valideren. Die gevalideerde bedrijven krijgen dan per 2006 15% korting. Bedrijven zonder een gevalideerd ACS krijgen vanaf 2008 waarschijnlijk een malus van 100%. In een aantal sectoren zijn OCI's nooit kostenefficiënt, bijvoorbeeld voor agrarische ondernemers. Dan zal toch een korting worden gegeven in verband met de generieke afspraken daartoe.

Hoe gaat een en ander te werk? Constateert men fouten dan zal men dit via retributies in rekening brengen. Bij intrekking van het certificaat valt men vanzelfsprekend terug in de andere categorie van heffingen. Men gaat ook bedrijven zonder certificaat vaker controleren. Dan zal ook de totale som aan retributies hoger zijn (en een hoger staffelpercentage bevatten). De hogere bezoekfrequenties liggen nog niet vast. Dit alles is conform Artikel 28 van de EG-verordening 882/2004.

Vanwege de evolutie van vele activiteiten, heeft de FAVV een uitgebreide scenariostudie laten opstellen en gepubliceerd (Vanthemsche, 2004). In de studie is in het bijzonder de ontwikkeling van de personeelsbehoefte tussen 2005 en 2008 in beeld gebracht. Hierbij zijn twee variabelen dominant voor de bepaling van de gevolgen voor de eigen organisatie, te weten:

- het percentage bedrijven met ACS in 2008;
- het percentage bedrijven dat hun ACS door FAVV 'conform richtlijnen' laat valideren.

Bedrijven mogen op beide punten zelf kiezen. Wat het eerste percentage betreft, houdt men rekening met een variatie van 25 à 100% van de bedrijven die in 2008 voldoen aan de criteria voor een ACS. Dan zijn er nog wel inspecties uit te voeren bij de bedrijven die beschikken over een gevalideerd ACS. Uitgaande van een volledige 100% invoering van de ACS en de bijbehorende inspectiefrequentie, berekent de FAVV in haar scenariostudie een teruggang van het aantal personeelsleden per saldo van 1290 fte naar 1080 fte per saldo, in 2008 (Vanthemsche, 2004). Daar staat dus tegenover dat het valideren van ACS door de FAVV extra werkgelegenheid oplevert. Mocht de FAVV maximaal de helft van de bedrijven valideren (met bij de primaire productie en verwerking van respectievelijk 20 en 5%) dan komt men op bijna 90 fte aan extra werkgelegenheid (Vanthemsche, 2004). In 2007 volgt een evaluatie van het autocontrolesysteem.

Nederland en België kennen een discussie over de definitie van non-conformiteit. In Nederland ligt de bewijsvoering lastig wanneer de gevolgen van non-conformiteit ook bij andere bedrijven terechtkomen (bijvoorbeeld bij BSE en dioxine). Je gaat veel bedrijven bezoeken, maar ga je het ook doorrekenen? In België geschiedt dit via het fonds, dus er worden geen operationele kosten doorberekend. Externaliteiten bij fraude kunnen wel worden doorberekend (is echter nog niet vastgesteld). Maar bij steekproefaantallen is dit niet eenvoudig. In België wordt een boete uitgedeeld bij minder ernstige gevallen (bijvoorbeeld indien geen temperatuurmeter aanwezig is). In België moet het bedrijf dan ook de herinspectie betalen. De principes zijn: 'de vervuiler betaalt' en 'hard aanpakken'. Recuperatie van kosten via administratieve boetes, staat geheel los van de boetemogelijkheden door de rechter via het strafrecht. Beide landen kunnen de kosten van vernietigingen doorberekenen door bedrijven (of fraudeurs) zelf op te laten draaien voor de zelf te maken kosten. De kosten van inspectie worden wel betaald door de overheid zelf. Bij de PCB-affaire werd dit pas na de schoonmaak erkend, op kosten van het bedrijf: 'de vervuiler betaalt.' Aldus kennen beide landen meerdere financieringsmechanismen.

2.4 Conclusies

Uit het onderzoek naar de Belgische FAVV is een aantal 'good practices' te formuleren op de gebieden organisatie en financiering. Als conclusies uit het onderzoek zijn echter meer voor Nederland opvallende elementen te halen. Meer specifiek spreken we hier over de gecentraliseerde inrichting van controleactiviteiten, samenwerking met de private sector, de tijdstarieven, het systematisch en transparant herzien van de financiering, de solidariteitsheffing, en het bonus-malusstelsel. De tijdstarieven en de solidariteitsheffing zijn niet als lering over te dragen omdat ze conflicteren met Nederlandse voorkeuren bij de besteding van publieke middelen, respectievelijk de wensen van het bedrijfsleven.

2.4.1 Organisatie

Centrale en geïntegreerde organisatiestructuur

De FAVV integreert in één administratieve organisatie alle controle- en inspectiediensten van het begin tot het einde van de voedselketen. Door een gecentraliseerde inrichting van controle-activiteiten is het mogelijk controles op verschillen productgebieden op elkaar af te stemmen en een eenvoudige coördinatie en verantwoordelijkheidsstructuur in te richten. Door FAVV vanaf de basis op te bouwen, wordt de organisatie minder geconfronteerd met (vast)gegroeide bestuurlijke structuur en cultuur. Dat heeft voor- en nadelen. Een nadeel kan zijn dat de nieuwe structuur te weinig wortels in de sector heeft en een te afwijkende werkcultuur om goed te kunnen functioneren. Het voordeel is dat er doelmatig en doelgericht een organisatie ingericht kan worden.

In Nederland zijn de diverse controle instanties niet samengegaan. De VWA omvat een samenvoeging van de KvW en de RVV. Echter, bijvoorbeeld de Plantenziektenkundige Dienst en de AID zijn niet in de VWA opgegaan. In de bestuurlijke cultuur is afstemming tussen en een integratie van controlediensten wel zichtbaar. De controlediensten werken aan de uitwisseling van bedrijfsgegevens en met het experimenteel gezamenlijk afleggen van bedrijfsbezoeken.

Samenwerking

De samenwerkingsgerichtheid van de FAVV blijkt in de uitvoerende activiteiten uit de samenwerking met zelfstandige dierenartsen, externe laboratoria, ICT-partners, sectororganisaties en accreditatie- en certificeringinstellingen. De FAVV vertrouwt sterk op de eigen verantwoordelijkheid van bedrijven en de werking van hun autocontrolesystemen. Accreditatieorganisatie BELTEST zorgt voor het accrediteren van testlaboratoria en keuringsinstellingen. Zusterorganisatie BELCERT zorgt voor het accrediteren van certificerings- of inspectie-instellingen (OCI's) voor producten en kwaliteitssystemen. De onafhankelijkheid van beide accreditatieorganisaties is belangrijk voor de reputatie van de sector en het imago van de FAVV. In België heeft de FAVV vertrouwen in het nemen van de eigen verantwoordelijkheid door het bedrijfsleven.

In Nederland wordt wat betreft de wettelijke controles niet gewerkt met private certificeringinstituten. Aangezien onafhankelijkheid van inspecties een zwaar punt is in Nederland, is ook hier samenwerking met onafhankelijke derden, zoals certificeringsinstellingen en de Raad voor Accreditatie, te overwegen.

2.4.2 Financiering

Retributies

In contrast met Nederland is België meer en meer gericht op tijddoorrekening. In België was de variatie te groot, dus is afgezien van tarieven per product. Wel ziet men mogelijkheden voor het trapsgewijs evolueren naar een stukstarief.

In Nederland wordt vanuit het Ministerie van Financiën de voorkeur aan het werken met op stukstarieven. Dit komt ten goede aan de transparantie en efficiency van de agentschappen. Tevens eist de Nederlandse Rekenkamer productdoorrekening. Een stukstarief lijkt aantrekkelijk voor Nederland. Allereerst zal een stukstarief de voor kleine bedrijven relatief zwaarwegende voorrijkosten doen spreiden over kleine en grotere bedrijven. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de eis vanuit de EU rekening te houden met de kleine bedrijven. Ten tweede zal een stukstarief leiden tot een meer voorspelbare, eenvoudige tariefstructuur. Echter, niet voor alle activiteiten zal een stukstarief handig zijn: Voor controle- en inspectieactiviteiten wel, voor bemonstering niet.

In België stelt men dat de begroting van de FAVV als geheel budgettair neutraal moet zijn. Daarbinnen mag, op de lange termijn, geen sector structureel onevenredig bijdragen aan de activiteiten van de FAVV. Op de korte termijn kan een sector wel eens niet perfect naar evenredigheid geld inbrengen. Controles dienen voor volledige autofinanciering te zorgen. De grootste voordelen van deze aanpak zijn de toegenomen rust in het bedrijf en de reductie van bureaucratie.

In België zijn bedrijven gewend aan heffingen per maand. Ze ontvangen één factuur per maand. Die ene factuur per maand schept in België helderheid naar het bedrijfsleven over de te verwachten kosten. De administratie is eenvoudig voor zowel de ondernemers als voor de uitvoerende instanties. Wel is het belangrijk dat de relatie tussen werkelijke kosten en de doorberekende premie of heffing per maand duidelijk is. Bij te grote afwijkingen zal het bedrijfsleven geen vertrouwen erin hebben dat men niet te veel betaalt.

Solidariteitsheffing

In België wordt de 'preventieve handhaving' deels via een solidariteitsheffing geretribueerd, in tegenstelling tot in Nederland. Een dergelijke aanpak past goed bij een voedselketenbrede aanpak waarbij onderzoek wordt uitgevoerd op basis van risicoprofielen, met gedeelde voordelen en verantwoordelijkheden. Indien de inspectie bijvoorbeeld op basis van risicoprofielen vaker een voerbedrijf controleert, dan zal via een heffing de gehele keten mee moeten betalen. Naar verwachting zal dit ook de eisen die bedrijven aan elkaar stellen binnen de keten kunnen vergroten. Hoe minder risico een keten als geheel loopt op onveilig voedsel, hoe lager de kosten. De ketenaanpak is zeker relevant voor de FAVV.

Het draagvlak onder ondernemers voor de toepassing van een solidariteitsheffing in Nederland is laag, zoals tijdens een bijeenkomst met vertegenwoordigers van het bedrijfsleven op 1 maart 2005 werd geconstateerd. Waarschijnlijk vanuit de gedachte dat men niet voor een ander wil betalen en zeker niet voor de risicvollere bedrijven die aan een keten deelnemen. Wat daarbij bovendien vergeten wordt, is dat uiteindelijk bij een keten met een laag overall risico, ook de afwijkingen minder worden. Het aantal fouten daalt, het systeem is beter te optimaliseren.

Bonus-malus

Ten slotte, de invoering van zelfcontrole is in België al ver gevorderd. Nederland is nog niet zover. Het Witboek Voedselveiligheid bepleit sterk de invoering van autocontrolesystemen. Een daartoe activerend heffingensysteem zoals België dat heeft kent Nederland niet. In ons land is tariefdifferentiatie (bonus-malus) alleen mogelijk op basis van het aantal uitgevoerde controles. Verder wordt in Nederland de omvang van bedrijven niet als referentiepunt gezien. In België is de factor 'omvang' wel gerelateerd aan heffingen, voor zover bedrijven niet jaarlijks worden gezien. Ook in Nederland zal een bonus-malusstelsel naar verwachting naleving van de wet stimuleren en niet-naleving afstraffen.

Concluderend kan gesteld worden dat België veel interessante lessen te bieden heeft voor Nederland in het bijzonder wat betreft de gecentraliseerde inrichting van controle-activiteiten, samenwerking met de private sector, het systematisch en transparant herzien van de financiering en het bonus-malusstelsel. Let wel, het is een jong systeem dat nog getoetst moet worden in de praktijk. Gelet op de bestuurlijk bijzondere aanvangssituatie in België is enige voorzichtigheid in het overnemen van elementen van het Belgische stelsel op z'n plaats.

3. Het Verenigd Koninkrijk

Er zijn in het Verenigd Koninkrijk naar schatting 600.000 voedselgerelateerde bedrijven, waarvan grofweg 480.000 in Engeland (FSA, 2004). Zeventig procent van de vestigingen hebben vijf medewerkers of minder. Het onderzoek gaat over het Verenigd Koninkrijk met als zwaartepunt Engeland, want daar zijn de meeste voedselgerelateerde bedrijven. Dit hoofdstuk gaat in detail in op de organisatie van voedselveiligheid, de financiering ervan en het trekt enkele conclusies.

3.1 Organisatie

Als equivalent van de VWA kent Engeland twee belangrijke organisaties, te weten de 'Food Standards Agency' (FSA) en het 'Department for Environment, Food and Rural Areas' (DEFRA) die sectoraal ingerichte inspectiediensten aansturen (zie figuur 3.1). Na de bij DEFRA betrokken organisaties SVS en EMI bespreken we FSA met haar onderdelen MHS, DHI, de regionale departementen, de lokale autoriteiten en de inzet van private partijen.

3.1.1 DEFRA

DEFRA is ministerieel verantwoordelijk voor het beleid ten aanzien van bestrijdingsmiddelen, veterinaire medicijnen, voegerelateerde wetgeving vanwege diergezondheid en -welzijn, en import van dieren en dierlijke producten. Verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid van DEFRA zijn de State Veterinary Services (SVS) en de Eggs Marketing Inspectorate (EMI).

SVS

De dienst die is aangewezen voor het toezicht op de importen van vee, de 'state veterinary services' (SVS), is vanwege de welzijnsaspecten verbonden aan DEFRA. De SVS richt zich enerzijds op de handhaving van de regels bij de import van vee en anderzijds op het geven van beleidsadvies ten aanzien van diergezondheid en -welzijn, en diergerelateerde volksgezondheid ('Veterinary public health'). De 'Animal Medicine Inspectorate' die zich momenteel bezighoudt met inspectie op de diergeneesmiddelen zal op termijn onderdeel worden van de SVS.

EMI

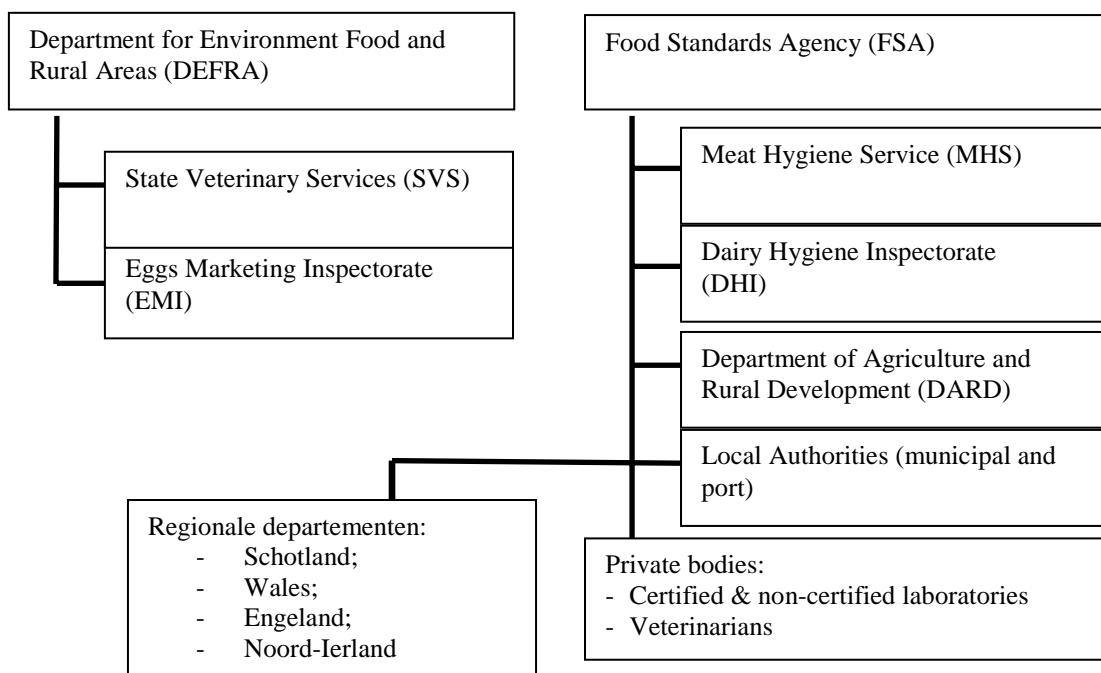
De EMI is verantwoordelijk voor de controle en handhaving van de wetgeving met betrekking tot de productie en handel van eieren tot aan de detailhandel. In het verleden was

DEFRA verantwoordelijk voor de bescherming van de volksgezondheid maar naar aanleiding van de voedselcrises in de afgelopen jaren, in het bijzonder de BSE-crisis in 2002, is die verantwoordelijkheid overgedragen aan de FSA.

3.1.2 FSA

De FSA is opgericht in 2002 na de BSE-crisis. Het is een agentschap dat direct rapporteert aan het Britse parlement. Als centrale autoriteit in het Verenigd Koninkrijk is de FSA verantwoordelijk voor de ontwikkeling en invoering van standaarden en officiële controles op de naleving van nationale en Europese wetgeving ten aanzien van diervoeder en voedselveiligheid. De regels hebben betrekking op hygiëne, toevoegingen, contaminanten, labels en samenstellingen. Het taakgebied van de FSA omvat alle officiële controles ten aanzien van voedsel en een klein deel van de controles op het veevoer: in de lijn met het beleid 'from farm till fork'. In tegenstelling tot de VWA, die vooral verantwoordelijk is voor risicobeoordeling, toezicht en risicocommunicatie, heeft de FSA ook als taak risicomanagement. In Nederland ligt de verantwoordelijkheid voor risicomanagement bij het ministerie van LNV en zorgt de VWA voor de afhandeling van incidenten, middels incidenten- en calamiteitenmanagement. De kernwaarden van FSA voor de periode 2005-2010 (FSA, 2004) zijn:

- (1) het op de eerste plaats zetten van consumenten;
- (2) open en toegankelijk te zijn, en ten slotte;
- (3) een onafhankelijke stem te zijn.

Figuur 3.1 bestuursrechtelijke organisatie van voedselveiligheid in het Verenigd Koninkrijk

De FSA formuleert het beleid en standaarden voor deze inspecties en de lokale autoriteiten. De FSA heeft zijn verantwoordelijkheid voor officiële controles gedelegeerd. De FSA kent in haar bestuur naast een algemeen directeur, die tevens hoofd wetenschappelijk adviseur is, directeuren voor de volgende afdelingen:

- handhaving;
- controle;
- voedselveiligheidsbeleid;
- consumentenkeuze & gezondheid;
- ondersteuning;
- juridische dienst;
- communicatie;
- Schotland;
- Wales;
- Noord-Ierland.

De eerste drie afdelingen zijn inhoudelijk het belangrijkste. Zo valt de invoering van de nieuwe autocontrolesystemen en hygiëneregels onder de afdeling handhaving. De 'Food Standards Agency' stuurt drie uitvoerende bureaus en alle lokale autoriteiten aan, die zijn belast met uitvoering van inspecties, te weten:

- Meat Hygiene Service (MHS), die zich richt op rood vlees zowel voor als na het slachten);
- Dairy Hygiene Service (DHI), die zich richt op melk);
- Department of Agriculture and Rural Development (DARD);
- Local Authorities (LA's).

MHS

De MHS is de grootste uitvoerende dienst die in 1995 de vleesinspectie in zo'n 300 gebieden overnam van de lokale autoriteiten. De controle van de MHS is gericht op het waarborgen van de hygiëne tijdens vleesproductie, het dierenwelzijn bij de slacht en de vleesinspectie bij vleeslocaties met een vergunning. Tevens heeft de MHS een belangrijke rol in het verbeteren van consumentenvertrouwen.

DHI

De DHI registreert de melkveebedrijven en richt zich op de controle en handhaving van de regels met betrekking tot de melkproductie. In Schotland wordt deze taak uitgevoerd door de lokale autoriteiten en in Noord Ierland valt de taak onder DARD, de 'Department of Agriculture and Rural development'. DARD is het equivalent voor MHS plus DHI in Noord-Ierland. Tevens is het daar verantwoordelijk voor veevoedercontroles.

Vier regionale departementen

Naast de twee nationale organisaties MHS en DHI kent het Verenigd Koninkrijk vier regionale departementen (Schotland, Wales, Engeland en Noord-Ierland) met een eigen verantwoordelijkheid voor de invoering van verordeningen binnen de kaders van de FSA. De richtlijnen worden namelijk op nationaal niveau door de FSA vastgesteld maar invoering van verordeningen wordt op regionaal niveau begeleid.

Locale Autoriteiten

Ten slotte, op lokaal niveau kent de FSA 499 zogenoemde *Local Authorities* (LA's), waaronder 31 havenautoriteiten en daarnaast nog 35 grens importcontroleposten. Een LA is verantwoordelijk voor de decentrale uitvoering van formele controles. De activiteiten omvatten inspecties, bemonstering, klachten, formele afdwinging, promotie en bedrijfsadvisering. LA's richten zich op de catering, de retail en de consumenten, vergelijkbaar aan de Keuringsdienst van Waren in Nederland. Net als de regionale departementen en de inspecties volgen ook de LA's de leidende principes en eisen van de FSA. De LA's zijn ook nog verantwoordelijk voor de gezondheidswetgeving op eieren bij detailhandel. De LA's in (lucht)havens inspecteren voedsel en voer van niet-dierlijke oorsprong. De 35 grensimportcontroleposten zijn verantwoordelijk voor de inspectie van voedsel van dierlijke afkomst. Voor alle betrokken partijen geldt dat de gedragsregels met betrekking tot voedselveiligheid zijn gebaseerd op een risicoclassificatie.

3.1.3 Samenwerking

Tijdens de afgelopen voedselveiligheids crises door BSE is hulp van private partijen ingezet voor het testen van de 'samples'. Die samenwerking is daarna gecontinueerd. Certificering voor biologische producten en beschermde merknamen wordt eveneens door private partijen uitgevoerd (FSA, 11 april 2005). De laboratoria die worden ingezet voor het analyseren van de monsters zijn private organisaties. DEFRA en FSA/MHS besteden bepaalde activiteiten uit aan laboratoria en dierenartsen. Momenteel zijn sommige maar zeker niet al deze labs gecertificeerd door de FSA.

De laboratoria hanteren een standaardaanpak: er worden door de LA's telkens 3 monsters genomen;

- 1x voor de analyse namens de overheid;
- 1x voor de analyse door het bedrijf bij het lab naar zijn keuze; en
- 1x als referentiemateriaal.

Het is de vraag of in de nabije toekomst de tweede 'sample', die voor onderzoek namens het bedrijf, niet uitsluitend bij een gecertificeerd of geaccrediteerd lab moet worden getest. Een dierenarts bekijkt systematisch praktijken in vleesbedrijven en dwingt de EG-wetgeving terzake af. Een officiële dierenarts is verantwoordelijk voor het afdwingen van dierenwelzijn, diergezondheid en publieke gezondheid in slachthuizen, snijderijen en andere

vleesverwerkers. De FSA onderzoekt nog of de regelingen met laboratoria voldoen aan artikel 5 van EG-verordening 882/2004 (FSA, 11 april 2005).

3.2 Financiering

Algemeen gesteld financiert de nationale overheid in het Verenigd Koninkrijk de controle op de naleving en de handhaving ervan ('enforcement'). Tevens geldt een deling van kosten voor de controles op residuen van bestrijdingsmiddelen en geldt een volledige kostendoorrekening ('full cost recovery') bij controle op residuen van diergeneesmiddelen en op importen en op vrijklaringen ('approvals'). Dit is in lijn met EU regelgeving. Verder richt de rijksoverheid in het Verenigd Koninkrijk zich sterk op de doorbelasting van de kosten van de hygiëne-inspecties. Momenteel vindt discussie plaats over de vraag in hoeverre bij producten met hogere risico's ook de extra controles doorbelast mogen worden. De EG-verordening 882/2004 doet hierover geen uitspraken. De verordening is nog maar net onderwerp van discussie in het Verenigd Koninkrijk. Van voorziene herzieningen in de praktijk kunnen we nog maar nauwelijks iets vinden.

In deze paragraaf komen nu eerst de voorziene herzieningen aan bod, vervolgens de kostendekking en ten slotte de retributies.

3.2.1 Herzieningen

Volgens de FSA wordt meer dan 90% van nieuwe voedselregelgeving niet nationaal maar in de EU ontwikkeld (FSA, 2004). FSA en DEFRA zijn, ieder voor haar deel van de regelgeving, onder andere bezig de invoering van EG-verordening 882/2004 te bezien. FSA ziet dan voor haar domein met name aanpassingen op de volgende gebieden:

- importeren van voer en voedsel van niet-dierlijke afkomst met een hoog risicogehalte;
- standaarden voor voerlaboratoria;
- financiering van controles.

In tegenstelling tot België maakt de FSA een splitsing tussen de herziening van enerzijds de regelgeving en administratie en anderzijds de financiering van controle-activiteiten. Vanwege de regels van EG-verordening 882 worden de bedrijven, in principe, in de toekomst verantwoordelijk voor de financiering van de controlebureaus. Toch wil de FSA de gevolgen in de financiële sfeer voorlopig niet in detail te bestuderen (FSA, 2005a). De reden is dat de gerelateerde vereisten van de verordening pas per 1 januari 2007 van kracht worden, terwijl de vereisten ten aanzien van officiële controles per 1 januari 2006 van kracht zijn. Om alles op tijd rond te krijgen start voor het eerste deel de consultatie in het tweede kwartaal van 2005. De consultatiepakketten bevatten ook 'regulatory impact assessments'. Tevens worden de instructies en procedures voor de uitvoerende organisaties herzien. De gevolgen voor de controles beslaan weliswaar de volle breedte van voer, voedsel, diergezondheid en dierenwelzijn, maar FSA verwacht niet dat de gevolgen groot zijn. Opvallend is wel dat FSA expliciete 'targets' stelt, zoals de doelstelling per 2010 het aantal gevallen met een hoog of gemiddeld risico met 25% te verminderen.

Kostendekking

Voor de toekomst staat de FSA een boekhouding met volledige kostendekking, 'full cost accounting', voor ogen. De FSA voert een volledige kostendekking voor zover verordening 882/2004 dit per 2007 eist. De FSA hanteert daarbij een brede interpretatie van de kosten zoals gemeld in EG-verordening 882, dat wil zeggen inclusief aan de uitvoering van controles indirect toe te wijzen kosten van de overhead. FSA en DEFRA wensen de volledige kostendekking, nagestreefd door FSA, wel slechts stapsgewijs en zo laat mogelijk door te voeren. Dat geeft ondernemers tijd om zich aan te passen aan de nieuwe omstandigheden.

3.2.2 Retributies

FSA

De FSA heeft naast de uitgaven aan de MHS tevens 99,2 miljoen pond uitgaven voor en vanuit het hoofdkantoor. Met nog zo'n 11 miljoen aan uitgaven voor de 3 regio's, Wales, Schotland en Noord-Ierland, komt de FSA op een totaal budget van 135 miljoen ponden in het boekjaar 2003/2004, dat eindigt op 31 maart 2004. De financiering van FSA komt rechtstreeks en volledig van het Ministerie van Economisch Zaken en van de 3 regio's. Uit haar middelen financiert de FSA volledig de DHI en de EMI. Slechts enkele controles worden met een tarief in rekening gebracht bij bedrijven. Bij onderzoek naar residuen van bestrijdingsmiddelen betalen de fabrikanten van pesticiden ongeveer 60% van dat onderzoeksprogramma. Dit komt overeen met het aandeel van voedsel dat voor de binnenlandse markt wordt geproduceerd. De overheid betaalt het resterende deel dat overeenkomt met het aandeel geïmporteerd voedsel. Conform verordening 96/43/EC worden de kosten voor residu-onderzoek naar diermedicijnen in rekening gebracht bij de veehouderij ('livestock industry'). Wat de MHS betreft zijn de praktijken uiteenlopend en is de informatie weinig uitgesproken (zie tabel 3.1). De bedrijven zijn nu voornamelijk verantwoordelijk voor destructiekosten. Echter, in lijn met genoemde verordening 96/43/EC betaalt de industrie een deel van de kosten voor vleesinspectie en de inspectie op de vleeslocaties ('meat plants'), zie bijlage 2. Vooral de FSA betaalt het resterende deel van de kosten (zie tabel 3.1).

Tabel 3.1 MHS inkomsten (* GBP 1.000) a).

Afkomstig van:	Boekjaar: 2003/2004	2002/2003
Industrie	21,734	21,517
Overheden	35,590	34,387
FSA	23,386	21,311
DEFRA	5,907	6,392
RPA	6,297	6,684
Overige inkomsten	292	258
	+ -----	+ -----
Totaal inkomsten	57,616	56,162

a) GBP 1 = €1,43246; €1 = GBP 0,6981.

Bron: FSA (2005).

Opvallend is dat het door de EU gereguleerde werk tegen een lager tarief wordt verrekend dan ander werk (zie tabel 3.2). Het verschil is 10-20 procent. Alle uurtarieven kennen opslagen voor avonden en weekenden. Het EU-gereguleerde werk omvat met name hygiëne en dierenwelzijninspecties, terwijl het andere werk onder andere bestaat uit het verlenen van exportcertificaten. De opslag voor overhead op EU-gereguleerd werk is lager dan op het ander werk. De EU staat namelijk bepaalde opslagen niet toe, zoals werving- en opleidingskosten. De actuele kosten worden alleen geheven wanneer ze boven de standaardkosten uitgaan. Bijlage 2 geeft de tarievenlijst van de FSA, per 13 augustus 2004.

Tabel 3.2 Uurtarieven van de MHS. (in GBP) a)

	EC Regulated Work	Non-Regulated Work
Meat Hygiene Inspector	17,00	20,45
Poultry Meat Hygiene Inspector	15,60	19,10
Meat Technician	N/A	16,40
Employed OVS b)	33,40	36,90
Contract OVS	Locatiespecifiek	Locatiespecifiek

a) GBP 1 = €1,43246; €1 = GBP 0,6981; b) OVS staat voor 'Official Veterinary Surgeons'.

Bron: FSA (2005).

Lokale Autoriteiten

Terwijl de FSA de controleorganisaties financiert, worden de *Local Authorities* (LA's) gefinancierd vanuit gemeentelijke belastingen en ondersteunende fondsen. De financiering van de LA's uit ondersteunende fondsen betreft met name de Revenue Support Grant (RSG), een financieringsmechanisme van de centrale overheid die wordt geregeld via de Rural Payments Agency (RPA). Uit de RPA wordt ook geput voor de MHS, zie tabel 3.1. Ten slotte worden inspecties op vis en visproducten volgens dezelfde EG-verordening door de

uitvoerende LA's doorbelast aan bedrijven. Voor de FSA, de controlebureaus en de LA's zijn en blijven de financieringsprincipes van proportionaliteit en redelijkheid leidend.

DEFRA

DEFRA hanteert andere uitgangspunten voor financiering dan de FSA. Partnerschap, dat wil zeggen het verzorgen van goede verhoudingen, met het bedrijfsleven is hier het leidende principe bij het stellen van tarieven. Vanwege het nagestreefde partnerschap is het mogelijk dat:

- bedrijven de monitoring zelf uitvoeren;
- controle slechts eens per enkele maanden plaatsvindt in plaats van continu;
- labs de resultaten van monsteranalyses rapporteren aan de bedrijven en aan de overheid (hiermee combineert men monitoring en toezicht);

De tarieven zijn daardoor tevens gebaseerd op:

- (1) het al of niet winstgevend zijn van bedrijven; en
- (2) op de afweging of dat een groep van bedrijven zich de tarieven wel kan veroorloven.

Doorgaans betalen kleinere vestigingen een minimumtarief, terwijl grotere vestigingen een tarief betalen op basis van door DEFRA ingezette tijdseenheden. In vergelijking hoeft het Engelse bedrijfsleven bij BSE de kosten slechts gedeeltelijk te betalen, terwijl BSE in Nederland nagenoeg kostendekkend wordt gefinancierd.

3.3 Speerpunten

De bij voedselveiligheid betrokken organisaties hebben efficiëntie en transparantie niet prominent op het netvlies. Wat betreft het verbeteren van de efficiëntie worden er geen expliciete initiatieven ondernomen. Wat betreft het stellen van tarieven zijn de financieringsprincipes van proportionaliteit en redelijkheid leidend voor de FSA, de controlebureaus en de LA's. Bij DEFRA is partnerschap, dat wil zeggen het verzorgen van goede verhoudingen met het bedrijfsleven, het leidende principe bij het stellen van tarieven. DEFRA zoekt expliciet draagvlak onder ondernemers voor het uit te stippelen beleid.

Deze paragraaf onderzoekt in het bijzonder de transparantie, de eenvoud, het draagvlak en de invoering van herzieningen. Daarna volgen de conclusies van dit hoofdstuk.

3.3.1 Transparantie

Bij transparantie spreekt men niet over de transparantie van de samenstelling van de tarieven en van de facturen, maar over resultaten van audits. Dan valt op dat van alle juridische autoriteiten de audit-resultaten anoniem te vinden zijn op websites, dan wel zijn de audit-resultaten opvraagbaar. Elke LA informeert het publiek over het lokale handhavingsbeleid, de dienstverleningsplannen ('service delivery plans') en rechtszaken. Er is een 'Name-and-shame'-beleid bij een formele juridische overtreding van beleid. Er is wel veel informatie op groepsniveau beschikbaar. Engeland kent geen systeem van publieksgerichte presentatie van

kwalificaties. Dit kan in de toekomst veranderen wegens wijziging in wetgeving over openbaarheid van gegevens. De situatie in Engeland is echter niet vergelijkbaar met Denemarken dat minder versnippering van controles en een kleinere omvang van te controleren bedrijven kent.

3.3.2 Eenvoud

Wat betreft de eenvoud van het systeem kan, ten eerste, wel worden gemeld dat regelgeving een juridische controle doorloopt aangaande de effecten op de administratieve lastendruk. Het is vergelijkbaar met het Nederlandse ACTAL-systeem. Ten tweede, wil men de eenvoud verbeteren met 'Total farm approach', een ICT-databeheersysteem waarin alle data voor controle en monitoring wordt verzameld.

3.3.3 Draagvlak

DEFRA heeft sinds de ernstige landbouwcrises in de jaren negentig onvoldoende draagvlak voor haar beleid. De FSA, opgericht na de BSE-crisis die taken van DEFRA heeft overgenomen, heeft wel maatschappelijk draagvlak en streeft het na dat te behouden. Bij beleidsontwikkelingen staat draagvlak verkrijgen voorop, op de tweede plaats volgt daarna de ministeriële bekrachtiging van beleid.

3.3.4 Implementatie van herzieningen

In 2004 is de FSA begonnen met het opstellen van hygiëne- en HACCP-handleidingen, gidsen en het ter beschikking stellen van deze kennis aan groepen bedrijven, zoals de horeca en de vleessector. De kennis wordt gericht op met name bedrijven en artsen, in de vorm van boekjes, cd-rom's, internetsites, dvd's, video's en nieuwsbrieven. Hierbij is gebruikgemaakt van uitgebreide testen bij verschillende typen bedrijven en verschillend per deel van het Verenigd Koninkrijk, om te kijken naar de effectiviteit van de alternatieve modellen, het ontstaan van risicogevoeligheid en de mate van gedragswijziging. De testen omvatten onder andere zo'n 2.000 horecagelegenheden (FSA, 11 maart 2004). Als gevolg van deze testen wordt nu een eenvoudige toolbox-benadering uitgetest. Het opstellen van de materialen duurt enkele jaren en mede gelet op de beperkte middelen van de LA's, hun adviserende en educatieve benadering van bedrijven en hun bezoekfrequentie van vestigingen van eens in de 1 à 3 jaar, zorgt dit ervoor dat het bredeit volgen van de bestaande regels door bedrijven nog wel jaren werk zal vergen. Onderzoek in de periode 2001-2004 geeft aan dat in Engeland en Wales zo'n 55% van de locaties HACCP-gebaseerde procedures heeft, tussen sectoren uiteenlopend van 8% tot 70% (FSA, 11 maart 2004).

In 2004 zijn schattingen gemaakt van bedrijven die reeds voldoen aan de per 2006 geldende regelgeving. In het Verenigd Koninkrijk zou eind 2004 30% van de vestigingen voldoen aan die aankomende regelgeving (FSA 'Action plan for the implementation for food safety management based on HACCP principles', 11 maart 2004), met name grotere

bedrijven en franchiseformules. De inschatting is dat eind 2008 nog steeds een derde van de bedrijven niet voldoet aan die regels. De FSA verwacht niet dat per 2006 bedrijven zonder adequaat autocontrolesysteem formele druk van autoriteiten zullen ondervinden (FSA, 11 maart 2004). Deze verwachting komt zonder opgaaf van redenen, ook niet met een verwijzing naar een overgangsregime.

3.4 Conclusies

Op basis van het onderzoek over het Verenigd Koninkrijk zijn een aantal 'good practices' en ideeën te formuleren op de gebieden organisatie en financiering. Meer specifiek gaan we in op de decentrale uitvoering van beleid, een standaardaanpak voor monsteronderzoek, de gecombineerde tariefstructuur, en het implementatietraject van de verordening EG 882/2004.

3.4.1 Organisatie: decentrale uitvoering

De decentrale uitvoering van formele controles gaat via 499 *Local Authorities* die een diversiteit in uitvoering laten zien en een kleine afstand tussen bedrijven en controleurs realiseren. Een voordeel van deze instituties is dat de controleurs goed bekend zijn met de ondernemingen. Een nadeel is dat de LA's voor de uitvoering van hun werk financieel voornamelijk afhankelijk zijn van de op gemeentelijk niveau opgestelde begrotingen. Het is niet duidelijk geworden of de decentralisatie van uitvoering richting LA's doelstellingen dichterbij halen of juist bemoeilijken.

In het Verenigd Koninkrijk bevat de combinatie van inzet van private laboratoria en een standaardprocedure voor monsteronderzoek. De publieke organisaties besteden bepaalde activiteiten uit aan laboratoria en dierenartsen. De samenwerking met private laboratoria voor onderzoek van monsters is uitgebreid en lijkt goed te functioneren. De laboratoria hanteren een standaardaanpak waarbij door de LA's telkens 3 monsters genomen, waarvan het bedrijf er één naar een lab naar keuze kan laten sturen; er is er één voor de analyse namens de overheid; en de derde geldt als referentiemateriaal. Deze procedure versterkt de inbreng van het bedrijf in een monsteronderzoek. Wellicht is ook in Nederland een dergelijke standaardprocedure in te voeren, inclusief de keuzevrijheid voor bedrijven voor hun contraexpertise.

3.4.2 Financiering

Een les voor Nederland betreft de 'proportionaliteit van maatregelen'. Aangezien meer dan tweederde van de voedselgerelateerde bedrijven vijf of minder medewerkers heeft. Bij de tarifiering van de controles wordt daar rekening mee gehouden. Het Verenigd Koninkrijk geeft de voorkeur aan een combinatie van stukstarieven voor kleine bedrijven en tijdtarieven voor grote bedrijven. Het gebrek aan één gelijk tariefensysteem voor een ieder komt de eenvoud van de financieringssystematiek niet ten goede. In het Verenigd Koninkrijk wordt daarom relatief veel voorlichting gegeven. Ook Nederland kent de discussie over

proportionaliteit van maatregelen en de effecten van schaalgrootte op de controlekosten voor betrokken bedrijven. De omschreven combinatie van tarievensystemen kan ook hier de oplossing zijn.

Opvallend idee voor de VWA is dat ook de FSA expliciete doelstellingen voor 2010 stelt, zoals een reductie van 50% wat betreft campylobacter in Briste kippen en een reductie van 50% wat betreft salmonella in varkens die worden aangeboden voor de slacht. Dergelijke doelstellingen zijn te gebruiken als focus voor de implementatiesnelheid van de verordening, bijvoorbeeld gemeten in aantal bedrijven.

3.4.3 Transparantie.

Engelsen spreken bij transparantie niet over de transparantie van de samenstelling van de tarieven en van de facturen, maar over resultaten van audits. Dan valt op dat van alle juridische autoriteiten de audit-resultaten anoniem te vinden zijn op websites, dan wel zijn de audit-resultaten opvraagbaar. Elke LA informeert het publiek over het lokale handhavingsbeleid, de dienstverleningsplannen ('service delivery plans') en rechtszaken. Er is een 'name-and-shame'-beleid bij een formele juridische overtreding van beleid. Het past bij deze tijd in Nederland om dergelijke proactieve initiatieven richting name-and-shame-beleid te bevorderen.

3.4.4 Draagvlak

Draagvlak is een belangrijk issue in het Verenigd Koninkrijk; FSA heeft een breed draagvlak; DEFRA heeft het niet. Opvallend is in dit verband dat FSA juist op afstand van de ondernemers staat terwijl DEFRA het draagvlak expliciet zoekt. Wellicht heeft DEFRA reputatieschade geleden bij de landbouwcrises in de jaren negentig. Beide organisaties zeggen op basis van draagvlak proportioneel beleid te ontwikkelen en uit te voeren. Dit blijkt uit de langgerekte implementatie van verordening EG 882/2004. Met name de invoering van de financiële paragrafen word vooruit geschoven. In Nederland wordt door aansturing vanuit het Ministerie van LNV onderzocht of de herziening van de administratie en de regelgeving tegelijkertijd met de nieuwe financiering van de controle-activiteiten kan ingaan. Vanuit organisatorisch oogpunt is dat verdedigbaar, maar in combinatie met 'Level Playing Field' zal het draagvlak eronder kunnen lijden.

4. Duitsland

In Duitsland is voedselveiligheid, naar aanleiding van met name de BSE-crisis ('gekke koeienziekte') in 2001 en de nitrofeen-affaire de laatste jaren duidelijk meer centraal komen te staan in het beleid. Dit is onder meer zichtbaar gemaakt in bijvoorbeeld de nieuwe naamgeving van het Ministerie van Consumentenbescherming, Voeding en Landbouw (BMVEL) in de Deelstaat (Bundesland) Nedersaksen waar 'Consumentenbescherming' nu voorop staat genoemd bij het aantreden van Minister Künast begin 2002 en in bestuurlijke en politieke aandacht. Zo heeft dat in Nedersaksen geleid tot veranderingen in de organisatie op het gebied van de voedselveiligheid. Het beleid op dit terrein gaat uit van de volgende principes:

- voorzorg, dus zo veel mogelijk de risico's vooraf verkleinen;
- eigen verantwoordelijkheid van de marktpartijen en consumenten, dit wordt gestimuleerd door meer informatie te verschaffen.

De huidige structuur op het gebied van de levensmiddelencontrole in Noordrijn-Westfalen is ingericht naar aanleiding van de veranderde EU-regelgeving en zou ook nog bij een gelijkblijvend politiek klimaat met de SPD aan het roer in 2006 van kracht blijven. Echter de toekomstige invulling is onzeker aangezien de SPD de verkiezingen in de Deelstaat op 22 mei jl. verloren hebben.

De Deelstaat Nedersaksen staat in deze studie in Duitsland centraal. Daarnaast worden ook aspecten omtrent voedselveiligheid betrekking hebbend op de Deelstaten Bremen en Noordrijn-Westfalen besproken. Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen zijn in deze studie opgenomen vanwege de directe nabijheid aan de Nederlandse grens. Qua activiteiten voor voedselveiligheid is Nedersaksen redelijk goed vergelijkbaar met Nederland. De stadstaat Bremen is interessant vanwege de havenlocatie en importcontroles die daar worden uitgevoerd.

We kijken nu eerst naar de op toezichtstructuren betreffende voedselveiligheid op de verschillende niveaus; van nationaal, via deelstaatsniveau naar lokaal niveau. Vervolgens staat de financiering centraal. Na een korte paragraaf over importcontores wordt het hoofdstuk afgesloten met de conclusies.

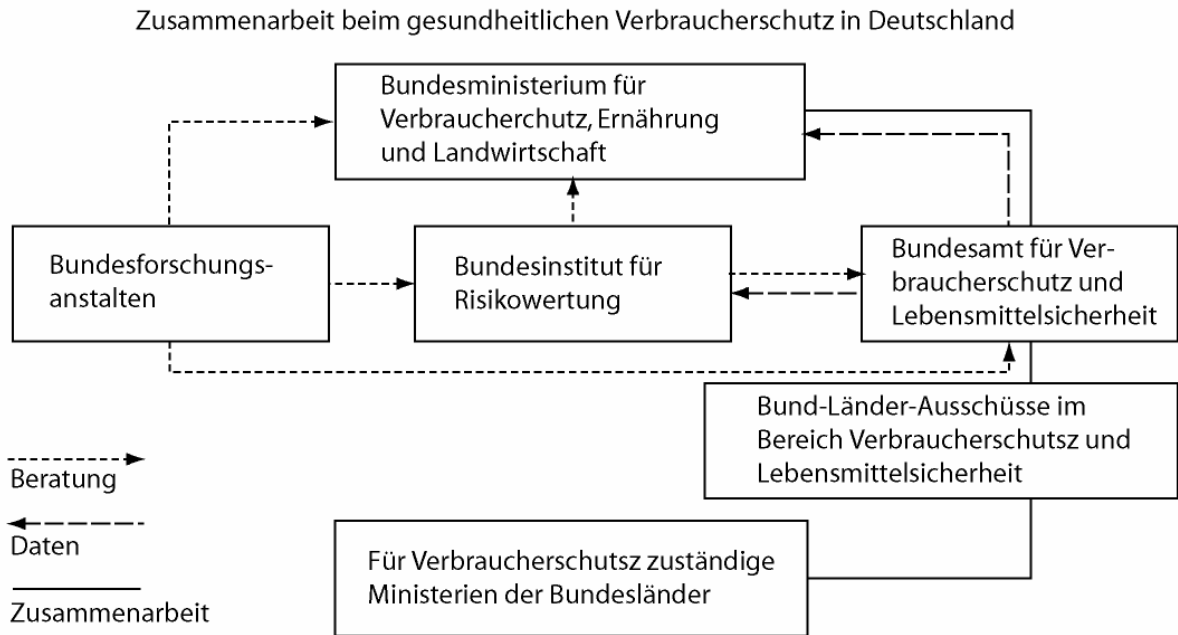
4.1 Organisatie

De toezichtstructuren betreffende voedselveiligheid op de verschillende niveaus raken meerdere organisaties op nationaal niveau, te weten BMVEL, BfR en BVL. Op deelstaatsniveau kijken we naar de LRVEL en LAVAS. Weer regionaal specifiek zijn de Bezirksregeringen en tenslotte de Kreisen.

4.1.1 Nationaal niveau

In figuur 4.1 is schematisch de samenwerking weergegeven tussen de verschillende instituten betreffende voedselveiligheid die op nationaal niveau (Berlijn/Bonn) een rol spelen. De invloed van dit rijksniveau is na de voedselcrises bestuurlijk verzwakt door de oprichting van twee bijkomende diensten.

Die verbruikerpolitiek der Bundesregierung

Figuur 4.1 Bestuurlijke organisatie inzake voedselveiligheid op rijksniveau

Bron: Bundesministerium für Verbraucherschutz, Ernährung und Landwirtschaft (BMVEL); Brochure Gesundheitlicher Verbraucherschutz.

Rijksministerie van Consumentenbescherming, Voeding en Landbouw (BMVEL)

Het Rijksministerie van Consumentenbescherming, Voeding en Landbouw ('Bundesministerium für Verbraucherschutz, Ernährung und Landwirtschaft', afgekort BMVEL) wordt ondersteund door enkele nationale instellingen, met name het Rijksinstituut van Risicobeoordeling ('Bundesinstitut für Risikobewertung', afgekort BfR) en het Rijksbureau van 'Consumentenbescherming en levensmiddelenveiligheid' ('Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit', afgekort BVL).

Bundesinstitut für Risikobewertung (BfR)

Het *Bundesinstitut für Risikobewertung* (BfR) is een wetenschappelijk instituut dat (onder meer) het ministerie BMVEL adviseert op het gebied van de veiligheid van levensmiddelen, stoffen en producten. Het in 2002 opgerichte BfR werkt in dat verband samen met Europese instellingen en houdt zich bezig met:

- de gezondheidskundige bescherming van de consument en diergeneesmiddelen;
- de toelating van gewasbeschermingsmiddelen, chemische stoffen en nieuwe levensmiddelen; en
- onderzoek naar (nog) onbekende risico's;
- crisissituaties.

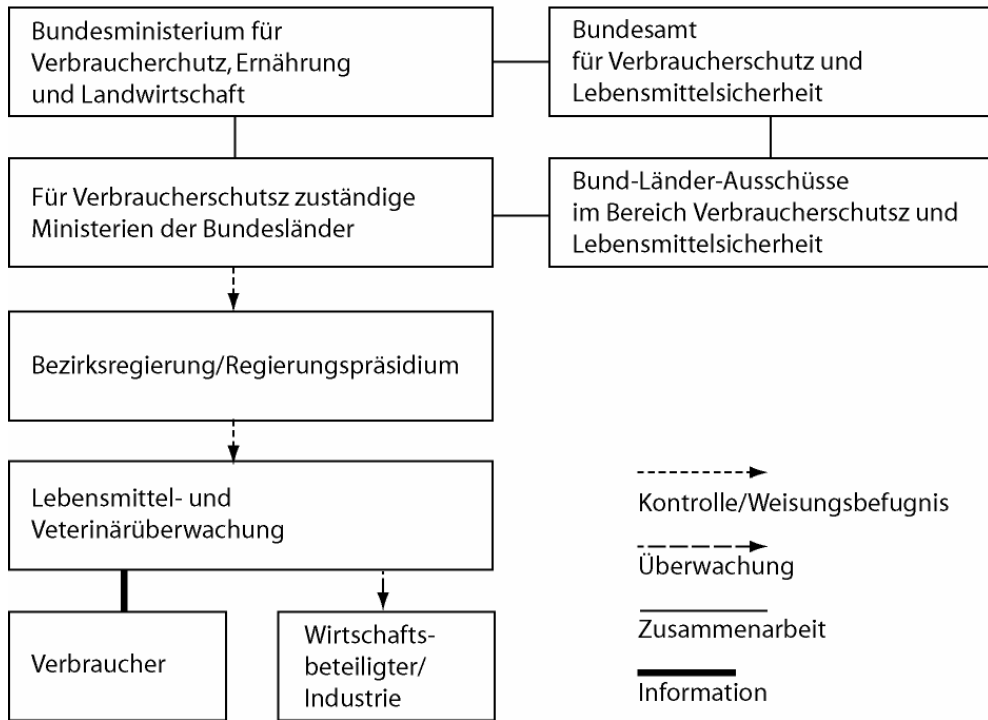
Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit (BVL)

Het eveneens in 2002 ingestelde *Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit* (BVL) heeft met name een organisatorische en coördinerende functie op het gebied van het risicomanagement. BMVEL werkt op rijksniveau samen met BVL. Het BVL weegt de voor- en nadelen van maatregelen af, uitgaande van het principe dat het leven en de gezondheid van mensen de allerhoogste prioriteit hebben. In crisissituaties is het BVL het coördinerende orgaan. In EU verband is het BVL het Duitse contactadres in het kader van het 'early warning system voor levensmiddelen en voedermiddelen' (RASFF). Het BVL coördineert (ook) de controle van levensmiddelen die door de Deelstaten wordt verzorgd. Het BVL werkt mee aan de vaststelling van controlevoorschriften en coördineert de voorbereiding en begeleiding van controle- en beheersprogramma's. Voorts houdt BVL een lijst (BTL-Datenbank) bij van bedrijven, waaronder slachterijen, die zijn toegelaten op het gebied van de verwerking en de handel in levensmiddelen.

4.1.2 Deelstaatniveau

De Duitse Deelstaten (*Bundesländer*) zijn verantwoordelijk voor de formulering (behalve inzake 'nationaal plan') en de uitvoering van de wet- en regelgeving en dus voor de controles op het gebied van levensmiddelen en voedermiddelen. Binnen de Deelstaten kan de praktische uitvoering in handen zijn van zogenaamde Kreisen en steden. Echter, de Deelstaat houdt hierop toezicht en blijft nog wel verantwoordelijk (zie figuur 4.2).

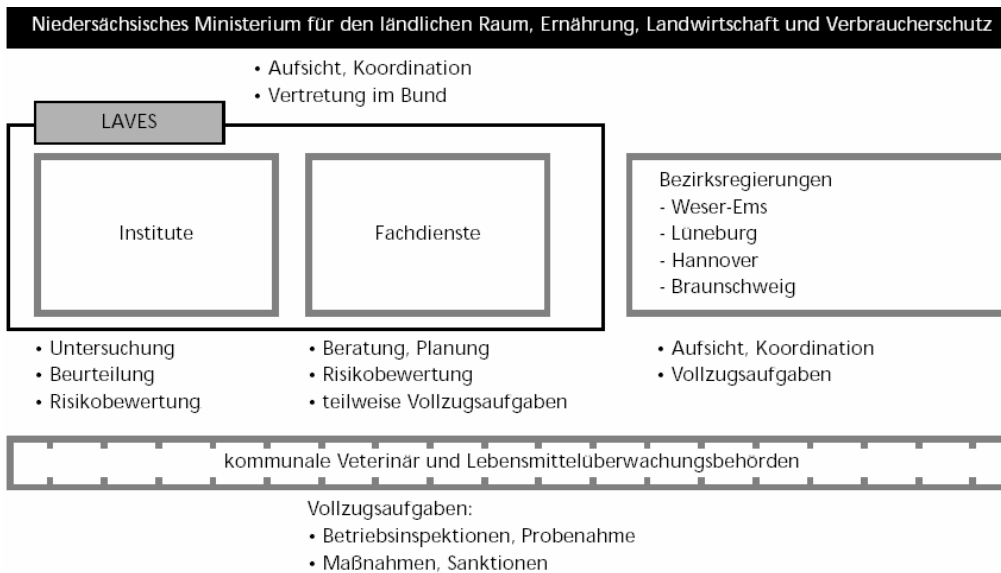
Zusammenarbeit beim gesundheitlichen Verbraucherschutz auf Länderebene

Figuur 4.2 Bestuurlijke organisatie van voedselveiligheid op nationaal en Deelstaatniveau

Bron: Bundesministerium für Verbraucherschutz, Ernährung und Landwirtschaft (BMVEL); Brochure Gesundheitlicher Verbraucherschutz.

Ministerium für LRELV

Figuur 4.3 Bestuurlijke organisatie inzake voedselveiligheid in Nedersaksen

Bron: Jaarverslag LAVES 2003.

In Nedersaksen zijn de taken verdeeld over drie niveaus (zie figuur 4.3). Het *Ministerium für den Ländlichen Raum, Ernährung, Landwirtschaft und Verbraucherschutz* (afgekort LRVEL) organiseert en coördineert op het niveau van deelstaat Nedersaksen de maatregelen op het terrein van de levensmiddelencontrole en het houdt toezicht op de Bezirksregeringen. Het werkt samen met het nationale BMVEL en, op deelstaatniveau, met LAVAS.

Landesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit (LAVAS)

Vanaf juli 2001 is in Nedersaksen het *Landesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit* (LAVES) met daaronder ressorterend een aantal gespecialiseerde instituten voor respectievelijk levensmiddelen, waren en visproducten en, vanaf januari 2003, een instituut voor voedermiddelen, verantwoordelijk voor de beoordeling van de controles. LAVES heeft ongeveer 800 medewerkers en een budget van ongeveer 45 mln. euro (2003); hiervan is 55% bestemd voor personele kosten. LAVES is ook actief op het terrein van de diergezondheid en de dierziektebestrijding. LAVES voert onder meer hygiëne controleprogramma's uit. LAVAS controleert de vier Bezirksregeringen.

Bezirksregeringen

De 4 *Bezirksregeringen* coördineren de levensmiddelen- en warencontrole in hun gebied en oefenen toezicht uit op de betreffende instanties die de keuringen verrichten. De betrokken coördinerende instanties geven vergunningen af aan bedrijven voor de export van producten naar andere EU-landen en naar buiten de EU. Overigens wordt er naar gestreefd deze taken te centraliseren op Deelstaatniveau (regering in Hannover). De rol van de tussenschakel (de Bezirksregeringen) wordt dan (vrijwel) tot nul gereduceerd. Er komt dus een directere verbinding tussen de Deelstaat en de *Kreisen*.

Kreisen

De uitvoering van controles en inspecties voor handhaving en toelating voor certificering en keuringen wordt door de *Kreisen* uitgevoerd. Deze *Kreisen* voeren het beleid uit zoals dat door LAVES geformuleerd wordt. Op verzoek van de *Kreisen* worden in de laboratoria van LAVES monsters onderzocht, tegen kostendeekkende vergoedingen.

De 38 *Landkreisen* en 7 *Kreisfreie* steden in Nedersaksen zijn de uitvoerende instanties voor de levensmiddelencontrole. Bedrijven kunnen de keuringen op eigen kosten door hiertoe erkende private instellingen laten onderzoeken om tegen de bevoegde overheidsinstanties te bewijzen (dus in beroep te gaan) dat de verplichtingen zijn nagekomen. De regelingen voor de erkenning van private instellingen zijn vastgelegd door het Ministerie van Nedersaksen. De ambtelijke instituten zelf werken niet samen met private instituten. Er zijn geen taken uitbesteed aan private partijen. Alle controle- en inspectietaken inclusief bemonstering worden door ambtenaren uitgevoerd.

De ambtelijke controle op *Kreisen* (bovengemeentelijk) niveau in Nedersaksen bezoekt alle bedrijven in de levensmiddelenketens, dus naast landbouwbedrijven, ook slachterijen, uitsnijderijen en dergelijke. Op de landbouwbedrijven wordt vooral

gecontroleerd op de aanwezigheid van gewasbeschermingsmiddelen, diergeneesmiddelen en de registratie van de aanwezige dieren (wat in Nederland door de AID wordt gedaan).

In de slachterijen wordt elk individueel dier en karkas gecontroleerd op hygiëne en gezondheid. De bezoeken in het kader van preventieve handhaving vinden onaangekondigd en onregelmatig plaats. Deze controles en bezoeken worden uitgevoerd door dierenartsen en levensmiddelencontroleurs. De bevindingen worden gerapporteerd, de genomen monsters gaan naar één van de LAVES-instituten. Op basis van de uitkomsten kunnen maatregelen en sancties, inclusief geldboetes, worden vastgesteld. Zo zijn in 2003 ruim 3.000 monsters van vlees en vleesproducten onderzocht. Bij ruim 900 ervan was er iets aan de hand, variërend van in zeer lichte mate schadelijk of gevaarlijk voor de gezondheid tot en met niet-conform de voorschriften betreffende de samenstelling van het product.

4.2 Financiering

Het Rijkswaterstaat heeft voor consumentenbescherming een bedrag van 78,6 mln. euro begroot (2004). Dit is een relatief bescheiden bedrag vergeleken met de totale Rijkswaterstaat-begroting van ruim 5 mld. euro per jaar. Anderzijds, het bedrag begroot voor consumentenbescherming is stabiel op een verder krimpende begroting. We bespreken de retributies, de kostendekking, het tariefsoort, de erkenningen en exportcertificaten, de herinspecties en het bonus malussysteem.

4.2.1 Retributies

Voor het toezicht op levensmiddelen en vlees- en pluimveevleeshygiëne zijn in Nedersaksen de zogenaamde Landkreisen en kreisfreie steden verantwoordelijk voor zover het niet is overgedragen aan LAVES (zie hiervoor). Het toezicht op levensmiddelen, visproducten, mosselen, eierproducten, melk en toezicht op vlees- en pluimveevleeshygiëne wordt per 1 januari 2006 vervangen door de verordeningen (EG) Nr. 852/2004, 853/2004 en 854/2004. De regelingen met betrekking tot het (ambtelijk) toezicht vanaf 1 januari 2006 zijn neergelegd in verordening 882/2004. Deze geeft ook de bestemming van de opbrengsten van de heffingen (Gebühren) aan. Voor Nedersaksen zijn deze heffingen voor veterinaire beheer vastgelegd in een regeling.

Taken die niet in de verordening van Nedersaksen wat betreft de heffingen (Gebühren) zijn neergelegd worden vrij van kosten uitgevoerd. Overigens geldt het veroorzakersprincipe; de veroorzaker van (extra) controle betaalt daarvoor. Het toezicht op basis van de EG-verordeningen wordt in Nedersaksen uitsluitend door (ambtelijke) diensten uitgevoerd. Hetzelfde geldt voor het onderzoek in laboratoria, die onder LAVES ressorteren.

4.2.2 Kostendekking

De Landkreisen in Nedersaksen brengen voor activiteiten als de vee- en vleescontrole kosten in rekening aan de belanghebbende bedrijven (slachterijen, veehouders en dergelijke).

Uitgegaan wordt van het *Kostendeckungsprinzip*; bij dit kostendekkingprincipe wordt voor de kosten geen subsidie van overheidszijde verleend. De kostprijscalculatie ligt op Kreisniveau en is vooral op politieke overwegingen gebaseerd. Er wordt dus in de kosten geen subsidie van overheidszijde verleend. De tarieven zijn vastgelegd in een verordening van de Deelstaat Nedersaksen. In Noordrijn-Westfalen wordt het tarief bepaald volgens de methode van *Activity Based Costing* (ABC). Het voordeel van de ABC-methode is de toerekening van kosten aan specifieke activiteiten. In Nederland verlaat de RVV juist de ABC-methode.

4.2.3 Tariefsoort

Beperken we ons tot Nedersaksen dan is momenteel verordening 25/2004 van Nedersaksen van kracht, die is vastgesteld op 14 september 2004. De verordening betreft de kosten van veterinaire toezicht en controle. In de verordening zijn de te betalen kosten vastgelegd van (onder meer):

- toelating in het handelsverkeer en registratie van o.m. dieren, dierlijke producten, veevoeders van dierlijke oorsprong en afzonderlijk ook pluimvee;
- veterinaire controle van dieren;
- registratie van dieren (rundvee en varkens) in een databank;
- onderzoek naar bepaalde stoffen in levende dieren en dierlijke producten;
- idem bij visserijproducten;
- invoercontroles van zuivelproducten respectievelijk vee en vlees;
- de veterinaire controle van slachtdieren en vlees;
- controle van bedrijven die dieren exporteren naar derde landen;
- de toelating van bedrijven (slachterijen enzovoort) krachtens hygiënebepalingen.

De verordening geeft bij de verschillende onderdelen hetzij een eenheidstarief hetzij een minimumbedrag en een maximumbedrag aan. Soms ook beide. Gesteld wordt dat de tarieven kostendekkend zijn. Waarop dat gebaseerd is, is niet nader aangegeven. In een enkel geval wordt bij bepaalde handelingen wel afzonderlijk aangegeven dat kostentoe rekening op basis van de gewerkte tijd kan plaatsvinden (dan is er dus geen echt maximumbedrag) of op basis van de daadwerkelijke kosten (dus ook werkelijke tijd). Wanneer de kosten op uurbasis worden gebaseerd, wordt uitgegaan van een tarief van 17,50 euro per kwartier (70 euro per uur). Dit tarief is voor geheel Duitsland van kracht. Het uurtarief wordt vooral bij de keuringsactiviteiten in particuliere slachterijen toegepast. De per deelstaat bepaalde tarieven (Gebühren) kunnen afwijken van die in de andere Deelstaten van Duitsland. In de bijlagen 3 en 4 zijn de tarieven van respectievelijk de Stadstaat Bremen en de Deelstaat Nordrhein-Westfalen opgenomen. Bovendien zouden de Kreisen zelf nog een zekere vrijheid hebben om de in rekening te brengen kosten te bepalen. Zij kennen ook een eigen budgetverantwoordelijkheid. Over de tarieven vindt geen formeel overleg plaats met organisaties uit de landbouwsector, slachterijen en dergelijke. Ten aanzien van de kosten bij invoer wordt in een enkel geval verwezen naar de in EU verband geharmoniseerde tarieven.

4.2.4 Erkenningen en exportcertificaten

In Bremen wordt een tarief op basis van de Activity Based Costing-methode doorberekend voor de keuring in slachterijen en voor exportcertificaten. Het tarief is opgedeeld in verschillende staffels.

De prijs die wordt doorberekend is afhankelijk van het:

- aantal dieren; en het,
- aantal uren.

Hoe kleiner het bedrijf, hoe lager de kosten voor het bedrijf. Er wordt eerst een gemiddelde prijs per dier berekend. Deze wordt toegerekend naar verschillende categorieën:

- Bij een klein aantal dieren: een categorie zonder prijs per uur;
- Bij een gemiddeld aantal dieren: een categorie met een tarief op basis van een combinatie van dieren en uren, waarbij van tevoren vast staat hoe lang een controle gemiddeld duurt.
- Bij een groot aantal dieren: combinatie dieren en uren, waarbij bijvoorbeeld een hele dag de dierenarts wordt ingehuurd.

Van tevoren is al bepaald hoe lang naar verwachting een controle duurt en welke prijs wordt doorberekend, dit gebeurt dus niet op basis van een reële urenregistratie.

4.2.5 Herinspecties

Bekend is dat in Bremen in het geval van een geconstateerde afwijking de kosten vanaf de eerste steekproefsgewijze controle en bemonstering tot en met de bestuurlijke boete, worden doorberekend. In Noordrijn-Westfalen echter, wanneer de monsters niet in orde zijn, betaalt het onderzochte bedrijf alleen de kosten voor laboratoria/onderzoek maar niet de inspectiekosten aan de Kreisen. Zodra een boete wordt opgelegd biedt het bedrijfsleven veel weerstand door naar de rechtbank te stappen. De rechtszaak wordt meestal door het bedrijf gewonnen. Gezocht wordt naar een methode om een tarief te heffen in plaats van een bestuurlijke boete op te leggen.

4.2.6 Bonus-malus

In Duitsland wordt nagedacht over de mogelijkheid van een bonus-malusstelsel. In Bremen zal in ieder geval niet per bedrijf beloond c.q. gestraft worden. Dat wordt als te complex, niet transparant en moeilijk te handhaven beschouwd. Wel wordt de optie van een bonus-malusstelsel met risicogroepen doorgedacht. Een groep met een lager risico zal minder aantal controles krijgen en dus met lagere kosten geconfronteerd worden. In Noordrijn-Westfalen wordt een bonus-malus gehanteerd waarbij op basis van een audit en de historie van een bedrijf een indeling plaats vindt naar risicocategorie. Hiervoor zijn een 40-tal criteria opgesteld. De indeling is leidend voor het aantal controles dat verwacht kan worden en bepaalt dus ook de kosten.

4.3 Importcontrole

Bij invoer, in de havens van Bremen en Hamburg, worden van elke zending (lading) de documenten gecontroleerd. Of elke lading ook wat betreft samenstelling wordt gecontroleerd, hangt af van het land van herkomst van de goederen en de mate van samenwerking tussen de douane en de importcontrole. De werkwijze zou gelijk zijn aan die bij de invoer in Nederlandse havens (bijvoorbeeld Rotterdam). Er is één verschil geconstateerd en dat betreft de bestuurlijke aansturing betreffende de importcontrole van niet-dierlijke producten. In Nederland is wettelijk vastgelegd dat douaniers de importcontroleurs tijdig informeren over de te verwachten ladingen. In Duitsland is daar geen wettelijke grondslag voor. Via een noodverordening ('Grundlage') kan 'der Senator für Arbeit, Frauen, Gesundheit, Jugend und Soziales' via het 'Bundesministerium für Verbraucherschutz, Ernährung und Landwirtschaft' en via het 'Bundesministerium der Finanzen' aan douaniers opleggen bepaalde zendingen met bijvoorbeeld bananen, noten, groente of tomaten (steekproefsgewijs) wegens bepaalde risico's niet in te klaren alvorens er een goedkeuring van de importcontroleurs is afgegeven: een knelpunt omtrent communicatie en rechtsbasis, die door de nieuwe verordening wordt opgelost. De controlekosten worden verhaald op de betrokken importeur. De tarieven zijn in de betreffende landsverordening neergelegd.

4.4 Conclusies

De conclusie gaat in op de decentrale aansturing van de regionale organisaties, de flexibiliteit op lokaal niveau, het bonus-malussysteem en de staffelmethode, en het draagvlak.

4.4.1 Organisatie

De organisatie in Nedersaksen is naar aanleiding van de ontwikkelingen in de EU-regelgeving en de versterking van de prioriteiten in het Duitse beleid de laatste jaren al aangepast. Verdere verandering wordt pas vanaf 2008 voorzien.

Het Duitse stelsel wordt gekenmerkt door decentralisatie van verantwoordelijkheden en uitvoering van activiteiten. Het nadeel is dat één land verschillende systemen naast elkaar hanteert. Dit versterkt de eenvoud niet. Een ander nadeel is de afhankelijkheid van lokale fondsen voor financiering. Mogelijke voordelen zijn, ten eerste, dat er rivaliteit is tussen de verschillende Kreise om aantrekkelijk te zijn als vestigingsplaats en, ten tweede, dat men goed bekend is met de bedrijven waar gecontroleerd wordt. In Nederland wordt zeker het tweede voordeel nauwelijks erkend. In Nederland is echter de organisatie centraal ingericht met gedelegeerde uitvoeringstaken naar de regiokantoren. Het voordeel hiervan is dat hier, in tegenstelling tot Duitsland, de financiering niet afhankelijk is van de gemeentelijke begroting.

De organisatie gaat (vrijwel alleen) uit van ambtelijke diensten, sommige wel met een zekere zelfstandigheid (instituten op Bonds- en Deelstaatniveau), maar het feitelijke controle- en toezichtwerk wordt door ambtenaren gedaan. Dat bevordert de flexibiliteit niet. Er is ook in principe geen uitbesteding aan private organisaties; behalve dan wanneer in beroep wordt gegaan of in crisissituaties. Opvallend is dat de flexibiliteit wordt behouden door tijdelijk capaciteit van andere Kreisen of Deelstaten te lenen.

4.4.2 Financiering

In de Deelstaten gaat men uit van volledige kostendekking op basis van de *Activity Based Costing* (ABC-)methode. Er is een groot verschil tussen Deelstaten en tussen Kreisen met betrekking tot welke kosten op welke wijze geretribueerd worden. Er worden verschillende tarieven gehanteerd, minimum, maximum, op basis van tonnage, per tijd of gestaffeld. Niet alleen is deze complexiteit te vinden tussen Deelstaten en Kreisen maar ook daarbinnen. Een bonus-malusstelsel op basis van risicogroepen wordt in meerdere Deelstaten toegepast. De staffelmethode en het bonus-malusstelsel zijn ook voor de VWA interessant. Deze methoden houden rekening met respectievelijk de omvang van een organisatie en met de risicogroep.

4.4.3 Draagvlak

Van de kant van de overheid wordt geen vertrouwen gesteld in het door private partijen laten uitvoeren van controleactiviteiten. Dat is een kwestie van landscultuur, aldus elk van de drie gesprekspartners. Andersom lijkt de indruk te bestaan dat er vanuit het bedrijfsleven geen druk wordt uitgeoefend op de controleurs, ondanks, of misschien wel dankzij, het feit dat controleurs dicht bij de ondernemingen staan. Zowel in Noordrijn-Westfalen als in Bremen worden controleurs vooralsnog niet bedreigd in hun onafhankelijkheid. Mede omdat de overheid terughoudend is in het retribueren van kosten die nog nooit eerder waren doorberekend is het draagvlak hoog.

5. Denemarken

Denemarken kent een veranderlijk veld van publieke organisaties betrokken bij de zorg voor voedselveiligheid voor haar 5 miljoen inwoners. De centrale publieke organisatie voor voedselveiligheid is op dit moment de *Danish Veterinary and Food Administration* (DVFA). Object van voedselveiligheidsonderzoek zijn ongeveer 90.000 bedrijven, inclusief café's en restaurants. Het totale budget voor de activiteiten van DVFA en verbonden organisaties beloopt het bedrag van DKK 1.059 miljoen (2005), ofwel 140 miljoen euro. De voor 2005 ingeplande omvang in termen van werkgelegenheid bedraagt 1.841 fte.

We zullen hieronder eerst ingaan op de organisatie, daarna op de financiering, de herzieningen en transparantie, om te eindigen met de conclusies.

5.1 Organisatie

Denemarken kent sinds 2004 twee ministeries met een verantwoordelijkheid voor voedselveiligheid. Met de oprichting van het Ministerie voor Familiezaken en Voedselveiligheid in dat jaar is voedselveiligheid belegd bij dit ministerie en bij het Ministerie van Landbouw. De twee ministeries zijn verantwoordelijk voor respectievelijk de Danish Veterinary and Food Administration (DVFA) en de Plant Inspectorate. In het werkveld ligt de scheiding tussen de twee op de grens van levend materiaal. Zo kijkt de DVFA slechts naar veevoer voorzover daar dierlijke sporen in te vinden zijn, zoals vismeel. Bij boerderijen zijn de activiteiten gericht op melk, eieren, honing, identificatie en dierenwelzijn. De DVFA komt op de dierenhoudende boerderijen, bij slachterijen en verwerkers, in de handel, tot aan de eindverkoop van drank en voedingsproducten in winkels en horeca. De Plant Inspectorate kijkt met name naar bloemen, planten, onverwerkte versproducten, meststoffen en plantaardig veevoer.

Tot vijf jaar geleden was het regel dat de gemeente zorg droeg voor een groot deel van de algemene regelgeving voor voeding, bijvoorbeeld eieren en melk. Sindsdien is gewerkt aan een steeds grotere samenhang van activiteiten op het gebied van voedselveiligheid. Zo werd het landelijk steeds lastiger om een domeinafbakening te maken tussen het Ministerie voor Gezondheidszorg en het Ministerie van Landbouw. Ook de betrokken inspecties groeiden in een periode van vijf jaar tot aan 2004 naar elkaar toe. De twee organisaties namen en nemen nog steeds elkaars inspecties waar, wanneer dat dit duidelijk efficiënter is. De Plant Inspectorate neemt op de boerderij de identificatie en andere EU inspecties waar. Desondanks en in lijn met de opdracht voor deze studie, kijken we hierna vrijwel uitsluitend naar de DVFA. Daarvoor bezien we achtereenvolgens de DVFA, de interne organisatie en de principes van de organisatie.

5.1.1 DVFA

De DVFA richt zich op de eerste stappen in de keten van boerderij naar tafel en daarmee vergelijkbaar met de RVV. De organisatie is verantwoordelijk voor de veterinaire omstandigheden, waaronder dierziekten en zoönose, en controleert zowel importen en exporten van levende dieren als producten van dierlijke afkomst.

Wat betreft extern toezicht op de eigen organisatie kent de DVFA twee belangrijke organen, te weten het raadgevend comité van belanghebbenden en het nationale rekencomité. Het raadgevend comité van belanghebbenden bestaat uit 6 vertegenwoordigers, waarvan drie personen zitting hebben namens het bedrijfsleven en drie personen zitting hebben namens de consumenten. Het nationale rekencomité werkt niet namens een ministerie of de regering, maar het houdt toezicht namens het parlement. Trekken we een gelijkenis dan lijkt dit comité qua verantwoording en aanpak wellicht het meest op de Nederlandse Rekenkamer.

5.1.2 Interne organisatie

Intern is de DVFA onderverdeeld in drie afdelingen, waarvan één afdeling verantwoordelijk is voor ondersteuning en twee afdelingen verantwoordelijk zijn voor voedselveiligheid. Die twee, te weten de veterinaire afdeling en de afdeling voedsel, zullen wellicht fuseren.

De veterinaire afdeling bestaat uit de volgende 5 divisies:

- secretariaat/administratie;
- dierziekten;
- zoönose;
- dierenwelzijn en medicijnen;
- divisie import, export en handel.

Ook de afdeling voedsel bestaat uit de 5 divisies, te weten:

- controlecoördinatie;
- voedselveiligheid;
- voeding;
- interne en import-/exportcontroles;
- organische voeding, marketing en voedingstechnologie.

Ten slotte zijn er tien regionale, uitvoerende organisaties/agentschappen, die juridisch onafhankelijk zijn van de DVFA, maar die een bindende aanwijzing kunnen krijgen van de DVFA. In de dagelijkse praktijk worden de regionale, uitvoerende organisaties wel beschouwd als een onderdeel van de DVFA. Dit blijkt onder andere uit dezelfde organisatorische opbouw in de regio's als bij de DVFA centraal. Vanwege bezuinigingen zal het aantal regio's worden teruggebracht tot waarschijnlijk 5 à 6 regio's met een vergelijkbare reductie van het aantal kantoren en laboratoria. Het toezicht op voedselveiligheid vindt formeel plaats namens de Minister voor Familiezaken en Voedselveiligheid. Deze delegatie van formele macht gaat door tot op het niveau van lokale uitvoerders, de inspecteurs. De

DVFA autoriseert veterinaire artsen en registreert practiserende veterinaire artsen en hun artsenpraktijken.

De omvangrijkste groep activiteiten is gerelateerd aan grote en kleine slachthuizen, dan wel aan export. De grotere slachthuizen zijn allemaal co-operaties. De in omvang tweede set activiteiten betreft residu-onderzoek. DVFA kent ook diergerelateerde activiteiten, bijvoorbeeld bij melk en eieren.

5.1.3 Principes

De DVFA hanteert de volgende principes (DVFA, principles for official control and inspection, 2005):

- primaire producenten en bedrijven dragen de verantwoordelijkheid om zich aan de regels te houden;
- controles moeten preventief zijn;
- bedrijven moeten geautoriseerd (toegelaten) zijn;
- inspectie is de hoeksteen van het controleproces;
- analytische controle, door de inspecteurs, beoogt verificatie van het zorgvuldig omgaan met voedsel of primaire productie;
- inspecties behoefte- en doelgericht moeten zijn;
- onderzoeken moeten brongericht zijn;
- sancties moeten proportioneel en effectief zijn;
- de effecten van inspecties moeten uniform zijn, geografisch en sectoraal;
- inspectieprocessen moeten betrouwbaarheid en effectiviteit transparant documenteren.

Als gevolg van deze principes zijn er slechts enkele gebieden, zoals de inspectie van dieren voor de slacht, waar de autoriteiten zelf producten beoordelen en interne controles uitvoeren. Opvallend is de expliciete stellingname dat gerichte inspecties elders ingezet moet kunnen worden zo snel als dat een probleem is opgelost. Om problemen op te kunnen lossen moet de inspectie zo dicht mogelijk bij de (waarschijnlijke) bron van problemen plaatsvinden. De resultaten van de inspecties en de nieuw verworven kennis moet worden gebruikt om het controleproces doelgericht te houden en de regels te verbeteren. De gewenste uniformiteit van de gevolgen van inspecties maakt dat hele verschillende activiteiten, bijvoorbeeld import en productie, aan vergelijkbare eisen moeten voldoen.

5.2 Financiering

De financiering van de DVFA staat onder druk sinds in 2001 ernstige budgetoverschrijdingen het ontslag betekende van de directeur van de DVFA. Vanwege daaropvolgende bezuinigingen heeft DVFA sinds 2002 de zelfcontrole gestimuleerd en zijn de controlecampagnes meer gericht op echte probleemgebieden. Het opwaarts aanpassen van het budget en de tarieven is politiek vrijwel onbespreekbaar. Het is zelfs moeilijk om te spreken over het ophogen van enkele tarieven, als onderdeel van een herschikking van tarieven, bijvoorbeeld vanwege het moeten conformeren aan EU-regels. Het totale budget van DVFA bedraagt DKK 1.059 miljoen (2005), dit is 140 mln. euro. Binnen dit budget

zijn de private en publieke bijdragen redelijk in evenwicht, te weten respectievelijk DKK 524 mln. en 535 mln. groot. Na de inleiding gaat de paragraaf verder met retributies, egalisatie, repressieve handhaving uurtarieven, autocontroles, en aankomende herzieningen.

5.2.1 Retributies

Denemarken heeft een rijke historie van veranderingen in tarieven en van het stimuleren van goed gedrag. Wat betreft de tarievenvariatie verwijzen we vooral naar de praktijken in de jaren tachtig. In dat decennium varieerde de kostendeckingsgraad in Denemarken van nihil tot 100%. Dit was afhankelijk van de kleur van de zittende regering. Hieronder worden de huidige retributieregelingen besproken. Zie bijlage 5 voor het meest recente, nog steeds sterk actuele overzicht van de tarieven.

Slachthuizen

Bij slachthuizen met permanente of zeer frequente aanwezigheid van inspecteurs, betaalt de onderneming de directe kosten en de gedeelde kosten. Dit betreft met name de grotere bedrijven. Directe kosten omvatten uitgaven aan staf, inclusief trainingen, vervoer en analytisch onderzoek. De gemeenschappelijke kosten ('common costs') worden ook wel sociale kosten genoemd en betreffen kosten die niet locatiegebonden zijn, maar een zekere mate van balanceren vragen. Een voorbeeld is zwangerschapsverlof. Om de sociale kosten uit te smeren en te verdelen relateert de DVFA ze aan alle bedrijven. De kleinere slachthuizen werken vooral voor de binnenlandse markt. Ze worden hiervoor gesubsidieerd: bij kleine bedrijven zijn de inspectiekosten namelijk relatief hoog, opgeteld ongeveer DKK 14 mln. Door de subsidie zijn de kosten voor de kleine bedrijven nog slechts DKK 4 mln. De kleinere slachthuizen betalen dit bedrag als een vast tarief, conform verordening 96/43/EC, annex A, hoofdstuk I. Ondanks de subsidie wordt aan de slachtbedrijven gezamenlijk in totaal DKK 351 mln. doorberekend, ofwel zo'n 47 mln. euro. Centrale overheadkosten worden niet doorberekend voorzover dat dit gecentraliseerde activiteiten betreffen. In de vleessector zijn ongeveer 700 inspecteurs. (Zie tabel 5.1).

Tabel 5.1 Doorberekende kosten inspectie en onderzoek in Denemarken (in DKK)

	Directe kosten	overhead	totale kosten	niet doorberekend	doorberekend	in euro
Vlees inspectie	365.663	122.881	488.544	-136.717	351.827	46.569
Residue	24.827	5.512	30.339		30.339	4.016
onderzoek						
Runderonderzoek	40.639	2.877	43.516		43.516	5.760
Anders	35.579	17.476	53.055		53.055	7.023
Totaal	466.706	148.746	615.454		478.737	63.367

Bron: DVFA (2005).

Vis

Bij vis is de algemene regel dat de betalingen gebaseerd zijn op de hoeveelheid vis bij binnenkomst van de verwerkende fabrieken. In speciale gevallen, bijvoorbeeld bij

onverwerkte vis zoals de haring, is het tarief gebaseerd op de tijdsinzet. De rekening kan ook lager worden bij een lagere inspectiefrequentie.

Voedselinstellingen met dierlijke producten

Bij andere voedselinstellingen met dierlijke producten zijn betalingen gebaseerd op de tijdsinzet. Opvallend is dat ze per kwartaal worden berekend op basis van een activiteitenplan, opgeteld bij een starttarief en vooraf worden geïnd. Andere typen controles, zoals controles op levend vee, kennen betalingen per geval op basis van tijdsinzet. De frequentie van controles op de boerderij is conform EU-regels.

De voedingsindustrie wordt alleen aangeslagen voorzover vis of dierlijke ingrediënten worden verwerkt. Dus bijvoorbeeld een pizzafabrikant betaalt alleen voor gecombineerde producten, dat zijn producten met vlees of vis erin verwerkt. Dit is een historisch gegroeide afgrenzing. De eindverkopers, zoals supermarkten, brengen voor DKK 105 mln. aan kosten met zich mee. Deze kosten worden niet bij de consument in rekening gebracht. Dit vanwege publieke onrust hierover in de jaren negentig. Ook de kleine melkbedrijven zijn vrijgesteld.

Laboratoria

Laboratoria hanteren tarieven die onderling dicht bij elkaar liggen, al zijn de kosten ongelijk. Negentig procent van de labtests worden gedekt door de belastingen, want bepaalde testen zijn vrijgesteld van betalingen, denk maar aan testen die gerelateerd zijn aan melk en/of de detailhandel.

Exportcertificaten

Exportcertificaten worden uitsluitend doorberekend wanneer hiervoor op locatie gecontroleerd moet worden. Dit kan omdat de verlening van certificaten vaak op generieke kennis gebaseerd is, er zijn nauwelijks extra activiteiten voor nodig. In het belang van exportbevordering neemt het ministerie van economische zaken die bureaunkosten voor haar rekening. Wat betreft tijdsgebonden tarieven zijn er drie tarieven te noemen; er is een basistarief op kwartierbasis; er is een avondtarief; en er is een weekend- en nachttarief (tot 6.00 uur in de morgen). Dit laatste tarief werkt sterk ontmoedigend.

Overige werkzaamheden

Onder de categorie 'overige werkzaamheden' kent DVFA onder andere importinspecties en vleesverwerkingactiviteiten. Bij importinspecties moeten we vooral denken aan visimporten. De algemene regel is dat het tarief in Euro's gaat, gebaseerd op hoeveelheden. Bij andere importen zijn de tarieven voornamelijk gerelateerd aan tijdsinzet plus een opslag voor laboratoriumwerkzaamheden. Opvallend is dat de importtarieven voor zowel vis als voor andere levende dieren substantieel lager liggen dan de totale kosten, al dekt het wel de kosten voor benodigde importtesten. Per 2006, met de nieuwe EG-verordening, zullen de minimumtarieven sterk omhoog moeten. Verder kent DVFA tarieven voor residuen en tarieven voor certificaten, naast tarieven voor de aanmelding en erkenning van

halffabrikaten, gereedschappen, methoden en voedselgerelateerde producten. Ten slotte zijn er tarieven voor analyses in labs en tarieven voor de erkenning van labs, dat is ten behoeve van autocontroles of voor veterinaire-pathologisch onderzoek.

5.2.2 Egalisatie

Voor de Nederlandse setting is het interessant te zien hoe dat Denemarken de arbeidsintensieve (na)calculaties probeert te beperken. Denemarken kent voor reguliere activiteiten een abonnementsstelsel. Bovendien gaan rekeningen niet per handeling maar per maand. Tenslotte, per 'pool' van typen inspecties moeten de saldo's over een periode van 4 jaar geëgaliseerd worden. Er vindt dan geen jaarlijkse afrekening plaats. Ter nuancering moet gezegd worden dat het hier gaat over de saldo's op basis van tariefhoogten. In het geval van veel meer of juist veel minder controles, vanaf een afwijking van soms maar 2 contacturen, wordt er al wel terugbetaald. Een belangrijk voordeel van deze systematiek is dat aldus de inspecteur minder snel onder tijdsdruk zal staan van ondernemers. Eén niet onbelangrijke activiteit is uitgezonderd van de 4-jaarsregel, namelijk de vleesinspectie; Omdat daar vooraf wordt betaald en de bedragen voor het betrokken bedrijf groot kunnen zijn, wordt bij de vleesinspectie wel een jaarlijkse nacalculatie en verrekening afgesproken.

5.2.3 Repressieve handhaving

Bij de overtreding van regels, kan de inspecteur een verbod uitvaardigen. Ze kunnen een locatie sluiten, een activiteit tijdelijk verbieden of een vergunning intrekken. Dit wordt als boete/straf gezien, maar dat is het formeel niet. In Denemarken moet die boete beargumenteerd worden en wordt die alleen gegeven, wanneer de rechter ermee zou stemmen. Jaarlijks zijn er ongeveer 800 van deze administratieve boetes, ter waarde van DKK 4 à 5 miljoen. Dit bedrag gaat naar de schatkist. Omdat de boete formeel slechts een voorstel tot schikking is, een zogenoemde 'ruling', kunnen bedrijven dit voorstel al of niet accepteren. In het laatste geval kunnen ze de kwestie voor de rechter laten komen. Het treffen van een schikking buiten de rechtbank om is de gebruikelijke gang van zaken. Na een overtreding volgt later doorgaans een extra controle, waarvoor bedrijven gewoon weer moeten betalen. Een opvallende procedure is dat een inspecteur eerst een andere inspecteur moet raadplegen voordat een boete mag worden gegeven. Ter vergelijking, in België beslist niet de inspecteur die de overtreding constateert maar een andere persoon over de boete. Dit om vriendendiensten en externe druk op de inspecteur te voorkomen.

5.2.4 Uurtarieven

Overheadkosten worden niet doorberekend voorzover dit gecentraliseerde activiteiten betreffen. Regionale overhead vormt wel een deel van de directe kosten. Administratieve kosten van regio's worden in het algemeen niet doorberekend, vanwege een beperkte lezing van de regels; slechts die uren rechtstreeks gerelateerd aan inspectie worden doorberekend. Zie het voorbeeld in tabel 5.2. Wat betreft afdelingshoofden en het management gaat het om een gemaximeerd aantal uren die gerelateerd zijn aan zijn directe activiteiten.

Om inzicht te krijgen in de systematiek van tijdgerelateerde tarieven volgt het voorbeeld van de berekening van de directe kosten per uur van een gemiddelde, veterinaire werknemer. Zeventig procent van de werknemers zijn veterinaire werknemers, die duurder zijn dan andere werknemers.

Tabel 5.2 directe kosten per uur, per veterinaire medewerker. (in DKK) a)

Loonkosten per jaar, per persoon	443.000
toeslag voor management en administratie in de regio (20%)	89.000
toeslag voor additionele kosten, bv. benzine en papier (40%)	213.000
Afschrijving op wagens	<u>12.500 +</u>
Subtotaal kosten	757.500
Omzetbelasting (18%)	41.000
Toeslag voor kosten nationale rekencomité (national audit office) (0,5%)	4.000
Toeslag voor overheidsverzekering	<u>1.000 +</u>
Totaal kosten	803.500
Aantal uren op locatie	716
Gemiddelde kosten per uur	DKK 1.122 = €150,72

a) 1 DKK = €0.1324

Bron: DVFA (2005).

5.2.5 Autocontrole

Wat betreft voedselveiligheid zijn bedrijven in Denemarken zelf volledig verantwoordelijk voor hun gedrag en autocontroles. Een vergunning is vereist voor elk bedrijf dat regulier te maken heeft met voedsel. Het autocontroleprogramma moet worden opgesteld conform het HACCP-systeem. Voor het MKB kunnen brancheorganisaties 'sectorcodes voor goede hygiënepraktijken' opstellen, maar de DVFA onthoudt zich van formele goedkeuring ervan. Net als in België registreert en verifieert de DVFA wel autocontrolesystemen maar certificeert ze niet. Dit om geen verantwoordelijkheden over te nemen. De autocontrole kan volledig maatwerk zijn voor een bedrijf (bijvoorbeeld in verband met de hygiëncode). De autocontrolesystemen van kleine bedrijven moeten wel worden ingediend, maar ze worden pas bij een reguliere controle beoordeeld. Alle bedrijven, groot en klein, zijn eveneens verplicht de DVFA schriftelijk te melden hoe hun autocontroles zijn verlopen sinds de vorige controle.

De controles van autocontrolesystemen lopen sterk uiteen, want de inspecties vinden plaats op basis van risicoanalyses. Mede daardoor loopt de spreiding uiteen van maandelijks tot tweejaarlijks, met zelfs nog afwijkingen per bedrijf. De autocontrolesystemen van grote

bedrijven vereisen de goedkeuring van een regionaal agentschap. De DVFA stimuleert dat bedrijven de autocontrole laten aansluiten bij de (organisatie van de) inrichting van productie. Haar terughoudendheid gaat zelfs zover dat de documentatie van het autocontrolesysteem niet naar de inspectie mag worden verzonden maar op het bedrijf voor een toezichthouder toegankelijk moet zijn (DVFA, 2005).

5.2.6 Herzieningen

Bij het Deense parlement ligt nu een nieuwe voedselwet klaar. Liefst veertien bestaande wetten zullen vervallen, maar men erkent dat ook met zo'n grote integratieslag historie niet uit te wissen is. De principes van de nieuwe voedselwet zijn dan ook op het verleden gebaseerd. Zo is het inspectieniveau, te weten frequentie en aantal testen, gebaseerd op ervaring en de mogelijkheden om regels te kunnen volgen. Als algemeen principe geldt dat degene verantwoordelijk voor activiteiten ook de kosten moet betalen. Verder is de wetgeving in overeenstemming met risicovereisten. De veterinaire tarieven worden gestandaardiseerd, ongeacht het type slachten. In 2006 verdwijnt ook voor Denemarken de onderverdeling tussen nationaal en EU. Wellicht moeten daarom importtarieven omhoog. Een nieuwe onderverdeling gaat wellicht op basis van omvang. Ten slotte, het voorstel omvat onder andere een studie naar het tarievenstelsel in 2007. Tot dan zullen de tarieven niet wijzigen vanwege EG-verordening 882/2004. In gesprekken wordt gesteld dat Denemarken niet verwacht veel te moeten veranderen.

5.3 Transparantie

Nog niet zo lang geleden stelde de regering het bedrijfsleven minder inspecties in het vooruitzicht bij bewijs van goed gedrag. Het beleid ter bevordering van goed gedrag kent als uitingsvormen het 'Elite-programma' en de 'Smiley's'. Waren de bedrijven in eerste instantie positief over het Elite-programma, al binnen een jaar was de sfeer van vertrouwen gekeerd in de vrees om de goede status en daarmee imago en klanten te verliezen. Publicatie van minder goede resultaten kunnen zorgen voor verlies van de Elite-status en dus voor slechte publiciteit. Het programma werd al snel gestopt. Inspectierapporten voor niet-horeca bedrijven zoals slachtbedrijven worden nu niet publiekelijk openbaar gemaakt.

In tegenstelling daarmee is de in 2001 ingevoerde openbare 'Smiley'-controle populair. Ondernemers, met name wanneer actief in de horeca, zijn verplicht aan inspecties onderworpen. We kunnen hier spreken over preventieve handhaving, aangezien het onaangekondigde inspecties betreft. Volgens de indeling van *Maat Houden* zou het echter een grensgeval met de categorie post-toelating zijn omdat het bedrijf er zelf voordeel mee heeft. Denemarken maakt faam met deze openbaarheid van controleresultaten en sancties, welke het resultaat zijn van de controles, uitgevoerd door de regionale kantoren van de FAVV. Op basis van het inspectierapport wordt een 'Smiley' toegestuurd, die door de klant zichtbaar getoond moet worden. Het staat een bedrijf vrij om, tegen betaling, een zogenaamde herinspectie te laten plaatsvinden. Ook nadere studie en navraag maken niet duidelijk of initieel vrijwilligheid aan de orde was.

Wil een Smiley-stelsel voor Nederland een bruikbaar instrument zijn, moet het privacy-probleem worden opgelost: kunnen bedrijven met succes publicatie van onwelgevallige inspectie-uitkomsten voorkomen? Navraag bij de DVFA leert dat er geen rechtzaken over zijn geweest. Cruciaal is dat er toestemming zou komen betreffende de wet openbaarheid gegevens om de resultaten tijdig te publiceren. Zonder de toestemming om resultaten vroegtijdig openbaar te maken had de DVFA resultaten niet kunnen publiceren. Klachtenprocedures, en dergelijke, zouden de publicatie van voor consumenten relevante informatie voorkomen of ernstig vertragen. Met toestemming in de wet op de openbaarheid kunnen en moeten betrokkenen zowel goede als slechte resultaten publiceren.

De Smiley-controle zoals het is gaan heten is bedoeld om de consument snel een idee te geven hoe goed winkels en restaurants de voedselregelgeving uitvoeren. De aanpak is bekend geworden door de Smiley, welke gebruikt wordt richting de eerste groep bedrijven. Een ondernemer moet zich volledig conformeren aan de eisen bij de Smiley. De Smiley-controle zoals het is gaan heten, kent de volgende vier categorieën:

- Geen aanmerkingen => blije Smiley.
- Opmerkingen gemaakt => minder blije Smiley.
- Verplichting opgelegd, of verboden gegeven => neutrale Smiley.
- Boete opgelegd, overtreding bij politie aangemeld of goedkeuring ingetrokken => boze Smiley.

De Smiley-categorieën en symbolen zijn samen een Deense standaard geworden voor het voldoen aan de warenwettelijke eisen. De standaard is landelijk vanwege het inspectieprincipe van het geografisch en sectoraal opleggen van vergelijkbare eisen.

De Smiley-controle treft enerzijds detailhandelsbedrijven en producenten met directe verkoop aan consumenten en anderzijds groothandelsbedrijven en bedrijven die voor de groothandel invoeren of produceren. De eerste groep bedrijven, zoals restaurants, cafés en winkels, moeten het symbool en het controlerapport binnen 24 uur na ontvangst voor klanten zichtbaar ophangen bij de toegang. Ook bij verkopers op afstand, bijvoorbeeld postorderbedrijven, moet het rapport laagdrempelig toegankelijk zijn. Het controlerapport geeft informatie over de categorieën van de vier meest recente controles. Het meest recente rapport staat op het internet (zie: <http://smiley.fdir.dk/>). Voor de tweede groep bedrijven, de 'business-to-business' bedrijven, worden de vier jongste controlerapporten op het internet gepubliceerd. Dit geldt ook voor de gerelateerde op- en aanmerkingen van bedrijven.

Smiley-controles moeten, voor beide groepen bedrijven, plaatsvinden binnen 5 dagen na binnenkomst van de (herhaalde) aanvraag gedaan door een bedrijf. Het is geen optie om een oordeel te retourneren of, bij de eerste groep bedrijven, niet op te hangen of te publiceren. In de praktijk blijkt dat online publicatie van de rapporten en de verplichting de toegekende Smiley goed zichtbaar op te hangen bedrijven niet kopschuw maken. Bij een minder positief oordeel kan een bedrijf, weliswaar tegen betaling, telkens opnieuw een controle aanvragen. De kosten voor een controle bedragen DKK 1.000 à 2.000. Voor de Smiley-inspecties zijn geen extra publieke fondsen beschikbaar gesteld, terwijl dat het imago en draagvlak van DVFA positief beïnvloed. Naast controle, geeft de DVFA advies ter verbetering.

5.4 Conclusies

5.4.1 Organisatie

Een raadgevend comité met externe 'stakeholders', waarin het bedrijfsleven en consumenten vertegenwoordigd zijn, vergroot het draagvlak voor het voedselveiligheidsbeleid. Wat betreft voedselveiligheid zijn bedrijven in Denemarken zelf volledig verantwoordelijk voor hun gedrag en autocontroles. Een vergunning is vereist voor elk bedrijf dat regulier te maken heeft met voedsel. Al deze bedrijven, groot en klein, zijn eveneens verplicht de DVFA schriftelijk te melden hoe hun autocontroles zijn verlopen sinds de vorige controle. De autocontrolesystemen van grote bedrijven vereisen de goedkeuring van een regionaal agentschap. De autocontrolesystemen van kleine bedrijven moeten worden ingediend maar worden pas bij een controle beoordeeld. Voor het MKB kunnen branche-organisaties branchecodes opstellen, maar de DVFA onthoudt zich van formele goedkeuring ervan. De autocontrole kan volledig maatwerk zijn voor een bedrijf (bijvoorbeeld in verband met de hygiëncode). De frequentie van inspecties op autocontrolesystemen varieert van maandelijks tot tweejaarlijks.

Een opvallende 'good practice' uit Denemarken is dat een inspecteur eerst een andere inspecteur moet raadplegen voordat een boete mag worden gegeven. Een alternatief kan zijn de regel in België dat niet de inspecteur die de overtreding constateert maar een andere persoon beslist over een boete. Dit om vriendendiensten en externe druk op de inspecteur te voorkomen. Mogelijk helpt dit ook in Nederland om de druk van het bedrijfsleven op de inspecteurs te verkleinen.

5.4.2 Financiering

Denemarken denkt weinig gevolgen te ondervinden van de nieuwe Europese regels. Men is meer bezig met de verwerking van de opsplitsing in 2004 en de benarde eigen budgettaire situatie. Er is volgens de DVFA, grosso modo, voldoende ruimte in EG-verordening 882 om de bestaande situatie te continueren. Mocht men genoodzaakt zijn tariefsaanpassingen door te voeren dan wil Denemarken, net als het Verenigd Koninkrijk, tariefsaanpassingen zo laat mogelijk doorvoeren.

Aardig is ook te melden dat de DVFA expliciet probeert om arbeidsintensieve (na) calculaties te beperken. Denemarken werkt met een abonnementsstelsel en men betaalt per maand. Egalisatie van kosten en baten gaat in 'pools' van tarieven over een periode van 4 jaren met soms terugbetaling bij grote afwijkingen. Dit zorgt voor eenvoud en minder administratieve lasten, zowel voor de overheid als voor het bedrijfsleven. Voor een juiste inschatting van de hoogte van de werkelijke kosten dient er wel goed zicht te zijn op de verdeling en toekenning van de werkelijke kosten naar het bedrijfsleven om al te grote afwijkingen zo veel mogelijk te voorkomen.

5.4.3 Transparantie

De Smiley-controle is een mooi voorbeeld van een onverwacht positief uitgekapt initiatief dat zichzelf financiert. Deze vorm van verplichte representatie van de voedselveiligheid in een consumentengerichte locatie en vormgeving blijkt aan te slaan. Transparantie, draagvlak en imago zijn erbij gebaat. Het overzetten van de Smiley-controle naar een ander land is niet vanzelfsprekend succesvol maar zeker het proberen waard. Het systeem conflicteert niet met privacywetgeving omdat toestemming is verkregen in overeenstemming met de Deense wet op de openbaarheid.

6. Conclusies

Deze studie is bedoeld om de stand van zaken te peilen bij de invoering van EG-verordening 882/2004: welke lering van belangrijke omliggende landen is er voor Nederland? Dit is gedaan door te zoeken naar *good practices* in belangrijke omliggende landen. Dit laatste hoofdstuk van deze deelstudie brengt de belangrijkste punten bijeen. We kijken eerst naar de conclusies per land, vervolgens naar een samenvattende matrix van verschillen en overeenkomsten, waarna wordt afgesloten met enkele lessen.

De landen verschillen aanzienlijk in organisatie en financieringsstructuur. Historische ontwikkelingen en bestuurlijke cultuur zijn sterk bepalend voor de huidige inrichting van toezicht en controle op en financiering van voedselveiligheid. Door de jaren heen, hebben de landen Europese en nationale richtlijnen vertaald naar nationaal beleid door steeds het bestaande stelsel te herzien. Er ontstond vaak een cumulatie aan richtlijnen en uitvoeringsregels. In Denemarken vervangt men nu veertien oude wetten met een nieuwe voedselwet, dat de hoeveelheid richtlijnen zogezegd opschoont. Maar men erkent dat de geschiedenis zich erin doorzet. Vanwege de voedselcrises heeft België er in 2000 voor gekozen om het toezicht en controle helemaal opnieuw in te richten. Dat land is het meest vergevorderd met invoering van Europese verordeningen aangaande voedselveiligheid. We zullen nu de lessen langs lopen welke komen uit het onderzoek naar achtereenvolgens België, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Denemarken.

6.1 België

Opvallend is dat België veel verder is dan Nederland en de andere hier onderzochte landen met het invoeringsplan van EG-verordening 882/2004. De landbouwcrises gaven België het momentum om het systeem van fundamenteel te herzien. De aanpassingen zijn geheel in lijn met de letter en geest van de Europese regelgeving. Let wel, het is een jong systeem dat nog getoetst moet worden in de praktijk. Meer specifiek spreken we hier over de gecentraliseerde inrichting van controleactiviteiten, samenwerking met de private sector, het systematisch en transparant herzien van de financiering en het bonus-malusstelsel.

Om te beginnen, het is de FAVV gelukt om alle controle- en inspectiediensten van het begin tot het einde van de voedselketen in één administratieve organisatie te integreren. Door een gecentraliseerde inrichting van controle-activiteiten is het mogelijk controles op verschillen productgebieden op elkaar af te stemmen en een eenvoudige coördinatie- en verantwoordelijkheidsstructuur in te richten. De organisatie is relatief efficiënt en doelgericht.

De FAVV vertrouwt bovendien sterk op de eigen verantwoordelijkheid van bedrijven en de werking van hun autocontrolesystemen. De samenwerkingsgerichtheid van de FAVV blijkt in de uitvoerende activiteiten uit de samenwerking met zelfstandige dierenartsen, externe laboratoria, ICT-partners, sectororganisaties en accreditatie- en

certificeringinstellingen. Het accrediteren van testlaboratoria en keuringsinstellingen en van certificerings- of inspectie-instellingen gaat via respectievelijk BELTEST en BELCERT. Ze zijn vergelijkbaar met de Raad voor Accreditatie en hun onafhankelijk ten opzichte van de FAVV wordt als een belangrijk voordeel gezien.

In België stelt men dat de begroting van de FAVV als geheel budgettair neutraal moet zijn. Daarbinnen mag op de lange termijn geen sector structureel onevenredig bijdragen aan de activiteiten van de FAVV. Controles dienen voor volledige autofinanciering te zorgen. Rekeningen gaan maandelijks en gespecificeerde de deur uit. Deze inrichtingsprincipes voor financiering zorgen voor toename van rust in de organisatie, reductie van bureaucratie en helderheid naar het bedrijfsleven.

Ten slotte, België is sterk gericht op de invoering van zelfcontrole. De FAVV heeft daartoe een activerend bonus-malussysteem van heffingen ontworpen. Ook in Nederland zal een bonus-malusstelsel naar verwachting naleving van de wet stimuleren en niet-naleving afstraffen. In ons land is een dergelijke tariefdifferentiatie (nog) alleen mogelijk op basis van het aantal uitgevoerde controles.

De in België gehanteerde tijddoorrekening en solidariteitsheffing zijn niet als lering over te dragen omdat ze conflicteren met Nederlandse voorkeuren bij de besteding van publieke middelen, respectievelijk de wensen van het bedrijfsleven.

6.2 Verenigd Koninkrijk

Wat betreft onderzoek naar het Verenigd Koninkrijk zijn een aantal 'good practices' en ideeën te formuleren op de gebieden organisatie en financiering. Meer specifiek gaan we in op de proportionaliteit van maatregelen, draagvlak onder beleid, haalbaarheid van invoering, de standaardaanpak voor monsteronderzoek en de transparantie in audit-resultaten.

Een belangrijke les van de situatie in Engeland is dat proportionaliteit van maatregelen, draagvlak en haalbaarheid prioriteit hebben om het bedrijfsleven in de loop der jaren mee te krijgen in de nieuwe regelgeving. Wat betreft proportionaliteit werkt men actief met het bedrijfsleven samen om te zorgen dat alle bedrijven aan de regelgeving kunnen voldoen en het economisch kunnen dragen. De taakverdeling tussen publieke uitvoerders, private labs en dierenartsen sluit aan op de diversiteit en het aantal van bedrijven. Verschillende HACCP-handleidingen, gidsen, worden uitgebreid uitgetoet in verschillende sectoren en verschillende delen van het land, ter bevordering van zowel de effectiviteit van de modellen als de mate van gedragswijziging.

Het vraagstuk van draagvlak bij de sector komt tot uiting in de prioritering bij de invoering van EG-verordening 882/2004. De FSA en DEFRA richtten zich in 2005 op de organisatie: de herziening van de regelgeving en administratie, welke per 1 januari 2006 van kracht wordt. De financiering van controle-activiteiten wordt bewust pas later gezien. Iedereen verwacht namelijk dat de herziening van de financiering extra kosten voor het bedrijfsleven oplevert. Voor Nederland is het wijs in het kader van een gelijk speelveld en draagvlak rekening te houden met de feitelijke invoeringsdata van nieuwe tarieven in de ons omringende landen.

Haalbaarheid komt tot uiting in de doelstellingen welke de FSA zet bij de invoering van een verordening. Men stelt expliciet doelstellingen voor het aantal bedrijven dat op de verschillende meetmomenten aan de verordening moet voldoen. Een dergelijk tijdpad maakt de taakstelling duidelijk en de invoering realistisch.

In het Verenigd Koninkrijk bevalt de standaardaanpak voor monsteronderzoek goed. De LA's nemen telkens 3 monsters: één voor de analyse namens de overheid; één voor een contra-expertise namens het bedrijf; en de derde geldt als referentiemateriaal. Deze procedure versterkt de inbreng en vertrouwen van het bedrijf in monsteronderzoek.

Ten slotte, de gesprekspartners spreken bij transparantie over de resultaten van audits. Van alle juridische autoriteiten zijn de audit-resultaten anoniem te vinden op websites, dan wel zijn de audit-resultaten opvraagbaar. Verder kent men een 'Name-and-shame'-beleid bij een formele juridische overtreding van beleid. Het vertegenwoordigt de visie van 'show me' in plaats van 'trust me'.

6.3 Duitsland

Op het punt van decentralisatie van controleactiviteiten zijn de lessen beperkt. Gemeenschappelijk element bij het Verenigd Koninkrijk en Duitsland is de diversiteit in uitvoering van formele controles. Vanuit beide landen stelt men dat de decentrale uitvoering van controles bijdraagt aan realisatie van een kleine afstand tussen controleurs en bedrijven. In Nederland wordt dit voordeel nauwelijks erkend. Echter, de decentrale uitvoering van controles is in het Verenigd Koninkrijk en Duitsland noodzakelijk door de geografische omvang van de landen. In een kleiner land zijn de nadelen van een decentrale (niet te verwarren met gedelegeerde) uitvoering van beleid prominenter, evenals de voordelen van centrale bepaling van werkwijzen.

Bij genoemde decentrale uitvoering van controleactiviteiten in Duitsland valt sterk de autonomie van Kreisen op om zelf tarieven te bepalen. Als voordeel kan namelijk worden genoemd dat er aldus rivaliteit is tussen de verschillende Kreise om aantrekkelijk te blijven als vestigingsplaats. Die concurrentie houdt de volledig publiek georganiseerde controles extra alert en het bedrijfsleven meer tevreden. Voorzover decentralisatie gewenst is lijkt hier sprake een 'good practice'.

Er is een groot verschil tussen Deelstaten en tussen Kreisen met betrekking tot welke kosten op welke wijze geretribueerd worden. Dit veroorzaakt een grote complexiteit tussen Deelstaten en Kreisen maar ook daarbinnen. Toch zijn twee methoden eruit te lichten, te weten de staffelmethode en het bonus-malusstelsel. Deze methoden houden rekening met respectievelijk de omvang van een organisatie en met de risicogroep. De staffelmethode en het bonus-malusstelsel zijn daarom ook voor de VWA interessant. De relatie met het bedrijfsleven lijkt in Duitsland niet echt gebukt te gaan onder de resulterende lange tarievenlijsten en mogelijke afwijkingen per Kreis.

6.4 Denemarken

Ten slotte de lessen uit Denemarken, waar men, net als in het Verenigd Koninkrijk, tariefsaanpassingen zo laat mogelijk wil doorvoeren. We kijken voor de 'good practices' in het bijzonder naar de autocontrolesystemen, de boeteprocedure, het abonnementsstelsel en de Smiley-controle.

Denemarken is ver in het verplicht stellen van autocontrolesystemen, die volledig maatwerk kunnen zijn voor een bedrijf, bijvoorbeeld in verband met de hygiëne code. De autocontrolesystemen van grote bedrijven vereisen de goedkeuring van een regionaal agentschap. De autocontrolesystemen van kleine bedrijven moeten worden ingediend maar worden pas bij een controle beoordeeld. Bij de controle zijn alle bedrijven verplicht schriftelijk te melden hoe hun autocontroles zijn verlopen sinds de vorige controle. Voor het MKB kunnen derden, bijvoorbeeld branche-organisaties, codes opstellen, maar de DVFA, net als de FAVV in België, valideert slechts de autocontrolesystemen. Ze certificeert niet. Dit vormt voor Nederland een goed na te volgen praktijk.

Een opvallende 'good practice' uit Denemarken is dat een inspecteur eerst een andere inspecteur moet raadplegen voordat een boete mag worden gegeven. Een alternatief kan zijn de regel in België dat niet de inspecteur die de overtreding constateert maar een andere inspecteur beslist over een boete. Dit om vriendendiensten en externe druk op de inspecteur ter velde te voorkomen. Mogelijk helpt dit ook in Nederland om de autonomie van de inspecteur sterker te maken.

Een andere nader te bestuderen praktijk is het Deense abonnementsstelsel. Voor grotere bedrijven zijn daarmee de te verwachten kosten. Andere bedrijven betalen per maand een gespecificeerde rekening. Met nog andere maatregelen, zoals kosten-egalitatie over een periode van vier jaar, zorgt dit voor eenvoud en lagere administratieve lasten, zowel voor de overheid als voor het bedrijfsleven. Denemarken werkt er aldus hard aan om arbeidsintensieve (na) calculaties te beperken.

Ten slotte de lessen van de Smiley-controle, het initiatief dat zichzelf financiert. Deze vorm van verplichte representatie van de voedselveiligheid in een consumentengerichte locatie en vormgeving blijkt aan te slaan. Transparantie, draagvlak en imago zijn erbij gebaat. Het stelsel conflicteert niet met privacywetgeving omdat toestemming is verkregen in overeenstemming met de Deense wet op de openbaarheid.

6.5 Een beschrijvend vergelijk

Onderstaande tabel 6.1 geeft een geproononceerde weergave van de werkelijkheid weer met betrekking tot hoe de stelsels in de bestudeerde landen zich tot elkaar verhouden. Vanwege de bestuurlijke verschillen zijn de stelsels in de landen niet één op één met elkaar te vergelijken. De culturele verschillen (politiek, institutioneel, fiscaal) maken een vergelijking van stelsels lastig. Een praktijk kan in het ene land een succes zijn en in Nederland slecht of niet werken. De vergelijkende weergave van de stelsels is daarom beschrijvend, niet normerend. Omdat het geen onderdeel was van het onderzoek, is voor de kolom Nederland uit algemene kennis geput. De gegevens laten geen finale conclusie toe over de toepasbaarheid van aangetroffen 'good practices'.

Tabel 6.1 Samenvattende matrix met overeenkomsten en verschillen tussen landen zichtbaar zijn

	België	Duitsland	VK	DK	NL
Organisatie institutioneel:					
- Bestuurlijke verantwoordelijkheid	Autonoom	Autonomie beperkt	FSA autonoom	Agentschaps-structuur	Agentschaps-structuur
- Beleid	Centraal	Decentraal	Centraal	Centraal	Centraal
- Bepaling werkwijze	Centraal	Decentraal	Decentraal	Decentraal	Centraal
- Consultatie bedrijfsleven	Raadgevend Comité	(Niet bekend)	Consulterend overleg	Raadgevend Comité	Permanente Klankbordgroep
Uitvoering:					
- Bepaling werkwijze	Gestandaardiseerd	Diversiteit in uitvoering en Kleine afstand bedrijfsleven en controleur	Diversiteit in uitvoering en Kleine afstand bedrijfsleven en controleur	Gestandaardiseerd	Gestandaardiseerd
- Autocontrole-systemen	Ja	Nee	Nee	Ja	NNB
- Inschakeling private partijen door overheid	Hoog	0	Hoog	Laag	Laag
Financiering:					
- Bonus-malussysteem	Ja	Ja	Nee	Nee	NNB
- Interpretatie EG tariefvoorschriften	Ruim & nationale heffing	Ruim	Ruim	Smal	Ruim & nationaal
- Hoogte tariefstelling	minimum & preventieve handhaving	1: minimum 2: staffelmethode	1: minimum 2: tijdstarieven	Minimum	Boven minimum & nationale verplichtingen
Effecten:					
- Draagvlak	Afdoende	Afdoende	FSA vrij sterk DEFRA zwak	Vrij sterk	NNB
Bijzonderheden:	Solidariteitsheffing Betaling per maand	Staffelmethode	Begeleiding bij invoering regels	Egalisatie van betaling Smiley-systeem Abonnementsysteem	Eenvoudiging van tarieven

1: staat voor de kleinere bedrijven; 2: voor de grotere bedrijven

De samenvattende tabel 6.1 laat enkele overeenkomsten en verschillen tussen de betrokken landen zien, waarbij de in het rapport weergegeven nuances wegvallen. Wat betreft de organisatie valt op dat juist de kleinere landen hun autoriteiten op afstand zetten. In Duitsland is de autonomie van betrokken organisaties beperkt en in het Verenigd Koninkrijk is de FSA autonoom. In België en Nederland zijn beleid en de bepaling van de werkwijze onderwerp van centrale besluitvorming. Dit wekt geen verbazing omdat beide landen relatief klein zijn. Het is dan opvallend dat de bepaling van de werkwijze in Denemarken decentraal wordt gedaan, in de regio's. Het bedrijfsleven wordt vrij algemeen geraadpleegd of tenminste geconsulteerd. Het Raadgevend Comité staat in zowel België als Denemarken prominent in het organogram en lijken vanwege het regelmatig overleg een belangrijk middel tot bepaling van het draagvlak van beleid.

Ten aanzien van de uitvoering kennen de grotere landen een diversiteit in uitvoering en een relatief kleine afstand tot het bedrijfsleven. Toch kennen de grotere landen (nog) geen autocontrolesystemen, in tegenstelling tot de kleinere landen België en Denemarken. Met betrekking tot de autocontrolesystemen kan nog worden aangegeven dat de EU hierin geen éénduidig standpunt kent. In de gesprekken blijken de vertegenwoordigers van de landen er wel belangstelling voor te hebben. Een grotere afstand tot het bedrijfsleven lijkt samen te gaan met het geven van meer ruimte aan de eigen verantwoordelijkheid van bedrijven, via autocontrolesystemen. De afstand tussen bedrijfsleven en controleur is bij Denemarken niet duidelijk geworden. Alleen België en het Verenigd Koninkrijk kennen een praktijk van het veelvuldig inschakelen van private controle-instanties/laboratoria. Volgens de informatie gaat dat in beide landen naar tevredenheid.

Op de financieringsaspecten zijn de kleine landen verdeeld. Bij Denemarken valt op de smalle interpretatie van de EG-tariefvoorschriften en de minimale tarieven. In België en Nederland worden de tariefvoorschriften ruim opgevat en liggen de tarieven ook boven het minimum. In België zijn de tarieven hoog door de heffing voor preventieve handhaving, in Nederland komt dit door nationale wettelijke verplichtingen in verband met certificeringen en onderhoud van erkenningen. Het bonus-malussysteem is met name in België logisch doordacht. In Duitsland is de invulling ervan intransparant. In Denemarken en Nederland denkt men aan de invoering van een dergelijk systeem.

Kijken we naar het type doorberekening dan is geen algemene uitspraak te geven; De landen gebruiken meestal een combinatie van vele tariefsoorten, bijvoorbeeld van een heffing en een retributie per uur of per stuk. In Duitsland zien we opvallend de staffelmethode, in België de solidariteitsheffing en in Engeland, voor grotere bedrijven, tijdstarieven. In Nederland wordt gewerkt aan een vereenvoudiging van het tarievenstelsel.

Vanuit tabel 6.1 zijn nauwelijks goede verklaringen voor de verschillen in de effecten te geven. Het draagvlak voor de autoriteit is niet éénduidig in verband te brengen met de andere elementen die opgenomen zijn in de tabel. Het draagvlak in Denemarken is wellicht vrij sterk door de positieve uitstraling van het Smiley-systeem. Een complex tarievenstelsel kan goed samengaan met een afdoende draagvlak, zoals uit de Duitse casus blijkt. DEFRA, uit het Verenigd Koninkrijk, is actief op zoek naar draagvlak, maar FSA dat veel verder op afstand van de onderneming staat, realiseert dit veel gemakkelijker.

We hebben gekeken naar het effect op transparantie, maar duidelijke uitspraken zijn er niet over te formuleren. De situatie in Denemarken ten aanzien van financiering is intransparant ondanks een gestandaardiseerde werkwijze, agentschapstructuur en een beperkte inzet van private partijen. In België is de transparantie veel beter, is de organisatie institutioneel en qua uitvoering overzichtelijk, maar toch is het draagvlak nog variabel.

Kijken we naar *level playing field* dan blijkt opnieuw dat dit een nauwelijks te operationaliseren term is. Level playing field is een utopie. Wat opvalt, is dat zowel Duitsland, het Verenigd Koninkrijk als Denemarken de financiële aspecten voor het bedrijfsleven van invoering van EG-verordening 882/2004 voor zich uit schuiven. Kijken we anderzijds naar onze zuiderbuur België, in het bijzonder naar de gehanteerde logica achter de inrichting van het nieuwe stelsel van toezicht en financiering dan heeft dat een grote aantrekkingskracht als een robuust model gegeven het EU-beleid voor voedselveiligheid. Echter, overplaatsing van dat model naar Nederland is niet zo gemakkelijk te doen. Denk bijvoorbeeld aan het in België belangrijke maar hier niet populaire idee van de

solidariteitsheffing. Zonder de landbouwcrises en de gedelegeerd bestuurder zou het huidige systeem ook in België waarschijnlijk nooit gerealiseerd zijn.

We mogen ten slotte concluderen dat een uniforme werkwijze voordelen biedt voor de organisatie van de activiteiten. Een nadeel, zo blijkt uit de tabel, is de grotere afstand op de werkvloer tussen het bedrijfsleven en de inspectiedienst.

6.6. Aanbevelingen

Gelet op de aandachtspunten van de VWA, de voorafgaande conclusies per land en de beschrijvende vergelijking kan tot slot gesteld worden dat drie begrippen centraal zouden moeten staan bij de herziening van het financieringsstelsel, te weten verantwoordelijkheidsverdeling, draagvlak en transparantie. Een aantal van de vastgestelde lessen komen hierin samen.

Verantwoordelijkheidsverdeling: zet proportionaliteit voorop.

Leg de verantwoordelijkheid voor controle op het voedselveilig produceren en verhandelen bij het bedrijfsleven. Dit kan door het stimuleren van autocontrolesystemen te koppelen aan profijtelijk belang voor het bedrijf. Een bonus-malusstelsel en een vrijwillig Smiley-stelsel kunnen die koppeling realiseren. Een bonus-malusstelsel kan tarieven differentiëren op basis van aantal controles, risico-profielen en efficiëntie per controle. Smileys worden in Denemarken gekoppeld aan activiteiten in het kader van preventieve handhaving. Bovendien kan de autoriteit gidsen opstellen en uitproberen, of hun ontstaan stimuleren, ter bevordering van zowel de effectiviteit van de modellen als de mate van gedragswijziging. Voor het kleinbedrijf moeten vereenvoudigde procedures worden opgesteld. Het bedrijfsleven kan zelf certificeren.

Draagvlak: zorg voor een evenredige verdeling.

Zorg ervoor dat bij het doorberekenen van publieke taken rekening wordt gehouden met de omvang en draagkracht van de bedrijven, zoals de ons omringende landen dat ook nastreven. Het opnemen van een staffelmethode of een combinatie van een stukstarief voor kleine en een tijdstarief voor grotere bedrijven, kan daaraan bijdragen. Omdat algemeen een kostenverhogend effect wordt verwacht van de implementatie van de verordening is het wijs in het kader van een gelijk speelveld en draagvlak rekening te houden met de feitelijke invoeringsdata van de verordening in de ons omringende landen.

Transparantie: communicatie staat voorop.

Waar in landen als Engeland en Duitsland dicht op het bedrijfsleven wordt gewerkt, lijkt in Nederland de afstand tussen het bedrijfsleven en het bestuurlijk en uitvoerend apparaat relatief groot. Om de afstand met het bedrijfsleven te overbruggen hebben België en Denemarken naar eigen tevredenheid een Raadgevend Comité. Een verzwarende van de positie van de Nederlandse permanente klankbordgroep zou daarom kunnen worden overwogen. Bovendien zou de autoriteit bij invoering van EG-verordening 882/2004 het bedrijfsleven passende begeleiding en advies kunnen aanbieden, om te helpen om aan de eisen te gaan voldoen.

Literatuur

Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (2003) *Financiering FAVV. Heffingen en Retributies ten laste van operatoren; voorstel principes verdeelsleutels*. 04/09/2003.

Food Standards Agency (2005) *strategic plan 2005-2010: putting consumers first*. Londen.
FSA (2005a), *EU regulation on official feed and food controls -approach to application in the UK*, 1 maart 2005.

Food Standards Agency (2005b) *aanvullende antwoorden FSA, door Catriona Stewart Official Control Regulation Implementation Team*, 11 april 2005.

Food Standards Agency (2004) *Action plan for the implementation of food safety management on HACCP principles*. Londen. 11 maart 2004.

Commissie Marktwerking, Deregulering en Wetgevingskwaliteit Maat Houden, Den Haag, 1996.

Voedsel en Warenautoriteit *Jaarplan 2005 deel I*. Den Haag, 13 december 2004.

Vanthemse, P. *Businessplan voor het voedselagentschap*, Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, Brussel, 2004.

Inspectie Verkeer en Waterstaat (2003) *Toezicht in Beweging. Ontwikkeling in het toezicht van Verkeer en Waterstaat*. Den Haag.

DVFA, *Principles for self-inspection programmes*, 2005.

DVFA, <http://smiley.fdir.dk/>, 2005.

VWA, *Voedsel- en Waren autoriteit meerjarenvisie 2004-2007*, Den Haag, 2003.

Meat Hygiene Services (2003) *Guide to the charges made for MHS Hygiene and Inspection Services*, maart 2003.

EC, *Verordening (EG) nr. 882/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake officiële controle op de naleving van de wetgeving inzake diervoeders en levensmiddelen en de voorschriften inzake diergezondheid en dierenwelzijn* (PbEU L 165 van 30 april 2004), Brussel, 2004.

Freie Hansestadt Bremen, Der Senator für Finanzen Bremisches Gebührenhandbuch: sammlung des Gebühren – und Beitragsrecht der Freien Hanse Stadt Bremen (Land) und der Stadtgemeinde Bremen, [http://www2.bremen.de/finanzsenator/Kap3/pdf/Geb-Handbuch Online 20060101.pdf](http://www2.bremen.de/finanzsenator/Kap3/pdf/Geb-HandbuchOnline20060101.pdf), 21 april 2005: B06, 2005.

Land Nordrhein-Westfalen (GebG NRW) (2001) Allgemeine Verwaltungsgebührenordnung (AverwGebO NRW), 3 juli 2003: 16a Ernährungswirtschaftliche angelegenheiten und 23 Angelegenheiten der Vetrinär- und Lebensmittelüberwachung, <http://www.recht.nrw.de/gesetze/Gesetz4975/index.php>.

LAVES, *Jahresbericht 2003*. Nedersaksen.

Bundesministerium für Verbraucherschutz, Ernährung und Landwirtschaft (BMVEL) *Gesundheitlicher Verbraucherschutz: Wer macht was?* Berlin.

Bijlage 1 Voorstel van heffingen per Koninklijk besluit betreffende de financiering van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedsel-keten, te België.

De operatoren zijn jaarlijks een forfaitaire heffing verschuldigd aan het Agentschap voor een bedrag van 100 EUR per vestigingseenheid. In afwijking van voorafgaand lid, zijn de transporteurs jaarlijks een forfaitaire heffing verschuldigd voor een bedrag van 25 EUR. Bovendien zijn de operatoren per vestigingseenheid een variabele jaarlijkse heffing verschuldigd aan het Agentschap, die vastgesteld wordt voor de activiteitssector overeenkomstig onderstaande bijlagen. Indien meer dan één activiteitssector van toepassing is op de vestigingséénheid wordt gekozen voor de economische belangrijkste activiteit.

B. 1: toelevering landbouw.

Hoofdstuk 1: meststoffen

0,084€/ton

Hoofdstuk 2: bestrijdingsmiddelen

64,56€/per erkend product

Hoofdstuk 3: veevoerders

1. Veevoederproducenten

<u>Geproduceerd tonnage / vestigingséénheid</u>	<u>Bedrag / vestigingséénheid</u>
< 5.000	150 €
5.000 - 10.000	400 €
10.000 - 25.000	1.200 €
25.000 - 50.000	2.400 €
50.000 - 75.000	3.600 €
75.000 - 100.000	4.900 €
100.000 - 200.000	8.453 €
> 200.000	10.838 €

2. Voormenselfabrikanten en producenten van toevoegingmiddelen

<u>Geproduceerd tonnage / vestigingséénheid</u>	<u>Bedrag / vestigingséénheid</u>
< 5.000	1.200 €
5.000-10.000	2.400 €
10.000-15.000	3.600 €
15.000-20.000	4.900 €
> 20.000	4.900 €

B. 2: primaire productie

87 €/per vestigingséénheid. Mondelinge bronnen vermelden echter voor landbouw een forfaitaire heffing van 138 €

B. 3: verwerking

<u>Categorie ifv bezoldigd # personeel</u>	<u>Bedrag / vestigingséénheid</u>
éénmanszaken	101 €
1-4 werknemers	176 €
5-9 werknemers	492 €
10-19 werknemers	978 €
20-49 werknemers	1.956 €
50-99 werknemers	4.891 €
> 100 werknemers	7.499 €

De hieronder vermelde activiteiten maken ondermeer deel uit van de verwerking:

Productie en conservering van vlees, vleeswaren en conserven; verwerking en conservering van vis en vervaardiging van visproducten; de verwerking en conservering van aardappelen; de vervaardiging van groente- en fruitsappen; de verwerking en conservering van groenten en fruit; de vervaardiging van ruwe oliën en vetten; de raffinage van plantaardige oliën en vetten; de vervaardiging van margarine; de vervaardiging van zuivelproducten; de vervaardiging van consumptie-ijs; de maalterijen; de vervaardiging van zetmeel en zetmeelproducten; de vervaardiging van brood en vers banketbakkerswerk; de vervaardiging van beschuit en koekjes; de vervaardiging van suiker; de vervaardiging van chocolade en suikerwerk; de vervaardiging van deegwaren; de vervaardiging van koffie en thee; de vervaardiging van specerijen, kruiden en sauzen; de vervaardiging gehomogeniseerde voedingspreparaten en dieetvoeding; de vervaardiging van gedistilleerde alcoholische dranken; de productie van ethylalcohol door gisting; de vervaardiging wijn; de vervaardiging

cider en andere vruchtenwijnen; de vervaardiging van niet-gedistilleerde gegiste dranken; de brouwerij; de mouterij, de productie van mineraal water en frisdranken

B. 4: groothandel

Categorie ifv bezoldigd # personeel	Bedrag / vestigingséénheid
éénmanszaken	123 €
1-4 werknemers	123 €
5-9 werknemers	615 €
10-19 werknemers	1.231 €
20-49 werknemers	2.462 €
50-99 werknemers	6.154 €
> 100 werknemers	12.308 €

De hieronder vermelde activiteiten maken ondermeer deel uit van de groothandel:

De groothandel in granen, zaden, diervoeders; de groothandel in bloemen en planten; de groothandel in levende dieren; de groothandel in andere producten van dierlijke oorsprong, de groothandel in groenten & fruit; de groothandel in vlees en vleeswaren; de groothandel in zuivelproducten, eieren en spijsoeiën; de groothandel in dranken; de groothandel in suiker, chocolade, suikerwerk; de groothandel in koffie, thee, cacao, specerijen; de groothandel in overige voedingsmiddelen en genotsmiddelen; de opslag in koelpakhuizen; de overige opslag

B. 5: kleinhandel

Categorie ifv bezoldigd # personeel	Bedrag / vestigingséénheid
éénmanszaken	20 €
1-4 werknemers	20 €
5-9 werknemers	102 €
10-19 werknemers	205 €
20-49 werknemers	410 €
50-99 werknemers	1.024 €
> 100 werknemers	2.048 €

De hieronder vermelde activiteiten maken ondermeer deel uit van de kleinhandel:

niet-gespecialiseerde kleinhandel in winkels in overwegend voedings- & genotsmiddelen; de kleinhandel in groenten & fruit; de kleinhandel in vlees & vleeswaren; de kleinhandel in vis; de kleinhandel in brood, banketbakkerswerk & suikerwerk; de kleinhandel in dranken; de overige kleinhandel in voedings- & genotsmiddelen in gespecialiseerde winkels; de markt & straathandel

B. 6: horeca

Categorie ifv bezoldigd # personeel	Bedrag / vestigingséénheid
éénmanszaken	11 €
1-4 werknemers	11 €
5-9 werknemers	55 €
10-19 werknemers	111 €
20-49 werknemers	222 €
50-99 werknemers	555 €
> 100 werknemers	1.110 €

De hieronder vermelde activiteiten maken ondermeer deel uit van de horeca:

Cafés, hotels met restauratie, restaurants, frituren, verbruikszalen, gaarkeukens, traiteurs waar voedingsmiddelen worden bereid die bestemd zijn voor onmiddellijke consumptie door de verbruikers en gelijkaardige verenigingen en inrichtingen.

B. 7: transport

Aantal zendingen binnen voedselketen	Bedrag / vestigingséénheid
1-10	0 €
11-250	15 €
251-1.000	35 €
1.001-2.500	75 €
> 2.500	175 €

De hieronder vermelde activiteiten maken ondermeer deel uit van het transport:

Het transport voor rekening van derden

B. 8: Aanpassing jaarlijkse heffing op basis van het al dan niet beschikken over een gevalideerd autocontrolesysteem

Jaar	Sectoren met goedgekeurde gids			Sectoren zonder goedgekeurde gids	
	ACS OCI- gecertificeerd of FAVV gevalideerd*	ACS FAVV- gevalideerd	Geen gevalideerd ACS	ACS FAVV- gevalideerd	Geen gevalideerd ACS
2005	(coëf. 1)	(coëf. 1)	(coëf. 1)	(coëf. 1)	(coëf. 1)
2006	(coëf. 0,85)	(coëf. 1)	(coëf. 1,15)	(coëf. 1)	(coëf. 1)
2007	(coëf. 0,85)	(coëf. 1)	(coëf. 1,15)	(coëf. 1)	(coëf. 1)
2008	(coëf. 0,85)	(coëf. 0,85)	(coëf. 2)	(coëf. 0,85)	(coëf. 2)
Na 2008	(coëf. 0,85)	(coëf. 0,85)	(coëf. 2)	(coëf. 0,85)	(coëf. 2)

ACS :autocontrolesysteem

OCI: Certificatie- inspectie Organisme

*: enkel in geval de validatie van het autocontrolesysteem niet aan een OCI gedelegeerd kan worden omwille van wettelijke restricties.

Bijlage 2 Tarievensgids van MHS Hygiene and Inspection Services.

INTRODUCTION

1. The aim of the Meat Hygiene Service is to safeguard public health and animal welfare through fair, consistent and effective enforcement of hygiene, inspection and welfare regulations in Great Britain.
2. The MHS provides a range of services in licensed meat plants across Great Britain. Some of these services are paid for by Government, for example SRM & OTMS controls. Others are charged to plant operators.
3. This guide to charges replaces the previous MHS charges guide issued in March 2003 and applies to services provided from 7 June 2004.

BASIS FOR CHARGES FOR SERVICES PROVIDED BY THE MHS

4. The basis for the calculation of charges in abattoirs and cutting plants was implemented in April 2001. Charges are made at the standard (headage/throughput) fees, laid down in the GB legislation and EU Charges Directive, or their actual inspection costs where these are lower (subject to the minimum charge of 45% of the standard charge laid down in the EU Directive).
5. Cold stores are charged a fixed fee per inspection visit depending on storage capacity (see paragraph 17).
6. The need for charges arises from two sources. These are; the requirements under European Community law for charging plant operators for hygiene inspections (EC Regulated work) and; that the MHS is required by the UK Government to charge its customers, both industry and departments of Government, for the services it provides.
7. EC harmonised rules laid down in Council Directive 85/73/EEC, as amended (the Charges Directive) obliges Member States to charge for those hygiene and welfare inspections conducted at licensed fresh meat premises in accordance with the various EC Meat Hygiene Directives. The Charges Directive lays down standard charges for hygiene and welfare inspections of red meat, poultry meat and game meat in slaughterhouses and cutting plants. It does not permit Member States to subsidise those charges. The Directive allows the charging of the actual costs of the exercise if these are different from the standard charge.
8. The MHS makes separate charges for Non-EC Regulated work for example export certification and training of Plant Inspection Assistants (PIAs). With effect from 7 June 2004 this work will be charged on a full cost recovery basis. The method of calculating time costs is explained later in this guide.

9. The MHS has two sets of hourly rates, which are chargeable to industry customers. One set covers the hygiene and welfare inspections required by the EC Meat Hygiene Directives, (EC Regulated work) and the other set covers all other work carried out by MHS staff such as export certification, (Non-EC Regulated work).
10. The overhead applicable to EC Regulated work is lower than the overhead applicable for Non-EC Regulated work. This is because the Charges Directive does not permit the recovery of certain costs associated with EC Regulated work, such as pre-service recruitment and training costs and the costs of external debt recovery services. However this rule does not apply in respect of Non-EC Regulated work.

CHARGES REGULATIONS

11. The provisions of the Charges Directive, in respect of hygiene and welfare inspections, are implemented in Great Britain as a whole by the Meat (Hygiene and Inspection) (Charges) Regulations 1998 S.I. 209, in England by the Meat (Hygiene and Inspection) (Charges) (Amendment) (England) Regulations 2001 S.I. 750, in Scotland by the Meat (Hygiene and Inspection) (Charges) Amendment (Scotland) Regulations 2001 S.I. 89 and in Wales by The Meat (Hygiene and Inspection) (Charges) (Amendment) (Wales) Regulations 2001 S.I. 1302(W79). Details of regulations are available on the internet: <http://www.hmsa.gov.uk>. These regulations are known as the Charges Regulations.

STANDARD (HEADAGE/THROUGHPUT) CHARGES

12. For slaughterhouses a total cumulative standard charge for the financial year to date is calculated. Standard charges (in euros) are listed in the Charges Regulations for each animal species category. These are multiplied by the throughput numbers for the individual species and converted to £ Sterling in accordance with paragraphs 20 to 22 below to give the standard charge for each species. The total cumulative year to date standard charge for individual plants is the sum of these figures.
13. Licensed cutting premises are subject to a standard charge of 3 euros per tonne of the total mass of meat entering the cutting plant premises. For co-located cutting plants, throughput will be the total mass of meat brought into the cutting part of the premises and not that brought into other parts of the premises e.g. an abattoir or cold store.
14. Sites within a licensed premises (e.g. slaughterhouse, cutting plant) are charged separately and throughput is to be recorded as set out above for each site i.e. it cannot be amalgamated.
15. In addition to the standard charge, the actual time costs of the service are also calculated, (see paragraph 42). Where the actual cumulative year to date time costs of hygiene inspection in individual plants is equal to or above the total cumulative standard charge then the total cumulative standard charge will be charged. Where actual cumulative time costs in individual plants fall below the total cumulative standard charge the hygiene charges will be abated to this level. This is subject to a

maximum abatement of 55% of the total cumulative standard charge. The amount invoiced will be the cumulative charge for the year to date less any amounts billed previously. Additional charges may be charged in certain circumstances, (see paragraph 30).

16. The standard (headage) charges laid down in EC Directive 96/43/EEC for each of the species types, as passed into GB legislation, are listed below:

Headage Payment Rates (In Euros & £ Sterling) as set out in GB legislation
The exchange rate applicable in the calendar year 2004 is £1 = €1.43246; €1 = £0.698

Species	Type	Rate per animal (euro)	Rate in 2004 (£ Sterling) (approximate)
Cattle	Animals aged 6 weeks or more at slaughter	4.50	3.14
	Animals aged less than 6 weeks old at slaughter	2.50	1.75
Horses and other solipeds		4.40	3.07
Pigs including wild boar	Carcase weight less than 25kg	0.50	0.35
	Carcase weight greater or equal to 25 kg	1.30	0.91
Sheep, goats and other ruminants not listed elsewhere in this table	Carcase weight less than 12kg	0.175	0.12
	Carcase weight between 12 and 18kg inclusive	0.35	0.24
	Carcase weight greater than 18kg	0.50	0.35
Poultry, rabbits, small game birds and ground game	All broilers; all cast hens; other poultry, rabbits, small game birds and ground game weighing less than 2kg	0.01	0.007
	Poultry (not being broilers or cast hens), rabbits, small game birds and ground game weighing at least 2kg (except those which are adult and weigh at least 5kg)	0.02	0.014
	Poultry (not being broilers or cast hens), rabbits, small game birds and ground game (all being adult) and	0.04	0.028

weighing at least 5kg		
Ostriches and other ratites	1.30	0.91
Land mammals and birds of a type not mentioned above	1.30	0.91
Cutting plant throughput fee per tonne	3.00	2.09

COLD STORES AND RE-WRAPPING AND RE-PACKAGING CENTRES

17. Cold stores are charged a fixed fee per EC Regulated inspection depending on storage capacity:
- less than 100 cubic metres
 - 100 cubic metres up to 25,000 cubic metres
 - more than 25,000 cubic metres

EC Non-Regulated work is charged at hourly rates.

- Re-packaging centres are charged actual time costs.
- Re-wrapping centres are charged the lower of throughput or time costs.

EURO RATE

- The method for determining the euro/sterling conversion rate to be used in calculating the hygiene and welfare inspection charge is laid down in paragraph 17 (e) of the schedule to the Charges Regulations. The rate for each calendar year is taken from the rate published in the C Series of the Official Journal of the European Communities on the first working day of September in the preceding year. If a rate is not published in the Official Journal on that day the one used will be the first rate published in it thereafter.
- In each calendar year the euro/sterling conversion rate is applied from the start of the MHS January accounting period until the end of the December period.
- The euro/sterling conversion rate to be used for January to December 2004 is the euro rate published on 2 September 2003: 1 euro = £0.6981
£1 = 1.43246 euro.

THROUGHPUT FORMS

- It is a legal requirement for operators to supply the MHS with throughput data. MHS throughput forms should be checked and signed by the operator and returned weekly to the local MHS Regional Office. At premises at which slaughtering takes place, details of the numbers of each species slaughtered and subject to inspection, must be supplied. Operators are required by legislation to provide this information for the calculation of inspection charges. Knowingly or recklessly furnishing information which is false or misleading is an offence punishable, on summary conviction, by a fine.
- If operators fail to supply the MHS with the throughput information it requires to calculate the standard charge the MHS may raise an interim charge based on actual or estimated costs.

POULTRY PLANTS - AUTHORISED PLANT INSPECTION ASSISTANTS (PIAS)

- Authorised PIAs are employed directly by poultry plant operators to carry out certain inspection duties under the responsibility of the MHS OVS. Payment for their time, by the plant operator, is part of the overall meat inspection cost and therefore counts towards the calculation of the total standard charge.
- The MHS will take account of the proportion of the full payroll cost of the relevant employees attributable to authorised PIA duties relating to poultry meat inspection. Employer's payroll cost is defined as gross pay plus employer's National Insurance and pension contributions but excluding indirect costs such as laundry, protective clothing, etc. The MHS will add 25% to this cost to make allowance for plant operators' other overheads associated with employing PIAs as set out in the regulations.
- For a poultry slaughterhouse, the PIA costs, as defined above, are added to the MHS time costs for comparison with the EC standard charge so that all the time costs applicable to inspections under the Poultry Meat Hygiene Regulations are included in the calculation of the inspection charge. To ensure that the MHS does not charge you for the costs of employing PIAs, which you have already met, the PIA costs are then deducted from the inspection charge.
- Where the total time costs, i.e. the MHS time costs plus the PIA costs, are equal to or above the standard charge the amount invoiced to the plant will be the standard charge less the PIA costs. Where the total time costs are below the fully abated standard charge, the amount invoiced will be the fully abated standard charge less the PIA costs. Where total time costs are below the standard charge but above the fully abated standard charge then the amount invoiced will be the total time costs less the PIA costs.
- The MHS writes once a year to all poultry slaughterhouses to request the information required for PIA costs to be taken into account when charges are being calculated. It is in the interests of plant operators to supply this information as it

may reduce their charges. Plant operators must also ensure that if there is a change to the PIA information they have submitted (either the number of PIAs, their hours or their costs), then they should notify the MHS immediately. The MHS may arrange, in consultation with plant operators, to audit the PIA cost figures supplied by plant operators.

ADDITIONAL CHARGES FOR SLAUGHTERHOUSES AND CUTTING PLANTS

30. In order to ensure that plant operators use MHS resources efficiently the MHS may make additional charges when operators work outside of agreed operating hours or where inefficient working practices develop. The MHS is legally obliged to notify you of its intention to make an additional charge as soon as it is practicable to do so.
31. The MHS and plant operators have a legal obligation to agree working hours and working practices and to keep them under review. Plant operating hours will be those agreed in writing with the MHS Regional Director from time to time.
32. To avoid losing the benefit of capping charges at the standard charge plant operators are expected to provide reasonable notice of changes in plant operations. One month notice should be reasonable in most circumstances but the Regional Director may agree to vary the length of the notice period where it appears reasonable to do so. The Regional Director will also consider whether the proposed changes represent a reasonable way to operate and whether the efficiency of the MHS Inspection Service is being maintained.
33. Additional charges will not be made where a change in operational activity does not alter the formally agreed working hours or working practices. Additional charges count towards the maximum abated charge of 45% of the standard charge.
34. Where MHS employees or contractors attend outside of these agreed operating hours then the additional time costs, including travel time and other allowances where appropriate, will be charged to the operator as additional charges.
35. Where the plant operator requests a permanent change in operating hours and insufficient notice is given to the Regional Director then additional charges may be made where appropriate for the remainder of the notice period. Where the proposed method of operation appears to be unreasonable because of additional periods of inefficient operation then the Regional Director will not normally agree to the changes.
36. Additional charges will not be made where the plant operator provides reasonable written notice of permanent changes in plant operating hours or working practices and any changes are agreed by the Regional Director.
37. Please note that any reference to notice periods here refer to the calculation of charges to plant operators and not to any notice to operate required to be given under the Fresh Meat Regulations.

ADDITIONAL CHARGES APPEAL PROCEDURE

38. The Regulations include an appeals process for plant operators who do not agree that an additional charge is payable.
39. Where an operator wishes to challenge the charge a request must be made in writing to the MHS Regional Office within one week of the MHS notifying the operator of the intention to raise the additional charge.
40. The question of whether the additional charge is payable will be determined by an independent person nominated by the Food Standards Agency. A list of such people was agreed after consultation with the Meat Inspection Charges Task Force (Maclean) Stakeholder Group. The nominated person will give the plant operator and the MHS an opportunity to make representations on the appeal to be determined and will decide whether the additional charge is payable within one month of being nominated.

MHS COMPLAINTS PROCEDURE

41. Attendance levels will be set by the Regional Director, in consultation with plant operators, using past experience, taking account of hygiene standards and requirements and the EU requirement for full time veterinary attendance. If you are not satisfied with the MHS staffing levels in your plant the MHS complaints procedure is open to you by contacting your Regional Director.

TIME COSTS

42. Charges for EC Regulated hygiene inspection will be the actual time costs (except in Cold Stores) where these are lower than the EC standard charges. Non-EC regulated work will be charged on a full cost recovery basis.
43. The MHS will deliver the most cost effective service possible to your plant and will seek to keep time cost charges to a minimum by supplying services to customers as efficiently as possible. As a national organisation we will continue to use our negotiating position to secure best value for the services we use. All expenditure is constantly reviewed in order to keep costs to a minimum. The use of Meat Hygiene Inspectors (MHIs) and Official Veterinary Surgeons (OVSs) will be optimised to reduce non-chargeable time. These measures should ensure that the cost of running the MHS is kept to a minimum while ensuring that a high quality inspection service is provided.

CALCULATING TIME COSTS

44. Charges for time costs are made up of two elements. These are:
 - time charged for MHS employees at national hourly charge out rates: these represent direct costs such as salaries, together with an overhead element to

cover indirect costs. Time charged for contract OVSs at individual plant rates: these represent the direct cost of the contractor and MHS overheads;

- recoverable allowances: representing additional allowances paid to individual meat inspectors working at your premises e.g. shift and irregular hour's payments, etc. Employer's pension and national insurance contributions are added where appropriate.
45. Recoverable allowances are paid to the employee as a result of the working arrangements related to the operational requirements of the plant or plants. These allowances will continue to be paid to the employee and included in the time costs charged to each respective plant.
46. The following allowances may appear on your invoice:
- Shift: where there is a requirement for inspection services involving two or more inspection shifts
 - Standby: in respect of casualty slaughter and other ad hoc requirements relating to evening and/or weekend availability for inspection services
 - Daily Unsocial Hours: where an inspector has worked outside the MHS core hours
 - Irregular hours: where there is a regular working pattern for inspection services outside the MHS core hours of work: 6:30 a.m. to 6:00 p.m.

NORMAL CHARGEABLE HOURS AND AGREED WORKING PRACTICES

47. The normal chargeable hours will be the time the MHI, PMHI (Poultry MHI) or OVS is made available to the plant for the working hours agreed by the plant operator and Regional Director for the provision of a full meat inspection service. Working practices which affect charging e.g. throughput levels will also be agreed.
48. Where actual hours exceed the agreed working hours of the plant then the additional hours worked will be charged to you as an additional charge.

ADDITIONAL ALLOWANCES

49. Allowances will not be included in time costs when the employee is not available to carry out work at the plant or for unworked time outside of agreed operating hours.
50. It will be necessary to charge where contractual overtime arrangements are in force at a plant and these allowances will remain chargeable during the agreed plant operating hours where the employee is available for work, even when the contractual overtime is unworked. Unworked contractual overtime paid to an employee for time outside of agreed operating hours will not be charged to the plant.

FACILITY TIME

51. Where MHIs receive paid facility time for dressing for work and cleaning up this paid time is to be included in time costs up to a maximum of half an hour per day.

RELIEF COVER

52. If your normal MHI is unavailable at any time we will supply a replacement. The costs of the replacement (including the costs of any allowances the replacement MHI may receive, but not the attendance hours for your normal MHI), and all associated paid travel time will be included as part of time costs.

TRAVEL TIME

53. MHIs are not normally paid travel time from their homes to their normal workplace, identified as their base plant. However, there are four situations where an inspector is paid for travel time, and this cost will be included in the time costs for your plant:
- if an MHI works at a plant other than his/her base plant, any time in excess of that which he/she would normally spend travelling to and from this base plant is paid travel time. This cost will be included in the time costs of the plant to which he/she is travelling.
 - if an MHI travels between plants during the day and is paid for such travel time, this cost will be included in the time costs of the plant to which he/she is travelling.
 - if an MHI works on a day which is not normally considered a normal working day, such as a bank holiday, a weekend, or a rest day for employees working on a 3 or 4 day working week, they will be able to claim any travel time, including from home to his/her normal place of work. This travel time will be included in the time costs.
 - occasionally, at the end of the day, travel time will be included in the time costs for the last plant attended.
54. The charge for travel costs, i.e. any mileage payments (excluding travel time) made to MHIs for travelling between plants, is included in the overhead part of the hourly rate and will not be charged directly.

DUAL QUALIFIED MHIs

55. Some MHIs are dual qualified for both red and poultry meat operations. Irrespective of whether an MHI is dual qualified, red and poultry meat plants will only be charged the respective red and poultry meat rates.

DEDICATED MHIs

56. To make the most effective use of its inspection teams, the MHS will continue to work closely with industry to make every effort in matching adjustments in the deployment of its inspection staff in the event of a change in the operating hours of a licensed premises. The minimum unit of time for which a dedicated MHI will be deployed to a plant is for the agreed operating hours. Where actual hours are less than the agreed operating hours and the individual cannot be redeployed, the MHS will charge (as additional charges) the time costs of the difference between the agreed operating hours and the actual hours worked. This applies to both low and full throughput premises.

NOTICE PERIOD

57. The MHS normally requires at least one full calendar months advance notice of a permanent change in your operating hours, throughput or working practices that will impact on the utilisation of meat inspection staff. This notice must be in writing to your local Regional Office. The Regional Director will only agree to permanent changes they view as reasonable.
58. Within this one month's notice period, if you vary your operation and as a consequence an MHS employee works fewer hours than the agreed working hours, we will do our best to re-deploy this individual. However, if it proves impossible to economically re-deploy the MHS employee, the agreed working hours will be charged as additional charges and added to the standard charge.

MHS SENIOR STAFF

59. Where Senior MHIs, are engaged in chargeable work relating to your plant then you will be charged at the MHI rate.

CASUAL, SELF-EMPLOYED AND AGENCY MHIs

60. Casual, self-employed and agency MHIs will be charged at the same rates and under the same policy as normal full-time employed MHIs.

OVERTIME DUE TO EARLY STARTS

61. A few plants start very early in the morning. Occasionally MHIs servicing such plants move on to a second plant later in the day and incur overtime. This gives rise to the second plant having overtime included in their time costs due to the operating factors of the first plant. Any overtime worked at a second plant is to be included in the time costs of the first plant of the day up to the number of hours worked prior to 6:30 am. The second plant will have time charged at normal rates as far as this arrangement will allow.

CHARGES FOR MEAT TECHNICIANS (MTs)

62. Charges will be made for Non-EC Regulated duties carried out by MTs. This work will be charged out at the appropriate rates. The cost of MTs is included in the same way as MHIs although the majority of their time is charged to Government Customers at present.

CHARGES FOR OFFICIAL VETERINARY SURGEONS (OVSS)

CHARGE-OUT RATES

63. Employed OVSSs are charged out at national hourly rates. Employed Regional Veterinary Advisors (RVAs) carrying out chargeable work in plants are charged at the same rates as OVSSs.
64. For Contract OVSSs, as agreed with the MHS Industry Forum and confirmed by the January 2003 consultation, rates charged to individual plants reflect actual costs produced through competitive tendering, plus MHS overhead rate. The new charge-out rates for 2004/05, applicable to your plant, for Contract OVSSs was sent out to you on 21 May 2004, when confirming the Consultation on MHS Charges from 7 June 2004.

CALCULATION OF OVS RATES

65. OVS rates are calculated in two ways:
- charges for OVSSs directly employed by the MHS are based on salary costs, a share of overheads and projected operating levels.
 - charges for Contract OVSSs are derived through competitive tendering. Contract OVS rates also carry a share of overheads.
66. An overhead charge is included in contract OVS normal rates but not unsocial hours.

TRAVEL TIME

67. Contract OVS rates include travelling time whereas employed OVS travel time is separately identified.

LOCUM COVER

68. Contract OVSSs are responsible for arranging their own locum cover, which will continue to be charged at the contract OVS rate for the plant. If a plant, normally

attended by a contract OVS, is attended by an employed OVS then the employed OVS rates plus all paid travel time is included in the time cost.

69. Locum cover for employed OVSs will be included at the actual cost of bringing in the locum, together with the overhead charge.

CHANGES IN OVS REQUIREMENTS

70. The MHS will do everything possible to meet a plant operator's needs, whilst minimising costs, when the OVS requirement changes.

LOCAL VETERINARY INSPECTION (LVI) WORK ON EXPORT CERTIFICATION

71. Where there is an MHS contract with an OVS who is also an LVI vet covering your plant then the OVS will carry out LVI work at your request. Existing contract rates will normally be charged and these charges will be outside of the charge calculation for hygiene and welfare inspection charges. The same arrangement applies where an employed OVS covers your plant.

OVERTIME FOR MHS STAFF WORKING OUTSIDE NORMAL HOURS

72. When you require MHS staff to work outside their normal hours the cost is included as part of the MHS time costs. For MHIs this will consist of the appropriate overtime rates and allowances. For contract OVSs there may be an unsocial hours charge. Where MHS staff or contractors work outside of the agreed plant operating hours then all time paid to the inspector or contractor will be charged to the plant as additional charges.
73. Overtime is calculated on a daily rather than a weekly basis. The normal working day for an MHI is 7.5 hours for the first four days and 7 hours on the fifth. Any time worked beyond these hours in any day will be paid, and included in the time costs for your plant, at overtime rates. There may be local arrangements for overtime, e.g. for it to be payable in respect of early morning starts, and these will also be included.
74. Where overtime rates are paid to an employee then overtime rates will be included in the time costs even if attending during the agreed operating hours of the plant. Overtime rates will be used when the MHI has completed his/her normal daily or weekly hours.
75. Some inspectors are paid contractual overtime, in response to local plant requirements, and this overtime will be included in the time costs.
76. Some plant operator requirements have led to the introduction of four day working by MHS staff. Specific overtime arrangements apply in these cases.

INVOICES

77. Invoices will normally be issued monthly, approximately three weeks after the end of the MHS accounting month within which the work was carried out. Backing schedules are issued to provide additional details of the charges. Any queries should be notified to the Customer Liaison Officer at the Regional Office as follows:
- North Region Telephone 01904 455477
 - Central Region Telephone 01902 693331
 - South & West Region Telephone 01823 330066
 - Wales Region Telephone 02920 647819
 - Scotland Region Telephone 01312 448388
78. While the MHS makes every effort to include all of its charges on your monthly invoice this is not always possible. This could happen because, for example, a timesheet is received too late to be included in the invoice for the month to which the timesheet relates. In such circumstances the appropriate adjustment relating to the current financial year will be included in the invoice for the month in which they are processed. Separate invoices and/or credit notes may be issued for the adjusted charges when it is not appropriate to include changes in the current financial year's cumulative figures.

MHS PAYMENT TERMS

79. Our services are supplied for an accounting period of four or five weeks and then the invoice is raised approximately three weeks after the end of the period. We have already paid for the services of the MHIs, MTs and OVSs before the invoices are produced therefore prompt payment is required. If payment is not received within 21 days, recovery action may be taken. If court action is taken to recover outstanding debts the court will be asked to award the MHS court costs plus interest on the debt and these amounts will be payable by the plant operator.
80. The MHS will accept part payments pending resolution of queries providing no conditions are imposed on acceptance of the payment.
81. If operators have lodged a complaint under the MHS Complaints Procedure or an appeal under the Additional Charges Appeals Procedure they must continue to pay MHS sales invoices. An appeal/complaint is not a valid reason to withhold payment and if payment is withheld legal action will proceed. Payment will in no way prejudice an appeal.

CONSULTATION

82. Each year individual plant operators and the MHS Industry Forum are consulted on the proposed level of the charges, and the MHS charging policy.

- 83. The proposed hourly chargeout rates of MHIs and employed OVSs are determined by reference to historical and projected salary and overhead costs; and attendance hour's data.
- 84. The hourly rates of Contract OVSs are determined on a plant by plant basis as a result of open competitive tendering.
- 85. Fixed fees for cold store inspections are determined from average inspection costs.
- 86. Proposed charges are shown as hourly rates for OVSs, MHIs and MTs for normal and overtime working, and fixed fees for cold stores that are based on the cubic capacity of the plant. The consultation documentation separately identifies the hourly rates for hygiene and welfare inspections and the rates for other work carried out by the MHS.

CHANGES TO MHS HOURLY RATES

- 87. The charge-out rates are normally reviewed in time for the start of the new financial year in April. This coincides with variations in other items of both costs and income. There may also be reviews of the hourly charge-out rates throughout the year.

WITHDRAWAL OF SERVICES

- 88. In England powers to allow the withdrawal of MHS inspection services from licensed plants which fail to pay their hygiene inspection charges were provided from 1 March 2000 by the Meat (Hygiene and Inspection) (Charges) (Amendment) (England) Regulations 2000. The provision for the withdrawal of MHS inspection services was introduced in Scotland from 1 April 2000 by the Meat (Hygiene and Inspection) (Charges) (Amendment) (Scotland) Regulations 2000 and in Wales from 18 December 2001 the Meat (Hygiene and Inspection) (Charges) (Amendments) (No.2) (Wales) Regulations 2001. The powers are to be used as a matter of last resort, after other means of debt recovery have been tried or are inappropriate, and only in respect of those premises for which the MHS has obtained a Court judgement for the debt.

Meat Hygiene Service
June 2004
Appendix 1

Bijlage 3: Kostenverzeichnis zur Bremischen Gesundheitskostenverordnung

5 Lebensmittelsicherheit, Tierschutz und Veterinärwesen¹

54 Untersuchung von Lebensmitteln, Rückstandsanalytik, Wasser- und veterinärmedizinische Untersuchungen

Allgemeines

- (1) Zur Berechnung der Gebühren können die angegebenen Werte mit 0,5 bis 1,5 multipliziert werden.
- (2) Mit Großkunden können abweichende schriftliche Entgeltvereinbarungen getroffen und/oder umsatzbezogene Preisnachlässe vereinbart werden.
- (3) Für die Untersuchung von Proben im Rahmen der amtlichen Lebensmittelüberwachung wird eine Grundgebühr von 70 Euro erhoben. Für die Bearbeitung nichtamtlicher Proben kann eine Grundgebühr von bis zu 35 Euro erhoben werden.
Neben der Grundgebühr wird eine zusätzliche Gebühr für chemische, mikrobiologische, physikalische und sensorische Untersuchungen nach dem folgenden Gebührenverzeichnis erhoben. Für Untersuchungen, die in dem Gebührentarif nicht aufgeführt sind, ist die zusätzliche Gebühr nach den für vergleichbare Untersuchungen vorgesehenen Gebühren zu bemessen. Sofern auch vergleichbare Untersuchungen nicht aufgeführt sind, bemisst sich die zusätzliche Gebühr nach dem Zeitaufwand zuzüglich 30 vom Hundert zur Abgeltung der Sachkosten.
- (4) Für eine Bescheinigung für den Export von Lebensmitteln wird eine Verwaltungsgebühr von 30 bis 200 Euro erhoben. Für besondere Untersuchungen und/oder Beurteilungen wird zusätzlich eine Gebühr nach dem nachfolgenden Gebührenverzeichnis erhoben. Absatz 3 Satz 4 findet Anwendung.
- (5) Die Gebühr für die Erstellung eines Gutachtens bemisst sich nach dem Zeitaufwand. Bei der Berechnung ist die Zeit anzusetzen, die im Regelfall von einer entsprechend ausgebildeten Kraft benötigt wird, mindestens jedoch eine Arbeitsstunde plus mindestens eine halbe Stunde für Schreibarbeiten.
- (6) Probenahmen und Besichtigungen werden nach dem erforderlichen Zeit- und Sachaufwand berechnet. Bei der Berechnung ist die Zeit anzusetzen, die im Regelfall von einer entsprechend ausgebildeten Kraft benötigt wird,

¹ In oorspronkelijke titel staat ook opgenomen 'Gesundheitswesen, Pflanzenschutz'. Deze zijn hier weggelaten aangezien ze geen onderdeel vormen van het studiedomein.

	mindestens jedoch eine Arbeitsstunde.	
(7)	Für Amtshandlungen und Leistungen, die auf Veranlassung des Auftraggebers besonders eilbedürftig sind, erhöhen sich die Gebühren um 50 vom Hundert; außerhalb der normalen Arbeitszeit um 100 vom Hundert.	
(8)	Werden vom Auftraggeber mehrere Proben gleichen Untersuchungsumfanges angeliefert, kann sich die Gebühr verringern:	
	- bei 3 bis 5 Proben um 10 vom Hundert	
	- bei 6 bis 8 Proben um 15 vom Hundert	
	- bei 9 bis 11 Proben um 20 vom Hundert	
	- bei 12 bis 14 Proben um 25 vom Hundert	
	- bei 15 bis 17 Proben um 30 vom Hundert	
	- bei 18 bis 20 Proben um 35 vom Hundert	
	- bei 21 und mehr Proben um 40 vom Hundert.	
540	Probenverwaltung und Probenvorbereitung	
540.00.	Allgemeinkosten	
540.00.00	allgemeine Untersuchungskostenpauschale	70,00 €
540.00.01	verringerte Untersuchungskostenpauschale	35,00 €
103.00	Stunde höherer Dienst, Gutachtenerstellung u.ä.	60,00 €
103.01	Stunde gehobener Dienst	47,00 €
103.02	Stunde mittlerer Dienst	38,00 €
540.01	Zertifikate	
540.01.00	Exportzertifikate, einfach	30,00 €
540.01.01	Exportzertifikate, normal	50,00 €
540.01.02	Exportzertifikate, aufwändig	60,00 €
540.01.03	Exportzertifikate, Aufschlag für Eilbedürftigkeit	15,00 €
540.01.04	Exportzertifikate, sehr aufwändig	nach Aufwand
540.02	Probenvorbereitung	
540.02.00	Probenvorbereitung, einfache	5,00 €
540.02.01	Probenvorbereitung, mittlere	19,00 €
540.02.02	Probenvorbereitung, aufwändige	34,00 €
540.03	Probenaufarbeitung	
540.03.00	Aufarbeitung, einfache	16,00 €
540.03.01	Aufarbeitung, mittlere	32,00 €
540.03.02	Aufarbeitung, schwierige	48,00 €
540.03.03	Aufarbeitung, sonstige	nach Aufwand
540.04	Allgemeine Untersuchungen von Lebensmitteln	
540.04.00	Inhalt	14,00 €
540.04.01	Organoleptik, allgemein; direkt	17,00 €
540.04.02	Organoleptik, allgemein; nach Zubereitung oder Präparation	25,00 €
540.04.03	Sammelmethode Schädlingsbefall/Verunreinigung, makroskopisch	28,00 €

540.04.04	Sammelmethode Schädlingsbefall/Verunreinigung, mikroskopisch	55,00 €
540.05	Parasitologie	
540.05.00	Parasitologie, einfach z.B. Vitalität, Mikroskopie	11,00 €
540.05.01	Parasitologie (Durchleuchtung), bis 1,5 kg	13,00 €
540.05.02	Parasitologie (Durchleuchtung), ab 1,5 kg	35,00 €
540.05.03	Parasitologie (Digestion)	47,00 €
541.	Rückstände, Kontaminanten u. molekularbiologische Untersuchungen	
541.01	Tierarzneimittel	
541.01.01.	Beruhigungsmittel	240,00 €
541.01.02.	Beta-Agonisten, Screening ELISA in Urin u. Haaren 1-5 Proben, je Probe	125,00 €
541.01.03.	Beta-Agonisten, Screening ELISA in Urin u. Haaren ab Probe 6, je Probe	100,00 €
541.01.04.	Beta-Agonisten, Screening ELISA in Gewebe 1-5 Proben, je Probe	150,00 €
541.01.05.	Beta-Agonisten, Screening ELISA in Gewebe, ab Probe 6, je Probe	125,00 €
541.01.06.	Chinolone	240,00 €
541.01.07.	Chloramphenicol, Screening ELISA in Urin 1-5 Proben, je Probe	125,00 €
541.01.08.	Chloramphenicol, Screening ELISA in Urin ab Probe 6, je Probe	100,00 €
541.01.09.	Chloramphenicol, Absicherung	290,00 €
541.01.10.	Corticosteroide	270,00 €
541.01.11.	Hormone, Screening ELISA in Urin 1-5 Proben, je Probe	140,00 €
541.01.12.	Hormone, Screening ELISA in Urin ab Probe 6, je Probe	120,00 €
541.01.13.	Hormone, Aufarbeitung für Absicherung in Urin	100,00 €
541.01.14.	Hormone, Aufarbeitung für Absicherung in Gewebe	180,00 €
541.01.15.	Hormone, Absicherung, GC-MS	200,00 €
541.01.16.	Ivermectin, Clean up und Messung, HPLC	220,00 €
541.01.17.	Phenylbutazon	270,00 €
541.01.18.	PWS, Basisaufarbeitung, Multimethode nach Malisch (Sulfonamide etc.)	210,00 €
541.01.19.	PWS, Multimethode, Messung, HPLC	70,00 €
541.01.20.	PWS, Einzelabsicherung, UV-Spektrum, HPLC	15,00 €
541.01.21.	PWS, Einzelabsicherung, HPLC-Fraktionierung	40,00 €
541.01.22.	PWS, Einzelabsicherung, GC-MS	195,00 €
541.01.23.	Streptomycin in Honig, Screening ELISA 1-5 Proben, je Probe	140,00 €

541.01.24.	Streptomycin in Honig, Screening ELISA ab Probe 6, je Probe	100,00 €			lungsmittel etc. mit der Methode der Gaschromatographie, Messung	
541.01.25.	Streptomycin in Honig, Absicherung HPLC	280,00 €	541.02.19		für die 1. Komponente, Messung	60,00 €
541.01.26.	Tetracycline, Clean up und Messung, HPLC	200,00 €	541.02.20		für die 2. Komponente, Messung	42,00 €
541.01.27.	Thyreostatika	270,00 €	541.02.21		für die 3. Komponente, Messung	26,00 €
541.02	Pestizide und Kontaminanten		541.02.22		Pestizide (K), GC-Messung einer Komponente	60,00 €
541.02.00	Pestizide (K), Vorbereitung der Laborprobe § 35	21,00 €	541.02.23		Pestizide (K), GC-Messung Organochlorgruppe	82,00 €
541.02.01	Pestizide (K), Aufarbeitung einfach (FP)	31,00 €	541.02.24		Pestizide (K), GC-Messung Organophosphorgruppe	90,00 €
541.02.02	Pestizide (K), Aufarbeitung Einzelmethode einfach	45,00 €	541.02.25		Pestizide (K), GC-Messung Organochlorgruppe und PCB	142,00 €
541.02.03	Pestizide (K), Aufarbeitung Einzelmethode schwierig	160,00 €	541.02.26		Pestizide (K), GC-Messung PCBs	82,00 €
541.02.04	Pestizide (K), Aufarbeitung Sammelmethode	230,00 €	541.02.27		Pestizide (K), Einzelabsicherung GC-MS	185,00 €
541.02.05	Pestizide (K), Aufarbeitung S19, GPC Fette (fettarm) für GC	210,00 €	541.02.28		Pestizide (K), GC-MS - Messung (Summenparameter)	220,00 €
541.02.06	Pestizide (K), Aufarbeitung S19, GPC Fette (fettreich) für GC	200,00 €	541.02.29		Pestizide (K), GC-Messung Toxaphen	95,00 €
541.02.07	Pestizide (K), Aufarbeitung S19, GPC Fette mit Minikieselgelsäule für GC	230,00 €	541.02.30		Photometrie; Dithiocarbamate Messung	43,00 €
541.02.08	Pestizide (K), Aufarbeitung S19, GPC pflanzliche Lebensmittel für GC	210,00 €	541.02.31		Pestizide (K), HPLC-Messung	
541.02.09	Pestizide (K), Aufarbeitung S19, GPC pflanzliche Lebensmittel mit Kieselgelsäule für GC	241,00 €	541.02.32		für die 1. Komponente, Messung	60,00 €
541.02.10	Pestizide (K), einfache Aufarbeitung tierischer Lebensmittel für HPLC	58,00 €	541.02.33		für die 2. Komponente, Messung	42,00 €
541.02.11	Pestizide (K), einfache Aufarbeitung pflanzlicher Lebensmittel für HPLC	70,00 €	541.02.34		für die 3. Komponente, Messung	26,00 €
541.02.12	Pestizide (K), schwierige Aufarbeitung tierischer Lebensmittel für HPLC	124,00 €			K=Kontaminanten FP=Festphasenextraktion	
541.02.13	Pestizide (K), schwierige Aufarbeitung pflanzlicher Lebensmittel für HPLC	148,00 €	541.03		Elemente	
541.02.14	Pestizide (K), einfache Aufarbeitung tierischer Lebensmittel für GC-MS (SPME, Destillation, etc.)	62,00 €	541.03.00		Elementbestimmung, Aufbereitung, Druckaufschluss	14,50 €
541.02.15	Pestizide (K), einfache Aufarbeitung pflanzlicher Lebensmittel für GC-MS (SPME, Destillation, etc.)	68,00 €	541.03.01		Elementbestimmung, Aufbereitung, für Hg	15,50 €
541.02.16	Pestizide (K), schwierige Aufarbeitung tierischer Lebensmittel für GC-MS	82,00 €	541.03.02		Elementbestimmung, Messung (AAS, ICP-AES) für 1. Element	35,50 €
541.02.17	Pestizide (K), schwierige Aufarbeitung pflanzlicher Lebensmittel für GC-MS	100,00 €	541.03.03		Elementbestimmung, Messung (AAS, ICP-AES) ab 2. Element, je	28,00 €
541.02.18	Photometrie, Dithiocarbamate Aufarbeitung Untersuchung von <u>organischen Einzelkomponenten</u> wie leichtflüchtige und schwerflüchtige Halogenkohlenwasserstoffe, polychlorierte Biphenyle, Chlorbenzole, Chlorphenole, Phenoxyalkancarbonsäuren, Organostickstoff- und Organophosphorverbindungen, Pflanzenbehand-	30,00 €	541.03.04		Elementbestimmung, Messung (AAS, Hydridsystem) für As, Sb, Se, je	45,00 €
			541.03.05		Elementbestimmung, Messung (AAS, Kaltdampftechnik) für Hg	45,00 €
			541.04		Kontaminanten, PAK's u.ä.	
			541.04.00		PAK, Polycyclische aromatische Kohlenwasserstoffe, HPLC-Messung	72,00 €
			541.04.01		PAK, Polycyclische aromatische Kohlenwasserstoffe, Aufbereitung	120,00 €
			541.04.02		PAK, Polycyclische aromatische Kohlenwasserstoffe, Einzelabsicherung, HPLC	50,00 €
			541.04.03		PAK, Polycyclische aromatische Kohlenwasserstoffe; Einzelabsicherung, GC-MS	100,00 €
			541.05		Mykotoxine	
			541.05.00		Aflatoxine B und G, HPLC, Nachsäulenderivatisierung; Messung	140,00 €

541.05.01	Aflatoxine B und G, HPLC, Aufarbeitung	48,00 €	542.00.09	z.B. Fischanteile	44,00 €
541.05.02	Aflatoxine B , G oder M, HPLC, einschließlich Aufarbeitung mit ELISA	155,00 €		Anteile oder Einlagen, spezielle (Gew/Vol/etc.), aufwendig	
541.05.03	Aflatoxine B und G, § 35, eindimensionale DC	190,00 €	542.00.10	Antioxidantien; DC	60,00 €
541.05.04	Aflatoxine B und G, § 35, zweidimensionale DC	215,00 €	542.00.11	Äpfelsäure, D-; enzymatisch, Messung, zusätzlich Aufarbeitung	26,00 €
541.05.05	Aflatoxine B und G, Absicherung, zweidimensionale DC	50,00 €	542.00.12	Äpfelsäure, L-; enzymatisch, Messung, zusätzlich Aufarbeitung	26,00 €
541.05.06	Aflatoxine B und G, Absicherung, DC, Derivatisierung	50,00 €	542.00.13	Äpfelsäure, photometrisch, Rebelein	82,00 €
541.05.07	Aflatoxine B und G, Absicherung, HPLC, Derivatisierung, Absicherung	76,00 €	542.00.14	Asche, Glührückstand	37,00 €
541.05.08	Mykotoxine, HPLC, Nachsäulenderivatisierung, Messung	140,00 €	542.00.15	Asche, säureunlöslich	71,00 €
541.05.09	Mykotoxine, HPLC, Aufarbeitung	48,00 €	542.00.16	Ascorbinsäure, HPLC, Messung	46,00 €
541.06	Muscheltoxine		542.00.17	Ascorbinsäure, HPLC, Aufarbeitung	16,00 €
541.06.00	Saxitoxin, ELISA Probe 1-2, je Probe	150,00 €	542.00.18	Ascorbinsäure, enzymatisch, Messung, zusätzlich Aufarbeitung	26,00 €
541.06.01	Saxitoxin, ELISA Probe 3-5, je Probe	125,00 €	542.00.19	a _w -Wert (Wasseraktivität)	18,00 €
541.06.02	Saxitoxin, ELISA ab Probe 6, je Probe	100,00 €	542.01.00	Ballaststoffe; § 35, enzymatisch-gravimetrisch	205,00 €
541.06.03	DSP, ELISA Probe 1-2, je Probe	300,00 €	542.01.01	Basenstickstoff, flüchtiger (TVB-N) titrimetrisch	44,00 €
541.06.04	DSP, ELISA Probe 3-5, je Probe	250,00 €	542.01.02	Bindegewebeisseiweiß	60,00 €
541.06.05	DSP, ELISA ab Probe 6, je Probe	200,00 €	542.01.03	Bombagenachweis	20,00 €
541.07	Molekularbiologische Untersuchungen		542.01.04	Borsäure, titrimetrisch	50,00 €
541.07.00	DNA-Isolierung	95,00 €	542.01.05	Brechungsindex, incl. Isolierung des Fettes	35,00 €
541.07.01	Spezies-Nachweis (Tier- oder Pflanzenart)	56,00 €	542.02.00	Calcium	51,00 €
541.07.02	spezifischer GVO-Nachweis	56,00 €	542.02.01	Calcium, Magnesium, Sammelmethode, komplexometrisch	71,00 €
541.07.03	Bestätigung durch Restriktionsschnitt	61,00 €	542.02.02	Chinin, HPLC, Messung	36,00 €
541.07.04	Bestätigung durch Hybridisierung	70,00 €	542.02.03	Chinin, HPLC, Aufarbeitung	16,00 €
541.07.05	an gentechnisch veränderter DNA im Verhältnis zur Spezies-DANN	285,00 €	542.02.04	Chlorid, potentiometrisch	36,00 €
542	chemische und physikalische Untersuchungen von Lebensmitteln ; alphabetisch geordnet		542.02.05	Chloridbestimmung, titrimetrisch; Messung	20,00 €
542.00.00	Abtropfgewicht	20,00 €	542.02.06	Chloridbestimmung, titrimetrisch, einfache Aufarbeitung	16,00 €
542.00.01	Aflatoxine, siehe 541.05.		542.02.07	Chlorogensäure, § 35, HPLC, Messung	46,00 €
542.00.02	Alkalität der Asche, titrimetrisch, Messung, zusätzlich Asche (542.00.14)	25,00 €	542.02.08	Chlorogensäure , § 35, HPLC, Aufarbeitung	32,00 €
542.00.03	Alkohol, pyknometrisch nach Destillation, zusätzlich relative Dichte;	49,00 €	542.02.09	Cholesterin, GC, mit Derivatisierung, Messung	120,00 €
542.00.04	Alkohol, enzymatisch, zusätzlich Aufarbeitung	21,00 €	542.02.10	Cholesterin, GC, mit Derivatisierung, Aufarbeitung	32,00 €
542.00.05	Alkohole und Ester, höhere, GC, Messung;	74,00 €	542.02.11	Citronensäure, enzymatisch, Messung	26,00 €
542.00.06	Alkohole und Ester, höhere, GC, Aufarbeitung	69,00 €	542.02.12	Citronensäure, Aufarbeitung, einfach	16,00 €
542.00.07	Alkohole und Ester, höhere, GC, Einzelabsicherung, Messung	70,00 €	542.02.13	Coffein, HPLC, Messung	36,00 €
542.00.08	Ammonium, titrimetrisch	36,00 €	542.02.14	Coffein, HPLC, Aufarbeitung, einfach	16,00 €
	Anteile oder Einlagen, spezielle (Gew/Vol/etc.), einfach,	20,00 €	542.02.15	Coffein, HPLC, Aufarbeitung, mittlere	32,00 €
			542.02.16	Cumarin, HPLC, Messung	46,00 €
			542.02.17	Cumarin, HPLC, Aufarbeitung	32,00 €
			542.02.18	Cyanverbindungen	74,00 €
			542.03.00	Diastasezahl	52,00 €

542.03.01	Dichte, relative / Extrakt / Stammwürze / Alkohol; § 35	120,00 €	542.06.00	Gefrierpunkt, § 35	26,00 €
542.03.02	Dichte, relative; pyknometrisch	20,00 €	542.06.01	Gerbstoffgehalt, DIN, titrimetrisch	44,00 €
542.03.03	Dickungsmittel	93,00 €	542.06.02	Gesamtposphat, § 35, photometrisch	79,00 €
542.03.04	Diethylenglykol/Ethylenglykol, Einzelabsicherung, GC-MS, Messung	160,00 €	542.06.03	Gesamtsäure/pH-Wert, potentiometrisch	40,00 €
542.03.05	Diethylenglykol/Ethylenglykol, Einzelabsicherung, GC-MS, Aufarbeit.	61,00 €	542.06.04	Gesamtsäure, § 35, titrimetrisch	40,00 €
542.03.06	Diethylenglykol/Ethylenglykol; GC, Sammelmethode, Messung	91,00 €	542.06.05	Glasuranteil	18,00 €
542.03.07	Diethylenglykol/Ethylenglykol; GC, Sammelmethode, Aufarbeitung	32,00 €	542.06.06	Glasuranteil, aufwendig	36,00 €
542.03.08	Diethylenglykol, DC	60,00 €	542.06.07	Glucono-delta-Lacton	44,00 €
542.03.09	Diphosphat, qualitativ; § 35, DC	51,00 €	542.06.08	Glutaminsäure, § 35, enzymatisch, zusätzlich	60,00 €
542.03.10	Diphosphat, enzymatisch, zusätzlich Aufarbeitung	40,00 €	542.06.09	Aufarbeitung	
542.03.11	Dunkle Stellen (Chips, Pommes Frites), gravimetrisch	44,00 €	542.06.09	Glycerin und Butylenglykol, photometrisch, zusätzlich	102,00 €
542.04.00	Eigehalt, Chinolin-Molybdat	175,00 €	542.06.09	Zuckerbestim.	
542.04.01	Eisenbestimmung, photometrisch, zusätzlich	67,00 €	542.06.09	Glycerin (cyclische), GC-MS, Messung	180,00 €
542.04.02	Aufarbeitung		542.06.10	Glycerin (cyclische), GC-MS, Aufarbeitung	150,00 €
542.04.02	Eiweißbestimmung, Kjeldahl	60,00 €	542.06.11	Glycerin, enzymatisch, Messung, zusätzlich	26,00 €
542.04.03	Eiweißdifferenzierung, elektroforetisch, einfache	103,00 €	542.06.12	Aufarbeitung	
542.04.04	Aufarbeitung	130,00 €	542.06.12	Grätenanteil (nach Verdauung)	40,00 €
542.04.05	Eiweißdifferenzierung, immunologisch	83,00 €	542.06.13	Grätenanteil (präparativ), einfach	16,00 €
542.04.06	Eiweißdifferenzierung, immunologisch	83,00 €	542.06.14	Grätenanteil (präparativ), mittel	24,00 €
542.04.06	Erhitzungsnachweis in Milch	13,00 €	542.06.15	Grätenanteil (präparativ), aufwendig	31,00 €
542.04.07	Essigsäure, titrimetrisch	20,00 €	542.07.00	Halbmikrobuttersäurezahl, aus Fett (=542.05.02), § 35	56,00 €
542.04.08	Etherische Öle, Destillation	36,00 €	542.07.01	Histamin, fluorimetrisch, Messung	40,00 €
542.04.09	Extrakt/Dichte/Alkohol, Sammelmethode	90,00 €	542.07.02	Histamin, Aufarbeitung	32,00 €
542.04.10	Extrakt, refraktometrisch	12,00 €	542.07.03	Hydroxymethylfurfurol, photometrisch	60,00 €
542.04.11	Extrakt, refraktometrisch, § 35, Honig	16,00 €	542.08.00	Iso-Citronensäure, enzymatisch, Messung, zusätzlich	26,00 €
542.05.00	Farbstoff, qualitativ; (Wollfadenmethode, natürliche Farbstoffe)	15,00 €	542.09.00	Aufarbeitung	
542.05.01	Farbstoff, qualitativ; DC (künstliche Farbstoffe)	35,00 €	542.09.00	Kalium und Natrium, flammenphotometrisch	50,00 €
542.05.02	Fett, Weibull-Stoldt	56,00 €	542.09.01	Kochsalz, titrimetrisch	30,00 €
542.05.03	Fett, § 35, Gerber	19,00 €	542.09.02	Kohlensäure, potentiometrisch	75,00 €
542.05.04	Fettsäureverteilung, GC, Messung	94,00 €	542.09.03	Kohlensäure, potentiometrisch	75,00 €
542.05.05	Fettsäureverteilung, GC, Aufarbeitung	32,00 €	542.09.03	Konservierungsstoffe, HPLC, Messung	46,00 €
542.05.06	Flüchtige Lösungsmittel (Halogen-Kohlenwasserstoffe, etc.), incl. Destillation, Messung GC	122,00 €	542.09.04	Konservierungsstoffe, einfache Aufarbeitung für HPLC	32,00 €
542.05.07	Flüchtiger Basenstickstoff, titrimetrisch - siehe	44,00 €	542.09.05	Konservierungsstoffe, aufwendige Aufarbeitung für HPLC	48,00 €
542.05.08	Basenstickstoff		542.09.06	Konservierungsstoffe, qualitativ, photometrisch, Messung	30,00 €
542.05.09	Formaldehyd, photometrisch	56,00 €	542.09.07	Konservierungsstoffe, Aufarbeitung für Photometrie	32,00 €
	Formoltitration	50,00 €	542.09.08	Konservierungsstoffe, quantitativ; EG-VO, photometrisch, Messung	70,00 €
			542.09.09	Konservierungsstoffe, quantitativ; EG-VO, photometrisch, Aufarbeitung	20,00 €
			542.09.10	Konservierungsstoffe, semiquantitativ, photometr., Messung	30,00 €
			542.09.11	Konservierungsstoffe, semiquantitativ, photometr., Aufarbeitung	16,00 €

542.09.12	Kreatinin, photometrisch	103,00 €				
542.10.00	Malachitgrün, HPLC	150,00 €		542.14.09	Aufarbeitung Sorbit, enzymatisch, zusätzlich Aufarbeitung spezielle Anteile oder Einlagen (Gew/Vol/etc.) siehe Anteile	32,00 €
542.10.01	Methanol, GC, Messung	25,00 €				
542.10.02	Methanol, GC, Aufarbeitung, Alkohol und Dichte, relative	69,00 €				
542.10.03	Mikroskopie, Gewürzanalyse	nach Aufwand		542.14.10	Stärke (Gesamtkohlenhydrate), reduktometrisch	56,00 €
542.10.04	Mikroskopie, Pollenanalyse, Übersicht	45,00 €		542.14.11	Stärke, qualitativ	8,00 €
542.10.05	Mikroskopie, Pollenanalyse, Pollenbild	200,00 €		542.14.12	Stärke, enzymatisch, Messung	32,00 €
542.10.06	Milchsäure, D-,L-, enzymatisch, incl. Aufarbeitung	56,00 €		542.14.13	Stärke, enzymatisch, Aufarbeitung	16,00 €
542.10.07	Milchsäure, L-; enzymatisch, zusätzlich Aufarbeitung	26,00 €		542.14.14	Süßstoff Acesulfam, HPLC, Messung	46,00 €
542.10.08	Milchsäure, photometrisch, Rebelein	100,00 €		542.14.15	Süßstoff Acesulfam; HPLC, Aufarbeitung	32,00 €
	Mykotoxine, siehe 541.05			542.14.16	Süßstoff Aspartam, HPLC, Messung	46,00 €
542.11.00	Nitrat, photometrisch, incl. Aufarbeitung (in Wein)	53,00 €		542.14.17	Süßstoff Aspartam, HPLC, Aufarbeitung	32,00 €
542.11.01	Nitrat und Nitrit; photometrisch, Cd-Säule, incl. Aufarbeitung	68,00 €		542.14.18	Süßstoff Cyclamat, HPLC, Messung	64,00 €
542.11.02	Nitrat, enzymatisch, Messung	32,00 €		542.14.19	Süßstoff Cyclamat, HPLC, Aufarbeitung	32,00 €
542.11.03	Nitrat, enzymatisch, Aufarbeitung	32,00 €		542.14.20	Süßstoff Saccharin, HPLC, Messung	46,00 €
542.12.00	Organische Säuren, HPLC, Messung	51,00 €		542.14.21	Süßstoff Saccharin, HPLC, Aufarbeitung	32,00 €
542.12.01	Organische Säuren, HPLC, Aufarbeitung, einfach	16,00 €		542.15.00	Theobromin, HPLC, Messung;	46,00 €
542.12.02	Organische Säuren, HPLC, Aufarbeitung, aufwendig	32,00 €		542.15.01	Theobromin, HPLC, Aufarbeitung	32,00 €
	Parasitologie siehe 540.05			542.15.02	Tierartendifferenzierung, DNA-Isolierung	95,00 €
542.13.00	Patulin, HPLC, Messung	80,00 €		542.15.03	Tierartendifferenzierung, spezifischer Nachweis (PCR)	56,00 €
542.13.01	Patulin, HPLC, Aufarbeitung	32,00 €		542.15.04	Tierartendifferenzierung, elektrophoretisch, einfache Aufarbeitung	103,00 €
542.13.02	Persipan-Nachweis	25,00 €		542.15.05	Tierartendifferenzierung, elektrophoretisch, aufwendige Aufarbeitung	130,00 €
542.13.03	PH-Wert, ggf. zusätzlich Aufarbeitung	11,00 €		542.15.06	Tierartendifferenzierung, ELISA Probe 1-5, je Probe	125,00 €
542.13.04	Phosphat, qualitativ, DC (Einzelprobe)	25,00 €		542.15.07	Tierartendifferenzierung, ELISA ab Probe 6, je Probe	100,00 €
542.13.05	Phosphat, säurelösliches; photometrisch	52,00 €		542.15.08	Tocopherole, HPLC, Messung	140,00 €
542.13.06	Phosphat, titrimetrisch, zusätzlich Asche	36,00 €		542.15.09	Tocopherole, HPLC, Aufarbeitung	48,00 €
542.13.07	Phosphat, photometrisch	83,00 €		542.15.10	Transfettsäuren, IR, Messung	30,00 €
	Polycyclische aromatische Kohlenwasserstoffe, HPLC siehe 541.04....			542.15.11	Transfettsäuren, IR, Aufarbeitung	16,00 €
542.14.00	Sammelmethode Ei (Einzelgewicht / Luftkammer / Aussehen / Schichtung / pH-Wert), je Verbraucherpackung	36,00 €		542.15.12	Trockenmasse TVB-N siehe Basenstickstoff	30,00 €
542.14.01	Säuren, flüchtige; titrimetrisch	25,00 €		542.16.00	Umrötung	90,00 €
	Schädlingsbefall siehe unter 540.04.			542.17.00	Vanillin/Ethylvanillin, HPLC, Messung;	46,00 €
542.14.02	Schweflige Säure, freie; Schnellmethode, titrimetrisch	12,00 €		542.17.01	Vanillin/Ethylvanillin, HPLC, Aufarbeitung	16,00 €
542.14.03	Schweflige Säure, qualitativ	10,00 €		542.17.02	Vanillin/p-Hydroxybenzaldehyd-Quotient, HPLC, Messung	46,00 €
542.14.04	Schweflige Säure, EG-Methode	63,00 €		542.17.03	Vanillin/p-Hydroxybenzaldehyd-Quotient, HPLC, Aufarbeitung	32,00 €
542.14.05	Schweflige Säure, enzymatisch, zusätzlich Aufarbeitung	40,00 €		542.18.00	Wasser, Trockenmasse	30,00 €
542.14.06	Schweflige Säure, Rebelein	20,00 €		542.18.01	Wasserbindung/Kompressorium	10,00 €
542.14.07	Schweflige Säure, Reit-Willems, titrimetrisch	65,00 €		542.18.02	Wasserlöslicher Extrakt, § 35	36,00 €
	Sensorik, siehe Organoleptik (540.04.01 und -.02)			542.18.03	Wasserstoffperoxid	57,00 €
542.14.08	Sorbit/Xylit, Sammelmethode, enzymatisch, zusätzlich	42,00 €		542.18.04	Wasserstoffperoxid, Testpapier	16,00 €

542.18.05	Wasserverteilung, § 35, Indikatorpapier-Verfahren	12,00 €	543.03.03	EHEC, ELISA Probe 1-2	150,00 €
542.18.06	Weinsäure/Milchsäure/Äpfelsäure; Sammelmethode, Rebelein	154,00 €	543.03.04	EHEC, ELISA Probe 3-5	125,00 €
542.18.07	Weinsäure, photometrisch, Rebelein	90,00 €	543.03.05	EHEC, ELISA ab Probe 6	100,00 €
542.19.00	Zucker (Glucose/ Fructose/Saccharose), enzymatisch, Messung, zusätzlich Aufarbeitung	70,00 €	543.04	Differenzierung von Mikroorganismen	
542.19.01	Zucker (Lactose/Galaktose), enzymatisch, Messung, zusätzlich Aufarbeitung	48,00 €	543.04.00	Spezialfärbungen	18,00 €
542.19.02	Zucker (vor Inversion), Luff-Schoorl	60,00 €	543.04.01	Einfacher Aufwand	5,00 €
542.19.03	Zucker (vor/ nach Inversion), Luff-Schoorl	119,00 €	543.04.02	Mittlerer Aufwand	16,00 €
542.19.04	Zucker, qualitativ, DC	28,00 €	543.04.03	Hoher Aufwand	26,00 €
542.19.05	Zuckerkulör, DC	59,00 €	543.04.04	Native Mikroskopie	8,00 €
			543.04.05	Sonstige Differenzierung	nach Aufwand
			543.05	Mikrobiologische Untersuchungen von Badewasser	
			543.05.00	bakt. Badewasseruntersuchung nach DIN 19643, je Probe, Reinwasser, Beckenwasser	33,50 €
			543.05.01	Untersuchung von Legionellen in Trinkwasser	25,50 €
			543.05.02	Differenzierung von Legionellen, Bestätigungstest	10,50 €
			543.06	Mikrobiologischer Hemmstofftest	
			543.06.00	3-Plattentest, zusätzlich einfache Vorbereitung	12,00 €
			543.06.01	Zusätzliche Vorbereitung, 3-Plattentest	5,00 €
			543.07	Toxinnachweise	
			543.07.01	Fütterungsversuch, einfach (2 Tiere)	66,00 €
			543.07.02	Fütterungsversuch, aufwendig (3-4 Tiere)	105,00 €
			543.07.03	Intoxikationsversuch, z.B. Botulismus	184,00 €
			543.08	ELISA	
				<i>ELISA mit einfacher Aufarbeitung</i>	
			543.08.00	Probe: 1.-2., je Probe	105,00 €
			543.08.01	Probe: 3.-5., je Probe	79,00 €
			543.08.02	ab Probe 6, je Probe	52,00 €
				<i>ELISA mit aufwendiger Aufarbeitung</i>	
			543.08.03	Probe: 1.-2., je Probe	157,00 €
			543.08.04	Probe: 3.-5., je Probe	131,00 €
			543.08.05	ab Probe 6, je Probe	105,00 €
			544	Veterinärmedizin, Fleischhygiene, incl. Futtermittel	
			544.00	Sektionen	
			544.00.00	Sektion, einfach	25,00 €
			544.00.01	Sektion, mittlerer Aufwand	34,00 €
			544.00.02	Sektion, aufwendig	57,00 €
			544.00.03	Teilsektionen etc.	13,00 €
			544.00.04	Entsorgung Sektionsmaterial	15,00 €
			544.01	Histologie	
			544.01.00	Histologie, einfach	13,00 €
			544.01.01	Histologie, mittlerer Aufwand	23,00 €

544.01.02	Histologie, aufwendig	31,00 €	544.02.33	Antibiogramm; EGD	8,00 €
544.02	Bakteriologie (nicht alphabetisch)		544.03	Parasitologie	
544.02.00	Nativ-Mikroskopie; klin. Material	8,00 €	544.03.00	Ektoparasiten, Differenzierung	12,00 €
544.02.01	Bakteriolog. Untersuchung, einfach; klin. Material	10,00 €	544.03.01	Fuchsbandwurm (ohne Sektion); Sektionsmaterial	60,00 €
544.02.02	Bakteriolog. Untersuchung, mittlerer Aufwand; klin. Material	20,00 €	544.03.02	parasit. Untersuchung, nativ; Kot, Futtermittel etc.	5,00 €
544.02.03	Bakteriolog. Untersuchung, hoher Aufwand; klin. Material	35,00 €	544.03.03	parasit. Untersuchung, mittlerer Aufwand	10,00 €
544.02.04	Einzelparameter, bakt. oder mykol. etc., pro Parameter	5,00 €	544.03.04	parasit. Untersuchung, hoher Aufwand	15,00 €
544.02.05	zusätzl. Anaerobier, CO2 etc.; klin. Material	10,00 €	544.04	Mykologie	
544.02.06	Gesamtkeimzahl; Futtermittel	30,00 €	544.04.00	mykolog. Unters., einfach; Tupfer	8,00 €
544.02.07	Salmonellen, Sammelprobe gem. BinTSSchutzVO; Futtermittel	30,00 €	544.04.01	mykolog. Unters. auf Dermatophyten incl. Staph.; Hautgesch.	20,50 €
544.02.08	Salm., V + S, 25 g; Futtermittel	13,00 €	544.04.02	mykolog. Unters. quantitativ; Futtermittel	30,00 €
544.02.09	Einzelansatz, quant.; Futtermittel	20,00 €	544.05	Serologie/Virologie	
544.02.10	Folgeansatz, pro Parameter; Futtermittel	13,00 €	544.05.00	Coggins-Test; Blut	30,00 €
544.02.11	Sonstige bakt. Unters., einfacher Aufwand; Futtermittel	5,00 €	544.05.01	ELISA (BSE-Platelia Test)	nach Aufwand
544.02.12	Sonstige bakt. Unters., mittlerer Aufwand; Futtermittel	10,00 €	544.05.02	ELISA (Leukose, Brucellose, IBR, AK u.ä., 1.-5. Probe, Milch oder Blut; je Probe	17,00 €
544.02.13	Sonstige bakt. Unters., hoher Aufwand; Futtermittel	30,00 €	544.05.03	ELISA, Einzelproben aus Bestand; 6.-25. Probe, je Probe	10,00 €
544.02.14	Bakt. Unters. incl. HT gem. FIHygG; Schlachthofproben	25,00 €	544.05.04	Probe	7,00 €
544.02.15	Bakt. Nachunters. gem. FIHygG; Schlachthofproben	10,00 €	544.05.05	ELISA, Einzelproben aus Bestand; ab 26. Probe, je Probe	5,00 €
544.02.16	Mastitiserreger + ZZahl;	5,50 €	544.05.06	ELISA, Vorbereitung, Zentrifug. und Versand; je Probe	
544.02.17	Mastitiserreger + ZZahl > 40 Proben	5,00 €	544.05.07	ID oder BSLA; Blut-Einzelprobe	7,80 €
544.02.18	Mastitiserreger + Zzahl + HT	6,50 €	544.05.08	ID oder BSLA; Blut-Bestandsprobe	2,60 €
544.02.19	Mastitiserreger + Zzahl + HT > 40 Proben	6,00 €	544.05.09	Immunofluoreszenz pro Parameter; klin. Untersuchungsmaterial	35,00 €
544.02.20	Mastitiserreger + Zzahl + HT + E.coli(Spezialagar)	10,00 €	544.05.10	Latexagglutination pro Parameter; klin. Untersuchungsmaterial	15,00 €
544.02.21	Mastitiserreger + Zzahl + HT + E.coli(Spezialagar) > 40 Proben	8,00 €	544.05.11	Sonstige ELISA-Untersuchungen	nach Aufwand
544.02.22	Bakt. Bestandsgebühr pro Einsendung; Milch	4,00 €	544.06	HT und Zellkultur (Fremdlabor), FT	75,00 €
544.02.23	Überwachung/Zellzahlen (Molkerei)	0,25 €	544.06.00	Sonstige Untersuchungen	
544.02.24	Einzelparameter, bakt. oder mykol.; Milch	10,00 €	544.06.01	Ascoli-Reaktion; div. Material	35,00 €
544.02.25	Bakt. Massen- und Bestandsunters./Probe; Milch	2,50 €	544.06.02	Botulinum-Toxin, Tierversuch (ohne Sektion); div. Material	190,00 €
544.02.26	bakt. Unters. einfach; Milch	3,50 €	544.06.03	CTC-Nachweis (ohne Sektion); Fuchsunterkiefer	35,00 €
544.02.27	bakt. Unters. mittlerer Aufwand; Milch	5,00 €	544.06.04	Differenzialblutbild; Ausstrich	11,00 €
544.02.28	bakt. Unters. hoher Aufwand; Milch	12,00 €	544.06.05	Einfuhruntersuchung auf Verderb, Standardprogramm; LMTVet-Proben	15,00 €
544.02.29	Hemmstofftest, Screening	5,00 €	544.06.06	Fütterungsversuch Gift; Köder	75,00 €
544.02.30	Hemmstofftest; Rückstandsproben	11,50 €	544.06.07	Hämocult; Kot	7,70 €
544.02.31	Hemmstofftest erweitert	15,00 €	544.06.08	Spezialfärbungen (Ziehl-Neelsen, Stamp, Sporenbfg. etc.);	13,00 €
544.02.32	Antibiogramm; klin. Material	12,00 €	544.06.09	Thallium-Test, qualit.; Urin	30,00 €

544.06.09	Sonstige veterinär-diagnostische Untersuchungen	nach Aufwand	560.09	Für alle sonstigen Tiere, die einer Ein- oder Durchfuhr-genehmigung bedürfen, sind die für artverwandte Tiere vorgesehenen Gebühren zu erheben	
544.06.10	Versand von biolog. Risikomaterial (BSE, Milzbrand etc.)	650,00 €	560.10	Fleisch	
544.06.11	Versand von diagn. Untersuchungsmaterial	60,00 €	560.11	Fleisch	0,05 €
544.06.12	Risikomaterial auf Milzbranderreger (Anthrax)	160,00 €		Einzelgebühr je kg	
544.06.13	Digestionstests	26,00 €		Mindestgebühr	21,00 €
				Höchstgebühr	205,00 €
560	Lebensmittelüberwachung, Tierschutz und Veterinärwesen			<u>Anmerkung:</u> Ist in den Anträgen auf Erteilung der Ein- und Durchfuhr-genehmigung für Fleisch nicht das Gewicht, sondern die Anzahl der geschlachteten Tiere angegeben, so sind in der Gebührenberechnung die folgenden Durchschnittsgewichte zugrunde zu legen:	
560	Genehmigung zur Ein- und Durchfuhr			Rinder = 150 kg	
560.00	Lebende Tiere			Schafe = 15 kg	
560.01	, Zootiere	1,30 €		Kälber = 30 kg	
	je Tier			Schweine = 75 kg	
	Einzelgebühr		560.12	Därme	
	Mindestgebühr	21,00 €		Einzelgebühr je kg	0,005 €
	Höchstgebühr	256,00 €		Mindestgebühr	21,00 €
560.02	Schweine, Kälber	0,80 €		Höchstgebühr	205,00 €
	Einzelgebühr je Tier		560.13	Erlegte Hirsche, Rehe, Wildschweine	
	Mindestgebühr	21,00 €		Einzelgebühr je kg	0,005 €
	Höchstgebühr	256,00 €		Mindestgebühr	21,00 €
560.03	Schafe, Ziegen	0,51 €		Höchstgebühr	205,00 €
	Einzelgebühr je Tier		560.14	Erlegte Hasen und Kaninchen	
	Mindestgebühr	21,00 €		Einzelgebühr je kg	0,005 €
	Höchstgebühr	256,00 €		Mindestgebühr	21,00 €
560.04	Edelpelztiere, Kaninchen und ähnliche Kleintiere	0,26 €		Höchstgebühr	205,00 €
	Einzelgebühr je Tier		560.15	Fleisch von Haus- und Wildgeflügel	
	Mindestgebühr	21,00 €		Einzelgebühr je kg	0,005 €
	Höchstgebühr	103,00 €		Mindestgebühr	21,00 €
560.05	Geflügel	0,03 €		Höchstgebühr	205,00 €
	Einzelgebühr je Tier		560.20	Tierische Teile und Erzeugnisse	
	Mindestgebühr	21,00 €		560.21	Häute und Felle von Großtieren
	Höchstgebühr	154,00 €		Einzelgebühr je Stück	0,05 €
560.06	Eintagsküken	0,02 €			
	Einzelgebühr je Tier				
	Mindestgebühr	21,00 €			
	Höchstgebühr	103,00 €			
560.07	Reisebrieftauben zum Auflassen	10,00 €			
	je Genehmigung				
560.08	Wellensittiche und andere Psittaciden	0,13 €			
	Einzelgebühr je Tier				
	Mindestgebühr	21,00 €			
	Höchstgebühr	103,00 €			

	Mindestgebühr	21,00 €
	Höchstgebühr	155,00 €
560.22	Kalbfelle, Schweinehäute und Kleintierfelle	
	Einzelgebühr je Stück	0,05 €
	Mindestgebühr	21,00 €
	Höchstgebühr	155,00 €
560.23	Knochen, Klauen, Hörner, Leimleder und ähnliche tierische Teile	
	Einzelgebühr je 10 kg	0,005 €
	Mindestgebühr	21,00 €
	Höchstgebühr	205,00 €
560.24	Getrocknete Sehnen und ähnliche Abfälle	
	Einzelgebühr je 10 kg	0,005 €
	Mindestgebühr	21,00 €
	Höchstgebühr	205,00 €
560.25	Wolle, Haare und Borsten	
	Einzelgebühr je kg	0,005 €
	Mindestgebühr	21,00 €
	Höchstgebühr	103,00 €
560.26	Federn und Federnteile	
	Einzelgebühr je kg	0,005 €
	Mindestgebühr	21,00 €
	Höchstgebühr	103,00 €
560.27	Eier	
	Einzelgebühr je 1.000 Stück	0,51 €
	Mindestgebühr	21,00 €
	Höchstgebühr	256,00 €
560.30	Tierische Dünger, Rauhfutter und Stroh	
200.31	Tierische Dünger, Rauhfutter und Stroh	
	Einzelgebühr je 50 kg	0,005 €
	Mindestgebühr	21,00 €
	Höchstgebühr	77,00 €
560.40	Futtermittel	

560.41	Futtermittel tierischer Herkunft	
	Mindestgebühr	21,00 €
	Höchstgebühr	103,00 €
560.50	Einfuhruntersuchungen von tierischen Teilen und Erzeugnissen aus Drittländern	
560.51	Einfuhruntersuchung von Geflügelfleisch	
	Einzelgebühr je kg	0,005 €
		bis 0,01 €
	Mindestgebühr	26,00 €
	Höchstgebühr	40,00 €
Abweichend hiervon richtet sich die tatsächliche Gebührenhöhe in den Fällen, in denen durch Entscheidung der Kommission andere Sätze festgelegt worden sind (sogen. Äquivalenzabkommen), nach den dort festgelegten Regeln.		
560.52	Einfuhruntersuchung von Fleisch	
	Einzelgebühr je kg	0,005 €
		bis 0,013 €
	Mindestgebühr	26,00 €
	Höchstgebühr	40,00 €
Abweichend hiervon richtet sich die tatsächliche Gebührenhöhe in den Fällen, in denen durch Entscheidung der Kommission andere Sätze festgelegt worden sind (sogen. Äquivalenzabkommen), nach den dort festgelegten Regeln.		
560.53	Einfuhruntersuchung von Honig, Milcherzeugnissen, Eiprodukten u.ä.	
	Einzelgebühr je t	2,85 €
		bis 5,50 €
	Mindestgebühr	26,00 €
		bis 40,00 €
	Höchstgebühr pro Sendung	155,00 €
560.54	Einfuhruntersuchung von Därmen, Harnblasen, Mägen u.ä.	
	pro Sendung bis 5 t	26,00 €
	für jede weitere angefangene t	5,50 €
	Höchstgebühr pro Sendung	128,00 €
560.55	Einfuhruntersuchung von Fischereierzeugnissen	

Im Rahmen der Entscheidung gemäß Artikel 8 Abs. 3 der Richtlinien 90/675 EWG werden die genannten Beträge unter Berücksichtigung der festgestellten verringerten Kontrollhäufigkeit angepasst.

Sendungen bis 10 Tonnen
31,00 €
bis 41,00 €

Sendungen von 10 - 100 Tonnen
zusätzlich je angefangene Tonne
5,00 €
bis 6,00 €

Bei Sendungen über 100 Tonnen werden für jede weitere Tonne im Falle der Einfuhr von unbearbeiteten Fischereierzeugnissen zusätzlich je Tonne erhoben:
1,00 €
bis 1,60 €

Im Falle von zubereiteten Fischereierzeugnissen werden zusätzlich je Tonne erhoben:
2,00 €
bis 3,00 €

Die vorstehenden Gebühren reduzieren sich um bis zu

- 30 v.H. in den Fällen, in denen 21 % bis 50 % der Sendungen einer Warenuntersuchung zu unterziehen sind
- 45 v.H. in den Fällen, in denen 11 % bis 20 % der Sendungen einer Warenuntersuchung zu unterziehen sind,
- 55 v. H. in den Fällen, in denen 1 % bis 10 % der Sendungen einer Warenuntersuchung zu unterziehen sind.

Abweichend hiervon richtet sich die tatsächliche Gebührenhöhe in den Fällen, in denen durch Entscheidung der Kommission andere Sätze festgelegt worden sind (sogen. Gleichstellungs- abkommen) mit bestimmten Drittländern nach den dort festgelegten Regeln.

560.56 Dokumentenkontrolle
13,00 €
bis 20,00 €

560.57 Dokumenten- und Nämlichkeitskontrolle
26,00 €
bis 36,00 €

560.58 zusätzlicher Aufwand für Nämlichkeitskontrollen auf dem Containerterminal je Container
11,00 €

560.59 Einfuhruntersuchung von Heimtierfutter und Rohmaterial (für Heimtierfutter, Pharmaerzeugnisse und dergl.)
je angefangene t
Mindestgebühr
Höchstgebühr
2,30 €
41,00 €
205,00 €

560.60 Ausfuhrkontrollen im Rahmen des Transits
je Sendung
31,00 €

560.61 Bescheinigungen im Rahmen des Transits (Umladebescheinigungen, Nicht-Manipulationsbescheinigungen und dergl.)
52,00 €
bis 102,00 €

oder nach Zeitaufwand, sofern über die Erhebung einer Pauschale keine Kostendeckung zu erzielen ist.

561 Sonstige Genehmigungen

561.00 Genehmigung zur Abhaltung einer Tierschau, eines Tiermarktes und dergleichen
21,00 €
bis 57,00 €

561.01 Sonstige Genehmigungen
21,00 €
bis 256,00 €

561.02 Genehmigung/Verlängerung eines Tierversuches
103,00 €
bis 256,00 €

561.03 Bestätigung eines Tierversuches
26,00 €
bis 103,00 €

561.04 Bestätigung von Eingriffen oder Behandlungen nach §§ 6 oder 10 Tierschutzgesetz
21,00 €
bis 52,00 €

561.05.1 Anerkennung von Sachverständigen und Sachkundigen
80,00 €
bis 675,00 €

561.05.2 Tierseuchenrechtliche Zulassung von Laboren
80,00 €
bis 675,00 €

562 Amtstierärztliche Dienstgeschäfte und Dienstleistungen

562.05 Ausstellung von Attesten für den Versand von Lebensmitteln
je angefangene t
Mindestgebühr
Höchstgebühr
2,00 €
21,00 €
92,00 €

562.10 Ausstellung von Attesten für den Versand von Fleisch und von tierischem Fett
je angefangene t
Mindestgebühr
Höchstgebühr
3,00 €
31,00 €
155,00 €

562.20 Ausstellung von Attesten für den Versand von Fleischwaren und Därmen
bis zu 10 Packstücken
16,00 €

	bis zu 50 Packstücken	26,00 €
	bis zu 100 Packstücken	46,00 €
	Höchstgebühr	72,00 €
562.30	Ausstellung von Attesten für den Versand von frischem sowie von bearbeitetem Fisch	
	je 1.000 kg	2,00 €
	Mindestgebühr	21,00 €
	Höchstgebühr	87,00 €
562.31	Ausstellung von Attesten für den Versand von Fischwaren und Heimtierfuttermitteln und dergl.	
	bis zu 50 Packstücken	21,00 €
	bis zu 100 Packstücken	26,00 €
	bis zu 200 Packstücken	31,00 €
	bis zu 300 Packstücken	41,00 €
	bis zu 400 Packstücken	62,00 €
	Höchstgebühr	87,00 €
562.32	Ausstellung von Attesten für den Versand von Rohmaterial zur Herstellung von Heimtierfuttermitteln	
	je angefangene t	1,30 €
	Mindestgebühr	13,00 €
	Höchstgebühr	77,00 €
562.38	Ausstellung von Attesten für den Versand von Fischen aus Schiffsteilladungen	
		26,00 €
		bis 155,00 €
562.40	Ausstellung von Attesten für den Versand von Futtermitteln tierischer und pflanzlicher Herkunft	
562.41	Versand in Waggons/Lkw	
	je Waggon/je 25 t	6,50 €
562.42	Versand in Schiffsladungen	
	je 25 t	6,50 €
	Höchstgebühr	185,00 €

562.50	Untersuchung von Tieren nebst Gesundheitsbescheinigung vor und nach Transporten im Inland sowie im Verkehr mit dem Ausland	
562.51	Pferde	
	für das erste Tier	36,00 €
	jedes weitere Tier zusätzlich	18,00 €
	Höchstgebühr	256,00 €
562.52	Rinder, Schweine, Schafe, Ziegen,	
	für das erste Tier	17,00 €
	jedes weitere Tier zusätzlich	1,60 €
	Höchstgebühr	103,00 €
562.53	Geflügel und Ziervögel	
	für das erste Tier	8,00 €
	jedes weitere Tier zusätzlich	0,15 €
	Höchstgebühr	103,00 €
562.54	Papageien und Sittiche	
	für das erste Tier	9,00 €
	jedes weitere Tier zusätzlich	1,00 €
	Höchstgebühr	103,00 €
562.55	Hunde und Katzen	
	für das erste Tier	8,00 €
	jedes weitere Tier zusätzlich	5,50 €
	Höchstgebühr	103,00 €
562.56	Hasen, Kaninchen, Edelpelztiere	
	für das erste Tier	8,00 €
	jedes weitere Tier zusätzlich	1,60 €
	Höchstgebühr	103,00 €
562.57	Zootiere	
	für das erste Tier	36,00 €
	jedes weitere Tier zusätzlich	8,00 €
		bis 26,00 €
	Höchstgebühr	256,00 €
562.58	tierische Teile und Erzeugnisse	

je Sendung	16,00 €
	bis 52,00 €
562.59 Entnahme einer Blutprobe, Kotprobe oder sonstige Probe je Tier	6,50 €
562.60 amtstierärztliche Untersuchung einschließlich Entnahme von Untersuchungsmaterial aus besonderem Anlass	11,00 €
	bis 52,00 €
562.70 Untersuchung von Tierbeständen nebst Gesundheitsbescheinigung zur Verbringung aus Sperr- oder Beobachtungsgebieten, zur Ausfuhr usw.	
562.71 Klautiere, Einhufer bei Beständen von 1 bis 50 Tieren	16,00 €
über 50 Tiere	29,00 €
562.72 Andere Tiere, einschließlich Geflügel bei Beständen von 1 bis 500 Tieren	16,00 €
über 500 Tiere	29,00 €
562.80 Untersuchung und Zerlegung von Tieren, die bei der Ein- und Durchfuhr gestorben sind oder getötet werden mussten bei Großtieren je Tier	41,00 €
bei Kleintieren je Tier	21,00 €
562.86 Überprüfung eines Vorzugsmilchbetriebes zwecks Zulassung	44,00 €
562.91 Bescheinigung über das Freisein eines Rindes von Tuberkulose und Brucellose	11,00 €
562.92 Bescheinigung über die Leukoseunverdächtigkeit und Leukosefreiheit eines Rinderbestandes/Aujesky-Unverdächtigkeit eines Schweinebestandes	11,00 €
563 Sonstige Verrichtungen	
563.01 Amtstierärztliche Bescheinigung über eine vorgenommene Desinfektion	18,00 €
	bis 52,00 €
563.02 Untersuchung von Häuten oder Fellen je 1.000 kg Mindestgebühr	3,50 €
	39,00 €

563.03 Unbedenklichkeitsbescheinigung (einschließlich Seuchenfreiheitsbescheinigung des Bezirkes) für tierische Erzeugnisse (Därme, Tierhaare, Häute, Felle und dergl.) und andere Produkte (Packmaterial und dgl.)	
bis zu 10 Packstücken	21,00 €
bis zu 50 Packstücken	36,00 €
bis zu 100 Packstücken	62,00 €
Höchstgebühr	95,00 €
563.04 Überwachung im Verkehr mit tierseuchenrechtlich bedenklichem Material (Tiermehl etc.) pro angefangene ½ Stunde	30,00 €
563.05.1 Ausstellung von Bescheinigungen über die Verbrennung von Tiermehl oder Tierfett pro Bescheinigung bis zu 5 Sendungen	16,00 €
563.05.2 Ausstellung von Bescheinigungen über die Verbrennung von Tiermehl oder Tierfett pro Bescheinigung bis zu 10 Sendungen	26,00 €
	bis 36,00 €
563.10 Überwachung von Viehhöfen, Viehmärkten, Tierschauen und sonstigen Veranstaltungen und Einrichtungen, auf denen Tieransammlungen stattfinden	23,00 €
	bis 77,00 €
563.11 Überwachung von Gast- und Händlerställen, gewerblichen Mästereien einschließlich Geflügelmästereien, Molkereien u. a.	23,00 €
	bis 82,00 €
563.12 Überprüfung der Sachkunde bei Händlern und Züchtern von Papageien und Sittichen	16,00 €
	bis 29,00 €
563.13 Überprüfung der Sachkunde nach § 10 der Hackfleischverordnung	16,00 €
563.20 Überprüfung zum Zweck der Zulassung und Überwachung von Freibankfleischbetrieben	41,00 €
	bis 230,00 €

563.21	Überwachung von Futtermittelherstellungsbetrieben	26,00 € bis 103,00 €
563.30	Amtshandlungen bei Durchführung des Tierschutzgesetzes	
563.33	Überprüfung von Einrichtungen für Tierversuche	41,00 € bis 139,00 €
563.34	Laufende Überwachung der Einhaltung der Vorschriften für Tierversuche	41,00 € bis 139,00 €
563.35	Laufende Überwachung der Tierhaltungen	13,00 € bis 41,00 €
563.36	Nachkontrollen § 11-Betriebe Tierschutz	
	Mindestgebühr	26,00 €
	Höchstgebühr	128,00 €
563.40	Auf polizeiliche Anordnungen durchgeführte Impfungen gegen Maul- und Klausenseuche, soweit nicht der Senat den Kostenanteil des Landes erhöht	
	50 v.H. der Kosten für den erforderlichen Zeit- und Sachaufwand	
563.60	Seuchenfreiheitsbescheinigung eines Bestandes oder eines Bezirks ohne Untersuchung	8,00 € bis 18,00 €
563.70	Bescheinigung für Tiere im Reiseverkehr (Identitätsnachweis, Impfbestätigung und dergl.)	8,00 €
563.80	Sonstige amtstierärztliche Verrichtungen je angefangene halbe Stunde	30,00 €

Anmerkung:

Bei amtstierärztlichen Verrichtungen im Dienste der Rechtspfleger werden die für Gesundheitsämter geltenden Gebühren entsprechend erhoben.

563.91	Neben den Gebühren sind von dem Zahlungspflichtigen für Verrichtungen, die an Sonnabenden, Sonn- und Feiertagen der an Werktagen von 16.00 bis 7.30 Uhr gefordert werden, je angefangene Stunde zu entrichten	30,00 €
563.92	Verzögert sich die Untersuchung (z.B. infolge verspäteten Eintreffens der Tiere, des Untersuchungsmaterials, des Besitzers usw.), so kann neben der Untersuchungsgebühr für die Wartezeit für je eine halbe Stunde eine Gebühr von angesetzt werden.	30,00 €
564 Zulassungen und Betriebskontrollen		
564.00	Zulassung/Registrierung eines Betriebes zum Zwecke der Zulassung für den Export oder/und den innergemeinschaftlichen Verkehr mit Lebensmitteln tierischer Herkunft	103,00 € bis 512,00 €
564.01	Abnahme eines Betriebes zum Zwecke der Zulassung für den Export oder/und den innergemeinschaftlichen Verkehr mit Lebensmitteln tierischer Herkunft	52,00 € bis 256,00 €
564.02	Laufende Kontrolle der für die Einfuhr oder/und für den innergemeinschaftlichen Handelsverkehr mit Lebensmitteln tierischer Herkunft zugelassenen Betriebe einschließlich der Überprüfung der Eigenkontrollsysteme und Mitwirkung bei betrieblichen Schulungsprogrammen (mit Ausnahme von Fleischzerlegebetrieben, Anlandekontrollen für Fischereierzeugnisse, Fischauktionshallen, fischbe- und verarbeitenden Betrieben sowie Umpackzentren für Fischereierzeugnisse) pauschal monatlich	26,00 € bis 256,00 €
	oder nach Zeitaufwand, sofern über die Erhebung einer Pauschale keine Kostendeckung zu erreichen ist.	
564.03	Kontrollen, Untersuchungen einschließlich der Kennzeichnungen und der Ausstellung der Bescheinigungen in zugelassenen Fleischzerlegebetrieben je t Fleisch mit Knochen, das zur Zerlegung bestimmt ist in einem Betrieb, in dem das Fleisch gewonnen wurde, je angefangene t	3,10 € 1,60 € bis 3,10 €
564.04	Kontrolle von Fischanlandungen vor der Erstvermarktung je Tonne	0,41 € bis 1,60 €

	Die Gebühr ermäßigt sich auf	0,20 € bis 0,80 €
	je Tonne für die angelandete Menge Fischereierzeugnisse, die über 50 Tonnen hinausgehen. Bei Anlandung von Fischereierzeugnissen in Tanks (Makrelen, Heringe und Sardinen) wird höchstens ein Betrag von je Partie erhoben.	62,00 €
564.05	Betriebskontrolle in einem zugelassenen bzw. registrierten Fischbe- und verarbeitenden Betrieb/Umpackzentrum für Fischereierzeugnisse je Tonne	0,26 € bis 1,10 €
	Fischereierzeugnisse, die an den Betrieb geliefert werden. In den Fällen, in Denen	
a)	die Zubereitung oder Verarbeitung an dem Ort erfolgt, an dem auch der Erstverkauf oder die Verarbeitung vorgenommen wird oder	
b)	die Arbeitsbedingung in dem betreffenden Betrieb und die durch die Eigenkontrolle gebundenen Garantien eine Reduzierung des Bedarfs an Kontrollpersonal ermöglichen, kann die o. g. Gebühr um maximal 55 v.H. reduziert werden.	
	In den Fällen, in denen über die vorstehenden Regelungen keine Kostendeckung zu erzielen ist, findet Kostennummer 204.02 Anwendung (Erhebung von Gebühren auf Stundenbasis Anhang A Kapitel III der Richtlinie 96/43 EG).	
564.06	Jede Betriebskontrolle aus besonderem Anlass (z.B. auf antrag des Betriebsinhabers, durch Beanstandungen oder Auflage erforderliche Nachbesichtigung) eines Lebensmittelgeschäfts, einer Fleischerei, einer Fleischwarenfabrik, eines fischverarbeitenden Betriebes oder sonstiger gewerblicher Betriebe, Einrichtungen und Anlagen (Futtermittelfabriken, Gerbereien, Wollwäschereien und dergl.)	26,00 € bis 256,00 €
565	Lebensmittelüberwachung	
565.00	Aufbewahrung sichergestellter (beschlagnehmter) Lebensmittel für jeden angefangenen Monat	1 v.H. des Wertes
565.01	Betriebsbesichtigungen, soweit sie nach § 464a Abs. 1 StPO oder § 46 Abs. 1 und § 105 Abs. 1 OWiG kostenpflichtig sind, für jeden Bediensteten	Stundensatz nach 103
565.02	Entnahme von Proben, soweit sie nach § 464a Abs. 1 StPO oder § 46 Abs. 1 und § 105 Abs. 1 OWiG kostenpflichtig sind	21,00 € bis 52,00 €

565.03	Bescheinigung nach der Eiprodukteverordnung	46,00 €
Veterinärpolizeiliche Angelegenheiten		
	Genehmigung zur Zucht und zum Handel von bzw. mit Papageien und Wellensittichen	11,00 € bis 77,00 €
	Erlaubnis zur Verfütterung von Speiseabfällen	69,00 €
	Erlaubnis zur Abgabe von Speiseabfällen an zugelassene Einrichtungen	16,00 € bis 52,00 €
	Erlaubnis zur Ausfuhr von Hunden aus Tollwut-Sperregebieten gemäß der Verordnung zum Schutz gegen die Tollwut für Privatpersonen	8,00 €
	für Hundezüchter	23,00 €
	Tierschutz	
	Erlaubnis zur Zucht oder Haltung von Wirbeltieren zu Versuchszwecken	149,00 €
	Erlaubnis zur Haltung von Tieren in einem Tierheim oder einer ähnlichen Einrichtung	18,00 €
	in einer gemeinnützigen Einrichtung	18,00 € bis 72,00 €
	in einer sonstigen Einrichtung je nach Betriebsgröße	
	Erlaubnis zur gewerbsmäßigen Züchtung oder Haltung von Tieren oder Erlaubnis zum Handel mit Tieren in einer Zoofachhandlung	149,00 € 31,00 €
	außerhalb von Zoofachhandlungen	
	Erlaubnis zur Unterhaltung eines Reit- oder Fahrbetriebes	90,00 € 62,00 €
	mit Reitunterricht	
	ohne Reitunterricht	
	Erlaubnis für die Zurschaustellung von Tieren in großen Unternehmen	36,00 €
	von Kleinunternehmen/Einzelpersonen	18,00 €
	Benennung/Bestimmung von Stellen oder Personen, die Begleithundprüfungen nach dem Gesetz über das Halten von Hunden durchführen	50,00 € bis 250,00 €
	<i>Futtermittel</i>	
	Futtermittelüberwachung	
	Probeentnahme bei Futtermittelimporten zur bakteriologischen Untersuchung	je Probe 0,26 € bis 1,30 € Mindestgebühr 11,00 €
	Prüfung der Einfuhrfähigkeit von phosphorsaurem Futterkalk (Dicalciumphosphat)	je Sendung 21,00 €

Prüfung der Einfuhrfähigkeit von Fischsolubles einschl. ph-Wert-ermittlung bis 100 Tonnen	26,00 € 52,00 € 103,00 €
von 101 bis 1.000 Tonnen	
über 1.000 Tonnen	
Amtliche Anerkennung oder Wiederanerkennung von Betrieben für die Mischfutterherstellung (§29 Abs. 1 FMV) je Betriebsstätte für anerkennungsbedürftige Betriebe (§28 Abs. 1 Nr. 3 und Abs. 4 FMV)	250,00 €bis 770,00 €
Amtliche Anerkennung oder Wiederanerkennung von Betrieben für die Herstellung von Vormischungen (§29 Abs. 1 FMV) je Betriebsstätte für anerkennungsbedürftige Betriebe (§28 Abs. 1 Nr. 2 FMV)	250,00 €bis 770,00 €
Amtliche Anerkennung oder Wiederanerkennung von Betrieben für die Herstellung von Leistungsförderern und Zusatzstoffen (§29 Abs. 1 FMV) je Betriebsstätte für anerkennungsbedürftige Betriebe (§28 Abs. 1 FMV)	250,00 €bis 770,00 €
Besondere Genehmigung für anerkennungsbedürftige Betriebe (§28a Abs. 1 und 2 FMV)	25,00 €bis 260,00 €
Amtliche Anerkennung (§29 Abs. 2 FMV) von Handelsbetrieben für anerkennungsbedürftige Betriebe je Betriebsstätte (§28 Abs. 2 FMV)	25,00 €bis 260,00 €
Amtliche Anerkennung (§29 Abs. 2 FMV) von Handelsbetrieben, die Futtermittel, Zusatzstoffe oder Vormischungen aus einem Drittland handeln für anerkennungsbedürftige Betriebe je Betriebsstätte (§28 Abs. 3 FMV)	50,00 €bis 310,00 €
Amtliche Anerkennung oder Wiederanerkennung eines Lagers, in dem proteinhaltige Erzeugnisse aus Gewebe von Fischen lagern, die zur Herstellung von Futtermitteln für bestimmte Nutztiere bestimmt sind (§2 Abs. 3 Nr. 1b VVVO)	25,00 €bis 135,00 €
Amtliche Anerkennung oder Wiederanerkennung eines Betriebes, der Mischfuttermittel herstellt, die proteinhaltige Erzeugnisse aus Gewebe von Fischen enthalten (§2 Abs. 3 Nr. 2a VVVO)	125,00 €bis 260,00 €
Amtliche Registrierung (§31 Abs. 1 FMV) von registrierbedürftigen Betrieben (§30 Abs. 1 Nr. 1-4 und Abs. 4 FMV)	50,00 €bis 310,00 €
Besondere Genehmigung für registrierungsbedürftige Betriebe (§31 Abs. 1 und 2 FMV)	25,00 €bis 260,00 €
Amtliche Registrierung (§31 Abs. 1 FMV) von Handelsbetrieben für registrierungsbedürftige Betriebe je	25,00 €bis 260,00 €

Betriebsstätte (§30 Abs. 2 FMV)	
Amtliche Registrierung (§31 Abs. 2 FMV) von Handelsbetrieben die Futtermittel, Zusatzstoffe oder Vormischungen aus einem Drittland handeln für registrierungsbedürftige Betriebe je Betriebsstätte (§30 Abs. 3 FMV)	25,00 €bis 260,00 €
Erteilung von Ausnahmegenehmigung nach § 10 Abs. 1 und 2 sowie § 14 Ab. 5 FMG	50,00 €bis 260,00 €
Gutachten nach § 15 Abs. 1 Satz 3 FMG je nach Partiegröße	50,00 €bis 260,00 €
Schlachttier- und Fleischuntersuchung	
Schlachttier- und Fleischuntersuchung außerhalb von Schlachthöfen	
Einhufer	11,80 €
Rind	8,00 €
Rind unter 6 Wochen	4,40 €
Schaf, Ziege, Lamm	2,80 €
Schwein	3,50 €
Trichinenschau außerhalb von Schlachthöfen sowie bei Wildschweinen und anderen Wildtieren	
Tierkörper, Tierkörperanteil	2,60 €
Anmerkungen :Die Gebühren nach 590 sind in voller Höhe auch dann zu entrichten, wenn nur die Schlachttieruntersuchung ohne nachfolgende Fleischuntersuchung stattgefunden hat. Die Gebühren nach 590 und 591 sind in voller Höhe auch dann zu entrichten, wenn nur die Fleischuntersuchung ohne vorausgegangene Schlachttieruntersuchung (z.B. bei Notschlachtungen) stattgefunden hat. Kann der/die zu der ihm/ihr angegebenen Zeit beim Schlachtplatz erschienene Fleischkontrolleur/in die Untersuchung nicht durchführen, weil die beabsichtigte Schlachtung nicht oder erst später ausgeführt wird, so ist die Gebühr nach 590 für ein Tier, bei Tieren verschiedener Art für das Tier mit dem höchsten Gebührensatz in voller Höhe zu entrichten.	
Schlachttier- und Fleischuntersuchung sowie Trichinenschau, wenn die Untersuchung, ausgenommen bei Notschlachtungen, auf Verlangen zwischen 18.00 Uhr und 7.00 Uhr, an Sonnabenden nach 12.00 Uhr	das Doppelte der Gebührensätze nach 580 bzw. 581
oder an Sonntagen oder gesetzlichen Feiertagen durchgeführt wird oder das zur Schlachttieruntersuchung angemeldete Tier nicht zur angegebenen Zeit zur Untersuchung bereitsteht, oder die Schlachtung so verzögert wird, daß die Untersuchung erst später als 1 Stunde nach dem angemeldeten Zeitpunkt der	

Schlachtung und dem Eintreffen des/der Fleischkontrollenurs/in durchgeführt werden kann	
Durchführung der Schlacht- und Fleischuntersuchung auf den Schlachthöfen in Bremen-Oslebshausen, Bremen-Aumund und Bremerhaven	
Einhufer	4,10 €bis 10,50 €
Rind	4,20 €bis 10,50 €
Jungrinder bis 150 kg	2,60 €bis 8,00 €
Schaf, Ziege, Lamm	0,51 €bis 2,60 €
Schwein	1,30 €bis 5,50 €
Anmerkung zu 593.00 bis 593.04: Die Beträge können in folgenden Fällen bis zur Deckung der tatsächlichen Kosten angehoben werden:	
a) Erhöhte Untersuchungskosten durch besondere Uneinheitlichkeit der Schlachttiere hinsichtlich Alter, Größe, Gewicht und Gesundheitszustand,	
b) Erhöhte Warte- und sonstige Ausfallzeiten für das Untersuchungspersonal infolge un-zureichender betrieblicher Vorausplanungen der Schlachtieranlieferung oder wegen technischer Unzulänglichkeiten und Ausfälle,	
c) Häufige Verzögerungen bei der Durchführung der Schlachtieruntersuchungen, z.B. infolge nicht ausreichenden Schlacht-personals und dadurch verminderter Auslastung des Untersuchungspersonals,	
d) Mehrkosten durch besondere Wegezeiten,	
e) Zeitlicher Mehraufwand durch häufig wechselnde vom Untersuchungspersonal nicht beeinflussbare Schlachtzeiten,	
f) Häufige Unterbrechungen des Schlachtablaufes durch erforderliche Reinigungs- und Desinfektionsmaßnahmen oder	
g) Untersuchung der Tiere, die auf Verlangen des Eigentümers außerhalb der Schlachtzeiten geschlachtet werden.	
Trichinenschau mit Ausnahme von Wildschweinen und anderen Wildtieren auf den Schlachthöfen in Bremen-Oslebshausen, Bremen-Aumund und Bremerhaven	
Tierkörper, Tierkörperteile	0,50 €bis 1,60 €
Anmerkung: Wartezeiten bei der Schlacht- und Fleischuntersuchung und Trichinenschau werden nach 103 berechnet.	
Bei Hausschlachtungen (Schlachtungen außerhalb eines Schlachthauses oder eines Gewerbebetriebes) erhöhen sich die Gebühren der Position 590 um 2,15 €/je Tier.	
Ergänzungsuntersuchung, wenn diese dadurch erforderlich wird, daß	

106

das Schlacht- tier vor der Untersuchung unzulässig zerlegt worden ist oder	
einzelne Teile des Schlacht- tieres entfernt oder unzulässig bearbeitet worden sind oder	
nach Feststellung des/der Fleischkontrollenurs/in das Schlacht- tier ohne triftigen Grund nicht zur Schlacht- tieruntersuchung angemeldet worden ist	je Tier 6,20 €
Bakteriologische Fleischuntersuchung	je Tier 26,00 €bis 52,00 €
Anmerkung zu 596 und 597: Diese Gebühren sind neben den Gebühren nach 590 bis 594 zu entrichten.	
Rückstandsuntersuchung	1,30 €bis 1,60 €
	je Tonne Schlacht- fleisch, welches im Betrieb gewonnen wird
	20,00 €bis 75,00 €
Untersuchung mittels BSE-Test für Rinder, einschliesslich Wasserbüffel und Bisons, im Alter von über 24 Monate je Tier	
Probenahme für die Untersuchung mittels BSE-Test für Rinder, einschl. Wasserbüffel und Bisons, im Alter von über 24 Monate	2,00 €bis 8,00 €
je Probe	
Ausbildung/Prüfungen	
Ausbildung zum/zur Fleischkontrollenur/in (Fleisch- und Trichinenuntersuchung)	je Teilnehmer 154,00 €
1 bis 2 Teilnehmer	je Teilnehmer 115,00 €
3 und mehr Teilnehmer	
Ausbildung zum/zur Fleischkontrollenur/in (nur Fleischuntersuchung)	je Teilnehmer 115,00 €
1 bis 2 Teilnehmer	je Teilnehmer 77,00 €
3 und mehr Teilnehmer	
Ausbildung zum/zur Fleischkontrollenur/in (nur Trichinenuntersuchung)	je Teilnehmer 77,00 €
bis 2 Teilnehmer	je Teilnehmer 62,00 €
3 und mehr Teilnehmer	
Prüfung als Fleischkontrollenur/in nach 598.00	16,00 €
Prüfung als Fleischkontrollenur/in nach 598.01	13,00 €
Prüfung als Fleischkontrollenur/in nach 598.02	8,00 €
Nachprüfungen von Fleischkontrollenuren/innen	6,00 €bis 11,00 €

Bijlage 4 Tariefstelling Nordrhein-Westfalen

Reihenfolge der Darstellung: Tarifstelle / Gegenstand / Gebühr Euro.

B4.1 Tarifstelle 16a Ernährungswirtschaftliche Angelegenheiten

16a1 Entscheidung über die Anerkennung von Betrieben gem. den §§ 29 und 29a Futtermittelverordnung (FMV) in der Fassung der Bekanntmachung vom 19. November 1997 (BGBl. I S.2714) in der jeweils geltenden Fassung.

Tabelle B4.1

Zahl	Entscheidung über die Anerkennung:	Gebühr bei A (Euro)	Gebühr bei B (Euro)
16a1.1	von Betrieben für die Herstellung von Zusatzstoffen.	250 bis 2.500	100 bis 1.000
16a1.2	von Betrieben für die Herstellung nach § 28 Abs. 1 Nr. 2 Futtermittelverordnung.	250 bis 2 500	100 bis 1 000
16a1.3	von Betrieben für die Herstellung nach § 28 Abs. 1 Nr. 3, ggf. in Verbindung mit § 29 a Abs. 1 oder Abs. 2 Futtermittelverordnung.	250 bis 2 500	100 bis 1 000
16a1.4	von Tierhaltern für die Herstellung nach § 28 Abs. 4, ggf. in Verbindung mit § 29a Abs. 1 oder Abs. 2 Futtermittelverordnung.	150 bis 1 500	100 bis 750
16a1.5	als Handelsbetrieb nach § 28 Abs. 2 Nr. 1 oder Nr. 2 Futtermittelverordnung.	150 bis 1 500	100 bis 750
16a1.6	als Vertreter des Herstellers für Einfuhren nach § 28 Abs. 3 Futtermittelverordnung.	150 bis 750	50 bis 500

Darin ist A 'bei der erstmaligen Entscheidung' und B ist 'bei erneuter Prüfung der Anerkennungsvoraussetzungen aufgrund von im Betrieb sich ergebenden Änderungen'.

16a.2 Entscheidung über die Registrierung von Betrieben gemäß §§ 31 und 31a Futtermittelverordnung (FMV) in der Fassung der Bekanntmachung vom 19. November 1997 (BGBl. I. S. 2714) in der jeweils geltenden Fassung.
Gebühr: Euro 75 bis 375

Tabelle B4.2

Zahl	Entscheidung über die Registrierung	Gebühr bei A (Euro)	Gebühr bei B (Euro)
16a2.1	von Betrieben für die Herstellung nach § 30 Abs. 1 Nr. 1 Futtermittelverordnung.	200 bis 1 250	100 bis 750
16a2.2	von Betrieben für die Herstellung nach § 30 Abs. 1 Nr. 2 Futtermittelverordnung.	200 bis 1 250	100 bis 750
16a2.3	von Betrieben für die Herstellung nach § 30 Abs. 1 Nr. 3, ggf. in Verbindung mit § 31 a Abs. 1 oder Abs. 2 oder § 30 Abs. 1 Nr. 4 Futtermittelverordnung.	200 bis 1 250	100 bis 750
16a2.4	als Handelsbetrieb nach § 30 Abs. 2 Nr. 1 oder Nr. 2 Futtermittelverordnung.	150 bis 750	100 bis 500
16a2.5	als Vertreter des Herstellers für Einfuhren von Futtermitteln, Zusatzstoffen oder Vormischungen nach § 30 Abs. 3 Futtermittelverordnung.	150 bis 750	50 bis 500

Darin ist A 'bei der erstmaligen Entscheidung' und B ist 'bei erneuter Prüfung der Anerkennungsvoraussetzungen aufgrund von im Betrieb sich ergebenden Änderungen'

16a.3 Entscheidung über die Genehmigung zur Führung der Bezeichnung 'Markenkäse' nach § 11 der Käseverordnung in der Fassung der Bekanntmachung vom 14. April 1986 (BGBl. I S.412) in der jeweils geltenden Fassung
Gebühr: Euro 80 bis 400

16a.4 Verleihung des Rechts zur Führung der Bezeichnung 'Deutsche Markenbutter' und Zertifizierung für Butterexporte in EU-Länder

Tabelle B4.3

Zahl	Verleihung des Rechtes zur Führung der Bezeichnung	Gebühr (Euro)
16a4.1	'Deutsche Markenbutter' nach § 12 Abs. 1 der Butterverordnung vom 16. Dezember 1988 (BGBl. I S. 2286) in der jeweils geltenden Fassung.	80 bis 400

16a.6 *Amtshandlungen nach der Verordnung (EWG) Nr. 2092/91 des Rates vom 24. Juni 1991 über den ökologischen Landbau und die entsprechende Kennzeichnung der landwirtschaftlichen Erzeugnisse und Lebensmittel*

Tabelle B4.4

Zahl	Entscheidung über	Gebühr (Euro)
16a6.1	die Zulassung einer privaten Kontrollstelle nach Prüfung der Zulassungsvoraussetzungen gemäß Art. 9 Abs. 5, 6 und 11 der Verordnung (EWG) Nr. 2092/91 (Erstmalige).	250 bis 2 500
16a6.2	die Zulassung einer in einem anderen Bundesland zugelassenen privaten Kontrollstelle.	150 bis 500
16a6.3	die Erteilung von Ermächtigungen zur Vermarktung von aus Drittländern eingeführten Erzeugnissen gemäß Art. 11 Abs. 6 der Verordnung (EGW) Nr. 2092/91.	125 bis 250
16a6.4	die Änderung einer erteilten Ermächtigung zur Vermarktung von aus Drittländern eingeführten Erzeugnissen gemäß Art. 11 Abs. 6 der Verordnung (EWG) Nr. 2092/91.	25 bis 50
16a6.5	die Erteilung von Ermächtigungen zur Verwendung einer Zutat landwirtschaftlichen Ursprungs gemäß Art. 3 Abs. 1 der Verordnung (EWG) Nr. 207/93 der Kommission vom 29. Januar 1993.	102
16a6.6	die Verlängerung einer erteilten Ermächtigung zur Verwendung einer Zutat landwirtschaftlichen Ursprungs gemäß Art. 3 Abs. 1 der Verordnung (EWG)Nr. 207/93.	51

16a.7	Grundbuchrechtliche Löschungsbewilligungen im Bereich der Ernährungswirtschaft Gebühr: Euro 41	
16a.8	Sachverständige für die Einreihung von Fleisch in gesetzliche Handelsklassen und für die Gewichtsfeststellung nach § 14 c Abs. 2 des Vieh- und Fleischgesetzes in der Fassung der Bekanntmachung vom 21. März 1977 (BGBl. I S. 477) in der jeweils geltenden Fassung	

Tabelle B4.5

Zahl		Gebühr (Euro)
16a8.1	Teilnahme an Ausbildungsveranstaltungen über gesetzliche Handelsklassen für Rindfleisch, Schweinehälften oder Schaffleisch.	61
16a8.2	Teilnahme an Fortbildungsveranstaltungen über gesetzliche Handelsklassen für Rindfleisch, Schweinehälften oder Schaffleisch.	31
16a8.3	Öffentliche Bestellung von Sachverständigen, je Fleischart.	61

16a.9 Klassifizierung von Schlachtkörpern Die Mindestgebühr für die Klassifizierung von Schlachtkörpern beträgt Euro 38.

Tabelle B4.6

Zahl	Klassifizierung	Gebühr (Euro)
16a9.1	eines Schweines(2 Hälften).	3
16a9.2	eines Schafes (2 Hälften).	3
16a19.3	eines Rindes (2 Hälften).	5

16a.11 Amtshandlungen nach dem Marktstrukturgesetz

Tabelle B4.7

Zahl	Entscheidung über	Gebühr (Euro)
16a11.1	die Anerkennung einer Erzeugergemeinschaft nach dem Marktstrukturgesetz.	102
16a11.2	über die Zuerkennung der Rechtsform als wirtschaftlicher Verein.	102

16a.12 Entscheidung über die Erlaubnis zum Sortieren und Verpacken von Eiern (Zulassung als Packstelle) gem. Artikel 3 und 4 der Verordnung (EWG) Nr. 1274/91 der Kommission vom 15. Mai 1991 mit Durchführungsvorschriften für die Verordnung (EWG) Nr. 1907/90 des Rates über bestimmte Vermarktungsnormen für Eier
Gebühr: Euro 35 bis 210

16a.13 Entscheidung über die Zulassung von Geflügelschlachtereien, die auf den Etiketten der Schlachtgeflügelverpackungen Angaben zur Haltungsform usw. machen, gem. Art. 10 und 11 der Verordnung (EWG) Nr. 1538/91 der Kommission vom 5. Juni 1991 mit ausführlichen Durchführungsvorschriften zur Verordnung (EWG) Nr. 1906/90 des Rates über bestimmte Vermarktungsnormen für Geflügelfleisch
Gebühr: Euro 35 bis 210

16a.14 Entscheidung über die Zulassung von Brüttereien nach Art. 3 der Verordnung (EWG) Nr. 2782/75 des Rates vom 29. Oktober 1975 über die Erzeugung von und den Verkehr mit Bruteiern und Küken von Hausgeflügel
Gebühr: Euro 35 bis 200

16a.15 Amtshandlungen nach der Verordnung (EG) Nr. 1148/2001 der Kommission vom 12. Juli 2001 über die Kontrollen zur Einhaltung der Vermarktungsnormen für frisches Obst und Gemüse

Tabelle B4.8

Zahl		Gebühr bei A (Euro)	Gebühr bei B (Euro)
16a15.1	Ausstellung der Kontrollbescheinigung gemäß Artikel 9 Abs. 2 der Verordnung (EG) Nr. 1148/2001 nach vollzogener Konformitätskontrolle.	25 (zzgl 25 für jede weitere angefangene halbe Stunde Prüfungszeit)	25 (zzgl 25 für jede weitere angefangene halbe Stunde Prüfungszeit)
16a15.2	Prüfung der Voraussetzungen für die Verwendung eines Aufklebers gemäß Artikel 4 Abs. 3 der Verordnung (EG) Nr. 1148/2001	150 bis 350	100 bis 200

Darin ist A 'bei erstmaliger Genehmigung der Verwendung eines Aufklebers (Gültigkeitsdauer: bis zu drei Jahre)' und B ist 'bei Erneuerung der Erlaubnis'.

16a.16 Erstmalige Zulassung von privaten Kontrollstellen nach den Zulassungsvoraussetzungen gemäß Artikel 10 Abs. 3 der VO (EWG) Nr. 2081/92 vom 14. Juli 1992 zum Schutz von geographischen Angaben und Ursprungsbezeichnungen für Agrarerzeugnisse und Lebensmittel bzw. gemäß Artikel 14 Abs. 3 der VO (EWG) 2082/92 vom 14. Juli 1992 über Bescheinigungen besonderer Merkmale von Agrarerzeugnissen und Lebensmitteln
Gebühr: Euro 255 bis 2 600

Tabelle B4.9

Zahl	Gebühr (Euro)
16a16.1	Entscheidung über die Zulassung einer in einem anderen Bundesland zugelassenen privaten Kontrollstelle.
16a.17	Ausstellung von Bescheinigungen für Exporte über die Kontrolle eines Betriebes nach Futtermittelgesetz oder Futtermittelverordnung Gebühr: Euro 40 bis 100
16a.18	Entscheidung über die Zulassung von Ausnahmen nach § 10 Abs. 1 Futtermittelgesetz Gebühr: Euro 100 bis 500

B4.1 Tarifstelle 23 Angelegenheiten der Veterinär- und Lebensmittelüberwachung

- 23.0 Zuschläge für Amtshandlungen außerhalb der Dienstzeit sowie Versäumnisgebühren
Für Amtshandlungen unter Tarifstelle 23, die außerhalb der Dienstzeit erforderlich werden, erhöhen sich die Gebühren um 100 v. H. Kann eine Amtshandlung aus Gründen, die der Behördenbedienstete nicht zu vertreten hat, nicht durchgeführt werden oder verzögert sich ihre Durchführung, so kann unbeschadet der sonstigen Gebührenpflicht eine Versäumnisgebühr erhoben werden.
Diese beträgt für jede angefangene halbe Stunde des Zeitverlustes Euro 30.
- 23.1 Tierärztinnen und Tierärzte

Tabelle B4.10

Zahl	Gebühr (Euro)
23.1.1	Entscheidung über Anträge auf Erteilung einer Approbation gemäß §§ 4, 15 a der Bundes-Tierärzteordnung - BTÄO
23.1.2	Entscheidung über Anträge auf Erteilung einer Berufserlaubnis (§ 11 Abs. 1 BTÄO)
23.1.3	Entscheidung über Anträge auf Verlängerung der Berufserlaubnis (§ 11 Abs. 2 und 3 BTÄO)
23.1.4	Entscheidung über Anträge auf Änderung oder Erweiterung einer Berufserlaubnis
23.1.5	Ausstellung einer Ersatzapprobationsurkunde
23.1.6	Ausstellung von Bescheinigungen (§ 11 a Abs. 4 und nach der Richtlinie des Rates 78/1026/EWG)
23.2	Lebensmittelchemikerinnen und Lebensmittelchemiker

Tabelle B4.11

Zahl		Gebühr (Euro)
23.2.1	Entscheidung über Anträge auf Erteilung der Erlaubnis zum Führen der Berufsbezeichnung 'Lebensmittelchemikerin' und 'Lebensmittelchemiker' (§ 2 des Gesetzes über die Berufsbezeichnung 'Lebensmittelchemiker')	55 bis 88
23.2.2	Ausstellung einer Ersatzerlaubnisurkunde	84
23.2.3	Bescheinigung für eine bestandene Prüfung	11

- 23.3 Besondere amtstierärztliche Amtshandlungen
- 23.3.1 Besondere amtstierärztliche Amtshandlungen - einschließlich der im Einzelfall erforderlichen Gesundheitsbescheinigung - aufgrund des Tierseuchenrechts im Inlandsverkehr, innergemeinschaftlichen Verkehr und Drittlandsverkehr (Ausfuhr) - Einfuhr siehe Ziffer 23.3.1.12 - in der Zuständigkeit der Kreise und kreisfreien Städte (siehe im übrigen auch 23.4.3)
- 23.3.1.1 Untersuchung von Tieren bei Transporten jeder Art. werden Untersuchungen gemäß Tarifstelle 23.3.1.1, ausgenommen 23.3.1.1.8, anlässlich des innergemeinschaftlichen Verbringens in einen anderen EG-Mitgliedstaat oder anlässlich der Ausfuhr in ein Drittland zusammen mit einer tierschutzrechtlichen Amtshandlung aufgrund der Tierschutztransportverordnung (Tarifstelle 23.6.3) durchgeführt, *ermäßigen sich beide Gebühren um jeweils 50 v. H.*

Tabelle B4.12

Zahl	Untersuchung von Tieren bei Transporten	Gebühr (Euro)	Mindestens (Euro)	Höchstens (Euro)
23.3.1.1.1.a	je Rind, je Tier	2,81	28	169
23.3.1.1.1.b	Je anderes Großtier, je Tier	10,23	28	169
23.3.1.1.2	für Kälber bis zu 3 Monaten und Schweine, ausgenommen Ferkel, je Tier	1,12	28	169
23.3.1.1.3	für Ferkel, je Tier	0,56	28	169
23.3.1.1.4	für Schafe und Ziegen einschließlich Lämmer - ausgenommen Wanderschafherden, je Tier	0,281	28	169

23.3.1.1.5	für Geflügel, je Tier	0,056	28	84
23.3.1.1.6	für Ziervögel, Kaninchen, Hasen, Pelztiere und vergleichbare Tiere, je Tier	0,056	28	56
23.3.1.1.7	für Süßwasserfische, je Tier	0,056	28	56
23.3.1.1.8	für Wanderschafherden (ohne Untersuchung auf Brucellose), je Tier	0,112	28	56
23.3.1.1.9	für Hunde und Katzen, je Tier	5,11	10	102

- 23.3.1.2 Untersuchung von Tierbeständen einschließlich Ausstellung einer Gesundheitsbescheinigung, z. B. zur Beschickung von Märkten, Versteigerungen und Ausstellungen oder zum Wechsel des Standorts einschließlich der Ausfuhr aus Beobachtungsgebieten oder Sperrbezirken je Tierbestand für

Tabelle B4.13

Zahl	Untersuchung von Tierbestand für	Gebühr (Euro)	Höchstens (Euro)
23.3.1.2.1	Einhufer	11 bis 55	
23.3.1.2.2	Klauentiere	11 bis 55	
23.3.1.2.3	Geflügel, Ziervögel	11 bis 55	
23.3.1.2.4	Kaninchen, Hasen, Pelztiere und vergleichbare Kleintiere	6 bis 28	
23.3.1.2.5	Bienen	11 bis 28	
23.3.1.2.6	Süßwasserfische	11 bis 28	
23.3.1.2.7	Untersuchung von Hunden und Katzen (Tieren) einschließlich der Ausfertigung einer Gesundheitsbescheinigung, z. B. für die Beschickung von Ausstellungen, je Tier	10	41

- 23.3.1.3 Zusätzliche Maßnahmen diagnostischer Art und Impfungen

Tabelle B4.14

Zahl	Zusätzliche Maßnahmen für	Gebühr (Euro)
23.3.1.3.1	Entnahme einer Blutprobe	3 bis 8
23.3.1.3.2	Entnahme einer Kotprobe	3 bis 8
23.3.1.3.3	Entnahme einer Milchprobe	3 bis 8
23.3.1.3.4	Entnahme einer sonstigen Probe	3 bis 8
23.3.1.3.5	allergische Untersuchung	3 bis 8
23.3.1.3.6	Impfung (ohne Impfstoffkosten)	3 bis 8
23.3.1.3.7	Impfstoff	Je nach Preis des Präparats
23.3.1.3.8	Untersuchung von Hunden zur Genehmigung der Einsperrung sowie für jede weitere Untersuchung während der Beobachtungszeit im Rahmen der Tollwutbekämpfung, je Hund	11 bis 28
23.3.1.3.9	Untersuchung von Pferden bei Beschälseuchengefahr zwecks Zulassung zur Begattung oder zur Ausfuhr aus Beobachtungsgebieten, je Pferd	28 bis 55
23.3.1.5 Ausstellen einer Bescheinigung über die Seuchenfreiheit eines Tieres, eines Bestandes oder eines Gebietes, je Bescheinigung. Gebühr: Euro 5 bis 100		

Tabelle B4.15

Zahl	Entscheidung über die Erteilung von Ursprungszeugnissen/Identitätsnachweisen (§ 17 Abs. 1 Nr. 32, Abs. 2 Nr. 2 Buchstabe a) und Abs. 3 Nr. 2 TierSG)	Gebühr (Euro)	Mindestens (Euro)
23.3.1.5.1.a	für Großvieh (Einhufer, Rindvieh), je Tier	0,56	6
23.3.1.5.1.b	für Kleinvieh (Kälber, Schweine, Schafe, Ziegen), je Tier	0,281	6
23.3.1.5.1.c	für Geflügel, je Tier	0,112	3
23.3.1.5.1.d	für sonstige unter a) und b) nicht genannten Tiere je Tier	0,112	3
23.3.1.6 Überwachung oder Überprüfung der Herstellungsstätten und Abgabestellen von Impfstoffen und Serumpräparaten je Überwachung oder Überprüfung Gebühr: Euro 28 bis 110			
23.3.1.7 Genehmigung, Überwachung oder Überprüfung			

Tabelle B4.16

Zahl	Genehmigung, Überprüfung	Überwachung	oder	Gebühr (Euro)
23.3.1.7.1	eines Viehmarktes		AB	25 bis 75 13 bis 38
23.3.1.7.2	einer Tierversteigerung oder Tierschau		AB	75 bis 500 13 bis 38
23.3.1.7.3	eines öffentlichen Schlachthauses oder einer gewerblichen Schlachtstätte			10 bis 100
23.3.1.7.4	einer zu Zuchtzwecken eingerichteten Vatertierhaltung			10 bis 100
23.3.1.7.5	eines Gaststalles, eines Viehhandelsbetriebes oder eines Viehtransportunternehmens			10 bis 100
23.3.1.7.6	eines Futtermittelherstellungsbetriebes			10 bis 150
23.3.1.7.7	einer Gerberei, Wollwäscherei oder eines sonstigen Betriebes, der tierische Teile oder Produkte sammelt oder verarbeitet			10 bis 100
23.3.1.7.8	einer Vogelhandlung oder -zucht			10 bis 100
23.3.1.7.9	Genehmigung, Überwachung oder Überprüfung einer, Tierkörperbeseitigungsanstalt			75 bis 150
Darin ist A 'zeit aufwand bis zu ein halbe Stunde' und B ist 'für jede weitere viertel Stind'				
23.3.1.9	Untersuchung von tierischen Erzeugnissen und sonstigen Gegenständen, die Träger von Ansteckungsstoffen sein können, einschließlich Gesundheitsbescheinigung Zeitaufwand bis zu ½ Stunde Gebühr: Euro 25 bis 75 für jede weitere ¼ Stunde Gebühr: Euro 13 bis 38			
23.3.1.10	Ausstellen von Attesten für Lebensmittel tierischer Herkunft oder Entscheidung über die Erteilung eines Zeugnisses über seuchenfreie Herkunft von Tieren stammender Teile und Erzeugnisse sowie von Gegenständen, die Träger von Ansteckungsstoffen sein können, und Rohstoffen von Tieren, von tierischem Dünger, Rauhfutter und Stroh sowie Futtermitteln, je Sendung. Gebühr: Euro 15 bis 150			
23.3.1.12	Amtstierärztliche Grenzüntersuchung einschließlich Überprüfung von Transporten und Bescheinigungen bei Einfuhren im Drittlandverkehr (nur Flughäfen Düsseldorf und Köln), Untersuchung von Tieren, von Tieren stammender Teile und Erzeugnisse, Rohstoffe und Abfälle sowie von			

Gegenständen, die Träger von Ansteckungsstoffen sein können sowie Überprüfung von Transporten und Bescheinigungen sowie Ausstellen von Gesundheitsbescheinigungen

Tabelle B4.17

Zahl	Genehmigung, Überwachung oder Überprüfung	Gebühr (Euro)
23.3.1.12.1	für Papageien und Großsittiche, je Tier	1,69
	A	11
23.3.1.12.2	für Schlachtgeflügel, je Sendung	11 bis 55
23.3.1.12.3	für Eintagsküken	C 6 bis 83
	D	6
	B	84
23.3.1.12.4	für Reisebrieftauben zum Auflassen	6 bis 44
23.3.1.12.5	für Hunde und Katzen, je Tier	6
	A	11
	B	56
23.3.1.12.6	für Edelpelztiere, je Tier	1,69
	A	11
23.3.1.12.7	für Hasen und Kaninchen	E 1,12
	F	0,56
	A	11
	B	112
23.3.1.12.8	für Bienen, je Sendung	11
23.3.1.12.9	für Zoo-, Wild- und sonstige unter Tarifstelle 23.3.1.12 nicht genannte Tiere sind die Gebühren entsprechend der Größe dieser Tiere nach diesen Tarifstellen zu berechnen.	
23.3.1.12.10	für die amtstierärztliche Feststellung der Einfuhrfähigkeit einer Sendung von Tieren stammender Teile und Erzeugnisse sowie von Gegenständen, die Träger von Ansteckungsstoffen sein können, einschließlich der Überprüfung der Gesundheitsbescheinigungen	17 bis 165

Darin ist A 'minidestens', B ist 'höchstens', C ist 'je Sendung bis zu 1 000 Tieren', D ist 'je weitere angefangene 1 000 Tiere', E ist 'bis zu 10 Tieren, je Tier' und F ist 'für jedes weitere Tier einer Sendung'

- 23.3.1.13 Sonstige Untersuchungen
 23.3.1.13.1 für jede klinische Untersuchung von eingeführten Tieren und für die Schlussuntersuchung vor Aufhebung der ordnungsbehördlichen Beobachtung: Die *Gebührensätze* nach Tarifstelle 23.3.1.14 finden entsprechende Anwendung.
 23.3.1.14 für die Untersuchung und Zerlegung von Tieren, die bei der Einfuhr, beim innergemeinschaftlichen Verbringen in den Geltungsbereich des TierSG oder während der amtlichen Beobachtung verendet oder getötet worden sind

Tabelle B4.18

Zahl	für die Untersuchung und Zerlegung von Tieren, die bei der Einfuhr oder während der amtlichen Beobachtung verendet oder getötet worden sind	Gebühr (Euro)	Mindestens (Euro)
23.3.1.14.1	für Großtiere, je Tier	17	40
23.3.1.14.2	für Geflügel und Ziervögel, je Tier	3	11
23.3.1.14.3	im übrigen, je Tier	6	17

23.3.2 Besondere amtstierärztliche Amtshandlungen aufgrund des Milchrechts

Tabelle B4.19.

Zahl	Genehmigung, Überwachung oder Überprüfung	Gebühr (Euro)
23.3.2.1	klinische Untersuchung eines Milchviehbestandes oder eines Vorzugsmilchbestandes einschließlich Entnahme einer Milchprobe, je Tier.	A 1
23.3.2.2	für die Ausstellung von Genusstauglichkeitsbescheinigungen im innergemeinschaftlichen Verkehr und im Drittlandverkehr für wärmebehandelte Milch	B 1 C 2

Darin ist A 'minidestens', B ist 'Sendung bis zu 50.00l' und C ist 'Sendung über 50.00l'.

23.4 Amtshandlungen nach dem Tierseuchenrecht, soweit nicht 23.3.1

23.4.1 Amtshandlungen in der Zuständigkeit des Ministeriums

23.4.1.1 Entscheidung über Anträge auf Zulassung von Erhitzungseinrichtungen für Milch und Zentrifugenschlamm (§ 17 Abs. 1 Nr. 5 TierSG; §§ 13, 14 MilchVO)
 Gebühr: Euro 25 bis 110

23.4.1.2 Entscheidung über Anträge auf Genehmigung für die Ein- und Durchfuhr von Tieren, von Tieren stammender Teile und Erzeugnisse, Rohstoffe und Abfälle sowie von Gegenständen, die Träger von Ansteckungsstoffen sein können

Tabelle B4.20

Zahl	Entscheidung über Anträge auf Genehmigung für die Ein- und Durchfuhr von Tieren	Gebühr (Euro)	Mindestens (Euro)	Höchstens (Euro)	
23.4.1.2.1	Rinder, Einhufer und andere Großtiere, je Tier	A	0,84	13	230
		B	0,56		
23.4.1.2.2	Schweine, Wildschweine und Kälber, je Tier	A	0,56	13	205
		B	0,281		
23.4.1.2.3	Schafe, Ziegen, Rehe, Muffelwild und Tiere ähnlicher Größenordnung, je Tier	C	0,112	13	141
		D	0,056		
23.4.1.2.4	Affen, Halbaffen, je Tier		0,112	11	115
23.4.1.2.5	Hunde und Katzen, je Tier		0,56	5	115
23.4.1.2.6	Geflügel aller Art außer Eintagsküken, je Tier	E	0,03	13	205
		F	0,015		
23.4.1.2.7	Eintagsküken	E	0,03	13	90
		F	0,01		
23.4.1.2.8	Reisebrieftauben zum Auflassen	G	11		
		H	26		
		I	90		
23.4.1.2.9	Papageien und Großsittiche, je Tier		0,169	13	90
23.4.1.2.10	Wellensittiche und andere Vögel, ausgenommen Geflügel, Papageien und Großsittiche, je Tier		0,112	13	90
23.4.1.2.11	Kaninchen, Hasen, Pelztiere und vergleichbare Kleintiere, je Tier		0,225	38	64

23.4.1.2.12	Bienen			26		
23.4.1.2.13	Fleisch, auch von Geflügel einschließlich Drüsen und Organe, je kg		0,01	13		179
23.4.1.2.14	Hauskaninchen (geschlachtet) *)	E	0,03	13		179
		F	0,015			
23.4.1.2.15	Erlegtes Wild und Wildgeflügel *)					
23.4.1.2.15.1	erlegtes Hasen und Wildkaninchen *)	E	0,03		13	1
		F	0,015			79
23.4.1.2.15.2	erlegte Fasanen und Enten *)	E	0,015		13	2
23.4.1.2.15.3	erlegte Rebhühner, Schneehühner, Wildtauben, Wachteln und sonstiges Wildgeflügel *)	F	0,01			6
			0,01		13	2
23.4.1.2.16	Häute und Felle von Großtieren, je Stück			0,056	13	1
						15
23.4.1.2.17	Kalb- und Kleintierfelle, Schweinehäute, je Stück		0,03		13	9
23.4.1.2.18	Därme, je kg		0,01		13	1
						41
23.4.1.2.19	Knochen, Klauen, Hörner, Leimleder und ähnliche tierische Teile, je 10 kg		0,01		13	3
23.4.1.2.20	getrocknete Sehnen und ähnliche Abfälle, je 10 kg		0,03		13	6
						4
23.4.1.2.21	Wolle, Tierhaare und Borsten, je 1 kg		0,01		13	9
23.4.1.2.22	unbearbeitete Federn und Federteile, je 1 kg		0,01		13	9
23.4.1.2.23	Futtermittel tierischer Herkunft, je 10 kg		0,01		13	6
23.4.1.2.24	Dünger tierischer Herkunft, Rohfutter, Stroh, je 50 kg		0,01		13	6
23.4.1.2.25	Impfstoffe, Sera und Krankheitserreger		25 bis 275			
23.4.1.2.26	Tiersperma, je Portion		0,281		13	6
23.4.1.2.27	Embryonen von					4
			0,281		13	6

23.4.1.2.28	Klauentieren, je Stück Bruteier, je 100 Stück	0,281	13	4	6
23.4.1.2.29	Fische, Eier und Sperma von Fischen	11 bis 88		4	
23.4.1.2.30	Entscheidung über Anträge auf sonstige Ausnahmegenehmigungen		13	4	6
23.4.1.2.31	Entscheidung über Anträge auf Zulassung von wissenschaftlichen Versuchen außerhalb wissenschaftlicher Institute (§ 17 c Abs. 4 TierSG)	38 bis 175			

Darin ist A 'bis zu 100 Tieren', B ist 'über 100 Tieren', C ist 'bis zu 200 Tieren', D ist 'über 200 Tieren', E ist 'bis zu 1.000 Tieren', F ist 'über 1.000 Tieren', G ist 'bis zu 30.000 Tieren', H ist 'von 30.000 bis 100.000 Tieren' und I ist 'über 100.000 Tiere' und * ist 'in den Anträgen auf Erteilung der Ein- und Durchführungsgenehmigungen für geschlachtete Hauskaninchen sowie für erlegtes Wild und Wildgeflügel nicht die Anzahl der geschlachteten Tiere, sondern das Gewicht angegeben, so richtet sich die Gebührenberechnung nach Tarifstelle 23.4.1.2.13.'

23.4.2 Amtshandlungen nach dem Tierseuchenrecht in der Zuständigkeit der Bezirksregierungen

Tabelle B4.21

Zahl	Entscheidung über	Gebühr (Euro)
23.4.2.1	Anträge auf Erteilung einer Erlaubnis (§ 17 Abs. 1 Nr. 16 TierSG in Verbindung mit § 2 der TierseuchenerregerVO)	55 bis 155
23.4.2.2	Anträge auf Erlaubnis zur Herstellung von Impfstoffen (§ 17 d Abs. 1 TierSG)	110 bis 11.000
23.4.2.3	nicht besetzt	
23.4.2.4	Anträge auf Zulassungen nach der Verordnung über das innergemeinschaftliche Verbringen sowie die Einfuhr von Tieren und Waren (Binnenmarkt-TierseuchenschutzVO)	28 bis 500
23.4.2.5	die Ausstellung einer Bescheinigung über die Einhaltung der Grundsätze der Guten Herstellungspraxis nach § 13 b der Tierimpfstoffverordnung vom 2. Januar 1978 (BGBl. I S. 15) in der jeweils geltenden Fassung	110 bis 11.000

23.4.3 Amtshandlungen nach dem Tierseuchenrecht in der Zuständigkeit der Kreise und kreisfreien Städte, soweit nicht 23.3.1

Tabelle B4.22

Zahl		Gebühr (Euro)
23.4.3.1	Entscheidung über die Erteilung von Bescheinigungen über Desinfektion im internationalen Warenverkehr (§ 17 Abs. 1 Nr. 11, Abs. 2 Nr. 1, Abs. 3 Nrn. 4 und 5, § 27 TierSG)	11 bis 28
23.4.3.2	Bestätigung von tierärztlichen Bescheinigungen im internationalen Tierverskehr	10 bis 1.500
23.4.3.3	Entscheidung über die Erteilung einer Schlachtbescheinigung, je Tier	A Euro 3 bis 6 Euro 6 bis 17
23.4.3.4	Entscheidung über einen Antrag auf Zulassungen nach der Verordnung über das innergemeinschaftliche Verbringen sowie die Einfuhr von Tieren und Waren (Binnenmarkt-TierseuchenschutzVO)	28 bis 500
23.4.3.5	Entscheidung über einen Antrag auf Erteilung einer Erlaubnis nach § 17g Abs. 1 TierSG	17 bis 110
23.4.3.6	Entscheidung über einen Antrag auf Erteilung einer Ausnahmegenehmigung (§ 34 Tierimpfstoff-Verordnung)	28 bis 110

Darin ist A 'Sammelbescheinigung'

23.5 Tierkörperbeseitigung (Amtshandlungen aufgrund des Tierkörperbeseitigungs-gesetzes - TierKBG -)

Tabelle B4.23

Zahl		Gebühr (Euro)
23.5.1	Entscheidung über einen Antrag auf Übertragung der Tierkörperbeseitigungspflicht (§ 4 Abs. 2)	100 bis 1.000
23.5.2	Entscheidung über Anträge auf Erteilung einer Genehmigung (§ 8)	17 bis 165

23.6 Tierschutz

23.6.1 Amtshandlungen aufgrund des Tierschutzgesetzes (TierSchG)

Tabelle B4.24

Zahl		Gebühr (Euro)
23.6.1.1	Entscheidung über einen Antrag auf Erteilung einer Ausnahmegenehmigung für das Schlachten ohne Betäubung (§ 4a Abs. 2 Nr. 2)	22 bis 220
23.6.1.2	Entscheidung über einen Antrag auf Erteilung einer Ausnahmegenehmigung für eine Betäubung mit Betäubungspatronen für andere Personen als Tierärzte (§ 5 Abs. 1 Satz 3)	17 bis 55
23.6.1.3	Prüfung einer Anzeige über einen Eingriff, (§ 6 Abs. 1 Satz 5)	50 bis 500
23.6.1.4	Entscheidung über die Erlaubnis zum Kürzen der Schnabelspitze bei Nutzgeflügel (§ 6 Abs. 3 Nr. 1), je Bestand	25 bis 100
23.6.1.5	Entscheidung über die Erlaubnis zum Kürzen des bindegewebigen Endstücks des Schwanzes von unter 3 Monate alten männlichen Kälbern mittels elastischer Ringe (§ 6 Abs. 3 Nr. 2), je Bestand	25 bis 200
23.6.1.6	Entscheidung über einen Antrag auf Erteilung einer Genehmigung von Tierversuchen (§ 8 Abs. 1 u. 2), - soweit dieser nicht im öffentlichen Interesse liegt	110 bis 1 250
23.6.1.7	Prüfung einer Anzeige von Tierversuchen, (§ 8a Abs. 1 in Verbindung mit § 8 Abs. 7), soweit diese nicht im öffentlichen Interesse liegen	55 bis 550
23.6.1.8	Prüfung einer Anzeige über Änderungssachverhalte während des Versuchsvorhabens (§ 8a Abs. 4)	50 bis 500
23.6.1.9	Entscheidung über einen Antrag auf Erteilung einer Ausnahmegenehmigung für die Bestellung von Personen, die nicht über ein abgeschlossenes Hochschulstudium der Veterinärmedizin, Medizin oder Biologie - Fachrichtung Zoologie – verfügen (§ 8b Abs. 2 Satz 3)	25 bis 100
23.6.1.10	Entscheidung über einen Antrag auf Erteilung einer Ausnahmegenehmigung für einen Versuch an Wirbeltieren oder für operative Eingriffe an Wirbeltieren (§ 9 Abs. 1 Satz 4)	25 bis 75
23.6.1.11	Entscheidung über einen Antrag auf Verwendung nicht eigens für Tierversuche gezüchteter Tiere (§ 9 Abs. 2 Nr.7 Satz 2)	15 bis 75
23.6.1.12	Prüfung einer Anzeige (§ 10a Satz 2)	50 bis 1.000
23.6.1.13	Entscheidung über Anträge auf Erteilung folgender tierschutzrechtlicher Erlaubnisse	
23.6.1.13	Versuchstierhaltung und -zucht einschließlich der Ortsbesichtigung und der Durchführung des Fachgespräches über Kenntnisse und Fähigkeiten (§ 11 Abs. 1 Nr. 1 Buchstabe a)	50 bis 150
23.6.1.13	Versuchstierhaltung und -zucht zur Tötung zu	50 bis 150

.2	wissenschaftlichen Zwecken einschließlich der Ortsbesichtigung und der Durchführung des Fachgespräches über Kenntnisse und Fähigkeiten (§ 11 Abs. 1 Nr. 1 Buchstabe b)	
23.6.1.13	Tierheime und ähnliche Einrichtungen einschließlich der Ortsbesichtigung und der Durchführung des Fachgespräches über Kenntnisse und Fähigkeiten (§ 11 Abs. 1 Nr. 2)	25 bis 125
.3	Ortsbesichtigung und der Durchführung des Fachgespräches über Kenntnisse und Fähigkeiten (§ 11 Abs. 1 Nr. 2)	
23.6.1.13	einen zoologischen Garten oder einer anderen Einrichtung, in der Tiere gehalten oder zur Schau gestellt werden, einschließlich der Ortsbesichtigung und der Durchführung des Fachgespräches über Kenntnisse und Fähigkeiten (§ 11 Abs. 2 Nr. 2 a)	25 bis 1 000
.4		
Zahl		Gebühr (Euro)
23.6.1.13.5	das Ausbilden von Hunden zu Schutzzwecken für Dritte oder Unterhaltung einer Einrichtung hierfür einschließlich der Ortsbesichtigung und der Durchführung des Fachgespräches über Kenntnisse und Fähigkeiten (§ 11 Abs. 1 Nr. 2 b)	38 bis 100
23.6.1.13.6	eine Tierbörse zum Zwecke des Tausches oder Verkaufes von Tieren durch Dritte einschließlich der Ortsbesichtigung (§ 11 Abs. 1 Nr. 2 c)	50 bis 500
23.6.1.13.7	eine gewerbsmäßige Zucht und Haltung von Wirbeltieren einschließlich der Ortsbesichtigung und der Durchführung des Fachgespräches über Kenntnisse und Fähigkeiten, (§ 11 Abs. 1 Nr. 3 Buchstabe a)	25 bis 500
23.6.1.13.8	einen gewerbsmäßigen Handel mit Wirbeltieren einschließlich der Ortsbesichtigung und der Durchführung des Fachgespräches über Kenntnisse und Fähigkeiten , (§ 11 Abs. 1 Nr. 3 Buchstabe b)	25 bis 500
23.6.1.13.9	die gewerbsmäßige Unterhaltung eines Reit- und Fahrbetriebes einschließlich der Ortsbesichtigung und der Durchführung des Fachgespräches über Kenntnisse und Fähigkeiten (§ 11 Abs. 1 Nr. 3 Buchstabe c)	25 bis 500
23.6.1.13.10	eine gewerbsmäßige Zurschaustellung von Tieren oder für das gewerbsmäßige Zurverfügungstellen von Tieren zu solchen Zwecken einschließlich der Ortsbesichtigung und der Durchführung des Fachgespräches über Kenntnisse und Fähigkeiten (§ 11 Abs. 1 Nr. 3 Buchstabe d)	50 bis 500
23.6.1.13.11	die gewerbsmäßige Schädlingsbekämpfung von Wirbeltieren einschließlich der Ortsbesichtigung und der Durchführung	25 bis 75

23.6.1.14	des Fachgesprächs über Kenntnisse und Fähigkeiten . (§ 11 Abs. 1 Nr. 3 Buchstabe e) Entscheidung über die Erteilung einer Genehmigung zur Einführung von Wirbeltieren zur Verwendung als Versuchstiere aus Drittländern (§ 11a Abs. 4)	150 bis 500
-----------	---	-------------

23.6.2 Amtshandlungen aufgrund der Tierschutz-Schlachtverordnung (TierSchlVO)

Tabelle B4.25

Zahl		Gebühr (Euro)
23.6.2.1	Entscheidung über die Erteilung der Sachkundebescheinigung (§ 4 Abs. 3)	26
23.6.2.2	Abnahme der theoretischen und praktischen Sachkundeprüfung	75 bis 250
23.6.2.3	Entscheidung über den Entzug der Sachkundebescheinigung (§ 4 Abs. 8)	26

23.6.3 Amtshandlungen aufgrund der Tierschutztransportverordnung (TierSchTrV)
Werden Untersuchungen gemäß Tarifstelle 23.6.3 zusammen mit besonderen amtstierärztlichen Amtshandlungen - einschließlich der im Einzelfall erforderlichen Gesundheitsbescheinigung - aufgrund des Tierseuchenrechts im Inlandsverkehr, innergemeinschaftlichen Verkehr (Binnenmarkt-Tierseuchenschutzverordnung) und Drittlandsverkehr - Ausfuhr - (Tarifstelle 23.3.1.1) durchgeführt, ermäßigen sich beide Gebühren um jeweils 50 v. H.

Tabelle B4.26

Zahl		Gebühr (Euro)
23.6.3.1	Entgegennahme von Anzeigen und Erteilung einer Registriernummer (§ 11 Abs. 1)	10 bis 75
23.6.3.2	Entgegennahme einer Änderungsanzeige (§ 11 Abs. 2 Satz 2)	13
23.6.3.3	Entscheidung über die Erteilung der Sachkundebescheinigung (§ 13 Abs. 3)	26
23.6.3.4	Abnahme der theoretischen und praktischen Sachkundeprüfung (§ 13 Abs. 4)	75 bis 250
23.6.3.5	Entscheidung über den Entzug der Sachkundebescheinigung (§ 13 Abs. 8)	26
23.6.3.6	Prüfung des Transportplans auf Plausibilität, (§ 34 Abs. 2)	15 bis 175

23.6.3.7	Sätze 2 und 3) einschließlich der amtlichen Ausfertigung des Transportplandokuments (Anlage 5 zu § 34 Abs. 1) Entgegennahme einer Anzeige über die voraussichtliche Ankunft eines Transportes (§ 36 Abs. 2); gilt nur für die Flughäfen Düsseldorf und Köln	10 bis 1.000
23.6.3.8	Einfuhr oder Durchfuhruntersuchung (§ 39 Abs. 1)	5 bis 150
23.6.3.9	Erteilung einer Grenzübertrittsbescheinigung (§ 40); gilt nur für die Flughäfen Düsseldorf und Köln	5 bis 50

23.7 Tierarzneimittelüberwachung: Arzneimittelgesetz (AMG)
23.7.1 Entscheidung über die Erteilung einer Erlaubnis nach § 13 Abs. 1
Gebühr: Euro 250 bis 25 000
23.7.2 Entscheidung über die Änderungen einer Erlaubnis nach § 13
Gebühr: Euro 50 bis 25 000
23.7.3 Entscheidung über die Erteilung einer Erlaubnis zur Herstellung von Fütterungsarzneimitteln (§ 13 Abs. 1)
Gebühr: Euro 250 bis 10 000
23.7.4 Entscheidung über die Erteilung eines Nachweises über die Sachkenntnis nach § 15
Gebühr: Euro 50 bis 250
23.7.5 Entgegennahme und Prüfung einer Anzeige nach § 20
Gebühr: Euro 100 bis 2 500
23.7.6 Entscheidung über die Erteilung einer Bescheinigung nach § 47 Abs. 1 a
Gebühr: Euro 50 bis 250
23.7.7 Klinische Prüfung und Rückstandsprüfung bei Tieren, die der Lebensmittelgewinnung dienen (§§ 59 ff.)

Tabelle B4.27

Zahl		Gebühr (Euro)
23.7.7.1	Überwachung der Durchführung der klinischen Prüfung nach § 59 Abs. 2	250 bis 5.000
23.7.7.2	Prüfung der nach § 59 Abs. 2 Satz 2 oder Abs. 3 vorgelegten Unterlagen	250 bis 500

23.7.8 Entscheidung über die Zulassung einer Ausnahme nach § 60 Abs. 4
Gebühr: Euro 125 bis 2 500
23.7.9 Entgegennahme und Prüfung einer Anzeige nach § 63 a Abs. 3
Gebühr: Euro 100 bis 500
23.7.10 Überwachung nach § 64

Tabelle B4.28

Zahl	Überwachung	Gebühr (Euro)
23.7.10.1	von Betrieben, die Tierarzneimittel herstellen	500 bis 15.000
23.7.10.2	von Tierarzneimittelgroßhändlern	250 bis 2.500
23.7.10.3	sonstiger Betriebe, die Stoffe nach § 59 c kaufen und verkaufen	250 bis 2.500

23.7.11 Entscheidung über die Änderung als private/privater Sachverständige/
Sachverständiger nach § 65 Abs. 4
Gebühr: Euro 250 bis 5 000

23.7.12 Entgegennahme und Prüfung einer Anzeige nach § 67
Gebühr: Euro 25 bis 500

Tabelle B4.29

Zahl		Gebühr (Euro)
23.7.12.1	Ausstellung einer Bescheinigung	5
23.7.12.2	Bestätigung einer angemeldeten Betriebsstätte nach § 67	A 5 B 3

Darin ist A 'für die erste Bestätigung' und B ist 'für jede weitere Bestätigung'

23.7.13 Entscheidung über die Erteilung einer Einfuhrerlaubnis nach § 7
Gebühr: Euro 250 bis 5.000

23.7.14 Entscheidung über die Erteilung einer Bescheinigung

Tabelle B4.30

Zahl		Gebühr (Euro)
23.7.14.1	nach § 72 a Abs. 1 Satz 1 Nr. 1	100 bis 2.500
23.7.14.2	nach § 72 a Abs. 1 Satz 1 Nr. 2	125 bis 10.000
23.7.14.3	nach § 72 a Abs. 1 Satz 1 Nr. 3	100 bis 250

23.7.15 Maßnahmen zur Vergewisserung im Herkunftsland nach § 72 Abs. 1 Satz 2
Gebühr: Euro 2 500 bis 25 000

23.7.16 Entscheidung über die Zulassung einer Ausnahme nach § 73 Abs. 3 Satz 3
Gebühr: Euro 1 000 bis 10 000

23.7.17 Entscheidung über die Erteilung einer Bescheinigung nach § 73 Abs. 6 Satz 1

Tabelle B4.31

Zahl		Gebühr (Euro)
23.7.17.1	für ein Arzneimittel	125 bis 500
23.7.17.2	für jedes weitere Arzneimittel	50 bis 200
23.7.17.3	für jede weitere Ausfertigung	10 bis 50

23.7.18 Entscheidung über die Erteilung eines Zertifikats nach § 73 a Abs. 2 Satz 1

Tabelle B4.32

Zahl		Gebühr (Euro)
23.7.18.1	für ein Arzneimittel	125 bis 1.000
23.7.18.2	für jedes weitere Arzneimittel	51
23.7.18.3	für jede weitere Ausfertigung	10
	A	51

Darin ist A 'insgesamt höchstens'.

23.7.19 Entgegennahme und Prüfung einer Anzeige nach § 74 a Abs. 3
Gebühr: Euro 50 bis 500

23.7.20 Entscheidung über die Erteilung eines Nachweises über die Sachkenntnis nach § 75
Gebühr: Euro 50 bis 250

23.7.21 Entscheidung über den Antrag auf Zulassung einer Untereinheit einer Praxis nach § 3 Abs. 4 Satz 1 Nr. 2 der Verordnung über tierärztliche Hausapotheken
Gebühr: Euro 250 bis 1 000

23.7.22 Entscheidung über den Antrag auf Anerkennung gemäß § 9 Abs. 1 Satz 1 der Betriebsverordnung für Arzneimittelgroßhändler vom 10. November 1987 (BGBl. I S. 2370) in der jeweils geltenden Fassung
Gebühr: Euro 150 bis 1 500

23.8 Zulassung und Registrierung von Betrieben, Grenzkontrollen bei tierischen Erzeugnissen nach dem Fleischhygienerecht sowie stichprobenartige Rückstandsuntersuchungen

23.8.1 Zulassung und Registrierung von Betrieben nach dem Fleischhygienegesetz (FIHG) und den dazu ergangenen Rechtsverordnungen

Tabelle B4.33

Zahl		Gebühr (Euro)
23.8.1.1	Entscheidung über einen Antrag auf Zulassung von Schlachtbetrieben (§ 11 Abs. 1 Nr. 1 FIHV)	55 bis 1.100
23.8.1.2	Entscheidung über einen Antrag auf Zulassung von Zerlegungsbetrieben (§ 11 Abs. 1 Nr. 1 FIHV)	55 bis 1.100
23.8.1.3	Entscheidung über einen Antrag auf Zulassung von Verarbeitungsbetrieben (§ 11 Abs. 1 Nr. 2 und 3 FIHV)	55 bis 1.100
23.8.1.4	Entscheidung über einen Antrag auf Zulassung von Herstellungsbetrieben für Hackfleisch (§ 11 Abs. 1 Nr. 4 FIHV)	55 bis 1.100
23.8.1.5	Entscheidung über einen Antrag auf Zulassung von Herstellungsbetrieben für Fleischzubereitungen (§ 11 Abs. 1 Nr. 5 FIHV)	55 bis 1.100
23.8.1.6	Entscheidung über einen Antrag auf Zulassung von Kühl- und Gefrierhäusern (§ 11 Abs. 1 Nr. 1 FIHV)	55 bis 1.100
23.8.1.7	Entscheidung über einen Antrag auf Zulassung von Wildbearbeitungsbetrieben einschl. Sammelstellen (§ 11 Abs. 1 Nr. 7 FIHV)	55 bis 1.100
23.8.1.8	Entscheidung über einen Antrag auf Zulassung von Betrieben (§ 21 FIHV)	55 bis 1.100
23.8.1.9	Ausstellen einer Genusstauglichkeitsbescheinigung (§ 10 Abs. 1 in Verbindung mit Abs. 3 FIHV)	10 bis 100
23.8.1.10	Ausstellen einer Bescheinigung (§ 10 Abs. 3 FIHV)	11 bis 110
23.8.1.11	Entscheidung über einen Antrag auf Zulassung von Umpackbetrieben für frisches Fleisch und Fleischerzeugnisse (§ 11 Abs. 1 Nr. 8 FIHV)	11 bis 1.100
23.8.1.12	Entscheidung über einen Antrag auf Zulassung einer Abgabestelle (§ 11d Abs. 2 FIHV)	11 bis 1.100
23.8.1.13	Registrierung von Groß- und Zwischenhandelsbetrieben (§ 11a Abs. 1 FIHV)	11 bis 1.100
23.8.1.14	Registrierung von Schlachtbetrieben (§ 11 Abs. 3 Nr. 1 FIHV)	11 bis 1.100
23.8.1.15	Registrierung von Zerlegungsbetrieben (§ 11a Abs. 3 Nr. 2 FIHV)	11 bis 1.100
23.8.1.16	Registrierung von Verarbeitungsbetrieben (§ 11a Abs. 3 Nr. 3 FIHV)	11 bis 1.100

23.8.2 Grenzkontrollen bei tierischen Erzeugnissen, die zum menschlichen Verzehr bestimmt sind (Dokumenten-, Nämlichkeits- und Warenuntersuchung sowie die Ausstellung amtlicher Bescheinigungen) (§ 24 Abs. 2 FIHG und § 36 Abs. 2

Geflügelfleischhygienegesetz - GFIHG – in Verbindung mit Anhang A Kapitel 2 der Richtlinie 85/73/EWG vom 29. Januar 1985 - ABl. EG Nr. L 32 S. 14 -, zuletzt geändert und kodifiziert durch die Richtlinie 96/43/EG vom 26. Juni 1996 - ABl. EG Nr. L 162/1 -)

Tabelle B4.34

Zahl	Genehmigung, Überwachung oder Überprüfung	Gebühr (Euro)
23.8.2.1	Fleisch, Wildfleisch, Geflügelfleisch sowie Erzeugnisse hieraus einschließlich Därme, Mägen, Harnblasen, je angefangene Tonne	5 A 30
23.8.2.2	Ausschließliche Dokumenten- und Nämlichkeitskontrolle in der Grenzkontrollstelle, je Sendung	5 bis 50
23.8.2.3	Laboruntersuchungen der Staatlichen Veterinäruntersuchungsämter (SVUÄ) und des Chemischen Landes- und Staatlichen Veterinäruntersuchungsamtes (CVUA) für weitergehende Untersuchungen im Rahmen der stichprobenartigen Warenuntersuchungen in den Fällen der Tarifstellen 23.8.2.1 und 23.8.2.2	
	Die Untersuchungskosten richten sich nach den im Einzelfall von den SVUÄ und dem CVUA durchzuführenden Untersuchungen und den dafür unter Zugrundelegung der Tarifstelle 23.9 entstehenden Untersuchungskosten.	
23.8.2.4	Kosten anlässlich der Rücksendung oder unschädlichen Beseitigung von Erzeugnissen sowie deren Lagerung bis zur Rücksendung oder unschädlichen Beseitigung, wenn die Erzeugnisse nicht den Einfuhrbedingungen entsprechen oder Unregelmäßigkeiten vorliegen	50 bis 200

Darin ist A 'mindestens je Partie'.

Sind die Aufwendungen für die Grenzkontrollen im Sinne der Tarifstelle 23.8.2 durch die Gebühren dieser Tarifstelle nicht kostendeckend durchzuführen, so können Gebühren in Höhe der tatsächlichen Kontrollkosten nach der Dauer der Amtshandlung erhoben werden; siehe Tarifstelle 23.9.1.2. Sonstige Kosten (z. B. Reisekosten, Materialkosten) werden gesondert berechnet.

Soweit in diesem Zusammenhang Laboruntersuchungen durch die Staatlichen Untersuchungsämter erforderlich werden, werden zusätzliche Kosten unter entsprechender Anwendung der Tarifstelle 23.9 fällig.

23.8.3 Stichprobenartige Rückstandsuntersuchungen, die aufgrund der Maßgaben des jährlichen nationalen Rückstandskontrollplans in den Staatlichen Veterinäruntersuchungsämtern Arnsberg, Detmold und Krefeld und dem Chemischen Landes- und Staatlichen Veterinäruntersuchungsamt Münster durchgeführt werden.

23.8.3.1 Stichprobenartige Rückstandsuntersuchungen, die aufgrund der Maßgaben des jährlichen nationalen Rückstandskontrollplanes von den Staatlichen Veterinäruntersuchungsämtern Arnsberg, Detmold und Krefeld und dem Chemischen Landes- und Staatlichen Veterinäruntersuchungsamt Münster im Auftrag der für die Schlachtier- und Fleischuntersuchung zuständigen kommunalen Behörden nach Artikel 2 der Richtlinie 85/73/EWG des Rates vom 29. Januar 1985 - ABl. EG Nr. L 32 -, zuletzt geändert durch die Richtlinie 96/43/EG des Rates vom 26. Juni 1996 - ABl. EG Nr. L 162/1 -, und § 24 FIHG in Verbindung mit § 4 Fleisch- und Geflügelfleischhygienekostengesetz - FIGFIHKostG NW - vom 16. Dezember 1998 - GV. NRW. S. 775 - und der FIGFIHKostG-VO NRW vom 6. Mai 1999 durchgeführt werden

Tabelle B4.35

Zahl		Gebühr (Euro)
23.8.3.1.a	je geschlachtetes Kalb	0,65
23.8.3.1.b	je geschlachtetes Rind	0,74
23.8.3.1.c	je geschlachtetes Schwein	0,13
23.8.3.1.d	je geschlachtetes Schaf/geschlachteter Ziege	0,31
23.8.3.1.e	je geschlachtetem Einhufer	1,50

23.8.3.2 Rückstandsuntersuchungen, die aufgrund der Maßgaben des jährlichen nationalen Rückstandskontrollplanes von den Staatlichen Veterinäruntersuchungsämtern Arnsberg, Detmold und Krefeld und dem Chemischen Landes- und Staatlichen Veterinäruntersuchungsamt Münster im Auftrag der für die Schlachtier- und Fleischuntersuchung zuständigen kommunalen Behörden nach Artikel 2 der Richtlinie 85/73/EWG des Rates vom 29. Januar 1985 - ABl. EG Nr. L 32 -, zuletzt geändert durch die Richtlinie 96/43/EG des Rates vom 26. Juni 1996 - ABl. EG Nr. L 162/1 -, und § 24 FIHG in Verbindung mit § 4 Fleisch- und Geflügelfleischhygienekostengesetz - FIGFIHKostG NW - vom 16. Dezember 1998 - GV. NRW. S. 775 - und der FIGFIHKostG-VO NRW vom 6. Mai 1999 durchgeführt werden

Tabelle B4.36

Zahl		Gebühr (Euro)
23.8.3.2.1	Stichprobenartige Rückstandsuntersuchung je t Masthähnchen	1,20 A 0,0012
23.8.3.2.2	Stichprobenartige Rückstandsuntersuchung je t Suppenhühner	0,40 A 0,0004
23.8.3.2.3	Stichprobenartige Rückstandsuntersuchung je t Truthühner	1,10 A 0,0011

Darin ist A 'je kg'

23.8.3.3 Stichprobenartige Rückstandsuntersuchungen, die aufgrund der Maßgabe des jährlichen nationalen Rückstandskontrollplanes (NRKP) von den Staatlichen Veterinäruntersuchungsämtern Arnsberg, Detmold und Krefeld und dem Chemischen Landes- und Staatlichen Veterinäruntersuchungsamt Münster im Auftrag der für die lebensmittelrechtliche Überwachung für Eier, Milch und Aquakulturen zuständigen kommunalen Behörden nach Artikel 2 der Richtlinie 85/73/EWG des Rates vom 29. Januar 1985 - ABl. EG Nr. L 32 -, zuletzt geändert durch die Richtlinie 96/43/EG des Rates vom 26. Juni 1996 - ABl. EG Nr. L 162/1 - in der jeweils geltenden Fassung und § 46 a LMBG in der Fassung der Bekanntmachung vom 9. September 1997, zuletzt geändert durch Artikel 2 des Gesetzes zur Neuordnung seuchenrechtlicher Vorschriften vom 20.07.2000 (BGBl. I S. 1045), durchgeführt werden.

Tabelle B4.37

Zahl		Gebühr (Euro)
23.8.3.3.a	je 1000 Eier	0,02 A 0,00002
23.8.3.3.b	je t Milch	0,04
23.8.3.3.c	je t Erzeugnisse der Aquakulturen	2,11

Darin ist A 'gebühr je Ei'.

Im Einzelfall - wenn der Aufwand zur Ermittlung der Kosten die Kosten der Untersuchungen erheblich übersteigt - ist von der Gebührenerhebung abzusehen

23.8.5 Zulassung und Registrierung von Betrieben nach dem Geflügelfleischhygienerecht

Tabelle B4.38

Zahl	Entscheidung über einen Antrag auf	Gebühr (Euro)
23.8.5.1	Zulassung von Schlachtbetrieben (§ 11 Abs. 1 Nr. 1 Geflügelfleischhygiene-Verordnung - GFIHV -)	50 bis 1.000
23.8.5.2	Zulassung von Zerlegungsbetrieben (§ 11 Abs. 1 Nr. 1 GFIHV)	50 bis 1.000
23.8.5.3	Zulassung von Kühl- oder Gefrierhäusern (§ 11 Abs. 1 Nr. 1 GFIHV)	50 bis 1.000
23.8.5.4	Zulassung von Verarbeitungsbetrieben (§ 11 Abs. 1 Nrn. 2 und 3 GFIHV)	50 bis 1.000
23.8.5.5	Zulassung von Herstellungsbetrieben für Geflügelfleischzubereitungen (§ 11 Abs. 1 Nrn. 4 und 5 GFIHV)	50 bis 1.000
23.8.5.6	Zulassung von Wildbearbeitungsbetrieben für Federwild (§ 11 Abs. 1 Nr. 6 GFIHV)	50 bis 1.000
23.8.5.7	Zulassung von Umpackbetrieben (§ 11 Abs. 1 Nr. 7 Buchstaben a) und b) GFIHV)	50 bis 1.000
23.8.5.8	Zulassung von Zerlegungsbetrieben in Großmärkten (§ 11 Abs. 1 Nr. 8 GFIHV)	50 bis 1.000
23.8.5.9	Zulassung von Verarbeitungsbetrieben in Großmärkten (§ 11 Abs. 1 Nr. 9 GFIHV)	50 bis 1.000
23.8.5.10	Registrierung von Groß- und Zwischenhandelsbetrieben (§ 12 Abs. 1 GFIHV)	10 bis 500
23.8.5.11	Zulassung von Schlachtbetrieben (§ 12 Abs. 3 Nr. 1 GFIHV)	10 bis 500
23.8.5.12	Registrierung von Zerlegungsbetrieben (§ 12 Abs. 3 Nr. 1 GFIHV)	10 bis 500
23.8.5.13	Registrierung von Verarbeitungsbetrieben (§ 12 Abs. 3 Nr. 1 GFIHV)	10 bis 500
23.8.5.14	Registrierung von landwirtschaftlichen Betrieben (§ 12 Abs. 3 Nr. 1 GFIHV)	10 bis 500
23.8.5.15	Registrierung von Herstellungsbetrieben (§ 12 Abs. 3 Nr. 2 GFIHV)	10 bis 500

- 23.9 Untersuchungen und Prüfungen in dem Chemischen Landes- und Staatlichen Veterinäruntersuchungsamt, in den Staatlichen Veterinäruntersuchungsämtern sowie in Fischereiangelegenheiten in der Landesanstalt für Ökologie, Bodenordnung und Forsten
- 23.9.1 Allgemeine Gebühren (Bescheinigungen, Gutachten)
- 23.9.1.1 Einfache Bescheinigung, schriftliche Erläuterungen
Gebühr: Euro 5 bis 28

- 23.9.1.2 Erstattung von Gutachten durch das Chemische Landes- und Staatliche Veterinäruntersuchungsamt, durch die Staatlichen Veterinäruntersuchungsämter und in Fischereiangelegenheiten durch die Landesanstalt für Ökologie, Bodenordnung und Forsten. Gebühr: nach der Dauer der Amtshandlung

Tabelle B4.39

Pro je angefangene Stunde	Gebühr (Euro)
für Beamtinnen und Beamte des höheren Dienstes und vergleichbare Angestellte	65
für Beamtinnen und Beamte des gehobenen Dienstes und vergleichbare Angestellte	51
für Beamtinnen und Beamte des mittleren Dienstes und vergleichbare Angestellte	40
für Beamtinnen und Beamte des einfachen Dienstes und vergleichbare Angestellte oder Arbeiterinnen oder Arbeiter	30

Sonstige Kosten (z. B. Reisekosten, Materialkosten) werden gesondert berechnet.

- 23.9.4 Sensorische, chemische und physikalische Untersuchungsverfahren
- 23.9.4.1 A

Tabelle B4.40

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.4.1.1	Abdampfrückstand	23
23.9.4.1.2	Absetzbare Stoffe, Schwebstoffe	
23.9.4.1.2.1	Volumetrisch	15
23.9.4.1.2.2	Gravimetrisch	32
23.9.4.1.2.3	Glühbeständige	41
23.9.4.1.3	Abtropfgewicht	15
23.9.4.1.4	Atomabsorptionsspektralphotometrie (AAS), je Element	
23.9.4.1.4.1	AAS, Flammverfahren	32
23.9.4.1.4.2	AAS, flammenloses Verfahren oder Hydridtechnik	54
23.9.4.1.5	Aufschlussverfahren	
23.9.4.1.5.1	Schmelzen im Tiegel	31
23.9.4.1.5.2	Erhitzen im Einschlußrohr	54
23.9.4.1.5.3	Erhitzen im Autoklaven	48
23.9.4.1.5.4	Erhitzen unter Reagenzzusatz, Mineralisieren	37
23.9.4.1.5.5	im Hochdruckveraschungssystem	51
23.9.4.1.5.6	im Mikrowellenofen	18
23.9.4.1.5.7	im Schutzgasstrom	15

23.9.4.2 BSE Gebühr je Tier

Tabelle B4.41

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.4.2.1	Untersuchung mittels Western-Blot, (Gebühr ist gültig ab 1. Juli 2003)	27,38
23.9.4.2.2	Untersuchung mittels Immunoassay, (Diese Untersuchungsmethode wird erst nach Vorliegen der nationalen Zulassung durch das BSE-Referenzlaboratorium von den Staatlichen Veterinäruntersuchungsämtern und dem Chemischen Landes- und Staatlichen Veterinäruntersuchungsamt angewandt)	22,23

23.9.4.3 C

23.9.4.3.1 Chromatographische Verfahren

Tabelle B4.42

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.4.3.1.1	Dünnschichtchromatographie (DC)	
23.9.4.3.1.1.1	DC, qualitativ	54
23.9.4.3.1.1.2	DC, quantitativ, für die erste Komponente	90
23.9.4.3.1.1.3	DC, quantitativ, zuzüglich für jede weitere Komponente	31
23.9.4.3.1.1.4	DC-Übersichtschromatogramm	90
23.9.4.3.1.2	Gaschromatographie (GC)	
23.9.4.3.1.2.1	GC, qualitativ	80
23.9.4.3.1.2.2	GC, quantitativ, für die erste Komponente	90
23.9.4.3.1.2.3	zuzüglich für jede weitere Komponente	18
23.9.4.3.1.2.4	zuzüglich mit Headspace	31
23.9.4.3.1.2.5	zuzüglich mit Säulenschaltung	31
23.9.4.3.1.2.6	GC mit Pyrolyse	123
23.9.4.3.1.2.7	GC-Übersichtschromatogramm	123
23.9.4.3.1.3	Gelpermeationschromatographie (GPC)	90
23.9.4.3.1.4	Hochdruckflüssigkeitschromatographie (HPLC)	
23.9.4.3.1.4.1	HPLC, qualitativ	80
23.9.4.3.1.4.2	HPLC, quantitativ, für die erste Komponente	90
23.9.4.3.1.4.3	zuzüglich für jede weitere Komponente	18
23.9.4.3.1.4.4	HPLC-Übersichtschromatogramm mit DAD	123
23.9.4.3.1.5	Ionenaustauschchromatographie mit Niederdruckchromatographie	90

23.9.4.3.1.6	Papierchromatographie (PC)			42
23.9.4.3.1.7	Säulenchromatographie (SC)		mit	77
	Niederdruckchromatographie			

23.9.4.4 D

Tabelle B4.43

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.4.4.1	Derivatisierung/Umsetzungsreaktion	
23.9.4.4.1.2	mit höherem Aufwand.	48
23.9.4.4.1.3	mit einfachem Aufwand	27
23.9.4.4.2	Destillation	
23.9.4.4.2.1	einfache Destillation	39
23.9.4.4.2.2	mit Schlepptmitteln, z. B. Wasserdampf	51
23.9.4.4.2.3	im Vakuum	80
23.9.4.4.2.4	mit Kolonne	80
23.9.4.4.2.5	Micko - Destillation einschl. Verkostung und Ausgiebigkeitsprüfung nach Wüsten	153
23.9.4.4.3	Dialyse	
23.9.4.4.3.1	Membrandialyse	54
23.9.4.4.3.2	Elektrodialyse	90
23.9.4.4.4	Dichte (spezifisches Gewicht, Volumenmasse)	
23.9.4.4.4.1	Aerometer, Mohrsche Waage, Frequenzmessung	24
23.9.4.4.4.2	Pyknometer	36
23.9.4.4.5	Druckmessung (manometrisch)	32

23.9.4.5 E

Tabelle B4.44

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.4.5.1	Einengen	15
23.9.4.5.2	Elektrolyse	61
23.9.4.5.3	Elektronenspinresonanzmessung (ESR)	102
23.9.4.5.4	Elektrophorese	
23.9.4.5.4.1	Papier- oder Azetatfolienelektrophorese	7
23.9.4.5.4.2	Gel- oder Diskelektrophorese	31
23.9.4.5.4.3	Immunelektrophorese	107
23.9.4.5.4.4	Isoelektrische Fokussierung	45
23.9.4.5.4.5	Kapillarelektrophorese (CE)	128

23.9.4.5.5	Enzymatische Analyse	
23.9.4.5.5.1	quantitativ für die erste Komponente	61
23.9.4.5.5.2	zuzüglich für jede weitere Komponente	31
23.9.4.5.6	Erstarrungspunkt	36
23.9.4.5.7	Erwärmen	11
23.9.4.5.8	Extraktion	
23.9.4.5.8.1	durch Ausschütteln	51
23.9.4.5.8.2	mit Apparaten	36
23.9.4.5.8.3	durch siedende Lösungsmittel	36
23.9.4.5.8.4	mit superkritischen Flüssigkeiten (SEE)	77

23.9.4.6 F

Tabelle B4.45

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.4.6.1	Fällung	11
23.9.4.6.2	Filtration	
23.9.4.6.2.1	Einfach	15
23.9.4.6.2.2	mit erhöhtem Aufwand	21
23.9.4.6.3	Flammenphotometrie, je Element	33
23.9.4.6.4	Flammenpunktbestimmung	36
23.9.4.6.5	Fluoreszenznachweis	36

23.9.4.7 G

Tabelle B4.46

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.4.7.1	Gärtest	36
23.9.4.7.2	Gefrierpunktbestimmung	31
23.9.4.7.3	Glühverlust	18
23.9.4.7.4	Gravimetrie (Fällungsanalyse)	36

23.9.4.8 H

Tabelle B4.47

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.4.8.1	Haltbarkeit, Lagerversuch (Standprobe); (nicht mikrobiologisch)	36
23.9.4.8.2	Homogenisieren	18

23.9.4.9 I

Tabelle B4.48

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.4.9.1	Inductiv-Coupled-Plasma (ICP/MS), je Element	33
23.9.4.9.2	Infrarotspektroskopie	
23.9.4.9.2.1	mit wellenlängendispersivem Gerät	54
23.9.4.9.2.2	mit Fourier Transform/Infrarotspektrometer (FTIR)	90
23.9.4.9.2.3	zuzüglich mit Pyrolyse	18
23.9.4.9.2.4	zuzüglich mit KBr-Pressling	18
23.9.4.9.2.5	zuzüglich mit Gasraummessung	18
23.9.4.9.2.6	zuzüglich mit ATR-Technik (abgeschwächte Totalreflexion)	18
23.9.4.9.3	Isotachophorese	
23.9.4.9.3.1	qualitativ	74
23.9.4.9.3.2	quantitativ für die erste Komponente	74
23.9.4.9.3.3	zuzüglich für jede weitere Komponente	21

23.9.4.10 J

23.9.4.11 K

Tabelle B4.49

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.4.11.1	Kalorimetrie	84
23.9.4.11.2	Kernresonanzspektroskopie	123
23.9.4.11.3	Kompressionsverfahren zur Bestimmung der nicht gebundenen Gewebsflüssigkeit	6

23.9.4.12 L

Tabelle B4.50

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.4.12.1	LC / MS	102
23.9.4.12.2	LC / MS-MS	179
23.9.4.12.3	Leitfähigkeit	6
23.9.4.12.4	Lösen	
23.9.4.12.4.1	in Wasser	7
23.9.4.12.4.2	in Säuren, Laugen, Salzlösungen	11
23.9.4.12.4.3	in organischen Lösungsmitteln	15

23.9.4.13 M

Tabelle B4.51

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.4.13.1	Makroskopische Untersuchung	
23.9.4.13.1.1	Morphologische Untersuchung u.a. von Drogen, Gewürzen etc.	
23.9.4.13.1.1.1	für die erste Komponente	24
23.9.4.13.1.1.2	für jede weitere Komponente	9
23.9.4.13.2	Maßanalyse	
23.9.4.13.2.1	Acidimetrie, Alkalimetrie	31
23.9.4.13.2.2	Oxidations- oder Reduktionsanalyse	31
23.9.4.13.2.3	Fällungs- oder Komplexbildungsanalyse	31
23.9.4.13.2.4	Zwei-Phasen-Titration	42
23.9.4.13.2.5	elektrometrische Endpunktbestimmung	36
23.9.4.13.2.6	Potentiometrische Messung	
23.9.4.13.2.6.1	mit ionensensitiven Elektroden	36
23.9.4.13.2.6.2	nach Karl Fischer	48
23.9.4.13.3	Massenspektrometrie (MS)	
23.9.4.13.3.1	Aufnahme eines MS-Spektrums mit Schubstange oder GC/MS	
23.9.4.13.3.1.1	mit EI-Technik und Niederauflösung	90
23.9.4.13.3.1.2	mit CI-Technik und Niederauflösung	153
23.9.4.13.3.1.3	mit EI-Technik und Hochauflösung	240
23.9.4.13.3.1.4	mit CI-Technik und Hochauflösung	302
23.9.4.13.3.2	GC/MS-Messung, quantitativ, mit SIM-Technik	
23.9.4.13.3.2.1	mit Niederauflösung, für die erste Komponente	210
23.9.4.13.3.2.2	zuzüglich für jede weitere Komponente	31
23.9.4.13.3.2.3	mit Hochauflösung, für die erste Komponente	363
23.9.4.13.3.2.4	zuzüglich für jede weitere Komponente	48
<hr/>		
Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.4.13.4	Migration	45
23.9.4.13.5	Mikroskopische Untersuchungen (siehe Tarifstelle 23.9.5.4)	

23.9.4.14 N

23.9.4.15 O

23.9.4.16 P

Tabelle B4.52

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.4.16.1	pH-Wert-Bestimmung (elektrometrisch)	6
23.9.4.16.2	Photometrie	9
23.9.4.16.3	Photonenstimulierte Lumineszenzmessung (PSL)	77
23.9.4.16.3.1	Polarimetrie	48
23.9.4.16.4	Polarographie, je Komponente	61
23.9.4.16.5	Pollenanalyse	
23.9.4.16.5.1	Qualitativ	61
23.9.4.16.5.2	Quantitativ	107
23.9.4.16.6	Präparation und Auswaage stückiger Anteile	48
23.9.4.16.7	Probenverringierung (z. B. Segmentverfahren)	18

23.9.4.17 Q

Tabelle B4.53

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.4.17.1	Qualitative orientierende Nachweise, je Substanz	6
23.9.4.18	R	

Tabelle B4.54

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.4.18.1	Radioaktivitätsbestimmung	
23.9.4.18.1.1	Beta-Bestimmung (Abtrennung und Messung), je Nuklid	281
23.9.4.18.1.2	Liquid-Szintillations-Messung je Nuklid	153
23.9.4.18.1.3	Gamma-Messung, ohne Aufarbeitung	123
23.9.4.18.1.4	Gesamt-Beta-, Gesamt-Alpha-Messung, jeweils	123
23.9.4.18.1.5	Messung mit Handdosimeter	6
23.9.4.18.2	Refraktionsmessung	24
23.9.4.18.3	Reinigung/Anreicherung mit Säulen, Kartuschen	
23.9.4.18.3.1	mit Minisäulen, Kartuschen, Festphasen, Extraktionssäulen	26
23.9.4.18.3.2	mit Immunaффinitätssäulen	61
23.9.4.18.4	Röntgenfluoreszenzspektroskopie	123

23.9.4.19 S

Tabelle B4.55

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.4.19.1	Säulenfiltration	21
23.9.4.19.2	Schmelzen	21
23.9.4.19.3	Schmelzpunktbestimmung	33
23.9.4.19.4	Schütteln (maschinell)	15
23.9.4.19.5	Sedimentieren	6
23.9.4.19.6	Siebanalyse, je Fraktion	24
23.9.4.19.7	Sieben	6
23.9.4.19.8	Siedepunktbestimmung	33
23.9.4.19.9	Sensorische Untersuchung	20
23.9.4.19.9.1	Beschreibung von Aussehen, Geruch, Geschmack, Konsistenz u. a	24
23.9.4.19.9.2	Erfassung des äußeren Zustandes bzw. der Beschaffenheit durch Dokumentation mittels Foto oder Dokumentation über Bild-Datenbanksystem	15
23.9.4.19.10	Spektralphotometrie	
23.9.4.19.10.1	Messungen im sichtbaren / UV-Bereich	31
23.9.4.19.10.2	Aufnahme und Auswertung eines Spektrums	42
23.9.4.19.10.3	Fluorimetrische Messung	36
23.9.4.19.11	Sublimation, Mikrosublimation	36

Für Schwebstoffe siehe Absetzbare Stoffe

23.9.4.20 T

Tabelle B4.56

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.4.20.1	Tabakanalyse	
23.9.4.20.1.1	Probenvorbereitung, Konditionierung und Selektierung	61
23.9.4.20.1.2	Kondensat	153
23.9.4.20.1.3	Nicotin und Nebenalkaloide (ohne Kondensat)	102
23.9.4.20.1.4	Retention	107
23.9.4.20.2	Temperaturmessung	6
23.9.4.20.3	Teststreifenverfahren	
23.9.4.20.3.1	zum qualitativen Nachweis	4
23.9.4.20.3.2	zum halbquantitativen Nachweis	6
23.9.4.20.4	Thermolumineszenzdetektion (TLD)	128
23.9.4.20.5	Trocknen	
23.9.4.20.5.1	mit Trockenmitteln	6
23.9.4.20.5.2	im Trockenschrank	12
23.9.4.20.5.3	im Vakuum	27
23.9.4.20.5.4	Gefriertrocknen	42

23.9.4.21 U

Tabelle B4.57

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.4.21.1	Umkristallisieren	27

23.9.4.22 V

Tabelle B4.58

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.4.22.1	Veraschung	
23.9.4.22.1.1	einfache Veraschung	18
23.9.4.22.1.2	unter Zusatz von Reagenzien	24
23.9.4.22.2	Viskositätsmessung	42
23.9.4.22.3	Volumenmessung	
23.9.4.22.3.1	von Flüssigkeiten, einfach	4
23.9.4.22.3.2	von Flüssigkeiten, mit Aufwand	21
23.9.4.22.3.3	von Gasen oder Festkörpern	31
23.9.4.23	W	

Tabelle B4.59

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.4.23.1	Wägung	9
23.9.4.23.2	Waschen, normiert	18
23.9.4.23.3	Wasseraktivitätsbestimmung	15

23.9.4.24 X

23.9.4.25 Y

23.9.4.26 Z

Tabelle B4.60

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.4.26.1	Zentrifugieren	
23.9.4.26.1.1	einfach	6
23.9.4.26.1.2	mit Aufwand, z. B. mit Ultrazentrifuge	31
23.9.4.26.1.3	Ultrazentrifugation im Dichtegradienten	48
23.9.4.26.2	Zerkleinern	15

23.9.5 Biologische und veterinärmedizinische Untersuchungsverfahren
 23.9.5.1 Untersuchungen auf Krankheits- und Todesursache einschl. Zerlegung. Für wildlebende oder von Menschen betreute Wildtiere gelten die für vergleichbare Haustiere (Art, Gewicht, Alter) entsprechenden Tarifstellen

Tabelle B4.61

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.5.1.1	Pferde (ab 1 Jahr), Zootiere ab 1 000 kg	102
23.9.5.1.2	Rinder (ab 1 Jahr), Pferde (bis 1 Jahr), Zootiere von 500 bis 1 000 kg	46
23.9.5.1.3	Rinder (bis 1 Jahr), Zuchtschweine ab 100 kg, Hunde, Pferdefeten, Wild- und Zootiere (Säugetiere) 100 kg bis 500 kg, Ziervögel mit hohem wirtschaftlichen Wert	33
23.9.5.1.4	Kälber (ab 12 Wochen), Läufer- und Mastschweine (bis 100 kg), Schafe, Ziegen, Katzen	26
23.9.5.1.5	Kälber (bis 12 Wochen), Wild- und Zootiere (Säugetiere) entsprechender Größe	20
23.9.5.1.6	Schaf- und Ziegenlämmer, Schweine bis 8 Wochen, Wild- und Zootiere (Säugetiere) entsprechender Größe, Pelz-, Heim- und Labortiere, Kaninchen, Reptilien, Amphibien, Feten (außer Pferde)	15
23.9.5.1.7	Nutzgeflügel, Wild- und Zoovögel, Ziervögel (außer 23.9.5.1.3), Fische, Wasserprobe zu Fischen (chem.-physikal.Schnelltest)	10
23.9.5.1.8	Bei der pathomorphologischen Untersuchung von Geweben und Tierkörperanteilen wird 50 % der bei der jeweiligen Tierart unter 23.9.5.1 angegebenen Gebühr berechnet	
23.9.5.1.9	Bei erhöhtem präparatorischen oder sonstigem Aufwand kann bei den Gebührensätzen unter 23.9.5.1 der bis zu 3-fache Gebührensatz geltend gemacht werden.	
23.9.5.1.10	Bei weiteren Einsendungen aus dem gleichen Bestand mit gleichem Untersuchungsauftrag kann die Untersuchungsgebühr bei den Gebührensätzen unter 23.9.5.1 bis 50 % des jeweiligen Gebührensatzes ermäßigt werden.	

23.9.5.2 Zerlegen, einschl. pathologisch-anatomischer Befunderhebung, bei Untersuchungen mit bestimmter Zielrichtung, weitere anatomische Untersuchungen

Tabelle B4.62

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.5.2.1	Anatomische Untersuchungen bei Lebensmitteln (Tierkörperanteile, Fische und Zuschnitte)	26

23.9.5.3 Histologische Untersuchungen

Tabelle B4.63

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.5.3.1	Histologische Untersuchungen einer Probe/von Organsystemen von Hunden, Katzen, Pferden und Ziervögeln mit hohem wirtschaftlichen Wert	31
23.9.5.3.2	Histologische Untersuchung einer Probe/von Organsystemen sonstiger Tiere und von Wild- und Zoovögeln (außer 23.9.5.3.1)	15
23.9.5.3.3	Anwendung spezieller histochemischer Verfahren zusätzlich, je Verfahren	9
23.9.5.3.4	Anwendung spezieller immunhistochemischer Verfahren, je Verfahren zusätzlich	15
23.9.5.3.5	Gewebsquantifizierung (Integration)	45

23.9.5.4 Mikroskopische Untersuchungen

Tabelle B4.64

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.5.4.1	Lichtmikroskopische Untersuchungen	
23.9.5.4.1.1	Untersuchung einschl. Anfertigung der Präparate nativ oder mittels einfacher Färbeverfahren	6
23.9.5.4.1.2	Untersuchung nach Sedimentierung oder anderen Anreicherungsverfahren	6
23.9.5.4.1.3	Untersuchung mit mehreren Färbegängen und Differenzierung (wie Gram, Ziehl-Neelsen)	9
23.9.5.4.1.4	Einfache Spermauntersuchung (wie Feststellung der	7

	Massenbewegung)	
23.9.5.4.1.5	Aufwendige Spermauntersuchungen	15
23.9.5.4.1.6	Identifizierung von Bestandteilen	42
23.9.5.4.2	Elektronenmikroskopische Untersuchungen	
23.9.5.4.2.1	Direkte Untersuchung	42
23.9.5.4.2.2	Untersuchung nach Reinigung oder Konzentrierung	61
23.9.5.4.2.3	Untersuchung nach Bedampfung mit Edelmetallen	90
23.9.5.4.2.4	Untersuchung nach Anfertigung von Ultradünnschnitten	123
23.9.5.4.3	Bestimmung des Zellgehaltes von Milch (halbquantitativ)	6
23.9.5.4.4	Zellzählung nach Breed	10

23.9.5.5 Mikrobiologische Untersuchungen

Tabelle B4.65

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.5.5.1	Einfache Anzüchtung und einfache qualitative Untersuchungen	7
23.9.5.5.2	Gewinnung einer Reinkultur	12
23.9.5.5.2.1	mit Resistenzbestimmung	18
23.9.5.5.3	Anwendung eines Anreicherungsverfahrens, zusätzlich jeweils	6
23.9.5.5.4	Spezielle qualitative Untersuchungen (z. B. Pilze, Mykoplasmen), je weiterer Ansatz	9
23.9.5.5.5	Besonders schwierige Anzüchtungen (z. B. Mykobakterien, Chlamydien)	27
23.9.5.5.6	Einfache Differenzierung von Mikroorganismen	6
23.9.5.5.7	Aufwendige Differenzierung von Mikroorganismen	21
23.9.5.5.8	Keimgehalt, halbquantitativ	7
23.9.5.5.9	Keimzahlbestimmung quantitativ	18
23.9.5.5.9.1	für jede weitere Keimzahlbestimmung aus gleichem Ansatz	9
23.9.5.5.9.2	Keimtiterbestimmung	9
23.9.5.5.9.3	MPN-Methoden zur Keimzählung (z. B. Dreifachansätze bei Titerbestimmungen)	13
23.9.5.5.10	Resistenz- oder Sensibilitätsbestimmung gegen Antibiotika	8
23.9.5.5.11	Qualitativer biologischer Hemmstoffnachweis	4
23.9.5.5.12	Quantitativer biologischer Hemmstoffnachweis	24
23.9.5.5.12.1	je weitere Probe aus gleicher Einsendung	6
23.9.5.5.13	Quantitative Antibiotika- oder Vitaminbestimmung	153
23.9.5.5.14	Untersuchung auf Keimfreiheit je Nachweisverfahren, je Probe	15

23.9.5.5.15	Untersuchung auf Haltbarkeit, einschließlich sensorischer und mikrobiologischer Verfahren	54
23.9.5.5.16	Untersuchung von Einzelgemelken aus Vorzugsmilchbetrieben im Rahmen des Vollzugs der Milchverordnung, je Tier	10
23.9.5.5.17	Mikrobiologische Stufenkontrollen in Betrieben (Tupfermethode mit Schablone), pro Probe	
23.9.5.5.17.1	Qualitativ	10
23.9.5.5.17.2	Semiquantitativ	18
23.9.5.5.17.3	Quantitativ	26

23.9.5.6 Antigen- oder Antikörperrnachweis

Tabelle B4.66

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.5.6.1	Agglutination ohne Titration, Einzeluntersuchung	4
23.9.5.6.1.1	je weitere Probe aus einer Einsendung	1,50
23.9.5.6.2	Agglutination mit Titration, Einzeluntersuchung	9
23.9.5.6.2.1	je weitere Probe aus einer Einsendung	3,50
23.9.5.6.3	Mehrstufige Methoden (wie HAH, Komplementbindungsmethode), Einzeluntersuchung	15
23.9.5.6.3.1	je weitere Probe aus einer Einsendung	3,50
23.9.5.6.4	Immunfluoreszenztest	15
23.9.5.6.5	Hämagglutinationstest	6
23.9.5.6.6	Präzipitation ohne besonderen Aufwand, Einzeluntersuchung	12
23.9.5.6.6.1	je weitere Probe aus einer Einsendung	3,50
23.9.5.6.6.2	Präzipitation mit erhöhtem Aufwand (Immunelektrophorese siehe Elektrophorese)	31
23.9.5.6.6.3	Coggins-Test	24
23.9.5.6.7	Untersuchung mit markierten Reagenzien (wie Latexagglutination, ELISA)	15
23.9.5.6.7.1	je weitere Probe aus einer Einsendung	3,50
23.9.5.6.7.2	nach Anreicherung im Einfachansatz	19
23.9.5.6.7.2.1	je weitere Probe aus einer Einsendung	8
23.9.5.6.7.3	nach Anreicherung im Doppelansatz	23
23.9.5.6.7.3.1	je weitere Probe aus einer Einsendung	9
23.9.5.6.8	Radioimmunoassay, Einzeluntersuchung	31
23.9.5.6.8.1	je weitere Probe aus einer Einsendung	12
23.9.5.6.9	Serumneutralisationstest, Einzelprobe	15
23.9.5.6.9.1	je weitere Probe aus einer Einsendung	7
23.9.5.6.9.2	Serumneutralisationstest mit besonderem Aufwand	26

23.9.5.6.10	Bei den Positionen 23.9.5.5.1 bis 23.9.5.6.9.1 sind die Reagenzien zusätzlich zu berechnen	
23.9.5.6.11	Durchflusszytometrie, Antigennachweis, Einzelproben	15
23.9.5.6.11.1	jede weitere Probe aus einer Einsendung	3

23.9.5.7 Virologische Untersuchungen

Tabelle B4.67

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.5.7.1	Anzüchtung über die Eikultur	15
23.9.5.7.2	Anzüchtung über die Zellkultur	18

23.9.5.8 Parasitologische Untersuchungen

Tabelle B4.68

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.5.8.1	Kot von Pferd, Rind	9
23.9.5.8.2	Kot von Schwein, Hund, Katze, Kaninchen, Geflügel, von kleinem Wiederkäuer	6
23.9.5.8.3	Haare und Hautgeschabsel	6
23.9.5.8.4	Bienen (je Einsendung aus einem Volk)	6
23.9.5.8.5	Blutparasiten	10
23.9.5.8.6	Parasitologische Identifizierungen	12
23.9.5.8.7	Enzymatische Nachweisverfahren (bis 100 Proben)	15
23.9.5.8.7.1	Nematodennachweis in Fischen - enzymatische Verdauungsmethode	26
23.9.5.8.8	Besonders aufwendige Untersuchungen	31

23.9.5.9 Klinisch-Diagnostische Laboruntersuchungen

Tabelle B4.69

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.5.9.1	Erythrozytenzählung	3,50
23.9.5.9.2	Gesamtleukozytenzählung	3,50
23.9.5.9.3	Ausstrich mit Blutzelldifferenzierung	7
23.9.5.9.4	Haematokrit	3,50
23.9.5.9.5	Haemoglobingehalt	3,50
23.9.5.9.6	Blutsenkung	3,50

23.9.5.9.7	Blutstatus (Zählung, Differenzierung, Hb, HK, Blutsenkung)	18
23.9.5.9.8	Enzym- und Substratbestimmung aus Körpersäften, je Bestimmung	5
23.9.5.9.9	Harnsediment	6
23.9.5.9.10	Harnstatus wie Eiweiß, Zucker, Pigment, spez. Gewicht, pH-Wert	15
23.9.5.9.11	Bestimmung von Harnkristallen oder Konkrementen	15

23.9.5.10 Molekularbiologische Methoden in der Infektionsdiagnostik zur Untersuchung von Lebensmitteln, zum Nachweis der verarbeiteten Tierart/Tierarten, zum Nachweis einer gentechnischen Veränderung eines Inhaltsstoffes, zur Differenzierung von Mikroorganismen u. ä.

Tabelle B4.70

Zahl		Gebühr (Euro)
23.9.5.10.1	Isolierung	
23.9.5.10.1.1	Einfach-DNA-Isolierung	26
23.9.5.10.1.2	DNA-Isolierung aus komplexen Matrizen, z. B. Lebensmitteln (Präparation und Gelektrophorese)	77
23.9.5.10.2	PCR	
23.9.5.10.2.1	PCR-Reaktion (PCR und Gelektrophorese)	38
23.9.5.10.2.2	Jede weitere Probe (einfache PCR)	8
23.9.5.10.2.3	Jede weitere Probe (PCR mit erhöhtem Aufwand)	13
23.9.5.10.3	Verifizierung	
23.9.5.10.3.1	Hybridisierung	77
23.9.5.10.3.2	Restriktionsanalyse	77
23.9.5.10.3.3	DNA-Sequenzierung	102

23.9.6 Diagnostische Untersuchungen im Bioassay (zuzüglich Aufwendungen für Materialaufbereitung, Tier- und Sachkosten)

Gebühr: Euro 51

23.9.7 Bakteriologische Fleischuntersuchung einschließlich biologischem Hemmstofftest
Gebühr: Euro 33

23.9.8 Prüfung auf Einhaltung lebensmittel-, arzneimittel-, heilmittelwerbe- und/oder wettbewerbsrechtlicher Vorschriften (soweit nicht durch die Tarifstellen 23.9.4 bis 23.9.5 erfasst)

Gebühr: Euro 28 bis 550

23.9.9 Mit besonderem Aufwand verbundene Untersuchungen nach den Tarifstellen 23.9.4 bis 23.9.6 je nach Aufwand

- Gebühr: Euro 28 bis 550
- 23.10 Besondere Amtshandlungen im Lebensmittel- und Bedarfsgegenständerecht
- 23.10.1 Lebensmittel- und Bedarfsgegenständegesetz (LMBG); Gesetz über den Vollzug des Lebensmittel- und Bedarfsgegenständerechts (LMBVG-NW)

Tabelle B4.71

Zahl		Gebühr (Euro)
23.10.1.1	Entscheidung über Anträge auf Erteilung einer Ausnahmegenehmigung für Lebensmittel, Tabakerzeugnisse, kosmetische Mittel und Bedarfsgegenstände (§ 37 Abs. 2 Nr. 2 Buchstabe c) und Nr. 4 LMBG)	30 bis 650
23.10.1.2	Entscheidung über Anträge auf Zulassung von privaten Sachverständigen für die Untersuchung nach § 42 Abs. 1 Satz 2 LMBG zurückgelassener Proben (§ 7 Abs. 1 LMBVG-NW)	55 bis 550
23.10.1.3	Ausstellen einer Bescheinigung für ein Lebensmittel, Tabakerzeugnis, kosmetisches Mittel oder einen Bedarfsgegenstand für das Ausland (§ 8 LMBVG-NW)	11 bis 220
23.10.1.4	Entscheidung über die Verkehrsfähigkeit einer Sendung bei der Zolleinfuhr, (§ 48 Abs. 1 Nr. 3 LMBG)	10 bis 200

23.10.2 Zusatzstoff-Verkehrsverordnung

Tabelle B4.72

Zahl		Gebühr (Euro)
23.10.2.1	Entscheidung über Anträge auf Erteilung einer Genehmigung für die Herstellung von Nitritpökelsalz (§ 5 Abs. 1 Satz 1)	28 bis 275
23.10.2.2	Entscheidung über Anträge auf Erteilung einer Genehmigung für die Herstellung von jodiertem Speisesalz (§ 5 a Abs. 1)	28 bis 275

23.10.3 Diätverordnung

- 23.10.3.1 Entscheidung über Anträge auf Erteilung einer Genehmigung zum Herstellen von jodiertem Kochsalzersatz, anderen diätetischen Lebensmitteln mit einem

Zusatz von Jodverbindungen oder diätetischen Lebensmitteln, die zur Verwendung als bilanzierte Diät bestimmt sind (§ 11 Abs. 1)

Gebühr: Euro 28 bis 275

23.10.4 Mineral- und Tafelwasser-Verordnung

Tabelle B4.73

Zahl		Gebühr (Euro)
23.10.4.1	Entscheidung über Anträge auf Erteilung einer amtlichen Anerkennung von natürlichem Mineralwasser (§ 3 Abs. 1 Satz 2)	125 bis 1 250
23.10.4.2	Entscheidung über Anträge auf Erteilung einer amtlichen Anerkennung von natürlichem Mineralwasser aus dem Boden eines nicht der EU angehörenden Landes (§ 3 Abs. 3)	55 bis 275
23.10.4.3	Entscheidung über Anträge auf Erteilung einer Nutzungsgenehmigung für Quellen, aus denen natürliches Mineralwasser gewonnen wird (§ 5 Abs. 1)	55 bis 550

23.10.5 Eiprodukte-Verordnung

Tabelle B4.74

Zahl		Gebühr (Euro)
23.10.5.1	Zulassung von Anlagen für die Vorbehandlung von Eiprodukten (§ 3 Abs. 3)	55 bis 550
23.10.5.2	Entscheidung über einen Antrag auf Erteilung einer Genehmigung zur Abgabe nicht vorbehandelter Eiprodukte (§ 3 Abs. 4)	55 bis 275
23.10.5.3	Entscheidung über einen Antrag auf Zulassung von Betrieben mit Erteilung einer Veterinärkontrollnummer (§ 7)	165 bis 1.100
23.10.5.4	Zulassung von Eiaufschlagbetrieben (§ 7 Abs. 1)	60 bis 125
23.10.5.5	Registrierung von bestimmten Handelsbetrieben (§ 8)	17 bis 110
23.10.5.6	Entscheidung über Anträge auf Erteilung einer Kontrollnummer für bestimmte Handelsbetriebe (§ 8)	28

23.10.6 Hackfleischverordnung

Tabelle B4.75

Zahl		Gebühr (Euro)
23.10.6.1	Abnahme der Sachkunde (§ 10 Abs. 3)	
23.10.6.1.1	je Person	40
23.10.6.1.2	bei Gruppenprüfungen	ermäßigt bis auf 25
23.10.6.2	Entscheidung über Anträge auf Zulassung einer Ausnahme (§ 13 Abs. 3 Satz 1)	6 bis 17
23.10.7	Fische, Krebs- und Weichtiere sowie Erzeugnisse daraus	
23.10.7.1	Entscheidung über Anträge auf Zulassung von Betrieben, die Fische, Fischerzeugnisse, Muscheln, Muschelerzeugnisse, Krebse, Weichtiere und Erzeugnisse daraus herstellen und in Verkehr bringen (§ 19 a LMBG in Verbindung mit den Richtlinien 91/493/EWG und 91/492/EWG) Gebühr: Euro 55 bis 1 100	
23.10.7.2	Überwachung in zugelassenen und registrierten Fischereierzeugnisbetrieben (Kapitel V Abschnitt I in Verbindung mit Abschnitt II des Anhangs der Richtlinie 91/493/EWG sowie Anhang A Kapitel III Abschnitt I der Richtlinie 85/73/EWG, zuletzt geändert durch die Richtlinie 96/43/EG) und Ausstellen von Bescheinigungen für diese Betriebe	

Tabelle B4.76

Zahl		Gebühr (Euro)
23.10.7.2.1	Überwachung im Regelfall, je Tonne Fischereierzeugnisse im Sinne der Richtlinie 91/493/EWG, die an den geprüften Betrieb geliefert wird	1
23.10.7.2.2	Überwachung in Betrieben, in denen die Zubereitung oder Verarbeitung an dem Ort erfolgt, an dem auch der Erstverkauf oder die Verarbeitung vorgenommen wird, und/oder die Arbeitsbedingungen in dem betreffenden Betrieb und die durch die Eigenkontrolle gebotenen Garantien eine Reduzierung des Bedarfs an Kontrollen ermöglichen	Ermäßigung um maximal 55 v.H. der Gebühren nach der Tarifstelle 23.10.7.2.1
23.10.7.2.3	Überwachung in Betrieben, die Fischereierzeugnisse im Sinne der Richtlinie 91/493/EWG lediglich einfrieren, tiefgefrieren, verpacken oder lagern (Anhang A Kapitel III Abschnitt I der Richtlinie 85/73/EWG, zuletzt geändert durch die Richtlinie 96/43/EG sowie § 46 a Abs. 1 Nr. 3 und Abs. 2 LMBG) in Höhe der tatsächlichen Kontrollkosten, sofern diese durch die Gebühr nach 23.10.7.2 nicht abgedeckt sind nach der Dauer der Amtshandlung; siehe Tarifstelle 23.9.1.2	

23.10.7.2.4 Ausstellen einer Genusstauglichkeitsbescheinigung oder einer Bescheinigung mit ähnlichen Vorleistungen 11 bis 55

Sind die Aufwendungen für die Überwachungen durch die Gebühren dieser Tarifstelle nicht kostendeckend durchzuführen, so können Gebühren in Höhe der tatsächlichen Kontrollkosten nach der Dauer der Amtshandlung erhoben werden; siehe Tarifstelle 23.9.1.2., Sonstige Kosten (z.B. Reisekosten, Materialkosten) werden gesondert berechnet.

23.10.7.4 Einfuhr von Fischereierzeugnissen über Grenzkontrollstellen (Anhang A Kapitel III Abschnitt II der Richtlinie 85/73/EWG, zuletzt geändert durch die Richtlinie 96/43/EG, sowie § 46 a Abs. 1 Nr. 3 und Abs. 2 LMBG)

Tabelle B4.77

Zahl		Gebühr (Euro)
23.10.7.4.1	Einfuhruntersuchung im Regelfall bei Partien bis 100 t je angefangene Tonne	5 A 30
23.10.7.4.2	In Sonderfällen von Prüfungen bei Einfuhruntersuchungen, wenn die Anwendung der in Tarifstelle 23.10.7.4.1 genannten Sätze nicht zu kostendeckenden Gebühren führt nach der Dauer der Amtshandlung; siehe Tarifstelle 23.9.1.2	

Darin ist A 'mindestens je Partie'

bei Partien über 100 t verringert sich der Mindestbetrag je Tonne

- bei Fischerzeugnissen, die - außer entgrätet - nicht zubereitet sind, auf Euro 1,50

- bei anderen Fischereierzeugnissen auf Euro 2,50

Sonstige Kosten (z.B. Reisekosten, Materialkosten) werden gesondert berechnet.

23.10.8 Milchhygienerecht, soweit nicht 23.3.2

Tabelle B4.78

Zahl		Gebühr (Euro)
23.10.8.1	Untersuchung eines Tierbestandes (Pferde, Ziegen, Schafe, Büffel) zur Milcherzeugung: klinische Untersuchung einschließlich Entnahme von Milchproben, je Tier	A 2 bis 11 11
23.10.8.2	Entscheidung über einen Antrag auf Zulassung von Milchsammel- und Standardisierungsstellen sowie von Be- und Verarbeitungsbetrieben (§ 20 der Milchverordnung in Verbindung mit den Richtlinien 92/46/EWG und 92/47/EWG)	55 bis 1.100
23.10.8.3	Entscheidung über Anträge auf Zulassung von Betrieben, die Vorzugsmilch herstellen	141

23.10.8.4	Ausstellung einer Genusstauglichkeitsbescheinigung für Milcherzeugnisse (§ 22 Abs. 2 Milchverordnung)	11 bis 1.100
23.10.8.5	Einfuhruntersuchung bei Milch und Milchprodukten (§ 22 Abs. 2 Milchverordnung, § 4 Lebensmitteleinfuhrverordnung), je Tonne	6 bis 28 B 34
23.10.8.6	Entscheidung über einen Antrag auf Erlaubnis zum Betrieb eines milchwirtschaftlichen Unternehmens (§ 4 Milch- und Margarinegesetz)	28 bis 1.100

Darin ist A 'mindestens' und B ist 'mindestgebühr je Partie'. Anmerkung zu den Tarifstellen 23.10.8.5 und 23.10.8.6: Die Gebühr nach den Tarifstellen 23.10.8.5 und 23.10.8.6 wird in der Sammelstelle für Rohmilch erhoben

23.10.9 Kosmetikverordnung

Tabelle B4.79

Zahl		Gebühr (Euro)
23.10.9.1	Entscheidung über Anträge auf Erteilung einer Registriernummer (§ 5 a Abs. 5 in Verbindung mit der Anlage 9)	150 bis 1.500

23.10.10 Spirituosen-Verordnung

Tabelle B4.80

Zahl		Gebühr (Euro)
23.10.10.1	Entscheidung über einen Antrag auf Zuteilung einer Prüfungsnummer für Deutschen Weinbrand (§ 5 Abs. 3)	55 bis 385

23.11 Besondere Amtshandlungen im Weinrecht

23.11.1 Weingesetz, Weinverordnung (WeinV), Wein-Überwachungsverordnung (WeinÜV)

Tabelle B4.81

Zahl		Gebühr (Euro)
23.11.1.1	Entscheidung über einen Antrag auf Erteilung einer Genehmigung für die Herstellung und Verarbeitung von Qualitätswein oder Qualitätsschaumwein b. A. außerhalb des bestimmten Anbaugebietes (§ 19 Abs. 3 WeinV)	55 bis 550
23.11.1.2	Entscheidung über einen Antrag auf Zuteilung einer	55 bis 385

23.11.1.3	Prüfungsnummer für Qualitätsschaumwein (§ 26 WeinV) Zuteilung einer Kennziffer für die Angaben über Abfüller und Abfüllungsort oder den Einführer (§ 45 Abs. 2 WeinV)	28 bis 55
23.11.1.4	Entscheidung über einen Antrag auf Zulassung, dass die Angaben in den Geschäftspapieren durch eine Kennziffer angegeben werden (§ 45 Abs. 3 WeinV)	28 bis 138
23.11.1.5	Entscheidung über einen Antrag auf Erteilung einer Ausnahmegenehmigung (§ 2 Abs. 1 WeinÜV)	55 bis 550
23.11.2	Verordnung (EWG) Nr. 2238/93 über die Begleitpapiere für die Beförderung von Weinbauerzeugnissen und die im Weinsektor zu führenden Ein- und Ausgangsbücher	

Tabelle B4.82

Zahl		Gebühr (Euro)
23.11.2.1	Zuteilung von Bezugsnummern aus einer fortlaufenden Serie für Begleitpapiere (Art. 3 Abs. 4)	11 bis 55
23.11.2.2	Bestätigung der Ursprungsbezeichnung der Qualitätsweine b. A. und der Herkunftsangabe bei Tafelweinen, die mit einer geographischen Angabe versehen werden können (Art. 7 Abs. 1 und 2)	28 bis 138
23.11.2.3	Entscheidung über einen Antrag auf Erteilung einer Genehmigung eines anderen Verfahrens zur Herstellung einer Kopie als das Durchschreibeverfahren (Art. 10 Unterabsatz 1)	55 bis 275
23.11.2.4	Entscheidung über einen Antrag auf Erteilung einer Genehmigung, die Ein- und Ausgangsbücher in Form moderner Verfahren zu führen (Art. 12 Abs. 1 Unterabsatz 1)	55 bis 275
23.11.2.5	Entscheidung über einen Antrag auf Erteilung einer Genehmigung, die Ein- und Ausgangsbücher am Sitz des Unternehmens zu führen, wenn die Erzeugnisse an verschiedenen Betriebsstätten desselben Unternehmens gelagert werden (Art. 12 Abs. 2 Buchstabe a)	55 bis 275
23.11.2.6	Entscheidung über einen Antrag auf Erteilung einer Genehmigung, dass bestimmte Weine mit geographischer Bezeichnung in dasselbe Konto der Ein- und Ausgangsbücher eingetragen werden dürfen (Art. 12 Abs. 3 Unterabsatz 2)	28 bis 138
23.11.2.7	Entscheidung über einen Antrag auf Erteilung einer Zustimmung, dass Duplikate der Meldungen über die Anwendung von Verfahren der Erhöhung des natürlichen	17 bis 58

Alkoholgehaltes, der Konzentrierung, der Säuerung oder Entsäuerung als gleichwertig mit den Eintragungen in die Ein- und Ausgangsbücher gelten (Art. 14 Abs. 1 Unterabsatz 2)

- 23.12 Entscheidung über einen Antrag auf Erteilung einer Erlaubnis zum Verfügen über Lebensmittel (Art. 4 Abs. 2 a des Übereinkommens über internationale Beförderung leichtverderblicher Lebensmittel und über die besonderen Beförderungsmittel, die für diese Beförderungen zu verwenden sind - ATP -)
Gebühr: Euro 55 bis 275

Bijlage 5 The Danish Regulation about paying for control of foodstuffs and live animals and so on. No. 1160 December 16 2002, going into force January 2003. (Volgens DVFA nog sterk actueel)

Unofficial translation.
(Phare Twinning project ES2001/IB/AG/01, MKH.)

Chapter 1 Area.

Article 1: The regulation tells about paying the fee for financing of control, including inspection, authorisation, registration, approval, notification, attesting and examination in connection with foodstuffs, live animals and establishments together with equipment and products, including non-food products and non animal products.

art 2. Paying for control and so on as explained in regulation about international transportation of perishable foodstuffs is not covered of the regulation.

Chapter 2 Fees for control concerning live animals and certain products and so on.

Article 2

Concerning attesting, inspection and control and so on in connection with farms producing live animals, and non-food products of animal origin, fees are paid, (except concerning import control -ref. to chapter 6), following the list given in annex 1, nr 1.(however ref. to §§3-11).

point 2: Included in point 1 is also paying in connection with export of second hand farming machines and –equipment.

Article 3

For the attestations made of the Food Region when private bring dogs, cats or other pets into to other countries is paid a fee ref. to Annex 1, no. 2.

Article 4

You pay as written in annex 1, nr 3, for registration and as written in annex 1, nr. 4, for general inspection of a plant, a fencing or an establishment

- 1) with farmed ostriches
- 2) with farmed fox.
- 3) with farmed poultry.
- 4) with farming deer's or
- 5) with farmed animals, that are registered according to regulation about permit to farming certain animals.

Article 5

Concerning veterinary control and so on in accordance with regulation about controlling certain infective diseases at fresh water fish are paid as written in annex 1, nr. 5.

Article 6

The payment is following annex 1 nr. 1, for authorisation, approval, registration, attestation, inspection or control in accordance to:

- 1) regulation about removal and processing animal waste and about production of feed of animal origin.
- 2) regulation about producing fish powder and fish oil,
- 3) regulation about processing and removal of specified risk material or
- 4) regulation about using food waste as feed to animals.

Article 7

For health documents, documents for trading of calves for slaughtering and cattle passport, it is automatically printed out from The Central Farmers register, the payment is following the prices mentioned in annex 1, nr 6.

point 2: If the Food region after being asked for it, make documents as mentioned in point 1 or replacement documents for these manually, it is paid in accordance to the used time following annex 1, nr.1.

point 3: For registration of cattle, including control with the registration of the establishment and ear marketing, there is yearly paid per 'year animal'(cattle) in the farm. The total is calculated on basis of the number of 'year animals' in the farm the certain year. It is paid following the list in annex 1, nr. 7.

point 4: The Food administration is responsible for the administration of the rules mentioned in point 1 and 3.

Article 8

If the fees mentioned in accordance with §7, point 1 and 3 do not cover the costs of the notification system, the Food administration can add the missing amount of money by calculation fee sizes for the following years.

point 2: If the fees mentioned in accordance with §7, point 1 and 3 covers more than the costs of the notification system, the Food administration can add the missing amount of money by calculation fee sizes for the following years.

Article 9

For normal control with milk producing farms there is paid following annex 1, nr. 8. The fee is paid once a year in the first quarter.

Article 10

Concerning the Food regions control with assembly point and export isolation stables (in accordance with regulation about trading farmed animals through assembly point and export isolation), the payment is figured out in relation to the used time following annex 1, nr. 11.

Article 11

Concerning registration and control of moving pigs the real costs of the registration and the control are paid. The control payment can be gathered through relevant trade organisations or directly from the concrete pig producer.

Chapter 3 Fees for controlling food establishments and so on. Meat establishments with permanent inspection.

Article 12

Meat establishments, that in accordance with the food law are authorised or approved for slaughtering, cutting, processing meat, storing of meat and meat products for wholesale and where it is a condition for the authorisation or the approval that the veterinary control is

available permanently or more than once a week, has to pay a fee covering the cost for veterinary control.

Article 13

The fee is calculated with basis in the real, direct and sheered control costs.

point 2: Direct control costs on each establishment include salary and so on for the control staff, including the AM- control, that is done at the slaughterhouse, together with costs for laboratory analyses of samples, driving costs and administration costs in connection with the controlling on each establishment.

point 3: Shared control costs for more establishments are paid following the rules in annex 2, nr. 1-8.

point 4: For the inspection staff, that are hired at the Food region, but which are not connected with the meat control system at an establishment, the controlling costs are calculated following the rules in annex 2, nr. 9.

point 5: For covering the pension payments for controlling staff, that are included in a state pension appointment without paying to the pension institute, a fee is paid calculated on basis of the salary that is covered of pension, that concerns the staff.

Article 14

The fees following article 13 are collected as a monthly account payment, followed by a correction on basis of the following year calculation. The establishments are informed before every finance year is started about the size of the account payments.

point 2: Fees lower than 25 dkk is not collected.

Home market slaughterhouses and game handling establishments.

Article 15

Concerning control in slaughterhouses and game handling establishments, that are not covered by article 12-14, these are paying a fee, calculated with basis in the amounts listed in annex 3.

point 2: In the following situations the amounts listed in annex 3 are enlarged according to the reasons mentioned below:

- 1) Is the control required of the establishment made on working days between 5 and 10 pm, then the amount are enlarged by multiplying with the factor 4.
- 2) Is the control required of the establishment made on working days between 10 pm and 6 am, and on Saturdays after 2 pm or on Sundays and other holidays then the amount are enlarged by multiplying with the factor 6.
- 3) Is the control especially time consuming because of a lot of disturbances for capacity- or hygiene reasons the amounts are enlarged by multiplying with the factor 4.
- 4) Is the control especially resource demanding because the controlling authority is required more than 2 times for AM-control and one time for PM- control on the same day for capacity or planning reasons the amounts are enlarged by multiplying with the factor 3 concerning the slaughtering during the day.

point 3: The enlargements mentioned in point 2 nr 1,2 and 4 are not used in relation to requirement of the veterinary control authority in relation to 'noed slaughtering' (ref. to point 4).

point 4: Requirement of the control authority has to be done at 2 pm latest the day before the control is wished to be done. This warning date is however not in force when a veterinary has attested, that the slaughtering has been done for animal care reasons without any delay('noed-slaughtering).

point 5: The fee is required quarterly with date for paying: 30 days after the invoice has been send.

Fees lower than 25 dkk are not required.

Fees concerning trade and producing and so on of fish and fish products.

Article 16

Concerning the inspection of production areas for bivalve molluscs and the molluscs that are produced in these areas, the fishermen, that have ask for the permit to caught bivalve molluscs there, are paying a fee as mentioned in annex 4 nr. 1.

point 2: The fees mentioned in point 1 are collected quarterly.

Article 17

Concerning control of fish and fish products, (except bivalve molluscs, and other molluscs that are landed from fish boats, including factory boats domesticated in EU, Greenland, Iceland, Norway or Faeroe islands, for consume, processing or further sending), is paid a fee per ton or batch, as mentioned in annex 4, nr. 2.

point 2: With a batch, as mentioned in point 1, is understood an amount of fish and fish products, that are similar in relation to processing, that are transported together, that are presented together for the control authority and which has the same receiver.

point 3: If the real costs for the control can not be covered of the fees mentioned in point 1, the fee is then calculated as mentioned in annex 4, point 4.

Article 18

The fee mentioned in article 17 is collected in connection with the landing. However the fee can be collected in connection with the first marketing, if the collection in connection to the landing is difficult. The pay of the fee is leaned on the first buyer or his representative.

point 2: Fee below 100 dkk are not collected.

Article 19

Authorised establishments, included Danish factory boats, are paying a 'tonnage fee' as mentioned in annex 4, nr.3. The fee is collected quarterly.

point 2: Control of processing or handling of fish products, where the fee mentioned in point 1 will not be covering the real costs by the control, the fee will be calculated in stead as mentioned in annex 4 nr 5.

point 3: For authorised and approved establishments, that only cool, freeze, pack or store fish and fish products, for factory boats, that only freeze and frost store fish and fish products, for container cooling boats, for boats that boil shrimps and molluscs and for establishments, that are authorised for processing or realise live bivalve molluscs, there shall no matter what is written in point 1, be paid as mentioned in annex 4, number 5.

point 4: Concerning the establishments mentioned in point 2 and 3, article 23 point 1-4 is used in the same way as written above.

point 5: Establishments, that beside processing and so on of fish and fish products are authorised, approved or registered for processing or handling of other kind of foodstuffs, are paying for the control of these following the rules written in article: 12-14 (Meat

establishments with permanent control), article 15 (Slaughterhouses and game handling establishments) and Articles 22-23(Other establishments).

point 6: Fees that are lower than 25 dkk, are not collected.

Article 20

If the collecting of fees in accordance with article 17, point 1 and article 19, point 1, leads to an amount of money that exceed the real costs for the control, the fees are reduced concerning establishments, that only cool, freeze, pack or store fish and fish products with a corresponding amount of money.

Article 21

The establishments mentioned in article 17 together with fish auctions, fish sorting, collecting central, fish sales organisations and like this gives information's about the amount of landed fish, including about first buyer, following the advises from the Food administration.

point 2: The establishments mentioned in article 19 point 1 and 2 send a table to the Food administration, filled in with information's about the amount of fish and fish products supplied to the establishment, one month after the expiration of the quarter.

Other establishments.

Article 22:

For control of establishments, except from these, that are covered by the rules in the articles 12-14 (Meat establishments with fixed inspection), article 15 (slaughterhouses and game handling establishments) and the articles 16-21 (Fees concerning trade and processing and so on of fish and fish products), ref. however to article 19, point 5, are paid the fees that are mentioned in annex 1, point 1, and Chapter 9, ref. to annex 10.

point 2: Concerning control made ref. to the EU parliament and EF regulation nr. 1760/2000 of July 17 2000 about establishing a system for identification and registration of cattle and labelling of beef and beef products and about taking out of force EF regulation nr. 820/97 the payment however are paid in accordance to the listed fees mentioned in annex 1, nr 9.

point 3: Concerning normal control in relation to retail sale, among this handling of foodstuffs and so on, and concerning normal control in relation to the ecology legislation there is only paid a fee when the control in the same time is covering the voluntary labelling rules (written in article 16 or article 17 in the EU parliaments and EF regulation nr. 1760/2000 of July 17 2000 about importing beef products and about taking out of force EF regulation nr. 820/97.

Article 23

The control authority send latest December 31, to every single establishment a control activity schedule to be filled in the following year. Together with an establishments authorisation, approval or registration, (through which the control amount is changed) a control activity schedule is delivered for the rest of the year.

point 2: Latest April 1 a collection is send out to the establishments with a written latest date for payment. This collection is based on the calculations made in the control activity schedule mentioned above. Together with an establishments authorisation, approval or registration, as mentioned in point 1, you send a collection or a refund as soon as possible. If the control fee (according to the calculation written in the first sentence) is higher than 4000 dkk, the control fee will be collected quarterly.

point 3: The control activity schedule mentioned in point 1 can be changed if the need for control is above what is estimated following the schedule, or if the need for control is estimated to be lower than planned.

point 4: The fees that are collected following point 2, will be corrected on basis of the following yearly calculation by paying back or asking for more through the difference; however fees lesser than 200 dkk are contra accounted in the control fee for the following year.

point 5: The rules mentioned in point 1-4 are only used concerning retail shops for control concerning the voluntary labelling rules (written in article 16 or article 17 in the EU parliaments and EF regulation nr. 1760/2000 of July 17 2000 about importing beef products and about taking out of force EF regulation nr. 820/97).

Chapter 4 Fees for inspections of laboratories.

Article 24

Concerning inspection with laboratories, that are approved to make examinations in connection with the own check of the food establishments, a fee is paid as mentioned in annex 1 nr. 1.

point 2: Concerning inspection of laboratories, that are approved for making: pathological anatomic, microbiological, parasitological, immunological or serological examinations in order to diagnose farmed diseases in farmed animals, zoonosis or zoonotic infection matters in animals, in products from animals or in foodstuffs, a fee has to be paid as mentioned in annex 1 nr. 1.

Chapter 5 Fees for control of certain chemicals and residuals in live animals and in certain products of animal origin.

Article 25

For covering the costs for controlling certain chemicals and residuals in animals that are going to be slaughtered and meat together with fish, milk and egg, that are done following the rules written in regulation about certain pollution's in foodstuffs, regulation about max. limits for content of pesticide residuals in foodstuffs and feed and regulation about treatment of animals with medicine and certain hormones and so on. and about residuals heir of in foodstuffs of animal origin is paid the fees mentioned in annex 5.

point 2: Paying the in point 1 mentioned fees are leaning on the following establishments:

- 1) Establishments, where slaughtering of farmed animals or farmed games are done or where slaughtering treatment of shut down game is done.
- 2) Aqua culture farms, where fish are brought up with the purpose to be used as a foodstuff.
- 3) Establishments that receive milk from farmed animals directly from miklproducers with the purpose to be used as a foodstuff.
- 4) Egg packing establishments and hens farms, where the eggs are sold directly to the consumer.

Article 26

The establishments mentioned in article 25 send further to the Food region (one month after the expiration day of a quarter), an reporting table send out of the Food region in which is

134

information's about how much is produced in the past. quarter. Concerning the fish farming aqua culture farms is however only reported once a year. On basis of the reporting an collection of the owed fee is send out from the Food administration.

The payment has to be done latest 30 days after having send the collection.

point 2: Fees that are lower than 25 dkk are not collected.

point 3: The Food administration can, in order to make the administration easier in the touched establishments, let the reporting tables, that are mentioned in point 1, be a part of other reports that are asked for.

article 27

If the collected fees are not covering the costs of the control, the Food administration can in calculate the missing amount of money when they calculate the following finance years.

point 2: If the collected fees are higher than the costs of the control, the Food administration can in calculate the extra amount of money when they calculate the following finance years.

Chapter 6 Fees for import control.

Article 28

For covering the expenses for the control with importing live animals and animal products and so on from countries, that are not members of EU (third countries) together with supplience to and deduction from free stores, stores in free zones and ship supplience storage's of products from tired countries, a fee is paid.

point 2: Fee has not to be paid when importing from Norway or when importing fish and fish products from Iceland and Faeroe islands.

Article 29

For document- and identity control when importing a batch meat from farmed animals of the following species: Cattle, pigs, sheep, goats and hoofed mammals is paid, (however ref. to point 5 and Article 32-33), following annex 1 nr 1.

point 2: Beside the document- and identity control, the random physical control, including random laboratory examination, concerning every batch, has to be paid. The payment, that has to be paid for every single batch of the products mentioned in point 1, is following the amount that is mentioned in annex 6 point 1 (however ref. to point 5).

point 3: For control when imported of a batch of meat from farmed hens, chickens, turkey, pearl hens, ducks, goose and rabbits together with meat from wild or farmed game, is the paying following annex 1 no. 1.

point 4: For control when imported of a batch of meat products from or with meat, ref. to point 1 and point 3 is pair following annex 1, no. 1.

point 5: However regardless of point 1-4, at least the amount written in annex 6 no. 2 has to be paid.

point 6: Where the control as written in the legislation only consist of document-or identity control, there has to be paid (regardless of point 5) for control of meat or meat products as described in point 1-4 only following annex 1 no. 1.

Article 30

For controlling adding to and deduction from free storage's, storing in free zones or from storing meant for ship catering concerning products of animal origin and so on, that do not follow the rules for free trade in EU, has to be paid following annex 1 no 1.

Article 31

For controlling live animals and the products mentioned in annex 7, together with control of products of animal origin and so on, that are not covered by article 29 or annex 7, are paid (however referring to point 2 and articles 32-33), following annex 1 no 1.

point 2: However (no matter what is written in point 1) it at least has to be paid the amounts that are mentioned in annex 6, no 2.

point 3: Concerning random sample taking for laboratory analysis of products, that are covered by annex 7 category III, no 14, for salmonella is paid following annex 6 no 3, beside what is written in point 1.

Article 32

For control of live animals and products of animal origin and so on, except fish and fish products with origin in New Zealand has to be paid (no matter what is written in articles 29 and 31 about this) the amounts written in annex 6 no 4.

Article 33

For control of live animals and for document-and identity control of animal products and so on except fish and fish products with origin in Canada is paid (except what is written in article 29 and 31) the amounts written in annex 1 no 1.

point 2: Beside the paying for document- and identity control there has to be paid for laboratory analyses concerning each batch when you have to do with foodstuffs of animal origin (except fish and fish products and concerning the products that are mentioned in annex 7). The payment is following the amounts mentioned in annex 6 no 5.

point 3: Concerning random laboratory examinations of products, that are included in annex 7 category III, no 14 for salmonella is paid-beside what is mentioned in point 1 and point 2- the amounts mentioned in annex 6 no 3.

point 4: However you have to pay-no matter what is written in point 1 and 2-for control of meat and meat products at least the amounts that are written in annex 6 no 2.

Article 34

For control of fresh fish and fish products, that are landed directly from the sea from vessels with home country in countries outside EU (except Greenland, Iceland, Norway and Faeroe islands) with purpose for consume, processing or further processing within EU there has to be paid as mentioned in annex 6 no 6.

point 2: For controlling other fish and fish products than the one mentioned in point 1, that are imported from countries outside EU(except Iceland, Norway and Faeroe islands) an amount per ton or batch as mentioned in annex 6 no 7(however ref. to point 4).

point 3: For controlling fish and fish products, that has origin from countries outside EU(except Iceland, Norway and Faeroe islands) and that that are imported from countries within EU or from Iceland, Norway and Faeroe islands , is paid , I case of veterinary control outside the normal working hours, a fee per ton or batch as mentioned in annex 6 no 7(ref. however to point 4).

point 4: If the control, mentioned in point 2 or point 3 outside the normal working hours is however paid at least the amounts mentioned in annex 6 no 8.

point 5: The definition of a 'batch', as mentioned in point 2 and point 3 and in annex 6 no 6, is that amount of fish or fish products, that are uniform concerning processing, that are

transported together, that are presented at the same time for the control and that has the same receiver.

Article 35

The fee mentioned in article 34 point 1 is collected in connection with the landing. However the fee can be collected when the product is traded the first time. The fee is paid of the first buyer or his representative.

point 2: The fee for control when importing (ref. to article 34, point 2-3) are paid of the importer or his 'tolklarer'.

point 3: Fee lower than 100 dkk are not collected.

article 36

Concerning import control, that can not be done because of the conditions of the person who orders the control, has to be paid following annex 6 no 9.

article 37

Required laboratory analysis are paid following the rules in chapter 9 ref. to annex 10.

point 2: However the fees concerning commanded laboratory analysis of products, that are mentioned in annex 7, category III, no 14, concerning content of salmonella, are paid following annex 6 no 10.

article 38

The costs concerning handling and ewt. storage of products together with stalling and keeping of live animals in relation to the control, do not concern the Food administration.

Chapter 7 Announcement and approval and so on following the food law.

Article 39

Establishments, that announce themselves to the Food administration or let register adding of nutrition's to foodstuffs in relation to the food law s article 15 and 16 as mentioned in annex 8 no 1.

point 2: Establishments that ask the Food administration about approvals of aroma matters or announces smoke aroma matters following the food law s article 15 and 16, or ask for prolongings of the permit for use of aroma or smoke aroma matters, are paying a fee as mentioned in annex 8 no 2.

point 3: Establishments, that ask the Food administration about approach of an additive, among this an nutrition matter, following the food law s article 15 and 16, or that ask for prolonging of a permit for using an additive, are paying a fee as mentioned in annex 8, no 3.

point 4: Establishments, that are asking the Food administration for an approval of yeast matters and 'aminocheleerede' matters to be used for nutrition additives, are paying a fee as mentioned in annex 8, no 4.

point 5: Establishments, that ask the Food administration for an approval of the control-and looking over equipment and so on following the food law s article 51, point 2, paying a fee as mentioned in annex 8, no 5.

point 6: Establishments, that are announcing bacteria cultures, moulds- and yeast to the Food administration following the food laws article 16, are paying a fee as mentioned in annex 8 no 6.

point 7: Establishments, that are announcing enzymes to the Food administration following the food law s article 16, or that announce a changed use of an enzyme, are paying a fee as mentioned in annex 8 no 7.

point 8: Establishments, that as written in EU regulation 258/97 about new foodstuffs and new food ingredients are applying for approval of new foodstuffs and food ingredients, are paying a fee to the Food administration as mentioned in annex 8, no 8, pays a fee as mentioned in annex 8, no 9.

point 10: Establishments, that asking the Food administration about an approval of a disinfecting matter, cleaning matter, mammal dipping matter, mammal spray matter or matters that are going to be used in the mammal hygiene, are paying a fee as mentioned in annex 8, no 10.

Chapter 8 Attests.

Article 40

In relation to making attests (health certificates) and zoo sanitary announcements to be used for export to tired countries of Foodstuffs, including additives, a fee is paid as mentioned in annex 9.

point 2: Attests to be used when exporting to Norway and export of fish and fish products for Iceland and Faeroe islands are not covered by the fee.

point 3: Where making attestation requires certain examinations and so on, the payment is calculated with out point in the used time following annex 1, no 1.

Chapter 9 Fees for laboratory analysis and so on.

Article 41

Concerning laboratory analysis made of the Food administration or the Food regions laboratories in connection to authority control of foodstuffs and animals that are going to be slaughtered as mentioned in annex 10.

Article 42

Concerning control with protein content in ham for export the announced establishments are paying following annex 10.

Article 43

Concerning quality control with supply of canned food under the World food program, these are paid following annex 10.

Chapter 10 Fees for extra control, dun fees and 'mora interest' and so on.

Article 44

When there in an establishment or by a primary producer, that is covered by the food law or the law about farming certain types of animals is made extra control as a following up on an order or a ban, or as a following up on laboratory results that have shown excess of the limits concerning quality or hygiene that are in force, the establishment or the primary producer pays the extra costs for the control following annex 1 no 10 and annex 10.

point 2: For extra control done in a field, where the normal control is financed through the tonnage fee following article 17, point 1, or article 19 point 1, point 1 is only taken into use if the made extra control can not be covered of the collected tonnage fee.

point 3: When there in a retail shop is done a required inspection, the establishment is paying the extra costs that are connected with this following annex 1, no 10, and annex 10.

Article 45

Things that have to be paid following a regulation, or that follow rules set or kept in relation to law about diseases and infections among animals, law about farming of certain types of animals or the ecology law, and that are not kept in the right time towards the collecting authority, are added (unless another thing is laid down by a regulation) a yearly interest matching the interest in the interest law article 5. The added interest is at least 50 dkk.

point 2: Concerning papers that have to be changed are paid a fee of 50 dkk, that is regulated in relation to article 3 in law about 'state regulating %'

Article 46

There is a right for security for the fees mentioned in articles: 2-7, 9-17, 19,22, 24-25 and 28-45, (ref. to annex 1-10).

Chapter 11 Dispensation.

Article 47

The Food administration can (following the EU rules for financing the veterinary examinations and so on) in special cases lower, among this totally excuse from, paying control fees.

Chapter 12 In force rules and so on.

Article 48

The regulation is in force from January 1.

point 2: Regulation no 615 of July 22 2002 about paying controlling foodstuffs and live animals and so on is repealed.

point 3: In regulation no 771 of August 29 2001 about trade with farmed animals through places where you collect these animals and export isolation stables is Article 15 written as follows:

article 15

Expenses connected to veterinarians inspecting an export isolation stable are the export isolation stables responsibility.

Article 49

Establishments that before January 1 2000 have been free from paying for authorisation, approval, registering, general control and so on in relation to paper nr 400 of June 26 1996, paper no 130 dated December 18 1996 and paper 279 dated June 25 1997, are still free from paying. The same is the case concerning other establishments that are authorised, approved, registered, controlled and so on following the law no 471 dated July 1 1998 about foodstuffs and so on and law about ecology no 118 dated Marts 3 1999, law no 351 dated June 2 1999 about diseases and infections at animals or law no 401 dated June 10 1997 about farming certain kind of animals.

point 2: Fees and so on for the period before January 1 2003 are collected following the old rules.

Food Administration December 16 2002
PH Kristiansen / Flemming Simonsen

Annex 1 General time amounts and fees for control concerning live animals and certain products.

1. For authorisation, approval, registering, attesting, inspection or control in relation to article 6, attestation, inspection and control and so on following article 2, point 1, and article 7, point 2, inspection as written in article 24 and control as written in article 22, point 1, article 29, point 1, point 3, point 4 and point 6, article 30, article 31, point 1, article 33, point 1, and article 40, point 3, are paid:
 - a) A basic fee of 135 dkk, and to this is added 230 dkk per started quarter of an hour on working days between 6am and 5 pm.
 - b) A basic fee of 135 dkk, and to this is added 295 dkk per started quarter of an hour on working days between 5pm and 10 pm.
 - c) A basic fee of 135 dkk, and to this is added 360 dkk per started quarter of an hour on working days between 10 pm and 2 am, on Saturdays after 2 pm, on sun- and holidays, 1 of May, the national day, the day up to Christmas eve and New years eve.
 - d) For control and so on, ref. to article 2, that cannot be done because of the conditions of the one who ask for the control, there are paid for 4 quarters included basic fees.
The amounts that are mentioned under litre a-c are used during the time that the controlling authority is in the establishment or in the farm and so on. Concerning attesting and so on that are made on the Food regions home address, without any inspection at the one who has asked for the inspection, a basic fee is not paid.
2. In the cases mentioned in article 3 is paid 120 dkk for each case.
3. In the cases mentioned in article 4 is paid 400 dkk for registering.
4. In the cases mentioned in article 4 no 2-4 mentioned cases is paid 645 dkk per year for ordinary inspection, and in the cases mentioned in article 4 no 1 and 5 mentioned cases is paid 1285 dkk per year for general inspections.
5. In the cases mentioned in article 5 there is paid a half yearly fee of 695 dkk. Aqua culture farms, that are farming live fish, except eels, has beside this to pay a half year fee of 2315 dkk.
6. In the cases mentioned in article 7 no 1 is paid 21,15 dkk per piece. For documents that are required through voice response on telephone 70133131, are paid however 16,59 dkk per piece.
7. In the cases mentioned in article 7 point 3 are paid a yearly fee at 19,70 dkk per year animal (cattle) in the herd. Fees under 19,70 dkk per year for the herd is not collected.
8. For ordinary control with milk producing farm, ref. article 9, are paid a yearly fee of 805 dkk.
9. Concerning inspection work in connection with the voluntary labelling matter, (in rel. to EU Regulation no 1760/2000 is paid (ref. to article 22, point 2), following no 1.

Concerning the bureaucratic work in connection with the vol. labelling matter (rel. to EU regulation 1760/2000) more than 20 min duration per case are paid 159 dkk per quarter of an hour. In establishments that are not included in the fee exemption related to article 49 point 1, are paid in the same way for control and so on, in connection with the obligatory labelling matter (rel. to EU Regulation no 1760/2000).

10. In the cases mentioned in article 44 point 1 and 3, is paid 1055 dkk for the 1. started hour. For more used time is paid 230 dkk per started quarter on normal days between 6am and 5 pm, 295 dkk per started quarter of an hour on normal days between 5pm and 10pm, and 360 dkk per started quarter of an hour on normal days between 10pm until 6 am, on Saturdays after 2 pm and on Sundays and holidays.
11. For control in relation to article 10 is paid:
 - a) a basic fee on 135 dkk, and to this is added 160 dkk per starter quarter of an hour between 6am and 5 pm.
 - b) a basic fee on 135 dkk, and to this is added 205 dkk per starter quarter of an hour between 5 am and 10 pm.
 - c) a basic fee on 135 dkk, and to this is added 250 dkk per starter quarter of an hour between 10 pm and 6 am and on Saturdays after 2 pm, on Sundays and holidays, May 1, the national day, the day up yo Christmas Eve and the day up to New Years Eve.
 - d) For control and so on, ref. to article 2, that cannot be done because of the conditions of the one who ask for the control, there are paid for 4 quarters included basic fees.

Annex 2 Shared costs for slaughterhouses and so on, with permanent inspections related to article 13, point 3 together with calculation of the costs to the staff that are not permanent added to any establishment (rel. to article 13, point 4).

The following shared costs ref. to article 13, point 3, are divided between the establishments.

1. Direct costs connected with the controlling staffs taking part in after- and further training.
2. Direct costs connected with 'SU representatives', trade union representatives and the safety union representatives participating in training and meetings, that are necessary for their running the duty.
3. Costs for substituting staff when the inspection staff participate in after- and further education together with training and meetings as mentioned in no 1 and 2 and for substituting staff for the controlling staff, that are on leave with salary to do other kinds of work.
4. Further costs to substituting staff for controlling staff borrowed to other establishments.

5. Further costs depending of the difference between the daily allowance for being on leave for giving birth and the real salary costs together with costs for substituting staff concerning controlling staff being on leave because of giving birth.
6. administration fee for the Work damage authority and compensations in connection with work accidents.
7. Other costs as: Move costs, AER costs, AES costs, BST, Flex job costs and ATP costs for supplying staff.
8. Costs for regional administration of the control.
Calculation of the control costs for staff, that are hired by a Food region, but that are not permanently working in the meat inspection at certain establishment(ref. article 13, point 4).
9. The control costs is calculated as 383,39 dkk per hour concerning veterinarians and as 260,98 per hour for meat inspectors.

Annex 3 Control costs for home market slaughter houses and game handling establishments (Fee s following article 15).

1. Concerning beef.
 - a) Concerning grown up cattle: 33,42 dkk (4,5 euro) per animal.
 - b) For young cattle: 18,56 dkk (2,5 euro) per animal.
2. For meat from hoofed mammals and ostriches: 32,67 dkk (4,4 Euro) per animal.
3. For meat of pigs, among this wild pigs: Slaughtered bodies weighting :
 - a) under 25 kg: 3, 71 dkk (0,5 euro) per animals.
 - b) 25 kg and above this: 9,65 dkk (1,3 Euro) per animal.
 - c) The amounts are magnified with the costs for trichina control, if the amounts are not high enough to cover this analyse.
4. Concerning meat from sheep, goats and ruminant games: Slaughtered bodies having a weight of:
 - a) below 12 kilo: 1,30 dkk (0,175 Euro) per animal.
 - b) 12 up to 18 kilo: 2,60 dkk (0,35 Euro) per animal.
 - c) Over 18 kilo: 3,71 dkk (0,5 Euro) per animal.
5. Concerning poultry, rabbits, fowl game and small haired games:
 - a) For animals of a weight below 2 kilos: 0,07 dkk (0,01 Euro) per animal.
 - b) For animals of a weight below 2 – 5 kilos: 0,15 dkk (0,02 Euro) per animal
 - c) For animals of a weight over 5 kg kilos: 0,30 dkk (0,04 Euro) per animal.

Concerning costs for examination and control in connection to cutting fresh meat is collected the following fixed amounts.

1. For meat, that are not cutted in the same establishment, from where the meat has its origin: 22, 28 dkk (3 Euro) per ton.
2. For meat, that is cutted in the same establishment, from where the meat has its origin: 22, 28 dkk (3 Euro) per ton.

Annex 4 Control fees concerning fish, except from import.

1. The supervision mentioned in article 16 is paid on basis of the real costs related to algae supervision. Beside this is paid yearly 7.260 dkk per mollusc permit in order to cover the administration costs, however establishments for farming and hand 'brejlere' is only paid 1000 dkk yearly.
2. The fee mentioned in article 17, point 1 is 7,43 dkk (1 Euro) per ton as far as concerns fish and fish products, that are landed directly from the sea from a vessel, as far as it concerns amounts until 50 ton, and 3,71 dkk (0,5 Euro) per ton for amounts higher. As far as Herrings and Machrell concerns, as mentioned in point 1, the fee is not allowed to get over 371,28 dkk (50 Euro) per loaded batch.
3. The fee mentioned in article 19 point 1 is 7,43 dkk (1 Euro) per ton and are collected for fish products, that are delivered to an establishment, that produce or handle such products, and fish products that are coming from a producing vessel.
4. The fee, mentioned in article 17 point 3, is calculated to 1034 dkk per hour.
5. The fee that is mentioned in article 19 point 2 and 3 is calculated as the amount of yearly scheduled inspections related to the time multiplied with 1034 dkk per hour. In connection with inspection of a producing vessel in a tired country is collected the total costs related to the inspection.

Annex 5 Fees concerning residuals (Fees related to article 25).

1. Establishments, where slaughtering is happening, are paying 10,20 dkk per ton meat.
2. Aqua culture farms, that are selling aqua culture fish for slaughtering or export a live, are paying 17,21 dkk per ton fish calculated as live weigh.
3. Establishments, that are receiving milk directly from the milk producer, are paying 0,15 dkk per 1000 litre raw milk.
4. Egg packing establishments and hens farms, from where egg is sold for consume, are paying 6,46 dkk per ton egg produced or packed in the establishment.

Annex 6 Import control fee s:

1. For controlling following article 29 point 2, is paid 184 dkk per batch on normal days between 6 am and 5 pm, 236 dkk per batch on normal days between 5 pm and 10 pm and 288 dkk per batch on normal days between 10 pm and 6 am, on Saturdays after 2 pm, og Sunday and holidays, May 1, the national day, the day up to Christmas Eve and the day up to New years Eve. Beside this is paid when importing beef meat with origin in USA 1069 dkk per batch for random examinations for content of hormones that stimulates the growth.
2. There is paid for control following article 20, point 1-4 and for control of live animals ref. article 31, point 1, and article 33, point 4, however at least 37,13 dkk (

- 5 Euro) per ton (fresh meat: with bones) and at least 222,77 dkk (30 Euro) per sending, however the last mentioned minimum amount is not used concerning live poultry, fowls, aqua culture animals (among this fish), rodents (among this animals of the hare family), reptiles and invertebrates.
3. For control including article 31, point 3, and article 33, point 3, is paid 120 dkk per batch. For the first 10 batches or as far as concerns import from Canada the first 6 batches are paid however is paid 1190 dkk per batch.
 4. For covering the expences in relation to the veterinary control of live animals and animal products and so on from New Zealand ref. article 32 are paid:
 - a) Live animals: 37,13 dkk (5 Euro) per ton, and
 - b) animal products and so on except from fish and fish products: 11,14 dkk (1,5 Euro) per batch.
 - c) However, no matter what is written in litra a and b, at least 222,77 dkk (30 Euro) per batch is paid and the most 2.598,96 dkk (350 Euro s) per batch.
 5. For control covered by article 33, point 2, is paid 92 dkk per batch on normal days between 6 am and 5 pm, 118 dkk per batch on normal days between 5 pm and 10 pm and 144 dkk per batch on normal days between 10 pm and 6 am, on Saturday after 2 pm, on Sunday and holidays, May 1, the national day, the day up to Christmas Eve and the day up to New years Eve.
 6. The fee mentioned in article 34 point 1 is 7,43 dkk (1 Euro) per ton as far as fresh fish and fish products concerns, that are landed directly from the sea from tired country vessels, as far as it concerns amounts up to 50 tons, and 3,71 dkk (0,5 Euro) per ton concerning amounts over. Concerning herrings and mackerel the fee is not allowed to go above 371,28 dkk (50 Euro) per loaded batch (ref. to point 1). Beside the fee mentioned in point 1 and 2 is also collected one more fee which amount is 7,43 dkk (1 Euro) per loaded ton.
 7. The fee mentioned in article 34 point 2 and point 3 consists of a basic amount of 37,13 dkk (5 Euro) per ton, however at least 222,77 dkk (30 Euro) per sending, when it concerns other imports of fish and fish products from tried countries than the ones mentioned under point 6 (including directly landing from tried country fish vessels of processed, f ex frozen fish and fish products), the mentioned basic amount is reduced for amounts over 100 ton to the following:
 - a) 11,14 dkk (1,5 Euro) per ton for fish, that has not been processed, except cooling and rinsening., and
 - b) 18,56 dkk (2,5 Euro) per ton for other fish and fish products.
 8. For control on normal days between 5 pm and 10 pm is paid, (ref to article 34 point 4) at least a basic fee on 135 dkk added 295 dkk per quarter. Fpor control done on normal days between 10 pm and 6 am, on Saturdays after 2 pm, on Sunday and holidays, May 1, the national day, the day up to Christmas Eve and the day up to New years Eve is paid at least a basis fee of 135 dkk added 360 dkk per quarter.
 9. For control, ref to article 36, that cannot be done because of the conditions of the one who ask for the control, there are paid:
 - a) 1.975 dkk on normal days between 6 am and 5 pm.
 - b) 2.495 dkk on normal days between 5 pm and 10 pm.

- c) 3.015 dkk on normal days between 10 pm and 6 am, Saturdays after 2 pm together with sun- and holidays.
10. For control including article 37, point 2, is paid 1.190 dkk per batch (5 random samples).

Annex 7 Product groups, for which special import rules are in force.

Category I:

1. Whole eggs.
2. Fat from pigs and off smelted fat for tecknical use.
3. Animal intestines.
4. Hatch eggs.

Category II:

1. Milk and milk based products for human use.
2. Egg products.
3. Processed protein of animal origin for human use.
4. Honey.

Category III

1. semen
2. Embryos, among this eye eggs of aqua culture.
3. Liquid manure
4. Milk and milk based products(not for human consumption)
5. Gelatine.
6. Frogs leg's and snakes
7. Bone and bone products.
8. Skin
9. Brush, wool, hair and feather.
10. Horn, horn products, hoofs and cloves.
11. BI farming products.
12. Hunting 'trofaeer'.
13. Processed food, among this processed fish products, for pets.
14. Raw material, among this fish powder and other fish products, for producing feed for pets.
15. Raw materials, blood, blood products, glands and organs meant for pharmaceutical use, among this fish oil for bio gas production or for burning.
16. Blood products for technical use.
17. Pathogens.
18. Hey and straw.

Annex 8 Fees for registration and approval and so on of products, equipment, methods and products within the Food area.

1. Fees for registration of adding of nutrition's to food, ref. to article 39, point 1:
 - a) When registration is paid 5.800 dkk
 - b) When registration referring to a general permit is paid 1600 dkk
 - c) When registration of taske variantes and products of the same identity, that are sold under different names, is paid 1600 dkk, however the fee of the first product is 5800 dkk.
- d) Addings to normal food: Fee for notification of adding nutrition: 1600 dkk.
- e) Addings to normal food: Fee for registration of adding nutrition: 5800 dkk.
2. Fee for approval of an aroma and so on, ref. article 39, point 2:
 - a) Fee for approval of an aroma: 4700 dkk.
 - b) Fee for registration of an smoke aroma: 5400 dkk.
 - c) Fee for prolongating the permit to use an aroma: 1600 dkk.
 - d) When registration and approval of aromas with the same content of aroma matter(s), but with different help matters, together with a wider use of smoke aroma is paid 2300 dkk, however the fee for the first product is 4700 dkk.
3. Fee for approval of an additive, among these a nutrition, ref. article 39, point 3:
 - a) Fee for approval of an additive: 19000dkk.
 - b) Fee for approval of an additive, that is estimated of JECFA or SCF: 8500 dkk.
 - c) Fee for prolongation of the permit for using an additive: 1600 dkk.
4. Fee for approval of a yeast matter or aminicheleret matters: 2900 dkk.
5. Fee for approval of control-and supervision equipment, ref. article 39, point 5: 2300 dkk.
6. Fee for registration of an bacteria culture and so on, ref. article 39, point 6.
 - a) Fee for registration of a bacteria culture, fungus- or yeast: 6000 dkk.
 - b) Fee for registration of changed use: 3500 dkk.
7. Fee for registration of an enzym, ref. article 39, point 7:
 - a) Fee for registration of an enzym: 19 000 dkk.
 - b) Fee for registration of an enzym, concerning which no toxicological analyses are demanded: 8500 dkk.
 - c) Fee for registration of an enzym, concerning which a change in the microbiological basis organism demands toxicological analysis as documentation: 10600 dkk.
 - d) Fee for registration of change in use: 4100 dkk.

8. When application for approval of new foodstuffs or food ingredients a disposit of 150000dkk is paid. If lesser time is being used that related to the paid disposit, the to much paid will be refunded.
9. Fee for estimation of analysismethods and so on, following the NordVal- system, ref. article 39, point 9:
 - a) For estimation of an analyse method, that is used for one or two matrixes is paid 73600 dkk.
 - b) For estimation of an analysis method, that is used for a matrix, and for estimating new matrixes is paid 37600 dkk.
 - c) For estimation of an analysis method, that is covering a single analysis step(f ex. verification), is paid 27200 dkk.
 - d) For estimation of an analysis method with the purpose to elongate the approval of the method is paid: 16100 dkk.
 - e) For re estimation of an analysis method because of changes in the method is paid following litre a)-c) depending of the area that the method is covering. Concerning small changes the fee can however be lowered to the amount mentioned in litre d).
10. Fee for approval of a desinfection matter, cleaning matter, mammaldipping matter, mammal spray matter or products that are used for mammal hygiene, ref. article 39, point 10, is 3000 dkk.

If the approval only concerns name changes, parallel approval or like this, that is not demanding more toxicological estimations, the fee is however 1100 dkk.

Annex 9 Fees for making attests and certificates(Fees ref. to article 40).

1. For making an attest to be used when exported to tired countries og food stuffs, except for meat and meatt products is paid a fee of 50 dkk.
2. For sendig a certificate to meat establish ments with permanent inspections, to be used when exporting meat and meat products is paid a fee of 25 dkk per amount of 100 certificates.

Annex 10 Laboratory fees.

For laboratory examinations ref. to article 41-44, is paid the following fees:

NB: Is added in paper version.